

P R I E D I L I

ZLATKO LODETA, predsjednik građanskog odjela

GORDANA HRASTIĆ, viša sudska savjetnica

GRAĐANSKO PRAVO

I. STVARNO PRAVO.....	3 - 49
II. OBVEZNO PRAVO.....	50 - 112
III. OBITELJSKO PRAVO.....	113 - 130
IV. NASLJEDNO PRAVO.....	131 - 136
V. RADNO PRAVO.....	137 - 161
VI. PARNIČNI POSTUPAK.....	162 - 178
VII. PARNIČNI TROŠKOVI	179 - 183
VIII. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA.....	184 - 234
IX. MJENIČNO I ČEKOVNO PRAVO.....	235 - 238

I. STVARNO PRAVO

OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA – NEPOKRETNE STVARI

Identitet nekretnine

(Čl. 9. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Pojedinačna nekretnina je katastarska čestica ili više katastarskih čestica koje su upisane u isti zemljišnoknjižni uložak, iz čega slijedi da se cijepanjem odnosno spajanjem katastarskih čestica iz dva zemljišno knjižna uložka zadire u identitet nekretnine, za koju promjenu mora postojati pravna osnova, budući formiranje novih katastarskih čestica od jedne osnovne znači formiranje novih samostalnih stvari u prometu, odnosno pojedinačnih nekretnina.

„Po ocjeni ovoga suda, prvostupanjski sud je pravilno proveo, kao temeljni dokaz identifikaciju prijepora, uz postavljeni zahtjev mjerničkom vještaku da temeljem raspoložive dokumentacije iz Državne geodetske uprave, Područnog ureda za katastar, Ispostave O., utvrdi sve katastarske promjene vezane uz navedenu nekretninu, dakle, da utvrdi način na koji je formirana ta zemljišnoknjižna čestica i koje su daljnje promjene na njoj izvršene u katastru, uz nespornu okolnost da u zemljišnoj knjizi ta čestica još uvijek ima katastarsku oznaku čkbr. ___/7. Već iz same numeričke oznake navedene čestice potpuno je logično da je ona nastala na način kako je to utvrdio mjernički vještak temeljem sve raspoložive potpune katastarske dokumentacije. Dakle, oznaka osnovnog broja te čestice i nadalje je prisutna u zemljišnim knjigama u oznaci nekretnine, u listu A, iz koje je vidljiv slijed, tj. da je ona nastala iz čkbr. ____. Zemljišna knjiga, u smislu odredbe čl. 1. Zakona o zemljišnim knjigama (ZZK), je javna evidencija o pravnom stanju nekretnina na području RH u kojoj se, u smislu čl. 3. st. 1. ZZK-a, upisuju stvarna prava na zemljištima, pa i druga prava za koja je to zakonom određeno. Budući da je, u smislu odredbe čl. 9. st. 1. ZV-a, a i sadržaj ranijih odgovarajućih zakonskih odredbi, odnosno

pravnih pravila čl. 3. bivšeg Zakona o zemljišnim knjigama (iz 1930.g.), pojedinačna nekretnina zemljišna čestica, odnosno više katastarskih čestica upisanih u isti z.k. uložak, to znači da cijepanje, a posebno spajanje nekretnina iz dva z.k.uloška znači zadiranje u njezin identitet, za koju promjenu mora postojati odgovarajuća pravna osnova, jer formiranje novih čestica (od jedne osnovne) znači formiranje novih samostalnih stvari u prometu (pojedinačnih nekretnina). Pri tome, ukoliko na novoformiranim česticama postoje isti ovlaštenici, ne dolazi do izmjene subjektivnih ovlasti (vlasništva ili suvlasništva) u odnosu na ranije stanje. Isto vrijedi i za spajanje nekretnina (formiranje veće čestice od dvije manje). U konkretnim okolnostima prvostupanjski sud je pravilno zaključio, a što žalbenim navodima tužitelji nisu doveli u sumnju, da nekretnine iz koje je formirana predmetna čkbr. ____, nisu bile u vlasništvu pravnog prednika tužitelja, niti kao knjižno niti kao izvanknjižno vlasništvo, slijedom čega nisu bile niti predmetom rješenja o nasljeđivanju iza pok. N.S. Radi toga nije moglo doći do prijenosa prava vlasništva predmetnih nekretnina na tužitelja samom činjenicom smrti N.S., a niti prema sadržaju rješenja o nasljeđivanju. Tužitelji, osim navodnih grešaka u postupku parcelacije, odnosno pri upisu predmetne nekretnine u zemljišne knjige na ime tuženika, ne ističu nikakvu drugu osnovu stjecanja prava vlasništva na strani tužitelja. Treba navesti da se pravo vlasništva, kako prema odredbama OGZ-a, ZOVO-a, tako i prema odredbama ZV-a, moglo stjecati na jedan od pravnih pravila, odnosno zakonom, predviđenih osnova stjecanja (ZOVO- odredbom čl. 20. st. 1. predviđa mogućnost stjecanja prava vlasništva temeljem pravnog posla i nasljeđivanjem, a ZV predviđa kao osnovu stjecanja prava vlasništva također pravni posao, odluku suda, odnosno druge nadležne vlasti, nasljeđivanjem i zakonom (čl. 114. st. 1., dok čl. 119. st. 1. traži i upis u zemljišne knjige)); na bitno istovrstan način osnovu stjecanja vlasništva određivala su i pravna pravila OGZ-a. Konstitutivni elemenat za stjecanje prava vlasništva na nekretninama prema svim odredbama bio je z.k. upis.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 541/08-2 od 16.XII.2008.

SMETANJE POSJEDA

Čin smetanja posjeda nekretnina

(Čl. 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Činom smetanja posjeda nekretnina smatraju se samo ozbiljni i relativno znatni zahvati u tuđu posjedovnu sferu kojima se posjednik onemogućuje ili uznemirava u vršenju faktične vlasti, zbog čega postavljanje cijevi za odvod oborinskih voda na način da zahvaćaju zračni prostor iznad nekretnine tužiteljica svega 0,05 m, odnosno 0,15 m, ne predstavlja čin smetanja posjeda nekretnina.

„U odnosu na utuženi čin smetanja posjeda postavljanjem cijevi za odvod oborinskih voda u zračnom prostoru iznad nekretnina tužiteljica, valja navesti da je tijekom prvostupanjskog postupka na temelju nalaza i mišljenja mjerničkog vještaka utvrđeno da u dijelu označenom u skici mjerničkog vještaka slovima C-B u dužini od 14,35 m cijevi zadiru u zračni prostor iznad nekretnine tužiteljica 0,05 m, a u dijelu označenom slovima B-A u dužini od 11,15 m zadiru 0,15 m. Međutim, postavljanje cijevi za odvod oborinskih voda u zračnom prostoru iznad nekretnine tužiteljica i to za 0,05 m, odnosno 0,15 m, ne može se okvalificirati kao čin oduzimanja ili uznemiravanja posjeda, obzirom na neznatno zadiranje u zračni prostor iznad nekretnine tužiteljica. Kako se prema općeprihvaćenoj sudskoj praksi činom smetanja posjeda smatraju zahvati u tuđu posjedovnu sferu ako su ozbiljni i relativno znatni, odnosno takvi da se njima posjednik onemogućuje ili uznemirava u vršenju faktične vlasti, postavljanje cijevi za odvod oborinskih voda na način da zahvaćaju zračni prostor iznad nekretnine tužiteljica svega 0,05 m, odnosno 0,15 m, ne može predstavljati čin smetanja posjeda nekretnina tužiteljica, pa se niti tužiteljicama ne može pružati posjedovna zaštita, zbog čega je prvostupanjski sud i u tom dijelu, neovisno o razlozima navedenim u obrazloženju, osnovano odbio tužbeni zahtjev tužiteljica, pravilno primijenivši materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 142/09-2 od 11.III.2009.

SMETANJE POSJEDA

Utjecaj sadržaja postupka uređenja međe na sadržaj postupka pravne zaštite radi smetanja posjeda

(Čl. 22. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Kada se u tijeku posjedovne parnice odlučuje o pravu na posjed, tada se tužitelju ne može pružiti posjedovna zaštita ukoliko mu ne pripada pravo na posjed, zbog čega sadržaj postupka uređenja međe utječe i na sadržaj postupka pravne zaštite radi smetanja posjeda nekretnina u dijelu koji zahvaća uspostavljena međna linija u postupku uređenja međe.

„Međutim, načelno se ne može prihvatiti prvostupanjska ocjena, da sadržaj postupka uređenja međe ne utječe na sadržaj postupka pružanja pravne zaštite radi smetanja posjeda nekretnina u dijelu koji zahvaća uspostavljena međna linija u postupku uređenja međe. Točno je da sud pruža posjedovnu zaštitu prema posljednjem mirnom stanju posjeda i nastalom smetanju, bez obzira na pravo na posjed, pravni temelj posjeda, poštenje posjednika..., kako je to regulirano odredbom čl. 22. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06; 114/01- dalje: ZV). Međutim, opće je prihvaćeno pravno stajalište da se u postupku smetanja posjeda primjenjuje načelo: „petitorium absorbet possessorium“, što znači da se u slučaju, kada se u tijeku posjedovne parnice odlučuje o pravu na posjed, tada se, u slučaju da tužiteljskoj strani ne pripada pravo na posjed, njoj ne može pružiti posjedovna zaštita (na taj način je Vrhovni sud RH, u sličnom slučaju, kada se u upravnom postupku konačnim rješenjem odlučuje o pravu na posjed, za vrijeme trajanja spora radi smetanja posjeda, odlučio u predmetu VS RH Gzz. 30/99 od 02. rujna 1999. g., Ing.Sp. 4/2000; I, koja odluka je navedena u knjizi: Vlasničkopravni odnosi, Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima..., Mladena Žuvele, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje u izdanju: Organizator, Zagreb, 2009., Biblioteka pravo, str. 80, Sudska praksa pod brojem 51, uz članak 22. ZV-a). Budući da je prvostupanjski sud, očito zanemario značaj utvrđenja činjenice da li je između stranaka glede prijepora uređena međa, i kome prijepor pripada (ili je eventualno u postupku uređenja međe podijeljen), odnosno uopće nije utvrdio u kojem je stadiju taj postupak, to je činjenično stanje za sada

pogrešno ili nepotpuno utvrđeno. Isto tako, prvostupanjski sud, iako je proveo očevid na licu mjesta i sačinio skicu prijepora, isti nije dimenzionirao i označio radi čega je upitna odredivost prijepora, posebno uz neutvrđenu okolnost, da li prijepor jednim dijelom, temeljem provedenog postupka uređenja međe, pripada u posjed (da li ostvaruje pravo na posjed) tuženiku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1614/08-2 od 04.III.2009.

ZAŠTITA POSJEDA

Kondemnatorna posjedovna zaštita

(Čl. 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Posjed je faktično stanje zaštićeno pravom iz kojeg razloga se utvrđenje da je neka osoba počinila smetanje posjeda može tražiti samo u funkciji ostvarenja kondemnatorne posjedovne zaštite, budući je smisao pružanja posjedovne zaštite uspostava posjedovnog stanja kakvo je bilo u času smetanja i zabrane takvog ili sličnog smetanja ubuduće.

„Prvostupanjski sud u nastavku obrazloženja navodi da je temeljem provedenog dokaznog postupka utvrdio da je tuženik izvršio radnje koje predstavljaju čin smetanja posjeda, radi kojih je podnijeta tužba, međutim, da nisu ostvarene pretpostavke u smislu primjene čl. 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06 – dalje: ZV) za prihvaćanje tužbenog zahtjeva, jer se posjedovna zaštita ne može ostvariti kao deklaratorna zaštita, nego može biti osnovan samo tužbeni zahtjev koji ima kondemnatoran sadržaj, dakle, ako je predmet zahtjeva izvršenje određenog činjenja ili propuštanje (uspostava prijašnjeg posjedovnog stanja kakvo je bilo prije počinjenja čina smetanja posjeda; zabrana takvog ili sličnog smetanja (prvostupanjski sud se poziva na odgovarajuće stajalište sudske prakse izraženo u rješenju Županijskog suda u Varaždinu

br. Gž. 1199/07-2 od 05. prosinca 2007.g.)). U žalbi tužiteljica navodi da je ona prodala svoju kuću, te tužiteljica više nije u posjedu te kuće, slijedom čega nije više bila u poziciji, jer nije imala pravni interes, tražiti uspostavu ranijeg posjedovnog stanja, te zabranu takvog ili sličnog smetanja, a što je prvostupanjskom sudu bilo poznato, odnosno te su činjenice bile iznijete u prvostupanjskom postupku, pa je prvostupanjski sud i utvrdio da je tuženik počinio radnju smetanja posjeda. Tužiteljica navodi da je zbog loših odnosa sa susjedom i zbog svojeg lošeg zdravstvenog stanja odlučila prodati predmetnu kuću, što je i učinila, pa je u takvim životnim okolnostima u ovom sporu ostala samo kod deklaratornog tužbenog zahtjeva; tužiteljica smatra da ima pravni interes tražiti od suda utvrđenje postojanja konkretnog pravnog odnosa s tuženikom. Po ocjeni ovoga suda, iznijeto procesnopravno, odnosno materijalnopravno stajalište tužiteljice u vezi postojanja pravnog interesa za tužbu na utvrđenje nije prihvatljivo, jer je smisao pružanja posjedovne zaštite, prema odredbi čl. 22. st. 1. ZV-a uspostava posjedovnog stanja kakvo je bilo u času smetanja i zabrane takvog ili sličnog smetanja ubuduće. I po ocjeni ovog suda, nije prihvatljivo žaliteljičino tumačenje karaktera posjedovne zaštite, prema kojem se u određenim slučajevima, kakav je predmetni, može tražiti (samo) donošenje deklaratorne sudske odluke (kao samostalne odluke). Budući da se prema odredbi čl. 10. st. 1. ZV-a pojmovno za posjednika određuje da je on osoba koja ima faktičnu vlast glede neke stvari, a da čl. 19. st. 1. ZV-a određuje da posjed traje dok traje posjednikova faktična vlast glede stvari..., iz tako definiranog sadržaja posjeda stvari, odnosno posjednikovih ovlasti, ne može se zaključiti da je posjed pravo, nego je ono faktično stanje zaštićeno pravo, pa se utvrđenje da je neka osoba počinila smetanje posjeda posjednika, i po ocjeni ovog suda, može tražiti samo u funkciji ostvarenja kondemnatorne posjedovne zaštite u smislu čl. 22. st. 1. ZV-a, kako je to pravilno zaključio prvostupanjski sud, dok nisu ispunjene pretpostavke za pružanje deklaratorne posjedovne zaštite prema odredbama čl. 187. st. 1. i 2. ZPP-a, kojim su propisane pretpostavke podnošenja tužbe na utvrđenje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1540/08-2 od 17.XII.2008.

JAVNA DOBRA U OPĆOJ UPORABI

Željeznička infrastruktura

(Čl. 42. st. 9. Zakona o željeznici – „Narodne novine“, br. 123/03;
Čl. 3. Pravilnika o željezničkoj infrastrukturi – „Narodne novine“,
br. 127/05)

Ukoliko iz zemljišnoknjižnog izvotka proizlazi da se radi o nekretnini - željezničkoj pruzi koja predstavlja željezničku infrastrukturu, tada je protustranka dužna dokazati svoje tvrdnje da dijelovi nekih od nekretnina ne čine željezničku infrastrukturu kao i priložiti odluku upravitelja željezničke infrastrukture o određivanju infrastrukturnog pojasa.

„Tvrdnja je protustranke u žalbi da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo, jer da neki dijelovi nekretnina, za koje je sud dozvolio uknjižbu prava vlasništva u korist predlagatelja, uz naznaku u posjedovnici da se radi o javnom dobru u općoj uporabi – željezničkoj infrastrukturi, nisu željeznička infrastruktura, pa da je prethodno trebalo provesti parcelaciju tih nekretnina. Navedeno stajalište protustranke ovaj sud ne prihvaća pravilnim. Prije svega valja istaći da prema odredbi čl. 42. st. 9. Zakona o željeznici (NN br. 123/03) nekretnine koje čine željezničku infrastrukturu, a koje nisu upisane u zemljišnim knjigama kao javno dobro u općoj uporabi – željeznička infrastruktura, upisat će se kao takvo u zemljišnim knjigama. Isto tako u čl. 3. Pravilnika o željezničkoj infrastrukturi (NN br. 127/05) željeznička infrastruktura je javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske i njome se upravlja i gospodari u skladu s njezinim statusom. Odredbom čl. 10. st. 1. navedenog Pravilnika propisano je da granice infrastrukturnog pojasa određuje Upravitelj infrastrukture na temelju propisa koji se odnose na željeznički sustav općenito, na sigurnost željezničkog prometa, uređenje prostora i građenje, a sukladno prostorno-planskim dokumentima RH. Prema odredbi čl. 5. Pravilnika, željeznička infrastruktura sastoji se od zemljišta infrastrukturnog pojasa sa zračnim prostorom iznad njega u visini od 14 m, te od željezničkih infrastrukturnih podsustava (građevinski, elektroenergetski, prometno-upravljački i signalno-sigurnosni te ostali funkcionalni dijelovi i oprema željezničke infrastrukture). Odredbama čl. 7. i 8. Pravilnika propisano je što čini željezničku prugu. Iz priloženog

zemljišnoknjižnog izvotka __ k.o. I. vidljivo je da je na svim nekretninama navedeno da se radi o pruzi K. – Z., odnosno željezničkoj pruzi Č. – Z., a iz čega bi slijedilo da se radi o željezničkoj pruzi koja predstavlja željezničku infrastrukturu. Tvrdnja protustranke da dijelovi nekih od nekretnina ne čine željezničku infrastrukturu, te da je to vidljivo uvidom u katastarski plan, odnosno da je Upravitelj odredio granice Infrastrukturnog pojasa, za ovaj sud nisu prihvatljive, budući da protustranka nije dokazala da neke od navedenih nekretnina ne čine željezničku infrastrukturu, niti je u svezi s tim priložena bilo kakva odluka upravitelja željezničke infrastrukture o određivanju granica infrastrukturnog pojasa. Valja isto tako navesti da zemljišnoknjižni sud odlučuje na temelju stanja zemljišne knjige u vrijeme podnošenja prijedloga, u smislu odredbe čl. 107. st. 1. ZZK, pa je po mišljenju ovoga suda sud prvog stupnja pravilno primijenio materijalno pravo kada je udovoljio prijedlogu, budući da niti iz jednog dokumenta, odluke ne proizlazi da neka od navedenih nekretnina ne bi predstavljala željezničku infrastrukturu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1579/08-2 od 10. XII. 2008.

JAVNA DOBRA U OPĆOJ UPORABI

Željeznička infrastruktura

(Čl. 1. i 2. Zakona o željeznici – „Narodne novine“, br. 123/00;
 Čl. 10. Pravilnika o željezničkoj infrastrukturi – „Narodne novine“,
 br. 27/05)

Zemljišno knjižni sud će odbiti prijedlog predlagatelja ukoliko isti uz prijedlog za upis prava vlasništva nije priložio isprave iz kojih bi bilo razvidno da se radi o željezničkoj infrastrukturi, odnosno nije podnio isprave iz kojih bi proizlazilo da su predmetne nekretnine temeljem zakona vraćene u vlasništvo predlagatelja, obzirom da Zakon o željeznici ne konkretizira na koje se nekretnine, kao željezničku infrastrukturu, odnosi.

„U vrijeme upisa pravo vlasništva predmetnih nekretnina na Hrvatske željeznice d.o.o., kao i u kasnijem zakonskom režimu, Hrvatske željeznice bile su, u smislu Zakona o hrvatskim željeznicama iz NN. 53/94 i NN. 162/98, trgovačko društvo s ograničenom odgovornošću čiji je jedini član Republika Hrvatska (što je izričito određeno Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskim željeznicama iz NN. 162/98, čl. 1.). U konkretnom slučaju, obzirom da je iz povijesnog zemljišnoknjižnog izvotka vidljivo da su predmetne nekretnine bile u vlasništvu Republike Hrvatske (s pravom gospodarenja HŽ – Hrvatske željeznice d.o.o.), da bi prešle u vlasništvo HŽ – Hrvatskih željeznica d.o.o. Zagreb, uz suglasnost ovlaštenog državnog zastupnika, postavlja se pitanje koje su se pretpostavke određene zakonom u međuvremenu ispunile za ponovni prijenos prava vlasništva predmetnih nekretnina na Republiku Hrvatsku. Status predmetnih nekretnina, kao željezničke infrastrukture, protustranka u žalbi osporava, a za određenje statusa nekretnine, kao željezničke infrastrukture, kako je naprijed navedeno, odlučan je pojam željezničke infrastrukture iz Zakona o željeznicama, te da se nekretnine nalaze u granici infrastrukturnog pojasa koji određuje upravitelj infrastrukture na temelju propisa koji se odnose na željeznički sustav, sigurnost željezničkog prometa, uređenje prostora i građenja, a suglasno prostorno planskim dokumentima RH. Dakle, predlagatelj uz prijedlog nije podnio nikakvu ispravu iz koje bi jasno proizlazilo da su predmetne nekretnine temeljem samog zakona vraćene u njegovo vlasništvo, obzirom da Zakon o željeznici ne konkretizira na koje se nekretnine, kao željezničku infrastrukturu, odnosi, a u tom smislu nedostaju isprave koje bi takav status (funkcionalnu namjenu) predmetnih nekretnina potvrdile. U navedenim okolnostima nije dostatno, da bi se prijedlogu udovoljilo, u zemljišnoknjižnom prijedlogu napisati da se radi o željezničkoj infrastrukturi, da se o tome ne prilože isprave kojima bi se dokazao status takvog zemljišta, a donošenje kojih mjerodavni materijalnopravni propisi Zakona o željeznici i Pravilnika o željezničkoj infrastrukturi zahtijevaju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1312/08-2 od 12.XI.2008.

JAVNA DOBRA U OPĆOJ UPORABI

Željeznička infrastruktura

(Čl. 42. st. 9. Zakona o željeznici – „Narodne novine“, br. 123/03, 30/04;

Čl. 3. Pravilnika o željezničkoj infrastrukturi – „Narodne novine“, br. 127/05;

Čl. 130. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00; 73/00; 114/01)

Pasivnost upravitelja željezničke infrastrukture ne sprječava predlagatelja – vlasnika željezničke infrastrukture da se temeljem odredbe čl. 15. st. 1. Zakona o željeznici i čl. 3. Pravilnika o željezničkoj infrastrukturi upiše na cijelim česticama kao vlasnik na temelju zakonskog osnova, time da upravitelj željezničke infrastrukture kasnije provedenom parcelacijom temeljem Pravilnika o željezničkoj infrastrukturi može steći osnovu za izdvajanje dijela nekretnina iz takvog vlasničkog režima.

„Pobijanim rješenjem prvostupanjskog suda određena je uknjižba na nekretninama upisanim u zk.ul. ___ k.o. N., na temelju čl. 130. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00; 73/00; 114/01 – dalje: ZV), čl. 388. st. 1. ZV-a, te čl. 49. st. 2. Zakona o željeznici (Narodne novine br. 123/03, 30/04) i to u korist Republike Hrvatske, uz naznaku u posjedovnici da se radi o javnom dobru u općoj uporabi - željeznička infrastruktura. Tvrdnja je protustranke u žalbi da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo, jer da neki dijelovi nekretnina, za koje je sud dozvolio uknjižbu prava vlasništva u korist predlagatelja, uz naznaku u posjedovnici da se radi o javnom dobru u općoj uporabi – željezničkoj infrastrukturi, nisu u cijelosti željeznička infrastruktura, pa da je prethodno trebalo provesti parcelaciju tih nekretnina, jer se dijelom ne nalaze unutar granica infrastrukturnog pojasa. Navedeno stajalište protustranke ovaj sud ne prihvaća pravilnim. Iz priloženog zemljišnoknjižnog izvotka za z.k.ul. ___ k.o. N. vidljivo je da su predmetne nekretnine označene kao željeznička pruga (i kao neplodno), odnosno kao željeznička pruga V.-G., koji podatak je mjerodavan za zemljišnu knjigu tako dugo dok se ti podaci ne promijene prijavnim listom

katastra u smislu odredbe čl. 10. ZZK. Nadalje i prema žalbenim navodima je nesporno da dio predmetnih nekretnina funkcionalno predstavljaju željezničku infrastrukturu. To dalje znači da se u smislu citiranih propisa radi o nekretninama koje su željeznička infrastruktura, pa time predstavljaju opće dobro u javnoj uporabi. Treba navesti da pasivnost protustranke (upravitelja infrastrukture) u provođenju parcelacije, po ocjeni ovog suda, ne sprječava vlasnika u pravu upisati se na cijelim česticama kao vlasnik, na temelju zakonskog osnova; parcelacijom (kasnijom) provedenom po zakonskoj ovlasti iz navedenog Pravilnika, protustranka može steći osnovu za izdvajanje dijela nekretnina iz takvog vlasničkog režima. Osim toga, predlagatelj je vlasnik željezničke infrastrukture temljem čl. 15. st. 1. Zakona o željeznici i čl. 3. Pravilnika o željezničkoj infrastrukturi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1578/08-2 od 04.III.2009.

JAVNA DOBRA U OPĆOJ UPORABI

Upravitelj željezničke infrastrukture

(Čl. 30. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Upravitelj infrastrukture nije ovlašten u zemljišnoknjižnom postupku protiviti se zahtjevu vlasnika nekretnine za upis prava vlasništva na željezničkom zemljištu, ukoliko svoje protivljenje nije opravdao provedenom parcelacijom.

„Točno je da granice infrastrukturnog pojasa određuje Upravitelj infrastrukture (čl. 10. st. 1. Pravilnika o željezničkoj infrastrukturi)... Međutim, očito je da i prema sadržaju opće odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01: 73/06: 114/01 – dalje ZV) koja određuje opseg vlasnikovih prava na određenoj stvari i moguća ograničenja tog prava (iz čl. 30. ZV-a) da ograničenja ne mogu biti utemeljena protivno zakonskom karakteru tih

nekretnina (statusno: javno dobro u općoj uporabi; funkcionalno: vršenje željezničkog prijevoza). Upravitelja infrastrukture određuje njen vlasnik (čl. 16. st. 2. Zakona o željeznici); on mora imati dozvolu za upravljanje infrastrukturom (čl. 17.st. 1. Zakona o željeznici) itd. To znači da Upravitelj infrastrukture može vršiti poslove upravitelja u skladu s interesom i voljom vlasnika, što se odnosi (osobito) i na određivanje granica infrastrukturnog pojasa. Prema odredbi čl. 11. st. 1. Pravilnika o željezničkoj infrastrukturi granice infrastrukturnog pojasa moraju biti unutar granica željezničkog zemljišta ili s njima mogu biti identične. U tim okolnostima Upravitelj infrastrukture nije ovlašten samostalno u ovom postupku, protivno zahtjevu vlasnika, protiviti se njegovom zahtjevu za upis prava vlasništva na željezničkom zemljištu, bez da svoje stajalište argumentira provedenom parcelacijom (prema sadržaju svoje odluke i provedenoj parcelaciji koja je usklađena s interesima vlasnika željezničke infrastrukture). „

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1578/08-2 od 04.III.2009.

JAVNA DOBRA U OPĆOJ UPORABI

Uređenje međe

(Čl. 35. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01;

Čl. 2. Zakona o javnim cestama – „Narodne novine“, br. 180/04 i 138/06)

Uređenje međe između nekretnine u vlasništvu fizičke osobe i nekretnine koja predstavlja javno dobro u općoj uporabi, ne može biti predmet sudskog izvanparničnog postupka.

„Neovisno od žalbenih navoda protustranke, pobijano rješenje valjalo je ukinuti i prijedlog za uređenje međe odbaciti, jer uređenje međe između nekretnine u vlasništvu fizičke osobe (protustranke) i nekretnine koja predstavlja javno dobro u općoj uporabi, ne može biti predmet sudskog izvanparničnog postupka. Naime, tijekom postupka nije bila sporna činjenica da je čkbr. ____ koja je predmet postupka uređenja međe, upisana u Popis I za k.o. Č. kao javno dobro, u naravi put u K. kojim se

koriste mještani naselja Č., kako to proizlazi i iz priloženog z.k. izvotka. Dakle, radi se o javnoj cesti, sukladno odredbama Zakona o javnim cestama, a prema odredbi čl. 2. Zakona o javnim cestama, javne ceste su opće dobro i na njima se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi. Dakle, imajući u vidu citirane odredbe Zakona o javnim cestama, mora se zaključiti da u odnosu na županijske i lokalne ceste sve poslove vezane uz upravljanje i održavanje obavlja županijska uprava za ceste, dok poslove inspekcijskog nadzora provodi inspektor za ceste, koji je ovlašten postupati u skladu s pravilima upravnog postupka, pa kako se u konkretnom slučaju radi o javnoj cesti koja očigledno predstavlja lokalnu cestu, to predlagatelj nije ovlašten zahtijevati uređenje međe u sudskom postupku, jer se o zahtjevu predlagatelja može i mora odlučivati isključivo u upravnom postupku, sukladno citiranim odredbama Zakona o javnim cestama. Kako javno dobro u općoj uporabi predstavlja stvar izvan prometa, to ne može biti niti predmet postupka za uređenje međe, jer rješavanje sporova u povodu korištenja javnog dobra ne spada u sudsku nadležnost nego u nadležnost upravnih tijela, pa prvostupanjski sud prema ocjeni ovog suda, nije bio ovlašten u izvanparničnom postupku uređivati među između nekretnina u vlasništvu protustranke i nekretnine koje predstavljaju opće dobro.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 793/08-2 od 12.IX.2008.

IZVLAŠTENJE

Iniciranje postupka izvlaštenja

(Čl. 26. Zakona o elektroprivredi – „Narodne novine“, br. 31/90;

Čl. 10. Zakona o izmjenama Zakona o elektroprivredi – „Narodne novine“, br. 78/94;

Čl. 30. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06;

Čl. 1. Zakona o izvlaštenju – „Narodne novine“, br. 9/94, 35/94, 114/01, 79/06)

Izgradnja i održavanje elektroprivrednih objekata (postrojenja i vodova) od interesa je za Republiku Hrvatsku, time da konkretizacija ograničenja prava vlasništva na nekretninama

koje su u vlasništvu fizičkih ili pravnih osoba radi provedbe interesa za Republiku Hrvatsku mora biti utemeljena na zakonito provedenom postupku odnosno u postupku izvlaštenja, jer propust provođenja nadležnog postupka izvlaštenja na način da se postavi dalekovod u zračnom prostoru iznad nekretnine fizičke osobe, bez iniciranja postupka izvlaštenja, ne može opravdati interes Republike Hrvatske.

„Posebna ograničenja moguća su, prema čl. 32. st. 2. ZV-a kojim je propisano da vlasnik neke od stvari koje su na temelju Ustava proglašene stvarima od interesa za Republiku Hrvatsku, i za koje je propisan poseban način njihove uporabe i iskorištavanja od strane njihovih vlasnika i ovlaštenika drugih prava na njima, dužan je izvršavati svoje pravo vlasništva s time u skladu, ali mu pripada pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnut. Naprijed je spomenuto da je čl. 26. Zakona o elektroprivredi, koji je izmijenjen čl. 10. Zakona o izmjenama Zakona o elektroprivredi, propisano da je izgradnja i održavanje elektroprivrednih objekata (postrojenja i vodovi) od interesa za Republiku Hrvatsku, čime provedba tog interesa može značiti ograničenje prava vlasništva na nekretninama koje su u vlasništvu fizičkih ili pravnih osoba. Međutim, konkretizacija tog ograničenja mora biti utemeljena na zakonito provedenom postupku, jer to propisuje, izričito određujući i kao razlog izvođenja radova ili izgradnju objekta gospodarske infrastrukture (energetske) čl. 1. Zakona o izvlaštenju (NN 9/94, 35/94, 114/01, 79/06). U konkretnom slučaju nije proveden postupak izvlaštenja, te se ne može, paušalnom prvostupanjskom ocjenom da postoji interes za Republiku Hrvatsku postavljanjem dalekovoda, između ostaloga, i tim pravcem, nadomjestiti propust provođenja nadležnog postupka izvlaštenja, odnosno obeštećenja tužitelja određenjem i isplatom naknade za izvlaštenje. U sadašnjoj stvarnoj situaciji proizlazi da je evidentno da je postavljanje tuženikovog dalekovoda, u pretežnom njegovom nespornom dijelu, utemeljeno na zakonito provedenom postupku izvlaštenja i pribave potrebne građevinske dokumentacije, što je prvostupanjski sud utvrdio temeljem provedenih dokaza. Međutim, tuženik ničime nije, u formalnopravnom smislu, opravdao zauzimanje zračnog prostora iznad tužiteljeve nekretnine, čime je, evidentno, umanjio vrijednost te nekretnine, ali je propustom u iniciranje postupka izvlaštenja i provođenjem postupka izvlaštenja, od strane korisnika izvlaštenja, ali i nadležnih upravnih tijela koja provode postupak izvlaštenja, izostalo zakonito određenje tužiteljeve nekretnine kao predmeta izvlaštenja, dok tužitelj nije obuhvaćen u tom postupku kao subjekt tog postupka, odnosno

kao vlasnik nekretnine na kojoj se provodi postupak (djelomičnog) izvlaštenja. Nesporno je i da slijedom navedenoga tužitelju nije utvrđena niti isplaćena odgovarajuća naknada za njegovo ograničenje prava vlasništva. Po ocjeni ovog suda, moguće je naknadno legalizirati tuženikov postupak bespravnog zauzimanja dijela prostora iznad tužiteljeve nekretnine (očito je da je, faktički, tužiteljeva nekretnina opterećena pravom služnosti, za nastanka koje ne postoji valjana pravna osnova) dopunom postupka izvlaštenja, koji je potrebno konkretizirati i na tužiteljevu nekretninu, u kojem postupku bi trebalo riješiti pitanje naknade prema odredbama tog Zakona (u smislu odredbe čl. 4. Zakona o izvlaštenju), a koji postupak može nadomjestiti samo sporazum stranaka o služnosti (i naknadi za umanjenu vrijednost nekretnina)."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 430/08-2 od 17.VI.2008.

PRETPOSTAVKE ZA STJECANJE SUVLASNIŠTVA ZAJEDNIČKIM ULAGANJEM RADA I SREDSTAVA

Utvrđivanje prava vlasništva (suvlasništva)

(Čl. 9. st. 1. i 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Postupak radi utvrđivanja prava vlasništva (suvlasništva) odnosno obveznopravnog zahtjeva mora se voditi između svih stvarnopravnih ovlaštenika, bez obzira da li su isti upisani u zemljišne knjige, time da su isti u tužbenom (protutužbenom) zahtjevu dužni tražiti utvrđenje vlasničkih ili suvlasničkih prava te provedbu diobe na nekretnini, formiranjem novih pojedinačnih nekretnina, temeljem prethodno utvrđene vrste i opsega stvarnopravnih ovlasti staranaka na predmetnim nekretninama, a ukoliko sud utvrdi da neke od stranaka ne ostvaruju stvarnopravnu osnovu stjecanja udjela u nekretninama, dužan je odlučiti o kumuliranom zahtjevu, odnosno o obveznopravnom zahtjevu koji stranka izvodi iz investiranja (doprinosa) u stjecanje predmetnih nekretnina u sadašnjoj fazi njihove izgrađenosti.

„Nema nikakve dvojbe da vlasničkopravne odnose sudionika ovog postupka na predmetnim nekretninama mogu predodređivati razne zakonske osnove i načini stjecanja vlasničkih (suvlasničkih) prava na predmetnim nekretninama, koje se formalno vode kao složene stvari u pravnom prometu (jer se predmetna zgrada i zemljište sastoje od nekretnina iz dva z.k. uložka, a sastoji se od više zemljišnoknjižnih čestica, pa je jasno da, obzirom na određenje što čini pojedinačnu česticu, prema čl. 9. st. 1. i 3. sada važećeg Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/ 96: 68/98, 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06 – dalje: ZV), te prema važećim propisima (i pravnim pravilima) u vrijeme stjecanja određenih prava (eventualno primjena čl. 20., čl. 11., te čl. 24.-26. Zakona o osnovnim vlasničkopравnim odnosima, u vezi čl. 3. bivšeg Zakona o zemljišnim knjigama) odnose na predmetnim nekretninama treba razriješiti utvrđenjem (suvlasničkog) udjela u tim nekretninama, koji predodređuju osnovu za provođenje odgovarajuće parcelacije nekretnina i eventualno formiranje posebnih dijelova nekretnina, u odnosima između ovlaštenika stjecanja koji mogu ostvariti stvarnopravne udjele; ukoliko sudionici stjecanja ne ostvaruju stvarnopravne udjele, tada oni eventualno mogu ostvariti obveznopravne zahtjeve, ali koji u sebi sadrže stvarnopravnu osnovu ulaganja, što znači da je moguće da određeni subjekt stjecanja nekretnina po ishodu postupka ne bude utvrđen suvlasnikom ili vlasnikom (suvlasnikom) posebnog dijela neke od nekretnina, formiranjem temeljem ovog postupka, nego da ovlaštenik obveznopravnog zahtjeva koji je sudjelovao u stvarnopravnom ulaganju tj. ima stvarnopravnu osnovu npr. građenjem, koje ne rezultira stjecanjem suvlasništva, a koja načelno može (uz određene pretpostavke) predstavljati zakonsku osnovu za stjecanje suvlasništva (koje u tom slučaju, ukoliko se ne priznaje stvarnopravno stjecanje, treba razriješiti kroz (postavljene), eventualno kumulirane obveznopravne tužbene zahtjeve. Međutim, po ukidanju pobijanog rješenja, a kako je ovaj sud odlučio ocjenjujući da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio odredbe o nedopuštanju preinake tužbenog zahtjeva, prvostupanjski sud će biti dužan sagledati kompleksnost predmeta spora i vlasničkopравnih ovlasti formalnopravnih ovlaštenika (prema podacima iz zemljišne knjige) i stvarnih (izvanknjižnih) vlasničkih (suvlasničkih) ovlasti, prema do sada prikupljenim podacima u spisima, a koji se odnose na razne zakonske i ugovorne osnove stjecanja takvih prava njihovih ovlaštenika od kojih nisu sve evidentirane u zemljišnim knjigama, pa će prvostupanjski sud, u postupku koji se nužno mora voditi između svih stvarnopravnih ovlaštenika kako onih upisanih u zemljišne knjige, tako i neupisanih nastojati utjecati na sudionike tih stjecanja da svoje tužbene, odnosno protutužbene zahtjeve, usmjere na utvrđenje sadržaja vlasničkih

(suvlasničkih) prava svih sudionika stjecanja tih prava na predmetnoj složenoj nekretnini (koja se formalno sastoji od više pojedinačnih nekretnina), pri čemu predmetom razrješenja tih odnosa može biti kako utvrđenje vlasničkih ili suvlasničkih prava na istima, tako i provedba diobe na složenoj stvari, formiranjem novih pojedinačnih stvari (parcelacijom zemljišta i zgrada na nove samostalne cjeline i eventualnim formiranjem posebnih dijelova u okviru novoformiranih stvari) po prethodno utvrđenoj vrsti i opsegu stavnopravnih ovlasti staranaka na predmetnim nekretninama.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 11/09-2 od 19.III.2009.

ZAJEDNIČKA PRIČUVA

Obveza suvlasnika zgrade

(Čl. 85. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Bez obzira na činjenicu da pojedini suvlasnici zgrade ne plaćaju zajedničku pričuvu odnosno da na zgradi nije izvršen popravak od strane osoba koje bi upravitelj trebao angažirati, suvlasnik zgrade je u obvezi plaćati pričuvu.

„Razlog zbog kojeg tuženik ne želi plaćati zajedničku pričuvu za predmetni stan, a koji se nalazi u tome da se zgrada ne obnavlja odnosno da je isti nezadovoljan radom upravitelja, nisu razlozi zbog kojih bi prestala obveza tuženika glede plaćanja troškova zajedničke pričuve. U smislu odredbe čl. 85. st. 2. ZV-a suvlasnici su dužni sudjelovati u upravljanju nekretninom, odrediti osobu koja će obavljati poslove zajedničkog upravitelja i osnovati zajedničku pričuvu. U konkretnom slučaju postoji Ugovor o upravljanju predmetnom stambenom zgradom, kojom je određen upravitelj te zgrade u osobi Gradskog stambenog gospodarstva V.G. Iz citirane odredbe čl. 85. st. 2. ZV-a proizlazi da su suvlasnici, dakle i tuženik kao vlasnik posebnog dijela u predmetnoj stambenoj zgradi, dužni plaćati zajedničku pričuvu, koja u smislu odredbe čl. 90. st. 1. ZV-a predstavlja zajedničku imovinu svih koji su suvlasnici nekretnine, te je namijenjena za

pokriće troškova održavanja i poboljšavanja nekretnine. Prema st. 2. istog članka zajedničku pričuvu tvore novčani doprinosi koje su suvlasnici uplatili na temelju odluke donesene većinom suvlasničkih dijelova, odnosno odluke koju je na zahtjev nekog suvlasnika donio sud s obzirom na predvidive troškove i uzimajući u obzir imovinsko stanje svih suvlasnika. St. 3. je dalje određeno da zajedničkom pričuvom upravljaju suvlasnici, odnosno upravitelj nekretnine kao imovinom odvojenom od imovine bilo kojega suvlasnika, uloženom na način da donosi plodove. Sama činjenica da neki od suvlasnika zgrade ne plaćaju zajedničku pričuvu, odnosno da na zgradi nije nešto napravljeno od strane upravitelja zgrade, odnosno osoba koje bi upravitelj trebao angažirati, ne daje mogućnost bilo kojem suvlasniku da prestane plaćati pričuvu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1165/08-2 od 30.VII.2008.

RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE PUTEM SUDA

Protivljenje nositelja prava osobne služnosti na razvrgnuće suvlasničke zajednice

(Čl. 47. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01)

Protivljenje nositelja prava osobne služnosti ne može utjecati na pravo suvlasnika da traži razvrgnuće suvlasničke zajednice.

„Iz priloženog z.k. izvotka za posebni dio nekretnine – suvlasnički dio od 495/1000 dijela koji je povezan s posebnim dijelom nekretnine etaža I, čkbr. ___ kuća i dvorište sa 597 m², upisana u zk.ul. ___, poduložak 1, vidljivo je da su suvlasnici predmetne nekretnine predlagatelj i protustranka na jednake dijelove. Isto tako iz navedenog izvotka vidljivo je da je na predmetnoj etaži i to na suvlasničkom dijelu predlagatelja na temelju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju od 29. veljače 2008. godine (Z. ___/08)

upisana osobna služnost stanovanja, uporabe i ploduživanja u korist M.D., I. Kao osnovni razlog zbog kojeg se protustranka protivi razvrgnuću suvlasničke zajednice ističe se da na predmetnom posebnom dijelu postoji upisana osobna služnost u korist M.D., koji se protivi bilo kakvoj prodaji predmetnog posebnog dijela nekretnine. Navedena činjenica međutim ni u kom slučaju ne može predstavljati prepreku provođenju postupka razvrgnuća, obzirom na odredbu čl. 56. ZV-a. Isto tako protivljenje nositelja osobne služnosti ne može utjecati na pravo suvlasnika da traži razvrgnuće suvlasničke zajednice. Naime, u čl. 56. st. 1. ZV-a propisano je da razvrgnuće ne može biti na štetu trećih osoba, prava suvlasnika koji nisu sudjelovali u razvrgnuću, a kad razvrgnuće nije bilo potpuno – ni onih stvari i prava s kojima sudionici nisu sudjelovali u razvrgnuću. Prema st. 2. istog članka sva založna prava, služnosti i druga stvarna prava koja su i prije razvrgnuća teretila podijeljenu stvar mogu se izvršavati kao i do tada. Kod toga valja naglasiti da prema odredbi čl. 244. st. 1. ZV-a pravo osobne služnosti prestaje smrću ovlaštenika ili prestankom pravne osobe koja je bila ovlaštenik toga prava, ako drugačije nije određeno. Prema tome, neovisno o činjenici da li će se u konkretnom slučaju provesti razvrgnuće predmetne suvlasničke zajednice, ni u kom slučaju ne može doći do prestanka osobne služnosti, pa bi osobna služnost upisana u korist M.D. teretila i bilo kojeg drugog vlasnika predmetnog posebnog dijela nekretnine, u slučaju prodaje predmetne etaže na javnoj dražbi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1441/08-2 od 03.XI.2008.

MEĐA

Pravomoćno rješenje o uređenju međe kao presumpcija vlasništva

(Čl. 103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Pravomoćno rješenje o uređenju međe predstavlja presumpciju vlasništva svakog od susjeda do međe koju je sud označio, time da nakon proteka prekluzivnog roka u trajanju od 6 mjeseci od dana pravomoćnosti odluke donesene u postupku uređenje međe, stranke - sudionici postupka uređenja međe, više

nemaju mogućnosti tvrditi da je pravac međe drugačiji u odnosu na onaj koji je utvrđen rješenjem o uređenju (obnavljanju ili ispravljanju) međe, ukoliko isti u prekluzivnom roku nisu pokrenuli parnicu u kojoj bi dokazali da su vlasnici zemljišta i preko međe koju je sud označio.

„Što se tiče stajališta iznesenog u dopuni žalbe da rješenje suda kojim je međa uređena nema svojstvo presuđene stvari, valja ukazati na opće prihvaćeno stajalište da pravomoćno rješenje o uređenju međe predstavlja presumpciju vlasništva svakog od susjeda do međe koju je sud označio, jer i nakon što je sud u postupku uređenja međe obnovio ili ispravio među, svatko može u parnici dokazivati vlasništvo i zahtijevati da se u skladu s njim označi međa, međutim, susjed koji je sudjelovao u postupku uređenja međe ne može to zahtijevati nakon proteka roka od 6 mjeseci od dana pravomoćnosti odluke donesene u postupku uređenja međe, sukladno odredbi čl. 103. st. 6. ZV, pa nakon što istekne navedeni neprokoračivi (prekluzivni) rok, a taj susjed (stranka u postupku) nije pokrenuo parnicu u kojoj bi dokazao da je vlasnik zemljišta i preko međe koju je sud označio, u odnosu na njega je riješeno pitanje vlasništva zemljišta do međe koju je sud odredio u postupku određenja međe, dakle, protekom tog roka, stranke sudionici postupka uređenja međe, više nemaju mogućnosti tvrditi da je pravac međe drugačiji u odnosu na onaj koji je utvrđen rješenjem o uređenju (obnavljanju ili ispravljanju) međe, slijedom čega se niti žalbeni navodi predlagatelja temeljeni na sadržaju iznesenog mišljenja, ne mogu prihvatiti osnovanim.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 40/09-2 od 18.II.2009.

MEĐA

Identični prijedlozi za uređenje međe

(Čl. 103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Ukoliko je prijedlog predlagatelja za uređenje međe odbačen kao nepotpun time da postupak nije pravomoćno okončan, iz razloga što strankama nije dostavljen pisani otpravak odluke, sud će odbaciti identični prijedlog za uređenje međe predlagatelja, jer podnošenjem identičnog prijedloga za uređenje međe, egzistiraju dva zasebna postupka.

„Prema odredbi čl. 194. st. 1. ZPP-a parnica počinje teći dostavom tužbe tuženiku, a u pogledu zahtjeva koji je stranka postavila u tijeku postupka parnica počinje teći od časa kad je o tom zahtjevu obaviještena protivna stranka (st. 2. iste odredbe). Dok parnica teče, ne može se u pogledu istog zahtjeva pokrenuti nova parnica među istim strankama, a ako takva parnica bude pokrenuta sud će tužbu odbaciti (st. 3. iste odredbe). Nije sporno da je u predmetu istog suda broj R1. ___/08, koji se vodi između istih stranaka radi uređenja međe, predlagatelj na očevidu održanom dana 30. rujna 2008. g. proširio prijedlog za uređenje međe i na nekretnine stranaka koje su predmet prijedloga za uređenje međe u ovom postupku. U predmetu R1. ___/08 prijedlog predlagatelja je odbačen kao nepotpun, međutim, postupak nije pravomoćno okončan, jer strankama još uvijek nije dostavljen pisani otpravak odluke. Kako i sam predlagatelj u žalbi navodi da je „zadržao pravo na žalbu“ protiv odluke prvostupanjskog suda o odbacivanju prijedloga kao nepotpunog u predmetu istog suda broj R1. ___/08, to je očigledno da podnošenjem identičnog prijedloga za uređenje međe u ovom postupku, egzistiraju dva zasebna postupka, pa je postojanje dvaju postupaka u suprotnosti sa odredbom čl. 194. st. 3. ZPP-a, koji zakon se supsidijarno primjenjuje u izvanparničnom postupku. Kako u slučaju dok parnica teče (u konkretnom slučaju postupak u predmetu br. R1. ___/08), ne može se u pogledu istog zahtjeva pokrenuti nova parnica među istim strankama, a ako takva parnica bude pokrenuta (u konkretnom slučaju podnošenje identičnog prijedloga za uređenje međe kao u predmetu broj R1. ___/08), sud će tužbu odbaciti, sukladno odredbi čl. 194. st. 3. ZPP-a, to je prvostupanjski sud osnovano odbacio prijedlog predlagatelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 40/09-2 od 18.II.2009.

MEĐA

Odluka o uređenju međe

(Čl. 103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Odluku o uređenju međe sud je dužan donijeti na očevidu na licu mjesta, odnosno prije nego što je zapisnik sa očevida na licu mjesta dovršen i prije nego mjernički vještak sačinio skicu lica mjesta.

„Naime, predmetni postupak uređenja međe predstavlja poseban izvanparnični postupak u kojem je sud pridržavajući se pravila toga postupka propisanog bivšim Zakonom o sudskom izvanparničnom postupku (paragrafi 275. – 283. toga Zakona) i čl. 103. ZV-a, dužan urediti među već na očevidu na licu mjesta, dakle donijeti odluku o uređenju međe već tada na očevidu, što u konkretnom slučaju znači i prije nego što je zapisnik sa očevida na licu mjesta dovršen, kao i prije nego što je sačinjena skica lica mjesta mjerničkog vještaka. Osim toga, za ocjenu osnovanosti toga žalbenog razloga je to da li je postupanje suda doista i imalo za posljedicu onemogućavanje predlagateljice u raspravljanju pred sudom, što u konkretnom slučaju nije ostvareno. Što se tiče zapisnika sa očevida sa lica mjesta, kada je očevid dovršen predlagateljica je imala mogućnost, temeljem zahtjeva, od suda zatražiti ovjerenu presliku toga zapisnika ali ista to nije učinila. Stoga kada je prvostupanjski sud i zapisnik sa očevida sa lica mjesta i skicu lica mjesta sačinjenu po mjerničkom vještaku dostavio predlagateljici sa pobijanim rješenjem, taj sud nije postupio niti suprotno procesnim odredbama bivšeg VP-a, a tako niti protivno čl. 103. ZV-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 240/09-2 od 31.III.2009.

MEĐA

Očevid na licu mjesta radi uređenja međe

(Paragraf 277. st. 1. bivšeg Zakona o sudskom izvanparničnom postupku)

Na očevidu na licu mjesta koji se održava radi uređenja međe, predlagateljica je dužna i ovlaštena između ostalog i sama dovesti svjedoke.

„Naime, točno je da je predlagateljica nakon što je na raspravi od 9.5.07.g. (list 11 spisa), a to u vrijeme kada se predmetni postupak vodio još kao parnični postupak radi smetanja posjeda, predložila saslušanje između ostalog i svjedoka Z.H., a to tada na okolnost posljednjeg stanja posjeda, a koji svjedok tijekom toga postupka, kao niti ostali predloženi svjedoci po strankama tada, nije bio saslušan. Međutim, nakon donošenja rješenja o obustavi toga parničnog postupka od 16.11.2007. g. i njegovog nastavka kao izvanparničnog postupka koji se tada i vodio po pravilima izvanparničnog postupka, nakon toga je predlagateljica bila dužna i ovlaštena na očevidu na licu mjesta od 22.4.08.g., na kojem je međa između nekretnina stranaka pobijanim rješenjem i utvrđena, sama dovesti svjedoke. Na takvo postupanje pozvane su obje stranke, pa tako i predlagateljica rješenjem od 21.3.08.g. kojim je određen predmetni očevid (od 22.4.08.g.), a u kojem između ostalog stoji da su „stranke dužne na vanjski očevid doprinijeti sve potrebne isprave, nacрте i druge dokaze te dovesti i svjedoke kao i pripremiti međašne oznake (list 50 spisa). Takav postupak suda u skladu je sa paragrafom 277. st. 1. bivšeg Zakona o sudskom izvanparničnom postupku (primjenjuje se temeljem Zakona o načinu primjene pravnih pravila donesenih prije 06.04.1941. g. NN 73/91, dalje bivšeg VP-a), prema kojem se na ročištu, u ovom slučaju na očevid na licu mjesta, pozivaju svi učesnici s napomenom da na isto donesu sve isprave, nacрте i druge dokaze, a po mogućnosti da dovedu i svjedoke. Prema tome predlagateljici je, upravo pravilnim postupanjem prvostupanjskog suda u smislu paragrafa 277. st. 1. bivšeg VP-a, suprotno žalbi, omogućeno da na očevid na licu mjesta na kojem je uređena međa između nekretnina stranaka, donese materijalne dokaze i da dovede i svjedoke, što je ista učinila te i dovela sa sobom svjedoke koji su dali na tom ročištu svoje iskaze, ali nije dovela i imenovanog svjedoka Z.H., ali što iz navedenih razloga nije posljedica nepravilnog postupanja suda, nego

upravo same predlagateljice. Osim toga, predlagateljica je na očevidu na licu mjesta, nakon saslušanja svjedoka i stranaka kao i provedenog uvida u materijalne dokaze, imala mogućnost prije donošenja pobijanog rješenja predložiti provođenje i daljnjih dokaza, a što ista na navedenom očevidu na licu mjesta nije učinila.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 240/09-2 od 31.III.2009.

ORIGINARNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA – GRAĐENJE

Savjesnost graditelja nekretnine

(Čl. 24. st. 1. Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91)

Da bi utvrdio pretpostavke za utvrđenje prava vlasništva građenjem na tuđoj nekretnini, sud je dužan raspraviti i utvrditi stupanj izgrađenosti građevinskog objekta, činjenicu gradnje na tuđoj nekretnini te činjenicu savjesnosti graditelja i nositelja prava vlasništva na zemljištu te utvrditi da li se nekretnina može dijeliti tako da čini zasebnu cjelinu sa jasno i nedvojbeno određenim identitetom čestica odnosno parcela.

„U predmetnom slučaju neprijeporno je da su tužitelji na nekretnini vlasništvo tada svjedokinje R.Š. i pok. I.Š. (roditelja I tužiteljice) izgradili stambeni objekat čija izgradnja je u potpunosti dovršena te isti služi namjeni za koju je izgrađena i u kojoj tužitelji žive od 1995.g. Tijekom postupka tuženik nije osporavao pravo vlasništva tužiteljima na izgrađenom stambenom objektu, ali je bilo sporno zemljište koje je neophodno za redovnu upotrebu toga stambenog objekta, te je isto tako bila i unatoč nespornom vlasništvu na stambenom objektu sporna savjesnost tužitelja kao graditelja vezano na činjenicu da su tužitelji Očitovanjem danim od ranijih vlasnika predmetne nekretnine od 26.07.91.g. dobili suglasnost za izgradnju tog stambenog objekta u svrhu ishoda građevne dozvole, a koju međutim nisu ishodili pa je rješenjem Uprave za inspekcijske poslove Područne jedinice u V. od 04.10.04.g. određeno uklanjanje predmetne

stambene građevine. Da bi tužitelji kao graditelj mogao steći pravo vlasništva na zemljištu na kojem je taj objekt sagrađen te na zemljištu koje je neophodno za njegovu redovnu uporabu sukladno zakonskoj odredbi iz čl. 24. st. 1. ZOVO-a oni trebaju biti savjesni graditelji (ne zna niti je mogao znati da je gradi na tuđem) a vlasnik zemljišta nesavjestan (znao za izgradnju ali se nije odmah usprotivio) a građevinski objekt mora biti izgrađen što znači da pravni učinci građenja na tuđem zemljištu nastupaju završenom izgradnjom građevinskog objekta kada je objekt faktično doveden u stanje da se može upotrebljavati prema svojoj namjeni. U slučaju ispunjenja ovih uvjeta graditelj stječe i vlasništvo zemljišta na kojem je izgrađen objekt, te zemljišta neophodno potrebnog za njegovu upotrebu, a za koje je odredbom čl. 21. st. 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04), sada je to čl. 43. a st. 1. Zakona o prostornom uređenju, propisano da kada za postojeću građevinu nije utvrđena građevna čestica ili zemljište nužno za redovnu upotrebu građevine parcelacija zemljišta iz čl. 43. toga Zakona provodi se u skladu s rješenjem o utvrđivanju građevne čestice. Pravilno ističe žalba tuženika da prvostupanjski sud ne postupajući po uputi ovoga suda nije međutim raspravio i savjesnost tužitelja kao graditelja, a to vezano na sadržaj istaknutih, a ranije navedenih prigovora tuženika glede ishoda građevinske dozvole radi koje su između ostalog isti i dobili suglasnost ranijih vlasnika za građenje na predmetnoj nekretnini, što nisu učinili pa je to rezultiralo donošenjem rješenja upravnog organa o uklanjanju objekta od 04.10.04.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1151/07-3 od 01.IV.2008.

ORIGINARNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA – GRAĐENJE

Građenje na tuđem zemljištu

(Čl. 10. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine»
br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01 i 100/04)

Tužitelji su dužni uskladiti prijedlog kojim traže diobu nekretnine sa rezultatima provođenja parcelacije na način da isti bude dovoljno određen da bi bio podoban za upis u zemljišnu knjigu, a time i ovršiv.

„Isto tako, po ocjeni ovog suda, a što žalba ističe kroz osporavanje rješenja kojim je utvrđeno zemljište nužno za redovnu uporabu spornog stambenog objekta izgrađenog na dijelu predmetne nekretnine Službe za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko pravne poslove od 10.05.07.g., da prvostupanjski sud nije na pravilan način utvrdio i činjenicu koja predstavlja pretpostavku za podnošenje pravilnog tužbenog zahtjeva glede identiteta nekretnine, a to je parcelacija, jer je svoju odluku utemeljio samo na rješenju upravnog organa o utvrđivanju građevne čestice od 10.05.07.g., a koja je samo jedna od pretpostavki za diobu predmetne nekretnine na način da se dio nekretnine na kojem je izgrađen predmetni stambeni objekt i zemljište nužno za redovnu uporabu izdvoje kao samostalna cjelina te naznače na način kako se nekretnina označava u zemljišnoj knjizi sukladno čl. 10. st. 2. ZZK-a. Pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje vezano na ovu odlučnu činjenicu posljedica je toga što nije sačinjen u skladu sa čl. 21. st. 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju, parcelacijski elaborat, koji je jedna, prema već rečenom, od pretpostavki za provođenje parcelacije sporne nekretnine, a da bi se moglo odlučivati o prijedlogu za diobu (cijepanje, otpis iz dosadašnjeg z.k. uloška i upis u novi z.k. uložak) čije trpljenje traže tužitelji tužbenim zahtjevom.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.1151/07-3 od 01.IV.2008.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA DOSJEDANJEM NA NEPOKRETNJOJ STVARI

Primjena materijalnopravnog propisa za stjecanje vlasništva dosjelošću

(Čl. 159. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06)

Ukoliko je u vrijeme početka tijeka roka za dosjelost (08.10.91.g.) bio na snazi Zakon o osnovnim vlasničko pravnim odnosima, a završetak tijeka roka za dosjelost završio je za vrijeme važenja Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, tada stjecanje prava vlasništva temeljem dosjelosti treba prosuđivati po zakonu koji je bio na snazi u vrijeme isteka roka za stjecanje vlasništva dosjelošću.

„Ovaj sud smatra da je prvostupanjski sud primjenom Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima, odredbe čl. 28. st. 4. ZOVO-a, primijenio u konkretnom slučaju pogrešni zakon, jer je na isti trebalo primijeniti odredbu čl. 159. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Kod toga prije svega treba istaknuti što je prvostupanjski sud pravilno zaključio, a što žalba ne spori, da je tuženik temeljem odredbe čl. 3. st. 1. Zakona o poljoprivrednom zemljištu stekao pravo vlasništva na predmetnoj nekretnini. Međutim, što se tiče sjecanja prava vlasništva temeljem dosjelosti, a kada je sud uz kvalitetu posjeda dužan utvrditi i trajanje posjeda dakle početak i završetak istoga, nije pravilno stajalište prvostupanjskog suda da se početak i završetak toga roka prosuđuje primjenom odredbe čl. 28. ZOVO-a. To stoga što, iako je točno da je u vrijeme početka tijeka roka za dosjelost (08.10.91.g.) bio na snazi Zakon o osnovnim vlasničko pravnim odnosima, ali međutim, završetak tijeka roka za dosjelost (bez obzira da se isti utvrđivao kao redovna ili izvanredna dosjelost) završava za vrijeme važenja Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (koji je stupio na snagu 01. siječnja 1997.g.), pa sukladno odredbi čl. 388. st. 1. toga Zakona, ovaj sud smatra da konačni završetak toga roka kao i pravo stjecanja vlasništva po tom osnovu treba prosuđivati po tom Zakonu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1287/08-2 od 07.X.2008.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA DOSJEDANJEM NA NEPOKRETNJOJ STVARI

Rokovi za stjecanje stvarnih prava

(Čl. 388. stav 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko su rokovi za stjecanje stvarnih prava određeni Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima počeli teći prije nego je isti stupio na snagu odnosno prije 1. siječnja 1997. godine, tada isti nastavljaju teći, ali ne dulje nego što bi trebao isteći rok određen istim Zakonom ako bi počeo teći u času njegova stupanja na snagu.

„Dosjelost je originarni način stjecanja prava vlasništva na temelju zakona, što znači da onaj kojemu se glede neke stvari ispune (zakonom određene) pretpostavke stječe samim tim pravo vlasništva na stvari u trenutku ispunjenja tih pretpostavaka. Pri tome valja istaći da su za stjecanje stvarnih prava na nekretninama temeljem odredbe čl. 388. stav 2. ZV-a mjerodavni propisi koji su bili važeći u vrijeme stjecanja takvog prava. Ako su rokovi koji su za stjecanje stvarnih prava određeni ZV-om, počeli teći prije njegovog stupanja na snagu – dakle prije 01. siječnja 1997.g. – tada isti nastavljaju teći sukladno cit. stav 2. čl. 388. ZV-a ali ne dulje nego što bi trebao isteći rok određen ZV-om ako bi počeo teći u času njegovog stupanja na snagu (čl. 188. st. 3. ZV-a). Za stjecanje prava vlasništva dosjelošću u smislu odredaba ranije važećeg Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima (dalje: ZOVO), kao i u smislu odredaba sada važećeg ZV-a, potrebno je da budu ispunjene određene pretpostavke koje se tiču kvalitete posjeda potrebnog za dosjelost, te protek zakonom određenog vremena potrebnog za stjecanje prava dosjelošću. Za redovnu dosjelost stjecanja prava vlasništva na nekretninama u smislu odredbe čl. 28. st. 2. ZOVO potreban je savjestan i zakonit posjed, te protek vremena od 10 godina neprekidnog posjedovanja, dok je u smislu odredbe čl. 159. st. 2. ZV-a potreban samostalan posjed koji je zakonit, istinit i pošten, te protek vremena od 10 godina neprekidnog samostalnog posjedovanja. Za izvanrednu dosjelost stjecanja prava vlasništva na nekretninama u smislu odredbe čl. 28. st. 4. ZOVO potreban je savjestan posjed, te protek vremena od 20 godina neprekidnog posjedovanja, dok je u smislu odredbe

čl. 159. st. 3. ZV-a potreban samostalan posjed koji je barem pošten (savjestan), te protek vremena od 20 godina neprekidnog samostalnog posjedovanja. Zakonit je onaj posjed koji se temelji na valjanoj pravnoj osnovi koja je potrebna za stjecanje prava vlasništva (pravni posao), savjestan (pošten) je onaj posjed kada posjednik ne zna i ne može znati da stvar koju posjeduje nije njegova, dok je istinit onaj posjed koji nije stečen ni silom, ni prijevarom, a ni zlouporabom povjerenja. Da bi se u nastavku postupka spor između stranaka mogao riješiti pravilnom primjenom materijalnog prava, prvostupanjski sud valja upozoriti da tužitelj činjeničnim supstratom svoje tužbe određuje i materijalno pravo mjerodavno za prosudbu njegovog pravnog odnosa. No jedanko tako u smislu odredbe čl. 2. st. 1. ZPP-a sud odlučuje u granicama zahtjeva koji su stavljeni u postupku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 104/08-2 od 02.IX.2008.

PRAVA VLASNIČKA TUŽBA (REI VINDICATIO)

Povreda prava prvokupa

(Čl. 120. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Ukoliko tužena nije podnijela tužbu zbog povrede prava prvokupa u posebnom postupku u kojem bi pravomoćno usvajanje njezinog tužbenog zahtjeva imalo za posljedicu osnovanost prigovora kojim osporava vlasništvo tužiteljice na stanu, tada ista takav prigovor nema pravo isticati u parničnom postupku koji se vodi povodom tužbenog zahtjeva tužiteljice koja je upisana u zemljišnu knjigu kao vlasnica stana, radi predaje predmetnog stana.

„Stoga su neosnovane tvrdnje žalbe da je u konkretnom slučaju trebalo primijeniti odredbe Zakona o najmu stanova, posebno odredbu čl. 19. toga Zakona, jer za to nije bilo osnova, budući je taj ugovor prestao 09.11.02.g. Sukladno tome neosnovano je i isticanje tužene prigovora

ništetnosti pravnog posla na kojem tužiteljica temelji pravo vlasništva predmetnog stana, pozivanjem na postupanje Grada S. prilikom prodaje predmetnog stana, te povredu u odnosu na nju prava prvokupa, pozivanjem na okolnost da joj od strane Grada S. nikada nije ponuđeno sklapanje ugovora o kupoprodaji predmetnog stana. Točno je da su odredbom čl. 44. Zakona o najmu stanova propisani postupci najmodavca koji namjerava prodati stan u odnosu na zaštićenog najmoprimca, a isto tako rokovi i postupanja zaštićenog najmoprimca te odredbom čl. 45. istog Zakona prepostavke za podnošenje zahtjeva za poništenje takve prodaje kao i rokovi za podnošenje tužbe zbog povrede prava prvokupa. Međutim, ova svoja prava na koja se tužena kao zaštićeni najmoprimac u žalbi poziva, a čije ostvarenje bi eventualno moglo utjecati na činjenicu stjecanja vlasništva tužiteljice u predmetnom stanu, prema sadržaju spisa, tužena nije do pokretanja ovog postupka, a i za vrijeme njegovog trajanja ostvarila. Naime, tužbu zbog povrede prava prvokupa tužena je mogla podnijeti samo u posebnom postupku, te bi samo pravomoćno usvajanje takvog njezinog zahtjeva moglo imati za posljedicu osnovanost njezinog prigovora kojim osporava vlasništvo tužiteljice na predmetnom stanu. Konkretni pravni odnos između stranaka ne prosuđuje se prema tome temeljem toga ugovornog odnosa između Grada S. i tužene nego temeljem Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima na kojima je prvostupanjski sud utemeljio svoju odluku, budući je tužiteljica kao vlasnica predmetnog stana podnijela zahtjev za predaju u posjed od strane tužene kojeg ista bez valjanog pravnog osnova drži u posjedu, kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud. Kako je, dakle, i po stajalištu ovoga suda tužiteljica u smislu odredbe čl. 162. st. 1. ZV-a priloženim zemljišnoknjižnim izvatom dokazala da je predmetni stan njezino vlasništvo te je nesporno da se isti nalazi u posjedu tužene, te da tužena nema pravo u smislu odredbe čl. 163. st. 1. istog Zakona odbiti predaju predmetnog stana tužiteljici jer nema pravo na njegov posjed, to je taj sud osnovom vlasničkog zahtjeva tužiteljice iz čl. 161. st. 1. ZV-a pravilno usvojio njezin zahtjev za predaju predmetnog stana, a time pravilno primijenio i materijalno pravo.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 569/08-2 od
27.VIII.2008.**

TUŽBA ZBOG UZNEMIRAVANJA (ACTIO NEGATORIA)

Zahtjev za prestanak uznemiravanja i uklanjanja bespravne gradnje

(Čl. 167. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01)

Tužitelj nije ovlašten podnijeti tužbu zbog uznemiravanja kojom traži uklanjanje bespravne gradnje, budući je isto predmet upravnog postupka.

„Osim toga, tužbeni zahtjev je usmjeren u smislu prestanka uznemiravanja i to uklanjanja bespravne gradnje, pri čemu pitanje da li je nešto sagrađeno u skladu sa zakonom ili pak bespravno, nije stvar sudskog postupka, već se radi o upravnom postupku koji se provodi pred nadležnim inspekcijama, odnosno upravnim tijelima. Uostalom, i u samom spisu je priloženo rješenje nadležne Građevinske inspekcije, Područne jedinice u S. od 26. srpnja 2001. g., prema kojem je naređeno tuženiku G.M. da ukloni nadograđeni dio nad stambenom zgradom, te da uspostavi ranije stanje uklanjanjem materijala i poravnavanjem terena u roku od 30 dana od dana dostave tog rješenja. Prema tome, ukoliko je nešto bespravno sagrađeno, a u svezi s tim je naloženo i uklanjanje nadogradnje od strane nadležne građevinske inspekcije, tada nedvojbeno nije predmet sudskog već upravnog postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 809/06-2 od 05.IX.2006.

NEPRAVILNA SLUŽNOST

Prijedlog za upis nepravilne služnosti

(Čl. 189. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Ukoliko se prijedlog za upis nepravilne služnosti temelji na pravomoćnom rješenju o izvlaštenju te ako su ispunjene pretpostavke za prihvaćanje prijedloga za upis iz čl. 108. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama, zemljišno knjižni sud će izvršiti predloženi upis.

„Budući da se u konkretnom slučaju prijedlog za upis nepravilne služnosti (služnost u smislu odredbe čl. 189. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, koje se zasniva u korist određene osobe, na koju se primjenjuju pravila o osobnim služnostima) temelji na pravomoćnom rješenju o izvlaštenju, citiranom u izreci rješenja o određenju traženog zemljišnoknjižnog upisa, te da je upis te služnosti određen na nekretninama protustranke (protustranka je upisana kao vlasnik nekretnina opterećenih služnošću), to je očito da su ispunjene pretpostavke za prihvaćanje prijedloga za upis propisanih odredbom čl. 108. st. 1. ZZK-a (zemljišnoknjižni sud će dopustiti upis ako iz zemljišne knjige nije vidljivo da bi glede zatraženog upisa postojala zapreka; ako nema osnove za sumnju da li su osobe protiv kojih se zahtijeva upis sposobne raspolagati predmetima na koje se odnosi upis, niti u to da li je osoba, koja je prijedlog podnijela, na to ovlaštena; ako utemeljenost prijedloga proizlazi iz sadržaja podnesenih isprava: ako isprave imaju potreban oblik), u vezi čl. 40. ZZK-a (protustranka je vlasnik nekretnine na kojoj je određen upis služnosti) i čl. 52. st. 1. u vezi čl. 55. st. 1.b. ZZK-a (zatraženi upis temelji se na javnoj ispravi koju predstavlja odluka nadležnog tijela, pa prema propisima o ovrsi pripada zapis u zemljišnu knjigu, a sadrži točnu oznaku zemljišta i prava na koji se upis odnosi).„

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1580/08-2 od 04.III.2009.

SPORAZUM O OSIGURANJU PRIJENOSOM VLASNIŠTVA I PRIJENOSOM PRAVA

Ovlaštenja potonjeg vlasnika

(Čl. 34. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01 i 79/06)

Potonji vlasnik nije ovlašten prenijeti vlasništvo nekretnine koja je u fiducijarnom vlasništvu, ugovorom o kupoprodaji na fiducijarnog ovlaštenika, budući u trenutku sklapanja ugovora o kupoprodaji, nekretnina nije bila njegovo vlasništvo, niti je fiducijarna ovlaštenica ovlaštena Ugovorom o kupoprodaji prenijeti vlasništvo iste nekretnine na svoje ime, iz razloga što je ista vlasnik predmetne nekretnine u periodu čekanja, tako dugo dok rok ne istekne.

„Kod takvog utvrđenja prvostupanjskog suda, dakle upisa tužiteljice kao prethodnog vlasnika (fiducijarnog ovlaštenika) na predmetnu nekretninu, tuženik u trenutku sklapanja ugovora o prodaji od 29.04.05.g., prema tome, nije bio upisan kao vlasnik predmetne nekretnine već se isti smatra tek potonjim vlasnikom koji čeka da opet postane vlasnik za slučaj ispunjenja uvjeta, odnosno proteka roka (u konkretnom slučaju kada on ispuni tražbinu tužiteljice iz Ugovora o kratkoročnom zajmu i Sporazuma od 02.05.01.g.). Iz svega navedenog proizlazi da niti tuženik kao prodavatelj (jer nije vlasnik) a niti tužiteljica kao kupac (jer je vlasnik) u tom periodu, a niti predmetna nekretnina (jer je već predmetom osiguranja) nisu bili ovlašteni sklopiti takav pravni posao (Ugovor o prodaji) za predmetnu nekretninu, iz čega svega proizlazi da svrha toga ugovora nikako nije mogla biti svrha ugovora o prodaji. To znači da predmetni Ugovor o kupoprodaji nije sklopljen radi svrhe radi koje se takvi ugovori sklapaju, odnosno takav ugovor nema dopuštenu osnovu. Naime, svrha ugovora o prodaji jest da ugovorne strane svojim disponiranjem o predmetu i cijeni te predaji u posjed prenesu vlasništvo na stvari koja je predmetom tog ugovora, a što u konkretnom slučaju, obzirom na neovlaštenost ugovornih stranaka, a i nemogućnost disponiranja predmetnom nekretninom kao predmetom prodaje, nedvojbeno nije ostvarena. Stoga je pravilno prvostupanjski sud zaključio da je predmetni ugovor u smislu čl. 66. st. 1. ZOO-a prividan ugovor i da nema učinka među ugovornim strankama. Naime, po stajalištu ovoga suda, u konkretnom slučaju radi se o apsolutnoj

simulaciji kod koje su sklapanjem predmetnog Ugovora stranke zapravo imale cilj i to tužiteljica ponovno sticanje instrumenata osiguranja radi ispunjenja tražbine (a koje je sve već bilo ugovoreno Ugovorom o kratkoročnom zajmu i Sporazumu od 02.05.01.g.), a tuženik i nadalje posjed predmetne nekretnine, (što je također bilo ugovoreno Ugovorom od 02.05.01.g.) a što znači zapravo izbjegavanje primjene odredbi toga Ugovora, a time i prisilnih propisa iz čl. 277. OZ-a kojim je određen postupak i način prisilnog ostvarenja tražbine tužiteljice utemeljene na Ugovoru i Sporazumu od 02.05.01.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 873/08-2 od 28.X.2008.

IZUZECI OD VRAĆANJA IMOVINE

Konfiskacija

(Čl. 252. i 253. Obiteljskoga zakona – „Narodne novine“, br. 162/98;

Čl. 20. i 21. Zakona o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije – „Službeni list FNRJ“, br. 61/46)

Ukoliko tužiteljica nije isticala izlučni zahtjev u pogledu konfiscirane imovine nakon što je donijeto rješenje o konfiskaciji imovine njezinog supruga, a temeljem stjecanja za vrijeme braka, ista je prekludirana u postavljanju zahtjeva u parnici, temeljem odredaba čl. 252. i 253. Obiteljskog zakona.

„Izneseni navodi žalbe tužiteljice nisu osnovani i nemaju utjecaja na zakonitost odluke prvostupanjskog suda, kojom je odbijen tužbeni zahtjev tužiteljice, jer je po stajalištu ovoga suda za ocjenu osnovanosti zahtjeva tužiteljice, odlučno to što tužiteljica nakon što je donijeto rješenje o konfiskaciji imovine njezinog tada supruga, pok. V.B., nije zatražila izlučenje imovine, odnosno, postavila izlučni zahtjev, a u odnosu na imovinu koju je smatrala svojom, temeljem stjecanja za vrijeme braka sa tada V.B., radi čega je ista po ocjeni ovog suda, prekludirana u postavljanju zahtjeva u ovoj parnici, temeljem odredaba čl. 252. i 253. Obiteljskog zakona (NN 162/98, dalje: OBZ), a to utemeljeno tada na

odredbama čl. 20. i 21. Zakona o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije (Službeni list FNRJ br. 61/46). U vrijeme kada je provedena konfiskacija imovine pok. V.B., a koja je predmetom i ovog postupka, bio je na snazi Zakon o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije čijom odredbom čl. 20. st. 1. je propisano da prilikom sprovođenja konfiskacije mogu treće osobe isticati izlučne zahtjeve u pogledu konfiscirane imovine te čijom odredbom čl. 21. je propisano isto tako da se o izlučnim zahtjevima iz prethodnog članka koji se stave u toku sprovođenja konfiskacije ili u roku od 8 dana po sprovedenoj konfiskaciji sud koji sprovodi konfiskaciju odlučit će nakon provedenog postupka presudom u što kraćem roku (st. 1.), te ako se ne stavi izlučni zahtjev u roku propisan u st. 1. toga člana, da se može to učiniti u redovnom postupku u roku od godine dana po sprovedenoj konfiskaciji (st. 3.). Budući dakle tužiteljica, koja inače nije bila upisana u zemljišnu knjigu na predmetne nekretnine a to nije bio tada niti pok. V.B., jer je rješenjem br. Z. ___/57 od 09.02.57.g. Kotarskog suda u V. za predmetne nekretnine konfiscirane rješenjem br. ___/48., odlučeno da se iste direktno sa imena upisanih vlasnika, V.C., S.C. i M.S. direktno upišu kao pravo vlasništva u korist općenarodne imovine pod upravom NO-a Općine V., temeljem odredbi čl. 20. i 21. Zakona o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije, nije podnijela izlučni zahtjev, to je ovaj sud stajališta da je za podnošenje toga zahtjeva u ovoj parnici ona, prekludirana. Kako dakle, tužiteljica kao treća osoba nije pravovremeno postavila izlučni zahtjev, to je po ocjeni ovoga suda konfiskacija proizvela pravne učinke na cjelokupne konfiscirane nekretnine pok. V.B., a to i dakle na dio nekretnina za koje ona tvrdi da iste predstavljaju njezino vlasništvo, a to kao bračna stečevina.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1034/06-2 od 21.IX.2006.

OSNIVANJE ZEMLJIŠNE KNJIGE

Formiranje nekretnina u postupku osnivanja nove zemljišne knjige

(Čl. 46. i 47. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina – „Narodne novine“, br. 16/07)

Kada se radi o nekretninama koje se tek trebaju formirati u postupku osnivanja nove zemljišne knjige za određenu katastarsku općinu, tada se prigovori na površinu i oblik nekretnine koje se izlažu na javni uvid u postupku osnivanja nove katastarske općine podnose Povjerenstvu Državne geodetske uprave, a tek nakon što se sastave svi zemljišno-knjižni ulošci i donese odluka od strane ministra nadležnog za poslove pravosuđa o danu otvaranja zemljišne knjige za katastarsku općinu o kojoj se radi, tada se prigovori podnose zemljišno-knjižnom povjerenstvu odnosno sudu.

„Prvostupanjski sud je odbio prijedlog za uređenje međe između nekretnina stranaka, navodeći u obrazloženju da je zaključkom Državne geodetske uprave, Područnog ureda za katastar V., Ispostave N.M. od 10. studenog 2008.g., predlagatelj upućen na pokretanje ovog postupka, iz kojeg zaključka je razvidno da se radi o nekretninama koje se tek trebaju formirati u postupku osnivanja nove zemljišne knjige za katastarsku općinu N.M., tako da nekretnine iz k.o. N.M. ne postoje u zemljišnim knjigama jer još nije osnovana navedena katastarska općina, slijedom čega prvostupanjski sud smatra da prigovore na površinu i oblik nekretnina koje se izlažu na javni uvid u postupku osnivanja nove katastarske općine rješava isključivo Državna geodetska uprava, jer se prigovori i podnose Povjerenstvu Državne geodetske uprave, a tek nakon što se sastave svi zemljišno-knjižni ulošci i donese odluka od strane ministra nadležnog za poslove pravosuđa o danu otvaranja zemljišne knjige za katastarsku općinu o kojoj se radi, prigovori se podnose zemljišno-knjižnom povjerenstvu, tj. sudu, slijedom čega prijedlog predlagatelja prvostupanjski sud nalazi neosnovanim. Točno je da je zaključkom Državne geodetske uprave, Područnog ureda za katastar V. Ispostava N.M. od 10. studenog 2008.g. prekinut postupak koji navedeni ured vodi po prigovoru predlagatelja radi uređenja međe između kat. čest. __ k.o. N.M. i kat. čest. __ sve k.o. N.M. i da je naloženo predlagatelju da zatraži pokretanje postupka za uređenje međe između kat. čest. __ k.o. N.M. i kat. čest. ____ sve k.o. N.M. kod

Općinskog suda u N.M., jer će se u protivnom smatrati da je odustao od prigovora i da će se postupak pokrenut povodom prigovora predlagatelja obustaviti. Međutim, u konkretnom slučaju radi se o nekretninama koje se trebaju formirati u postupku osnivanja nove zemljišne knjige za k.o. N.M., dakle, nekretnine iz k.o. N.M. ne postoje u zemljišnim knjigama, jer k.o. N.M. još nije osnovana, kako to navodi i prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja. Kako se radi o postupku osnivanja nove kat. općine, prigovore na površinu i oblik nekretnina koje se izlažu na javni uvid rješava Državna geodetska uprava, koja provodi i izlaganje na javni uvid elaborata katastarske izmjere i podataka preuzetih iz zemljišne knjige na temelju kojih se izrađuje katastarski operat katastra nekretnina, koji se stavlja u primjenu danom otvaranja zemljišne knjige za katastarsku općinu o kojoj je riječ, time da se pri izlaganju na javni uvid vodi knjiga prigovora i na temelju prigovora se obvezatno obavljaju terenski uviđaji, pa ako je na temelju terenskog uviđaja potrebno promijeniti podatke sadržane u elaboratu katastarske izmjere, promijenjeni podaci se ponovno izlažu na javni uvid, kako je to regulirano odredbama čl. 46. i 47. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 191/09-2 od 09.III.2009.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA

Pogreška u upisu

(Čl. 117. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko u postupku za ispravak pogrešnog upisa zemljišno knjižni sud ne sasluša sve zainteresirane osobe, tada ne može donijeti niti zaključak da između istih nije došlo do sporazuma o ispravku pogrešnog upisa, a ako se između zainteresiranih osoba ne postigne sporazum o ispravku pogrešnog upisa, zemljišnoknjižni sud je dužan one koji zahtijevaju ispravak uputiti na parnicu i odrediti im primjereni rok za podnošenje tužbe.

„Odbivši prijedlog predlagatelja za ispravak pogrešnog raspisa i otpisa čkbr. ___/11 upisane u z.k.ul. ____k.o. Varaždin (u osnivanju), prvostupanjski sud u obrazloženju navodi da je uvidom u z.k.ul. _ i z.k.ul. ___ k.o. V. (u osnivanju) utvrdio da je na navedenim nekretninama zabilježen spor radi utvrđenja vlasništva i upisa u zemljišne knjige, odnosno da je vidljivo da nije došlo do sporazuma o ispravku pogrešnog upisa, slijedom čega je donio pobijanu odluku u toč. I. izreke, dok odluku iz točke II. izreke temelji na odredbi čl. 111. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK). Osnovano predlagatelji ističu u žalbi da je prvostupanjski sud u postupku povodom njihovog prijedloga propustio postupiti u smislu odredbe čl. 117. ZZK. Odredbom čl. 117. st. 1. ZZK određeno je da se pogrješka u upisu koja se opazi nakon provedenog upisa može ispraviti na temelju rješenja zemljišnoknjižnog suda o ispravku pogrješnog upisa, donesenog na temelju sporazuma svih zainteresiranih osoba u postupku pred zemljišnoknjižnim sudom za ispravak pogrješnog upisa. U postupku za ispravak pogrješnog upisa, prema st. 2 iste odredbe, zemljišnoknjižni sud će saslušati sve zainteresirane osobe, kako bi utvrdio postoji li mogućnost sporazumnog ispravka. Ukoliko se postigne sporazum o ispravku pogrješnog upisa, zemljišnoknjižni sud će donijeti rješenje o ispravku pogrješnog upisa uz nalog da se ispravak provede u zemljišnoj knjizi s učinkom od časa kada je bio zahtijevan upis koji je ispravljen, a rješenje o ispravku dostavlja se prema odredbama o dostavi iz ovog zakona. Ukoliko ne dođe do sporazuma o ispravku pogrješnog upisa, prema st. 3. iste odredbe, zemljišnoknjižni sud će one koji zahtijevaju ispravak uputiti na parnicu i odredit će im primjereni rok radi podnošenja tužbe, a ako osobe upućene na parnicu ne podnesu tužbu u roku smatrat će se da postoji sporazum o ispravku. Dakle, prema sadržaju citirane odredbe čl. 117. st. 2. ZZK prvostupanjski sud je bio dužan saslušati sve zainteresirane osobe, kako bi utvrdio da li postoji mogućnost sporazumnog ispravka. Iz sadržaja spisa proizlazi da prvostupanjski sud nije postupio u smislu odredbe čl. 117. st. 2. ZZK, niti je saslušao sve zainteresirane osobe, pa se niti ne može zaključiti na koji način je prvostupanjski sud zaključio da između zainteresiranih osoba nije došlo do sporazuma o ispravku pogrješnog upisa. Osim toga, ukoliko se između zainteresiranih osoba ne postigne sporazum o ispravku pogrješnog upisa, zemljišnoknjižni sud je dužan one koji zahtijevaju ispravak, sukladno odredbi čl. 117. st. 3. ZZK uputiti na parnicu i odrediti im primjereni rok za podnošenje tužbe.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1536/08-2 od 12.I.2009.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA

Pogreška u upisu

(Čl. 118. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 114/01, 100/04 i 107/07)

Sud će po službenoj dužnosti, bez vođenja postupka za ispravak pogrešnog upisati, brisati odnosno ispraviti zabilježbu spora upisanu temeljem rješenja, kao pogrešku u upisu, a koju je opazio nakon provođenja rješenja.

„Prema odredbi čl. 118. st. 1. ZZK pogrešku u upisu koja se opazi nakon provedenog upisa može ispraviti prvostupanjski sud po službenoj dužnosti, bez vođenja postupka za ispravak pogrešnog upisa, samo ako takav ispravak ne bi dovodio u pitanje već stečena prava, niti bi dovodio u opasnost osobe koje postupaju s povjerenjem u zemljišne knjige. Kako čkbr. ___/6 i čkbr. ___/10 nisu predmetom spora u postupku koji se vodi u predmetu tog suda broj P. ___/97 povodom kojeg su predlagatelji i zatražili upis zabilježbe spora i na tim nekretninama, već je predmetom spora u tom postupku samo čkbr. ___/11, pa imajući u vidu da se u smislu čl. 81. ZZK zabilježbom spora čini vidljivim da se glede zemljišnoknjižnog prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupak, čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje tog prava, a kod činjenice da se u odnosu na navedene nekretnine taj postupak u predmetu tog suda broj P. ___/97 ne vodi, to predlagatelji nemaju pravni interes za takav upis, te nisu ispunjene pretpostavke iz čl. 81. st. 1. i čl. 82. ZZK za upis zabilježbe spora na tim nekretninama. Radi toga je prvostupanjski sud primjenom čl. 118. ZZK pravilno postupio brisanjem zabilježbe spora upisanog rješenjem toga suda broj Rz. ___/05 od 30.06.07.g., kao pogreškom u upisu, koju je opazio nakon njegovog provođenja te isti sukladno tom propisu ispravio, po službenoj dužnosti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1535/08-2 od 13.III.2009.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA

Čuvanje ovjerenog prijepisa odbijajućeg rješenja

(Čl. 26. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 114/01, 100/04 i 107/07)

Kada donese odbijajuće rješenje, zemljišno knjižni sud ovjereni prijepis odbijajućeg rješenja zadržava u omotu spisa u arhivi.

„Isto tako valja upozoriti sud prvog stupnja da isti pogrešno postupa u slučaju odbijajućeg rješenja, kada ovjereni prijepis odbijajućeg rješenja stavlja u zbirku isprava, a isto tako kada predmetno odbijajuće/usvajajuće rješenje stavlja u „zbirku rješenja“. U tom dijelu valja upozoriti sud prvog stupnja na odredbu čl. 26. st. 1. ZZK prema kojoj se u zbirku isprava stavlja svaka isprava na temelju koje je dopušten zemljišnoknjižni upis, barem kao ovjerovljen prijepis. Niti pak jednom odredbom ZZK ili Poslovnika nije propisano da zemljišnoknjižni sudovi vode zbirku rješenja kao pomoćni spis, kod ručno vođene zemljišne knjige. Rješenje na temelju kojeg je dozvoljen ili odbijen predloženi zemljišnoknjižni upis zadržavaju se u omotu spisa u arhivi svakog zemljišnoknjižnog suda.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 26/09-2 od 15.I.2009.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA

Zabilježba odbijenog prijedloga

(Čl. 111. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko zemljišnoknjižni sud donese odbijajuće rješenje tada upisuje zabilježbu odbijenog prijedloga, time da nije ovlašten upisati i zabilježbu žalbe na predmetno rješenje.

„Osim toga, valja upozoriti sud prvoga stupnja da u slučaju donošenja odbijajućeg rješenja dolazi do zabilježbe odbijenog prijedloga u smislu odredbe čl. 111. ZZK-a. U tom slučaju nema nikakve potrebe zabilježiti žalbu budući da prema odredbi čl. 128. st. 1. ZZK-a rješenjem žalbenog suda kojim se žalba odbija i potvrđuje prvostupanjsko rješenje o odbijanju upisa, naredit će se da se zabilježba rješenja o odbijanju izbriše i sudionici u tome obavijeste, dok prema st. 2. istog članka, rješenjem žalbenog suda kojim se žalba usvaja i preinačuje prvostupanjsko rješenje o odbijanju upisa, nalaže se upis koji je bio zahtijevan i brisanje zabilježbe o odbijanju upisa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 26/09-2 od 15. I.2009.

TUŽBA ZA BRISANJE

Pretpostavke za podnošenje brisovne tužbe

(Čl. 129. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 114/01, 100/04 i 107/07)

Nije ispunjena pretpostavka za podnošenje brisovne tužbe ukoliko tužitelj nije nikada bio upisan u zemljišnim knjigama kao vlasnik ili nositelj nekog drugog stvarnog prava, iz razloga što brisovnu tužbu može podnijeti samo nositelj knjižnog prava koje je povrijeđeno uknjižbom.

„Nadalje, sud prvog stupnja utvrdivši da na čkbr. __/123 nogostup površine 237 čhv, upisane kao vlasništvo Narodnog odbora Općine N.M. tužitelj nikad nije bio upisan kao nositelj knjižnog prava, smatra da tužbeni zahtjev nije osnovan niti stoga što brisovnu tužbu može podnijeti samo nositelj knjižnog prava koje je povrijeđeno uknjižbom. Osim toga pozivom na odredbu čl. 123. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima te odredbu čl. 129. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama, sud prvog stupnja smatra da je prekoračen i rok u kojem se može zahtijevati brisanje upisa, a koji u konkretnom slučaju iznosi 3 godine, te se u smislu čl. 224. Zakona o zemljišnim knjigama računa od dana stupanja

na snagu tog Zakona, pa kako je Zakon stupio na snagu 01. siječnja 1997.g., a tužba je podnesena 11. svibnja 2005.g., to je po stajalištu suda nastupila i zastara podnošenja ovakve tužbe. Iz navedenih razloga smatrajući da tužitelj nije dokazao da je vlasnik sporne površine, sud prvog stupnja u cijelosti odbija i zahtjev tužitelja za predaju u posjed iste. Naime, prema odredbi čl. 129. ZZK nositelj knjižnog prava koje je povrijeđeno uknjižbom u korist neke osobe ovlašten je radi zaštite toga svoga prava zahtijevati brisanje svake uknjižbe koja ga vrijeđa i uspostavu prijašnjeg zemljišnoknjižnog stanja (brisovna tužba), sve dok ne nastupe činjenice na temelju kojih bi mu povrijeđeno knjižno pravo i tako trebalo prestati, ako zakonom nije drugačije određeno. Imajući u vidu citiranu zakonsku odredbu, pravilno je sud prvoga stupnja zaključio da u konkretnom slučaju nisu ispunjene pretpostavke za podnošenje brisovne tužbe, a ovo stoga što kod tužitelja nedostaje temeljna pretpostavka za brisovnu tužbu obzirom na činjenicu da nije nikada bio upisan u zemljišnim knjigama na predmetnim nekretninama kao vlasnik ili nositelj nekog drugog stvarnog prava. Upravo zbog toga uknjižbom prava vlasništva u korist tuženika nije povrijeđeno niti jedno knjižno pravo tuženika. Drugim riječima, već ova činjenica je dostatna da se tužitelja odbije s tužbenim zahtjevom, obzirom da nije ničim dokazao da bi on bio vlasnik predmetnih nekretnina.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 813/08-3 od 25.XI.2008.

TUŽBA ZA BRISANJE

Osoba ovlaštena za podizanje brisovne tužbe

(Čl. 129. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04 i 107/07)

Brisovna tužba je stvarnopravna tužba kojom se štite samo upisana knjižna prava, zbog čega je brisovnu tužbu ovlaštena podići samo osoba koja je u zemljišnoj knjizi (bila) upisana kao nositelj knjižnog prava.

„Iz činjenične osnove tužiteljeve tužbe (podnesena dana 01. travnja 2003.g.) jasno proizlazi da tužitelj pledira na ispunjenju zakonskih pretpostavaka za stjecanje prava vlasništva predmetnih dviju nekretnina dosjelošću jer tvrdi da je predmetne nekretnine kupio dana 17. siječnja 1993.g. te se od dana sklapanja odnosnog pisanog kupoprodajnog ugovora nalazi u samostalnom i neprekidnom posjedu istih. No konkretni tužbeni zahtjev – radi trpljenja brisanja tuženičinog prava vlasništva i uknjižbe u korist tužitelja – po svom sadržajnom određenju tužbu tužitelja kvalificira brisovnom tužbom koja je normirana odredbama čl. 129. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK- NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04 i 107/07). Pri tom valja naglasiti da je na podnošenje brisovne tužbe – sukladno odredbi čl. 129. st. 1. ZZK-a ovlašten nositelj knjižnog prava koji je povrijeđen uknjižbom u korist neke osobe. Iz cit. zakonske odredbe ZZK vidljivo je da je brisovna tužba stvarnopravna tužba kojom se štite samo već upisana knjižna prava i to samo uknjižba pa stoga je brisovnu tužbu ovlaštena podići samo osoba koja je u zemljišnoj knjizi (bila) upisana kao nositelj povrijeđenog knjižnog prava.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 104/08-2 od 02.IX.2008.

PREDBILJEŽBA

Pretpostavke za upis predbilježbe

(Čl. 56. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko je predlagatelj uz prijedlog za upis uknjižbe prava vlasništva sudu dostavio ispravu koja je bila sastavljena u propisanom obliku, a koja isprava nije imala nedostataka koji bi doveli u sumnju vjerodostojnost isprave, potpis protustranke bio je propisno ovjeren kod javnog bilježnika, te je bila ispunjena materijalna pretpostavka knjižnog prednika, ali nije dostavio dokaz o identitetu katastarske i gruntovne čestice za koju traži uknjižbu upisa prava vlasništva, tada nisu bile ispunjene pretpostavke za dozvolu uknjižbe, ali su bile ispunjene

pretpostavke za dozvolu predbilježbe prava vlasništva, time da je predbilježbu predlagatelj bio dužan opravdati dostavom dokaza o identitetu čestice.

„No, prema odredbi čl. 56. st. 1. ZZK ako isprava na temelju koje se zahtijeva upis ne odgovara svim posebnim pretpostavkama za uknjižbu (čl. 52., 53., 54. i 55.), ali ispunjava opće pretpostavke za zemljišnoknjižni upis iz čl. 43. i 44. ZZK, na temelju te isprave dopustit će se predbilježba, ako ju je moguće provesti. Naime, predlagatelj je sudu dostavio ispravu koja je bila sastavljena u propisanom (pisanom) obliku, ta isprava nije imala nedostataka koji bi doveli u sumnju vjerodostojnost isprave, time da je i potpis protustranke bio propisno ovjeren kod javnog bilježnika, sukladno odredbama čl. 43. i 44. ZZK. Osim toga bila je ispunjena i materijalna pretpostavka knjižnog prednika, budući je u tom času protustranka bila upisana kao vlasnik čkbr. ___/3 u zk.ul. ___ k.o. G. Sama činjenica da je kasnije navedena nekretnina upisana na drugu osobu, povodom prijedloga koji je kasnije podnesen, ukazuje da je zemljišnoknjižni sud prvog stupnja povrijedio načelo prvenstvenog reda upisa, no navedeno ne može imati bilo kakvog utjecaja na odlučivanje u ovom predmetu. Kako iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je predlagatelj podnio i tužbu radi brisanja upisanog prava u korist treće osobe na čkbr. ___/3, o čemu se vodi parnica kod prvostupanjskog suda pod brojem P. ___/07, valjalo je dozvoliti upis predbilježbe prava vlasništva na predmetnoj nekretnini u korist predlagatelja, time da će predlagatelj predbilježbu opravdati presudom donesenoj u navedenom parničnom predmetu i potvrdom o identitetu katastarske i zemljišnoknjižne čestice.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 906/08-2 od 14.X.2008.

ZABILJEŽBA

Zabilježba dugovanja

(Čl. 70. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 114/01, 100/04 i 107/07)

Sud nije ovlašten odrediti upis predložene zabilježbe dugovanja iz razloga što ista nije zabilježba koja bi bila predviđena odredbama Zakona o zemljišnim knjigama ili odredbama nekog drugog zakona.

„Tvrdnja je predlagatelja da je sud prvoga stupnja pogrešno primijenio odredbu čl. 39. alineja 2. ZZK, budući da je moguće dužničko-vjerovnički odnos između predlagatelja i protustranke podvesti pod osobni odnos koji se trebalo upisati u zemljišnoj knjizi. Navedeno stajalište predlagatelja ne može se prihvatiti pravilnim. Naime, prema odredbi čl. 70. st. 1. ZZK zabilježbe se mogu odrediti kada je to predviđeno ZZK ili nekim drugim zakonom. Točno je da su u čl. 39. alineji 2. ZZK samo primjerice navedene zabilježbe kojima se mogu osnivati određeni pravni učinci, no time nije stavljena izvan snage odredba čl. 70. st. 1. ZZK koja izričito zahtijeva da zabilježba mora biti propisana odredbama ZZK ili nekog drugog zakona. Tražena zabilježba dugovanja, odnosno zabilježba postupka osiguranja nisu zabilježbe koje bi bile predviđene odredbama ZZK, a niti pak nekog drugog zakona. Stoga su potpuno irelevantni navodi žalbe o visini dugovanja protustranke prema predlagatelju, odnosno o načelu povjerenja u zemljišne knjige, a to iz razloga što je predlagatelj tražio upis zabilježbi koje nisu predviđene niti jednim zakonom u Republici Hrvatskoj.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 282/09-2 od 16.III.2009.

ZABILJEŽBA

Zabilježba spora

(Čl. 81. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko je u tijeku ovršni postupak, tada nije dopuštena zabilježba spora iz razloga što se zabilježbom ovrhe postiže ista svrha kao i zabilježbom spora.

„Naime, između predlagatelja i protustranaka u tijeku je izvršni postupak radi prodaje nekretnine, koji se vodi pred istim sudom pod poslovnim brojem I. ___/93. Naime, odredbom čl. 75. Ovršnog zakona propisano je da se ovrha na nekretnini provodi zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđenjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom. Dakle, da bi se omogućilo naknadno uspješno namirenje ovrhovoditelja sud će čim donese rješenje o ovrsi, po službenoj dužnosti odrediti zabilježbu ovrhe u zemljišnim knjigama (čl. 79. OZ-a) a tek potom poduzimati radnje radi procjene i prodaje nekretnine te namirenja ovrhovoditelja. Odredbom čl. 79. OZ-a propisano je da će sud čim donese rješenje o ovrsi, po službenoj dužnosti zatražiti da se u zemljišnoj knjizi upiše zabilježba ovrhe, dok je st. 2. propisano da tom zabilježbom ovrhovoditelj stječe pravo da svoju tražbinu namiri iz nekretnine (pravo na namirenje) i u slučaju da treća osoba kasnije stekne vlasništvo te nekretnine, a st. 3. propisano je da nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene prava vlasništva niti kojeg drugog stvarnog prava utemeljen na raspoložbi ovršenika, bez obzira kada je ta raspoložba poduzeta. Dakle iz navedenog je razvidno da u konkretnom slučaju, obzirom je u tijeku izvršni postupak nije dopuštena zabilježba spora iz razloga što se zabilježbom ovrhe postiže ista svrha kao i zabilježbom spora, zbog čega predlagatelji nisu ovlašteni u smislu odredbe čl. 82. st. 1. u vezi čl. 81. st. 1. ZZK, podnijeti prijedlog za zabilježbu spora koji se vodi pred Općinskim sudom u V. pod brojem I. ___/93 između predlagatelja i protustranaka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 298/09-2 od 26. III.2009.

PRAVNI LIJEKOVI (ŽALBA)

Ovlaštenja zemljišnoknjižnog suda

(Čl. 123. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko zemljišnoknjižni sud ocijeni žalbu neosnovanom, dužan je istu dostaviti na rješavanje drugostupanjskom sudu.

„Naime, prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem odbio žalbu ovršenika izjavljenu protiv rješenja istog suda broj: Z. ___/07-2 od 25. rujna 2008.g., iako nije bio ovlašten postupati povodom izjavljene žalbe ovršenika protiv navedenog rješenja. Prema odredbi čl. 123. ZZK-a, protiv rješenja u zemljišnoknjižnom postupku dopuštena je žalba. U povodu žalbe protiv rješenja ovlaštenog zemljišnoknjižnog referenta, zemljišnoknjižni sudac ovlašten je žalbu prihvatiti ako ocijeni da je osnovana, te u cijelosti ili djelomice, preinačiti donijeto rješenje ili prijedlog odbiti. U slučaju da zemljišnoknjižni sudac usvoji žalbu i preinači rješenje, protiv tog rješenja dopuštena je posebna žalba, kao i protiv rješenja koje bi donio sudac na temelju čl. 109.c st. 3. ZZK-a. U slučaju da ocijeni da je žalba neosnovana, sud prvog stupnja uputit će predmet sudu drugog stupnja. Obzirom na citiranu odredbu evidentno je kako prvostupanjski sud, u konkretnom slučaju, nije bio ovlašten odlučivati u vlastitoj nadležnosti o žalbi ovršenika izjavljenoj protiv rješenja ovlaštenog zemljišno-knjižnog referenta, obzirom da je ocijenio da je žalba ovršenika neosnovana, već je bio dužan predmet dostaviti ovom sudu, sukladno čl. 123. st. 4. ZZK-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1515/08-2 od 10.XII.2008.

II. OBVEZNO PRAVO

NAČELO MONETARNOG NOMINALIZMA

Preračunavanje novčanih jedinica temeljem načela monetarnog nominalizma

(Čl. 394. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Načelo monetarnog nominalizma zahtjeva preračunavanje novčanih jedinica u vrijeme dospijeca svakog mjesečnog iznosa u hrvatske kune i lipe suglasno važećim propisima, pri čemu se hrvatske lipe mogu izraziti najviše u dvije decimale.

„Zaključno, vezano uz ostale žalbene navode tuženika koji se odnose na tužitelju dosuđene mjesečne novčane iznose u vremenskom periodu od 10. siječnja 1990.g. do 30. svibnja 1994.g., valja reći da je financijska vještakinja izračunala visinu izgubljene zarade preračunavanjem jugoslavenskih (novih) dinara i hrvatskih dinara u hrvatske kune sukladno načelu monetarnog nominalizma propisanog odredbom čl. 394. ZOO-a. Naime, načelo monetarnog nominalizma zahtjeva preračunavanje novčanih jedinica u vrijeme dospijeca svakog mjesečnog iznosa u hrvatske kune i lipe suglasno važećim propisima, pri čemu se hrvatske lipe mogu izraziti najviše u dvije decimale, jer je Odlukom o prestanku važenja Odluke o uvođenju hrvatskog dinara, kao sredstva plaćanja na teritoriju Republike Hrvatske, te o načinu i vremenu preračunavanja iznosa izraženih u hrvatskim dinarima u kune i lipe („Narodne novine“, broj: 37/94), s danom 30. svibnja 1994.g. kao sredstvo plaćanja uvedena novčana jedinica kuna i njezin stoti dio lipa. Kod preračunavanja se polazi od vrijednosti novog dinara u konvertibilni dinar, pa u hrvatski dinar, a zatim u kune i lipe, pri čemu treba obračun vršiti sukladno paritetu važećem u vrijeme dospijelosti svakog mjesečnog iznosa. Tako novi dinar s 01. siječnja 1990.g. treba denominirati u paritetu 10.000 : 1 (za četiri decimalna mjesta) u tzv. konvertibilni dinar. Konvertibilni dinar valja preračunavati u hrvatski dinar od 23. prosinca 1991.g. u paritetu 1 : 1 (1 konvertibilni dinar jednako 1 HRD), kako je to propisano Odlukom o uvođenju hrvatskog dinara, kao

sredstva plaćanja na teritoriju Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 71/91), a s 30. svibnja 1994.g. hrvatske dinare preračunati u kune i lipa u paritetu 1.000 : 1 (za tri decimalna mjesta). Ukoliko se tako preračunati mjesečni iznos ne bi mogao izraziti u hrvatskim kunama i lipama tužitelju ne bi za taj mjesec pripadala nikakva naknada (kad tako dobiveni iznos daje 0,00 kn), kao ni naknade štete zbog pada vrijednosti novca. Kako je dakle opisani preračun obavljen sukladno vežećim materijalno-pravnim propisima Republike Hrvatske to je jasno da tužitelju na dosuđenu glavnicu izraženu u važećoj novčanoj jedinici Republike Hrvatske, u smislu odredbe čl. 277. ZOO-a pripada i zakonska zatezna kamata od dana po tužitelju određenog dospijeca svakog mjesečnog iznosa – kojeg tuženik tijekom trajanja postupka nije niti osporavao – do isplate, sve po stopama određenim Zakonom o visini stope zatezne kamate i Uredbama o visini stope Zakonske zatezne kamate.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1054/08-2 od 14.X.2008.

ZATEZNE KAMATE

Zakonske zatezne kamate

(Čl. 277. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko je tužitelj preinačio tužbu na način da je zatražio isplatu novčanog iznosa u kunama a ne u protuvrijednosti strane valute, tada isti ima pravo na zakonsku zateznu kamatu na kunski iznos.

„Čl. 5. predmetnog Ugovora ugovorena je valutna klauzula s točno određenim trenutkom konverzije za svaki mjesečni dospjeli iznos kredita. Naime, kod ugovaranja zaštitne klauzule treba razlikovati valutu novčane obveze i valutu plaćanja, pa je tako valuta novčane obveze valuta u kojoj je određena novčana obveza izražena, dok je valuta plaćanja ona valuta u kojoj se novčana obveza mora ispuniti, što znači da valuta obveze daje odgovor na pitanje, što i koliko se duguje, dok valuta plaćanja utvrđuje

način ispunjenja obveze. Kamate u slučaju u kojem je ugovorena valuta klauzula ovise o danu konverzije odnosno preračunavanja, jer ako se preračunavanje obavlja na dan dospijeća obveze ili neki drugi dan koji stranke sporazumno utvrde, onda vjerovnik ima pravo na zatezne kamate koje se plaćaju na tražbinu u domaćoj valuti, a ako se preračunavanje obavlja na dan isplate, onda ima pravo na zatezne kamate koje se plaćaju na devizne štedne uloge po viđenju za predmetnu valutu. To znači da zatezne kamate slijede prirodu glavnice, pa sve dok je glavnica izražena u stranoj valuti onda i zatezne kamate teku na takvu glavnicu u takvoj valuti, a nakon što se glavnica preračuna u domaću valutu, onda zatezne kamate teku na kunski iznos. II tuženik tijekom trajanja postupka, kao niti u žalbi ne osporava da je potraživanje tužitelja po predmetnom Ugovoru o kreditu dospjelo na dan 23. prosinca 2005.g. te da s osnove glavnice na taj dan iznosi 33.885,78 kn ili 4.574,59 EUR-a, prema srednjem tečaju tužitelja i 9.882,26 kn ili 1.334,11 EUR-a prema srednjem tečaju tužitelja, niti pak osporava pravo na preračunavanje glavnice i kamata u domaću valutu, već zapravo smatra da na zatraženi glavnični iznos od 33.885,78 kn tužitelju ne pripada zakonska zatezna kamata sukladno čl. 277. ZOO-a i Zakonu o kamatama, već zatezna kamata po stopi koju banka u mjestu ispunjenja plaća na devizne štedne uloge po viđenju u valuti koja je bila valuta ugovora. Međutim, kako je tužitelj tijekom trajanja postupka preinačio tužbu zatraživši isplatu novčanog iznosa od 33.885,78 kn s osnova glavnice duga sa zakonskom zateznom kamatom tekućom od 24. prosinca 2005. godine, kao sljedećeg dana nakon dana dospijeća obveze, te kako je preračunavanje duga u domaću valutu izvršeno na dan dospijeća obveze, to je sud prvog stupnja pravilno na tražbinu u domaćoj valuti dosudio i zakonsku zateznu kamatu na kunski iznos temeljem odredbe čl. 277. st. 1. ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 975/08-2 od 01.X.2008.

ZATEZNE KAMATE

Zakonske zatezne kamate na dosuđene iznose naknade štete

(Čl. 184. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Tužitelj nema pravo na zakonsku zateznu kamatu na novčani iznos koji mu je tuženik isplatio prije pokretanja sudskog postupka, bez obzira na činjenicu što je tužitelj istog dana isplaćeni iznos vratio tuženiku.

„U odnosu na žalbene navode tuženika kojima osporava odluku o zakonskoj zateznoj kamati na dosuđene iznose naknade štete, valja prije svega ukazati na nespornu činjenicu da je tuženik prije pokretanja sudskog postupka isplatio tužitelju 50% utuženog iznosa naknade štete 02. srpnja 2007.g., a istog dana je tužitelj isplaćeni iznos vratio tuženiku. Prema odredbi čl. 184. st. 1. ZOO-a vjerovnik dolazi u zakašnjenje ako bez osnovanog razloga odbije primiti ispunjenje ili ga svojim ponašanjem spriječi, a dolaskom vjerovnika u zakašnjenje prestaje zakašnjenje dužnika i od dana vjerovnikova zakašnjenja prestaju teći kamate, sukladno odredbi čl. 185. st. 1. i 2. ZOO-a. Kako šteta na vozilu predstavlja nenovčanu materijalnu štetu, tužitelju pripada pravo na zakonsku zateznu kamatu na iznos od 3.334,49 kn, koji predstavlja 20% utvrđenog iznosa štete na vozilu i to od dana donošenja prvostupanjske presude, pa do isplate, dok mu na preostali dosuđeni iznos od 50% štete na vozilu ne pripada pravo na kamatu, sukladno odredbi čl. 185. st. 2. ZOO-a. U odnosu na trošak prijevoza vozila, tužitelju pripada pravo na zakonsku zateznu kamatu na iznos od 231,80 kn, koji predstavlja 50% iznosa štete, za razdoblje od 11. rujna 2006.g., kada je tužitelj podmirio trošak prijevoza vozila vučnom službom, do 02. srpnja 2007.g. kada je tužitelj vratio tuženiku isplaćeni iznos štete, pa je u smislu citirane odredbe čl. 185. st. 2. ZOO-a kamata prestala teći. Na preostali iznos od 92,72 kn (20% iznosa štete) tužitelju pripada pravo na zakonsku zateznu kamatu za razdoblje od nastanka štete, dakle, od 11. rujna 2006.g. pa do isplate.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 755/08-2 od 04.VIII.2008.

ZATEZNE KAMATE

Zakonske zatezne kamate na novčanu obvezu

(Čl. 22. st. 4. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Odredbe Zakona o obveznim odnosima (NN 35/05) o kamatama primjenjuju se na novčanu obvezu, neovisno o valuti u kojoj je ista izražena.

„Ovršenik u žalbi prigovara i stopi zatezne kamate, posebno obzirom na dugovanje u devizama, u kojem dijelu je žalba ovršenika djelomično osnovana. Naime, valja upozoriti da valuta obveze nije od značaja za visinu stope zatezne kamate budući da se u smislu odredbe čl. 22. st. 4. važećeg Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) odredbe tog zakona o kamatama primjenjuju na novčanu obvezu neovisno o valuti u kojoj je izražena. Međutim, imajući u vidu činjenicu da se u smislu odredbe čl. 1165. ZOO od 01.siječnja 2008. g. primjenjuju odredbe čl. 26. st. 1.-3. i čl. 29. st. 2.-6. i st. 8. ZOO, koje se odnose na ugovorne i zatezne kamate, kao i sadržaj odredbe čl. 5. ugovora o hipotekarnom kreditu sklopljenog između stranaka 29. siječnja 2003.g., u odnosu na visinu stope zatezne kamate koja odgovara stopi ugovorne kamate, visina stope ugovorne kamate, sukladno naprijed navedenim odredbama, ne može biti viša od stope zakonske zatezne kamate, zbog čega je valjalo prihvatiti djelomično osnovanom žalbu ovršenika te u odnosu na ovrhu određenu radi naplate zatezne kamate na glavnični iznos tražbine za razdoblje od 01. siječnja 2008. g., pa do isplate, djelomično preinačiti pobijano rješenje o ovrsi, na način kako je to navedeno u izreci.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 58/09-2 od 18.II.2009.

ZATEZNE KAMATE

Pravo oštećenika na zakonsku zateznu kamatu

(Čl. 12. st. 4. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Ukoliko odgovorni osiguratelj nije oštećeniku isplatio štetu u roku, tada oštećeniku pripada zakonska zatezna kamata od trenutka popravka osobnog vozila odnosno od plaćanja računa.

„U kontekstu žalbene tvrdnje vezane uz otpočinjanje tijeka zakonske zatezne kamate valja tek kratko odgovoriti da je sukladno odredbi čl. 12. st. 4. u vezi sa st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05) odgovorni osiguratelj dužan u slučaju imovinske štete najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja odštetnog zahtijeva oštećenoj osobi dostaviti obrazloženu ponudu za naknadu štete (ako su odgovornost za naknadu štete te visina štete nesporni) odnosno u istom roku dostaviti utemeljeni odgovor – ako su odgovornost za naknadu štete ili visina štete sporni (st. 1.). U slučaju neizvršenja obveze isplate naknade štete iz prethodno cit. st. 1., oštećena osoba uz dužni iznos naknade štete ima i pravo na isplatu iznosa kamate od dana podnošenja odštetnog zahtjeva (st. 4. cit. odredbe zakona). Iako se tužitelj u konkretnom slučaju doista obratio tuženiku dopisom od 02. listopada 2006.g., a isplata štete nije izvršena u prethodno navedenim rokovima, to mu suprotno stajalištu tuženika pripada pravo na zakonsku zateznu kamatu od dana 27.03.2006.g. kojeg dana je platio popravak svog osobnog vozila u utuženom iznosu – o čemu svjedoči u spis priloženi račun – kojeg činjenicu plaćanja tuženik osporava tek u žalbi. Obzirom je tužitelj popravkom oštećenja na svom osobnom vozilu dotadašnju nenovčanu imovinsku štetu pretvorio u novčanu to mu sukladno odredbi čl. 1086. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO – NN 35/05) pripada zakonska zatezna kamata od trenutka popravka (plaćanja računa).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1095/08-2 od 26.VIII.2008.

ZATEZNE KAMATE NA DOSUĐENU MATERIJALNU ŠTETU

Početak tijeka zakonske zatezne kamate na dosuđenu materijalnu i nerepariranu štetu

(Čl. 12. st. 4. u vezi sa st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – „Narodne novine“, broj 151/05)

Zakonska zatezna kamata na dosuđenu materijalnu i nerepariranu štetu teče od dana podnošenja odštetnog zahtjeva tuženiku u izvansudskom postupku.

„Visinu štete prvostupanjski sud je utvrdio temeljem nalaza i mišljenja stalnog sudskog vještaka za cestovni promet S.D. koji je utvrdio da uslijed oštećenja iz predmetne prometne nesreće popravak tužiteljevog vozila nije isplativ jer bi cijena popravka premašila vrijednost vozila pa je predmetnu štetu na tužiteljevom vozilu procijenio kao tzv. totalnu štetu. Na dosuđenu glavnicu, prvostupanjski sud je tužitelju dosudio i zakonsku zateznu kamatu tekuću od dana podnošenja odštetnog zahtjeva tuženiku u izvansudskom postupku dana 30. ožujka 2007. godine do isplate. Žalba tuženika ističe stajalište da na dosuđenu materijalnu – a nesporno nerepariranu štetu zakonska zatezna kamata može teći isključivo od presuđenja, a ne kao što je to po ocjeni tuženika pogrešno odredio prvostupanjski sud, od dana podnošenja zahtjeva tuženiku radi mirnog rješenja predmetnog spora, kojeg mu je tužitelj uputio prije pokretanja predmetne parnice. Na izneseno žalbeno stajalište valja tek kratko odgovoriti da je sukladno odredbi čl. 12. st. 4. u vezi sa st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05) odgovorni osiguratelj dužan u slučaju imovinske štete najkasnije u roku od 14 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva oštećenoj osobi dostaviti obrazloženu ponudu za naknadu štete (ako su odgovornost za naknadu štete te visina štete nesporni) odnosno u istom roku dostaviti utemeljeni odgovor - ako su odgovornost za naknadu štete ili visina štete sporni (st. 1). U slučaju neizvršenja obveze isplate naknade štete iz prethodno cit. stavka 1., oštećena osoba uz dužni iznos naknade štete ima pravo i na isplatu iznosa kamate od dana podnošenja odštetnog zahtjeva (stav 4. cit. odredbe zakona). Obzirom izneseni sadržaj odredbe čl. 12. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu radi jedinu razliku neimovinske – i imovinske štete (bez daljnje razrade vrste pojedine štete), to u konkretnom slučaju, kraj

činjenice koju tuženik niti ne osporava da mu se tužitelj doista obratio dopisom od 30. ožujka 2007., a isplata štete nije izvršena u prethodno navedenim rokovima, tužitelju nedvojbeno pripada pravo na zakonsku zateznu kamatu od dana podnošenja odštetnog zahtjeva tuženiku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 251/08-2 od 17.VI.2008.

UGOVORNA KAZNA

Povreda općih uvjeta o korištenju parkirališta

(Čl. 270. st. 3. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko se utvrdi da je korisnik odgovoran za povredu općih uvjeta ugovora o korištenju parkirališta tada javna vlast (odnosno koncesionar) od korisnika parkirališta može naplatiti nepodmirenu naknadu čija visina je ograničena vremenskim trajanjem korištenja parkirnog mjesta i odgovarajuće troškove, time da ista nema pravo naplatiti ugovornu kaznu.

„Naime, djelatnost vezana uz parkiranje i uređenje naplate za korištenje parkirnog mjesta je javna usluga koju je sukladno čl. 134. st. 1. i čl. 136. Ustava i na temelju Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi dužna organizirati jedinica lokalne samouprave. Jedinica lokalne samouprave propisuje uvjete (u obliku općih pravila) za uređenje parkirališta i postupak naplate naknade za njihovo korištenje, koji uvjeti za sve vrijede jednako i sve jednako obvezuju, budući da isti nisu i ne mogu biti predmet pregovaranja između davatelja usluge parkiranja i korisnika te usluge. Nadalje, javnopravna narav organizacije parkiranja i naplate korištenja parkirnog mjesta ne oslobađa jedinicu lokalne samouprave da u propisivanju općih uvjeta ugovora o korištenju parkirališta poštuje opća pravila obveznog prava. Budući da je riječ o ugovoru koji ima pravna obilježja adhesionog ugovora tipskog ili formularnog karaktera čije opće uvjete propisuje javna vlast svojim općim aktom (u konkretnom slučaju Pravilnikom), smatra se da su objavom općeg akta (Pravilnika) u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave ujedno objavljeni i opći

uvjeti ugovora o korištenju parkirališta. Time su ispunjeni zakonski uvjeti da opći uvjeti ugovora moraju biti objavljeni na uobičajen način dostupan svim korisnicima parkirnog mjesta te da obvezuju ugovornu stranu, jer su joj bili poznati ili morali biti poznati u vrijeme sklapanja ugovora. Dakle, ugovor o korištenju parkirališta je ugovor temeljem kojeg jedna strana (korisnik parkirališta) preuzima obvezu da za korištenje javne usluge plati naknadu, odnosno utvrđenu cijenu parkirne karte. Prema ocjeni ovog suda sve pravne situacije navedene u čl. 20. Pravilnika o načinu i naplati parkiranja na javnim parkiralištima na području grada V. povezane su po naravi stvari s preuzimanjem novčane obveze korisnika za korištenje javne usluge parkiranja, zbog čega nepridržavanje tih ugovornih obveza kao sankciju ne smije imati plaćanje ugovorne kazne. Člankom 270. st. 3. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01) koji je bio na snazi u vrijeme donošenja prvobitnog Pravilnika, bilo je propisano da ugovorna kazna ne može biti ugovorena za novčane obveze. Sadržajno istovjetno normativno uređenje propisano je i odredbom čl. 350. st. 1. i 3. ZOO-a koji je stupio na snagu 1. siječnja 2006., a kojom odredbom (st. 1.) je propisano da vjerovnik i dužnik mogu ugovoriti da će dužnik platiti vjerovniku određeni novčani iznos ili pribaviti neku drugu materijalnu korist ako ne ispuni svoju obvezu ili ako zakasni s njezinim ispunjenjem ili ako je neuredno ispuni, dok je st. 3. iste odredbe propisano da ugovorna kazna ne može biti ugovorena za novčane obveze. Zbog navedenog, stajalište je ovoga suda da ponašanja („činjenja“ i „nečinjenja“) korisnika parkirnog mjesta – koja su suprotna općim uvjetima ugovora o korištenju parkirališta i prema čl. 19. točkama a), b), c) i d) Pravilnika, smatraju povredama tog ugovora, budući je dopušteno propisati samo odgovornost radi povrede ugovora o korištenju parkirališta. Slijedom utvrđene odgovornosti za povredu općih uvjeta ugovora o korištenju parkirališta javna vlast (odnosno koncesionar) od korisnika parkirališta može naplatiti nepodmirenu naknadu čija visina je ograničena vremenskim trajanjem korištenja parkirnog mjesta i odgovarajuće troškove. Iz navedenog slijedi da prema čl. 270. st. 3. ranije važećeg ZOO-a odnosno čl. 350. st. 3. ZOO-a koji je na snazi, nepodmirena novčana naknada za vremenski ograničeno trajanje korištenja parkirnog mjesta, kao posljedica povrede općih uvjeta ugovora o korištenju parkirališta, u svakom slučaju isključuje naplatu bilo kakve ugovorne kazne (isto tako i Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-II-355/2007 i U-II-3924/2007 od 10. prosinca 2008. godine).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 185/09-2 od 16.III.2009.

SOLIDARNO JAMSTVO

Ugovor pripremljen prema unaprijed odštampanom sadržaju

(Čl. 1004. st. 3. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Tuženik se ne može pozivati da se radi o nejasnim odredbama ugovora, odnosno da je ugovor pripremljen prema unaprijed odštampanom sadržaju od strane davatelja kredita te da stoga nejasne odredbe treba tumačiti u korist druge ugovorne strane, ukoliko je u ugovoru o jamstvu izričito navedeno da se isti obvezuje kao solidaran jamac.

„Žalbeni navodi tuženika kojima osporava zaključak prvostupanjskog suda da se ugovorom o jamstvu tuženik obvezao kao solidarni jamac, uz tvrdnju da se u konkretnom slučaju radi o običnom, supsidijarnom jamstvu, ne mogu se prihvatiti osnovanim, pogotovo obzirom na sadržaj priloženog ugovora o kreditu od 01. listopada 2002.g. Naime, ugovor o jamstvu sklopljen između tuženika i R. banke d.d. R. inkoponiran je u ugovor o kreditu od 01. listopada 2002.g. u kojem je izričito navedeno da se radi o solidarnom jamstvu, koji ugovor je, nesporno, tuženik potpisao kao jamac uz naznaku da se radi o solidarnom jamcu. Prema tome, ne može se smatrati, kako to neutemeljeno tuženik navodi u žalbi, da se radi o nejasnim odredbama ugovora, da je ugovor pripremljen prema unaprijed odštampanom sadržaju od strane davatelja kredita i da stoga nejasne odredbe treba tumačiti u korist druge ugovorne strane, odnosno tuženika, jer se očigledno odredbe ugovora o kreditu od 01. listopada 2002.g. ne mogu smatrati nejasnim odredbama u odnosu na vrstu jamstva, jer je izričito naznačeno da se radi o solidarnom jamstvu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1327/08-2 od 08.XII.2008.

SOLIDARNOST DUŽNIKA

Solidarna odgovornost tuženika kao imatelja motornog vozila i njegovog osiguravatelja

(Čl. 414. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Utvrđena obveza naknade štete iz štetnog događaja prestala je prema štetniku nakon što osiguravatelj štetnika istu u cijelosti ispuni temeljem sudske nagodbe.

„Naime, nema sumnje da je odgovornost tuženika kao imatelja motornog vozila, i njegovog osiguratelja „E.O.“ d.d., solidarna. Isto tako je bez sumnje ispravno stajalište suda prvog stupnja da tužitelj koji je naplatio štetu pretrpljenu u prometnoj nezgodi od štetnikova osiguratelja, ima pravo preostali dio nastale štete zahtijevati od samog štetnika kao solidarnog dužnika, neovisno o tome da li je i taj dio štete mogao zahtijevati od osiguratelja. Međutim, u konkretnom slučaju kao nesporno je utvrđeno da je izvansudskom nagodbom zaključenom dana 27. listopada 2005.g. između tužitelja i umješaća – „E.O.“ d.d. između stranaka nagodbe utvrđen ukupan iznos naknade nematerijalne štete i to duševnih boli zbog smanjenja životne aktivnosti te teškog invaliditeta bliske osobe, duševnih boli zbog naruženosti, fizičkih boli i straha, te svih oblika materijalne štete i to u vezi dospjele i buduće kapitalizirane tuđe njege i pomoći, gubitka zarade, troškova liječenja, pojačane ishrane i svake druge štete koju trpe u vezi s tom ozljedom, te da u vezi s navedenom ozljedom neće imati daljnjih zahtjeva iz osnova osiguranja od automobilske odgovornosti, a utvrđeno je i da je E.O. d.d. utvrđeni iznos naknade u cijelosti isplatio, a na odlučnost kojih činjenica ispravno ukazuje tuženik u žalbi i tijekom trajanja prvostupanjskog postupka. Stoga u konkretnom slučaju u kojem tužitelj potražuje naknadu materijalne štete iz istog štetnog događaja, a koju je već zatražio od osiguratelja tuženika, koja je kao takva i utvrđena u određenoj visini i koja mu je konačno u cijelosti i naknađena od strane E.O. d.d., kao drugog solidarnog dužnika, ne postoji preostali dio nastale štete, kako to pogrešno smatra sud prvog stupnja, koju bi tužitelj s uspjehom mogao potraživati od tuženika kao štetnika. Kako je utvrđena obveza naknade štete iz navedenog štetnog događaja, a koju je tužitelj sam utvrdio u sudskoj nagodbi, u cijelosti ispunjena, a ugovoreni iznos naknade manji je od iznosa ugovorene svote osiguranja (1.400.000,00 kn), obveza

naknade štete prestala je i prema tuženiku i on se u cijelosti oslobađa svake obveze prema oštećenom. Stoga se sud prvog stupnja pogrešno poziva i na odredbu čl. 418. ZOO-a prema kojoj odredbi nagodba što ju je sklopio jedan od solidarnih dužnika s vjerovnikom nema učinak prema ostalim dužnicima, ali oni imaju pravo prihvatiti tu nagodbu, ako ona nije ograničena na dužnika sa kojim je sklopljena, jer je navedenom odredbom ustanovljeno pravo solidarnog dužnika na prihvaćanje nagodbe koju je sklopio drugi solidarni dužnik, a ne istovremeno i ovlaštenje vjerovnika da se u odnosu na isti dug, koji je podmirio jedan solidarni dužnik, naplaćuje i od drugih solidarnih dužnika, posebno u situacijama kada iz prirode ugovornog odnosa osiguratelja i osiguranika proizlazi i pravo i dužnost osiguratelja da u cijelosti naknađuje štetu trećim osobama."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1351/08-3 od 01.X.2008.

NAKNADA   ŠTETE   TEMELJEM   UGOVORNE ODGOVORNOSTI

Pravni učinak nagodbe

(Čl. 262. st. 2. Zakona o obveznim odnosima -„Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko stranke u upravnom postupku nisu potpisale zapisnik o nagodbi nakon što im je službena osoba nadležnog tijela pročitala isti, nagodba nema pravni učinak, bez obzira na činjenicu što je predloženi tekst nagodbe unesen u zapisnik kod upravnog tijela, što je istu tužitelj potpisao kao i što je zaključkom upravnog tijela tuženiku ostavljen određeni rok za potpisivanje nagodbe, uz napomenu da će nagodba od tada proizvoditi pravne učinke, kao i bez obzira na činjenicu što je Gradsko poglavarstvo tuženika donijelo zaključak kojim se suglasilo s nagodbom, ali istu nije potpisao nitko od strane tuženika.

„U tom dijelu valja naglasiti, da ovaj sud u potpunosti prihvaća pravilnom činjenično stanje utvrđeno po sudu prvog stupnja, a koji je utvrdio da, dana 29. prosinca 1998.g., u postupku pred Uredom državne uprave nije došlo do zaključenja nagodbe, i to neovisno od činjenice što je i Gradsko poglavarstvo Grada V. donijelo zaključak o odobravanju predmetne nagodbe. Naime, u konkretnom slučaju radi se, prema tvrdnji tužitelja, o nagodbi sklopljenoj tijekom trajanja upravnog postupka, pa je sud prvoga stupnja pravilno zaključio da je u tom slučaju mjerodavna odredba čl. 134. Zakona o općem upravnom postupku, koja odredba regulira da je nagodba u upravnom postupku strogo formalni posao i ista je zaključena tek kada stranke, nakon pročitanoog zapisnika o nagodbi, potpišu zapisnik. U tom dijelu valja dodati da je sud prvoga stupnja pravilno uputio na relevantni procesni propis, koji regulira pitanje sklapanja nagodbe u upravnom postupku, jer se i tužitelj poziva na nagodbu sklopljenu u upravnom postupku, a sud prvog stupnja nije primjenjivao propis za koji ne bi bio nadležan. Iz priležće kopije navedenog upravnog predmeta može se zaključiti da je dana 29. prosinca 1998.g. između stranaka bilo govora o sklapanju nagodbe, pri čemu valja naglasiti da je u tom postupku tuženika zastupao sadašnji punomoćnik tužitelja koji je i predložio tekst nagodbe. U zapisniku s navedene rasprave stoji da je tadašnji punomoćnik Grada V. izjavio da se predlaže da se tekst nagodbe unese u zapisnik, te da se jedan pismeni primjerak s potpisom tužitelja, nakon rasprave pripremi radi potpisa ovlaštene osobe Grada V., za što se traži daljnji rok od 15 dana. Dakle, očito je da tog dana nije sklopljena nikakva nagodba, jer ovlašteni predstavnik Grada V. nije istu potpisao. Kako, nakon navedene rasprave, ovlašteni predstavnik Grada V., i usprkos zaključka Gradskog poglavarstva od 11. ožujka 1999.g. nije potpisao predmetni tekst nagodbe, to, bez obzira na kasnije sklapane ugovore o zakupu i isplati dijela zakupnine od strane tuženika tužitelju, i po mišljenju ovoga suda, nije došlo do sklapanja nagodbe između parničnih stranaka o predmetu spora, niti o vraćanju nekretnine u vlasništvo tuženiku, niti o isplati naknade za oduzetu nekretninu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1412/06-2 od 12.III.2007.

Potvrđeno VSRH Rev 598/07-2 od 04. rujna 2008. godine

PREUZIMANJE DUGA

Oblik ugovora o preuzimanju duga

(Čl. 446. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko je tuženik vršio isplate tužitelju s osnove ugovorne kamate u odnosu na sve sklopljene ugovore o pozajmici, tada se ima smatrati da je tužitelj primanjem isplata od tuženika dao svoj pristanak na preuzimanje duga, zbog čega okolnost da u vezi sklopljenog ugovora o preuzimanju duga nije sačinjena nikakva pisana isprava, nema poseban značaj za ocjenu postojanja takvog ugovora.

„Okolnost da u poslovnoj dokumentaciji društva „F“ nema nikakvih podataka o preuzimanju duga od strane tuženika, nema nikakav značaj, budući da Zakon o obveznim odnosima ne propisuje poseban oblik za sklapanje ugovora o preuzimanju duga, navodeći u odredbi čl. 446. st. 1. da se dug preuzima ugovorom između dužnika i preuzimatelja na koji je pristao vjerovnik. Prema odredbi čl. 446. st. 2. ZOO-a o sklopljenom ugovoru može vjerovnika izvijestiti svaki od njih i svakome od njih može vjerovnik saopćiti svoj pristanak na preuzimanje duga, dok se prema st. 3. iste odredbe pretpostavlja da je vjerovnik dao svoj pristanak ako je bez ograde primio neko ispunjenje od preuzimatelja koje je ovaj učinio u svoje ime. Kako je tuženik, nesporno, vršio isplate tužitelju s osnove ugovorne kamate u odnosu na sve sklopljene ugovore o pozajmici, uključujući i ugovor od 04. siječnja 1999.g., to je nedvojbeno tužitelj primanjem isplata od tuženika dao svoj pristanak na preuzimanje duga, zbog čega okolnost da u vezi sklopljenog ugovora o preuzimanju duga nije sačinjena nikakva pisana isprava, nema poseban značaj za ocjenu postojanja takvog ugovora. Kako u smislu odredbe čl. 448. st. 1. ZOO-a preuzimanjem duga preuzimatelj stupa na mjesto prijašnjeg dužnika, a ovaj se oslobađa obveze, to obveza vraćanja pozajmice tereti isključivo tuženika, pa je tužitelj ispunjenje obveze temeljem sklopljenog ugovora o pozajmici od 04. siječnja 1999.g. mogao zahtijevati samo od tuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.63/08-2 od 11.II.2008.

ZASTARA

Početak tijeka zastarnog roka

(Čl. 371. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01;

Čl. 91. st. 4. Zakona o osiguranju – „Narodne novine“, br. 46/97)

Za računanje početka tijeka zastarnog roka na strani Hrvatskog ureda za osiguranje mjerodavan je trenutak kada je isti isplatom stekao pravo na regres isplaćene naknade štete.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj oštećenici isplatio naknadu štete u skladu s izvidom štete, obračunom štete i sporazumom o izvansudskoj nagodbi, time da je isplata štete izvršena nalogom za prijenos novčanih sredstava (putem „E.“ osiguranja d.d. Podružnica V.) od 04. prosinca 2002.g. (dok je „E.“ osiguranje isplatu štete oštećenici izvršio 19. studenog 2002.g). Prvostupanjski sud konstatira da je tuženik isticao prigovor zastare potraživanja, navodeći da je od štetnog događaja prošlo više od 5 godina i da nema od kuda platiti potraživani iznos naknade štete. Prvostupanjski sud je ocijenio da je zahtjev tužitelja za regres isplaćene naknade štete osnovan u smislu čl. 91. st. 4. Zakona o osiguranju (NN. 46/97), te da nije protekao zastarni rok (opći) od 5 godina, jer je, prema ocijeni prvostupanjskog suda, za računanje početka tijeka zastarnog roka na strani Hrvatskog ureda za osiguranje mjerodavan trenutak kada je tužitelj isplatom stekao pravo na regres isplaćene naknade štete (koje pravo mu je prenijelo „E.“ osiguranje d.d., Podružnica V., koje je namirilo štetu neposrednoj oštećenici). Od 05. prosinca 2002.g., nije istekao opći zastarni rok od 5 godina, određen čl. 371. Zakonom o obveznim odnosima (NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01; dalje: ZOO), zbog čega je prvostupanjski sud dosudio tužitelju zatraženi regres u skladu s visinom isplaćene naknade štete, sve temeljem čl. 91. st. 4. Zakona o osiguranju i čl. 939. ZOO-a, na koje materijalnopravne odredbe se tužitelj u tužbi poziva. Ovaj sud prihvaća pravilnim prvostupanjsko materijalnopravno stajalište u odnosu na početak tijeka zastarnog roka koji je prvostupanjski sud odredio, ocijenivši da on počinje teći prvog dana od kada je zajednica osiguranja isplatila naknadu štete. Takvo stajalište je logično argumentirano po prvostupanjskom sudu isticanjem da je tužitelj ostvario pravo na regres upravo temeljem izvršene isplate, radi čega prije toga i

nije mogao početi teći zastarni rok. Da se u konkretnom slučaju radi o primjeni općeg zastarnog roka iz čl. 371. ZOO-a, nesporno je, a u tom smislu radi se prihvaćenom stajalištu sudske prakse ovog suda (tako i u odluci Gž. 795/03-2 od 17. lipnja 2006.g.), tako i Vrhovnog suda RH od 25. veljače 1985.g., pregled sudske prakse br. 26/85, i u Rev. 1941/86 od 23. prosinca 1987.g., kako u pogledu početka tijeka zastarnog roka kod regresnih potraživanja, tako i glede trajanja tog roka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 18/08-2 od 29.I.2008.

OPĆI ROK ZASTARE

Regresni zahtjev

(Čl. 371. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko se radi o regresnom zahtjevu jamca prema osobi koja je dužna istome vratiti novčani iznos, tada se primijenjuje opći zastarni rok.

„Isto tako sud prvog stupnja pravilno je ocijenio neosnovanim prigovor zastare potraživanja iznesen od strane tuženika. Naime, u konkretnom slučaju ne radi se o potraživanju anuiteta, dakle o povremenim potraživanjima, gdje bi se trebao primijeniti rok zastare od 3 godine propisan u čl. 372. ZOO-a. Suprotno tome pravilno je sud prvog stupnja ocijenio da se radi o regresnom zahtjevu jamca prema osobi koja je dužna vratiti predmetni novčani iznos, pa da u konkretnom slučaju treba primijeniti opći zastarni rok iz čl. 371. ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1146/08-2 od 29.VII.2008.

OPĆI ROK ZASTARE

Ugovor o prodaji robe putem kartica

(Čl. 371. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Potraživanje tužitelja koje ima prema tuženoj s osnova ugovora o prodaji robe putem njegovih kartica uz odgodu plaćanja od 45 dana, ne predstavlja ugovor o kreditu, zbog čega se isto ne može smatrati povremenim potraživanjima, iz kojeg razloga se u pogledu dužine zastarnog roka primjenjuje opći zastarni rok.

„Utvrdivši da je između stranaka 24. prosinca 2002.g. sklopljen ugovor o prodaji robe putem kartica TP V., da je tužena u razdoblju od sklapanja navedenog ugovora do zaključno svibnja 2003. g. kupovala robu kod tužitelja, a da svoju obvezu plaćanja cijene kupljene robe nije izvršila, prvostupanjski sud je udovoljio tužbenom zahtjevu, ocijenivši neosnovanim istaknuti prigovor tužene u pogledu zastare potraživanja tužitelja, smatrajući da se u konkretnom slučaju primjenjuje opći zastarni rok od 5 godina, sukladno odredbi čl. 371. Zakona o obveznim odnosima (N.N. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01), koji zakon se primjenjuje temeljem odredbe čl. 1163. sada važećeg Zakona o obveznim odnosima (N.N. 35/05 i 41/08), koji rok od nastanka potraživanja tužitelja (travanj i svibanj 2003.g.) do pokretanja ovog postupka (18. ožujka 2008.g.) nije protekao. Naime, nije točno da je između stranaka zaključen ugovor o kreditu, jer takav zaključak ne proizlazi iz sadržaja isprave priložene u spisu (list 22-23), budući da se radi o ugovoru o prodaji robe putem kartica tužitelja, kojim su utvrđeni uvjeti kupovanja putem navedene kartice i prodajna mjesta na kojima se može vršiti kupnja robe putem kartice i to uz odgodu plaćanja od 45 dana. Dakle, navedeni ugovor ne predstavlja, niti može predstavljati ugovor o kreditu, jer je temeljem navedenog ugovora tužena bila ovlaštena kupovati robu putem kartice tužitelja na prodajnim mjestima točno određenim u čl. 2. sklopljenog ugovora, uz ugovorom utvrđenu odgodu plaćanja od 45 dana. Prema tome, potraživanje tužitelja koje je predmet tužbenog zahtjeva ne može se smatrati povremenim potraživanjem, jer se ne radi o povremenom davanju koje dospijeva godišnje ili u kraćim određenim vremenskim razmacima, zbog čega se u konkretnom slučaju u pogledu dužine zastarnog roka ne

može primijeniti odredba čl. 372. ZOO-a, na koju odredbu tužena neutemeljeno ukazuje u žalbi. Kako se potraživanje tužitelja odnosi na neplaćenu cijenu kupljene robe u utuženom razdoblju (travanj i svibanj 2003.g.), koje je dospjelo polovicom lipnja, odnosno srpnja iste godine, obzirom na ugovorenu odgodu plaćanja od 45 dana, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da se u konkretnom slučaju primjenjuje opći zastarni rok od 5 godina u smislu odredbe čl. 371. ZOO, koji rok, obzirom na vrijeme dospijeća tražbine tužitelja (lipanj i srpanj 2003.g.) i vrijeme dospijeća tražbine tužitelja (lipanj i srpanj 2003.g.) i vrijeme podnošenja ovršnog prijedloga tužitelja kojim je iniciran ovaj postupak (18. ožujak 2008.g.) nedvojbeno nije protekao. Slijedom navedenog, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da potraživanje tužitelja nije zastarjelo."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1628/08-2 od 18.XII.2008.

NASTUPANJE ZASTARE

Otplata u obrocima

(Čl. 371. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko su stranke zaključile ugovor o zajmu u kojem su predviđene otplatne rate, tada zastarijevanje istog nastupa u roku od 5 godina, iz razloga što se ne radi o povremenim potraživanjima tužitelja nego o otplati u obrocima kojima se vrši djelomično ispunjenje.

„Isto tako, prvostupanjski sud je, u skladu s uputom ovog suda iz ranijeg ukidnog rješenja, usmjerio postupak u svrhu utvrđenja materijalnopravnog karaktera predmetnog ugovora, kako bi razjasnio radi li se o ugovorenom povratu zajma u otplatnim ratama ili anuitetima, kako bi se, ovisno o materijalnopravnom karakteru obveze, pravilno utvrdio trenutak dospijeća iste, odnosno kako bi se primijenila odgovarajuća odredba ZOO-a kojom se propisuje trajanje zastarnog roka. U tom smislu prvostupanjski sud je pravilnom ocjenom svih raspoloživih dokaza

osnovano zaključio, za što je dao valjanu činjeničnu i materijalnopravnu argumentaciju, da je predmetno potraživanje utemeljeno na ugovoru o zajmu, u kojem su predviđene otplatne rate i da se radi o potraživanju koje dopijeva kroz 6 godina od zaključenja pravnog posla i za koje nije protekao zastarni rok od 5 godina propisan čl. 371. ZOO-a. U tom smislu tuženika se upućuje na argumentaciju činjenične i materijalnopravne kvalifikacije spornog odnosa tog dijela prvostupanjske presude (ne radi se o povremenim potraživanjima tužitelja, nego o otplati u obrocima, kojima se vrši djelomično ispunjenje).

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1400/08-2 od 11.11.2008.

PREKID ZASTARE

Opomena tijela uprave jedinice lokalne samouprave

(Čl. 372. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Opomena tijela uprave jedinice lokalne samouprave u čijem je djelokrugu komunalno gospodarstvo ne prekida zastarijevanje.

„Sud prvog stupnja je zaključio da je došlo do prekida zastare uslijed slanja opomene od strane tužitelja tuženiku dana 14. veljače 2003. godine, pa obzirom na tu činjenicu sva potraživanja koja su dospjela do 14. veljače 2000. godine nisu u zastari, budući je zastara počela teći iznova. Osim toga, sud prvog stupnja je ocijenio da se u konkretnom slučaju radi o povremenim potraživanjima, koja zastarijevaju u roku od tri godine od dospelosti svakog pojedinog davanja. S druge pak strane tuženik smatra da se u konkretnom slučaju na zastaru obveze s osnova komunalne naknade primjenjuje odredba čl. 90. st. 4. Općeg poreznog zakona, prema kojoj odredbi zastara prava na naplatu poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni počinje teći istekom godine u kojoj je porezni obveznik sam utvrdio poreznu obvezu ili nakon isteka godine u kojoj je porezno tijelo utvrdilo poreznu obvezu, kamate, troškove ovrhe i novčanih kazni. Prema

pravnom shvaćanju ovoga suda u konkretnom slučaju se, a glede pitanja zastare, ne primjenjuje Opći porezni zakon, već raniji Zakon o obveznim odnosima (dalje: ZOO), koji je vrijedio u vrijeme važenja nastanka predmetne obveze. U konkretnom slučaju prijedlog za ovrhu podnesen je dana 08. ožujka 2004.g., pa obzirom na odredbu čl. 372. ZOO-a nastupila je zastara za sva potraživanja koja su dospjela do 07. ožujka 2001. godine. Po mišljenju ovoga suda opomena tijela uprave jedinice lokalne samouprave u čijem je djelokrugu komunalno gospodarstvo ne prekida zastarijevanje, o čemu je identično stajalište zauzeo i Upravni sud RH u predmetu Us-11006/2000-4 od 17. rujna 2003.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1661/08-2 od 15.I.2009.

ZAKONSKA SUBROGACIJA

Zastara

(Čl. 939. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01;

Čl. 91. st. 4. Zakona o osiguranju – „Narodne novine“, br. 46/97 i 116/99)

Hrvatski ured za osiguranje ostvaruje pravo na regres svojeg potraživanja po općem zastarnom roku i s početkom tijeka zastare prvog dana nakon isplate.

„Obrazlažući pobijanu presudu, prvostupanjski sud navodi da je tužitelj, na osnovu zakonske subrogacije iz čl. 939. Zakona o obveznim odnosima (NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01 – dalje: ZOO), a koji propis se primijenjuje obzirom na vrijeme nastanka obveznopravnog odnosa za važenja ranijeg zakona, u smislu odredbe čl. 1163. st. 1. kasnijeg zakona (ZOO-a – NN. 35/05; NN. 41/08), temeljem kojeg je stekao pravo na regres za isplaćenu naknadu štete oštećeniku iz štetnog događaja od 2. srpnja 2001.g. (poziva se i na čl. 91. st. 4. Zakona o osiguranju), tražio od tuženika isplatu iznosa od 8.246,73 kn, od kojeg iznosa se 8.183,73 kn odnosi na isplaćeni iznos naknade štete izravno oštećeniku, dok se 60,00 kn odnosi na troškove poziva i opomene na

isplatu regresa tuženiku. Tužitelj je svoj zahtjev utemeljio na izvršenoj isplati naknade štete izravnom oštećeniku i u vezi s tim nastalim troškovima tužitelju. Prvostupanjski sud je ocijenio da prigovor zastare potraživanja nije osnovan, jer da se u konkretnom odnosu primjenjuje opći zastarni rok (5 godina) iz čl. 371. ZOO-a, pri čemu zastarijevanje počinje teći prvog dana poslije dana isplaćene refundacije, isplaćene od tužitelja „C.O.“ d.d. poslovnica K., koja je obradila i likvidirala štetu izravno oštećeniku A.K. (putem njegovog punomoćnika). Ta isplata izvršena je 12. lipnja 2003. g., a kako je tužba u ovom predmetu podnijeta 17. listopada 2006.g., zastarni rok nije protekao. Po ocjeni ovog suda, pravilno je stajalište prvostupanjskog suda da Hrvatski ured za osiguranje, u smislu odredbe čl. 91. st. 4. Zakona o osiguranju (NN 46/97; 116/99) ostvaruje pravo na regres svojeg potraživanja po općem zastarnom roku i s početkom tijeka zastare prvog dana nakon isplate, jer takvo pravo stječe upravo na osnovu spomenutog zakonskog propisa, pri čemu zahtjev tužitelja nema karakter zahtjeva za naknadu štete, nego se ostvaruje po spomenutoj zakonskoj osnovi, slijedom čega ne podliježe kraćem zastarnom roku i nije ovisan o danu nastanka štete, pa nema osnova za primjenu materijalnopravnog stajališta koje sugerira tuženik, a niti se radi o ugovornom osiguranju u smislu primjene čl. 380. ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 978/08-2 od 13. VIII.2008.

PRESTANAK OBVEZA

Oslobođenje od plaćanja RTV pristojbe

(Čl. 8. Odluke o načinu ubiranja RTV pristojbe – „Narodne novine“, br. 7/02;

Čl. 48. st. 2. i 49. Zakona o hrvatskoj radioteleviziji – „Narodne novine“, br. 25/03)

Tuženik se može osloboditi obveze plaćanja RTV pristojbe samo u slučaju ukoliko postupi na način propisan Odlukom o načinu ubiranja RTV pristojbe, dakle pisanom izjavom koja predstavlja inicijalni akt za oslobođenje od zakonske obveze

plaćanja RTV pristojbe i temelj je za promjenu stanja u službenoj evidenciji odnosno za dokinuće obveze plaćanja RTV pristojbe.

„Tužitelj u žalbi navodi da Zakon o HRT-u, u čl. 53., propisuje obvezu plaćanja RTV pristojbe, sve dok vlasnik ne odjavi prijamnik. Odlukom o načinu ubiranja RTV pristojbe (NN. 7/02, čl. 8.) propisana je odjava prijamnika tužitelju neposredno, putem pošte preporučeno, putem inkasatora ili druge ovlaštene osobe tužitelja, uz razloge odjave, time da zahtjev mora biti potpisan od strane podnositelja. Tužitelj ističe da je tuženikov iskaz, u kojem reproducira sadržaj telefonskog kontakta s predstavnikom tužitelja nevjerodostojan, jer tuženik kao vrijeme tog razgovora određuje razdoblje prije 5 ili 6 godina, a spominje uputu da odjavu treba dostaviti u pisanom obliku, ovjerenu po javnom bilježniku, a takav način odjave stupio je na snagu 13. ožujka 2007.g., temeljem Odluke o načinu prikupljanja – naplati RTV pristojbe, koja je donijeta 05. ožujka 2007.g. (do tada je važila Odluka o načinu ubiranja radijske i televizijske pristojbe iz NN. 7/02, donijeta 19. studenog 2001.g., koja je stupila na snagu 19. prosinca 2001. g., a kojom nije bila propisana obveza javnobilježničke izjave). Po ocjeni ovoga suda, tužitelj osnovano inzistira na potrebi poštivanja načina odjave RTV prijamnika, kako je to propisano u smislu odredbe čl. 53. Zakona o hrvatskoj radioteleviziji, tužiteljevim aktom, javno objavljenim, a na donošenje kojeg je on ovlašten temeljem zakona i to odredbe čl. 48. st. 2. i 49. Zakona o hrvatskoj radioteleviziji (NN. 25/03). Jasan je smisao propisanog načina odjave RTV prijamnika, obzirom da se radi o izjavi (pisanoj) koja predstavlja inicijalni akt za oslobođenje od zakonske obveze plaćanja RTV pristojbe i temelj je za promjenu stanja u službenoj evidenciji, odnosno za dokinuće obveze plaćanja RTV pristojbe. Takav način propisivanja odjave RTV prijamnika, koji je propisan Odlukom o načinu ubiranja radijske i televizijske pristojbe, s osnovom i načinom utemeljenja takve obveze iz Odluke o načinu ubiranja radijske i televizijske pristojbe (objavljene u NN. 7/02), a koja Odluka je donijeta temeljem zakonskih ovlasti iz Zakona o hrvatskoj radioteleviziji (u konkretnom slučaju primjenjuje se Odluka hrvatske radiotelevizije od 11. prosinca 2002.g.).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1475/08-2 od 14.I.2009.

POBOJNI UGOVORI

Pravni interes za podnošenje tužbe radi utvrđenja pravovaljanosti ugovora o diobi nekretnine

(Čl. 187. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud će odbaciti tužbu tužitelja zbog nedostatka pravnog interesa ukoliko tužitelj nije dokazao pravni interes za podnošenje tužbe kojim traži utvrđenje pravovaljanosti ugovora o diobi nekretnina iz razloga što se presumira da je svaki pravni posao pravno valjani posao.

„Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je „odbacio tužbeni zahtjev tužitelja“, budući smatra da tužitelj nije dokazao pravni interes za podnošenje tužbe kojim je zatražio utvrđenje pravovaljanosti ugovora o diobi nekretnina od 08.04.1990.g., jer je stajališta da je presumpcija da je svaki posao pravovaljan posao te da zbog toga tužitelj nema takav interes za utvrđenje pravne valjanosti toga ugovora, već da se ugovor može samo pobijati ili tražiti utvrđenje ništavosti. Donoseći pobijano rješenje sud je isto utemeljio na čl. 187. i čl. 288. st. 2. ZPP-a. Osparavajući stajalište prvostupanjskog suda o nedostatku pravnog interesa za vođenje predmetne parnice tužitelj u žalbi navodi da je obzirom na činjenicu da je taj Ugovor iz 1990.g. provediv, ali nije ovjeren na zakonom propisan način, da bi odluka (presuda) u predmetnoj pravnoj stvari trebala zapravo zamjenjivati ovjereni potpis tuženika na tom ugovoru, budući su isti to odbili učiniti. Navodi žalbe tužitelja nisu osnovani, jer i ovaj sud smatra, a kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud da u predmetnoj pravnoj stvari tužitelj nema pravni interes za vođenje parnice radi utvrđenja pravovaljanosti ugovora o diobi od 08.04.1990.g. Naime iz sadržaja predmeta nesumnjivo proizlazi da su tužitelj i tuženici kao stranke toga ugovora o diobi nekretnina (kao nasljednici iza svoga pok. oca Z.I.) isti sklopili 08.04.1990.g., a koji ugovor sadrži naznačenje svih nekretnina koje su predmet toga ugovora (u skladu sa njihovim zemljišnoknjižnim oznakama) i određenim sporazumom kojoj će od stranaka pojedine nekretnine pripasti u vlasništvo uz uzajamno davanje ovlaštenja da se na temelju toga ugovora može zatražiti i postići uknjižba prava vlasništva (clausula intabulandi), a isto tako sadrži i potpise svih stranaka kao ugovornih strana. Iz takvog sadržaja predmetnog ugovora i po ocijeni ovog

suda, ne proizlazi da bi tužitelj imao pravni interes za podnošenje tužbe iz čl. 187. ZPP-a. Ovaj sud smatra da ovjera potpisa na ugovoru, a koja istome nedostaje i radi koje tužitelj zapravo predlaže donošenje presude u predmetnoj pravnoj stvari (koja bi trebala zamijeniti ovjereni potpis tuženika na predmetnom ugovoru), predstavlja obvezu tuženika u ispunjenju njihovih ugovornih obveza, radi čega i po ocijeni ovog suda, tužitelj nema pravnog interesa podnošenju zahtjeva za utvrđenje iz čl. 187. ZPP-a, kakav je predmetni tužbeni zahtjev tužitelja. Po stajalištu ovog suda tužitelj ostvarenje svojeg prava može zatražiti u drugom postupku podnošenjem zahtjeva za ispunjenje ugovorne obveze.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 394/08-2 od 09.IX.2008.

PRIVIDAN UGOVOR

Pretpostavke za prividnost ugovora o zajmu

(Čl. 65. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 113/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ne radi se o prividnom ugovoru o zajmu, koji ugovor bi bio sklopljen radi stjecanja prava vlasništva, ukoliko je zajmodavac temeljem namjenskog ugovora o zajmu sa sporazumom o osiguranju tražbine prijenosom vlasništva na nekretnine zajmoprimca, za korist zajmoprimca plaćao račune dobavljačima i izvođačima radova, nakon što je zajmoprimac ovjerio račune odnosno situacije.

„Osim toga, samim ugovorom o zajmu je bilo ugovoreno direktno plaćanje dobavljačima odnosno izvođačima radova od strane prvotuzene, pri čemu je sud prvog stupnja pravilno u tom slučaju naveo, da se u konkretnom slučaju radi o tzv. namjenskom zajmu, u smislu čl. 566. ZOO-a koji zajam postoji u slučaju ako je ugovorom određena svrha u koju zajmoprimac može upotrijebiti pozajmljeni novac. Stoga, po mišljenju ovoga suda, nisu osnovani žalbeni navodi tužitelja, da bi sud prvog stupnja pogrešno protumačio vještački nalaz, budući je jasno utvrđeno da se u konkretnom slučaju radi o ugovoru o zajmu, koji je izvršen za namjenu za

koju je ugovoren, pa se ne radi o prividnom ili fiktivnom ugovoru, kako to tvrdi tužitelj. Kod toga valja naglasiti da je volja ugovornih strana bila da upravo prvotužena, za korist drugotuženika, plaća račune dobavljačima i izvođačima radova, što proizlazi iz odredbe čl. 4. spornog ugovora. Po toj odredbi prvotužena je plaćanja dobavljačima odnosno izvođačima radova trebala vršiti nakon što drugotuženik ovjeri račune, odnosno situacije, a činjenica da drugotuženik nema u posjedu takvu dokumentaciju, ni u kom slučaju ne može ići na štetu druge ugovorne strane, koja je nesporno sa svog računa plaćala izvođače radova na objektu „T“ u V.T., a što znači da je ista poštivala svoju ugovornu obvezu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1309/06-2 od 18.XII.2006.

Potvrđeno VSRH, Rev. 400/07-2 od 02.VII.2008.

PRIVIDAN UGOVOR

Pobude iz kojih je sklopljen ugovor

(Čl. 53. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ne radi se o prividnom ugovoru, ukoliko su tužitelj i njegova bivša supruga svjesno tražili da ugovor na strani kupca zaključi treća osoba, koja je ujedno i kupila predmetni stan, kako bi isti zadržali uvjete za dobivanje povoljnog stambenog kredita, iz razloga što pobude iz kojih je ugovor sklopljen ne utječu na njegovu pravilnost.

„Naime, u žalbi se ističe da je predmetni Ugovor o kupoprodaji stana zaključen između prodavateljice M.K. i II tužene kao kupca ništav, u smislu odredbe čl. 52. ZOO-a, budući da osnova predmetnog ugovora ne postoji, te što je II tužena bila samo formalni kupac stana. Isto tako tužitelj smatra da je predmetni ugovor ništav i to zbog činjenice da je taj ugovor fiktivni, odnosno što je isti simulirani pravni posao, jer da je ugovor zaključen između prodavateljice i II tuženice samo prividno, a u svrhu zadržavanja uvjeta tužitelja i I tužene za ishođenje povoljnog stambenog

kredita kod Ministarstva obrane. Navedene žalbene razloge ovaj sud ne smatra osnovanim. Prije svega valja reći da u konkretnom slučaju tužitelj nije postavio zahtjev na utvrđenje ništavosti spornog kupoprodajnog ugovora zaključenog između M.K. i II tužene, već suprotno tome tužitelj podnosi tužbu na utvrđenje prava suvlasništva na predmetnom stanu, priznajući u tom slučaju izvršen upis prava vlasništva u zemljišnim knjigama na predmetnom stanu u korist II tužene i to upravo na temelju Ugovora o kupoprodaji stana, za koji se sada tvrdi da je ništav. Iz utvrđenog činjeničnog stanja nedvojbeno proizlazi da je II tužena vlasništvo predmetnog stana stekla na temelju predmetnog Ugovora o kupoprodaji, te upisom u zemljišnu knjigu (knjigu položenih ugovora) u smislu odredbe čl. 119. ZV-a. Stajalište tužitelja o tome da u konkretnom slučaju treba primijeniti odredbu čl. 52. ZOO-a, ovaj sud ne smatra pravilnim budući da tužene pravilno upućuju na odredbu čl. 53. ZOO-a prema kojoj pobude iz kojih je ugovor sklopljen ne utječu na njegovu pravilnost. S druge pak strane tužitelj neosnovano tvrdi da se u konkretnom slučaju radi o simuliranom ili fiktivnom pravnom poslu. Naime, u konkretnom slučaju nije jasno koji to ugovor bi trebao vrijediti između prodateljice i II tužene, a koji se simulirao zaključivanjem predmetnog kupoprodajnog ugovora. U konkretnom slučaju nije bilo nikakvog simuliranja, jer se predmetni stan prodao, a na strani kupca su tužitelj i njegova tadašnja supruga – I tuženica, radi očuvanja uvjeta za dobivanje stambenog kredita kod Ministarstva obrane naveli II tuženicu, pa tužitelj i I tuženica nisu niti ugovorne strane predmetnog pravnog posla. Kod toga valja upozoriti da tužitelj tvrdi da je on suvlasnik predmetnog stana, jer da je dao novac za kupnju istoga. Osiguranjem novčanih sredstava ne stječe se vlasništvo na nekretnini na temelju pravnog posla, već je u smislu čl. 119. ZV-a potrebno da dođe do upisa u zemljišnu knjigu. Stoga je pravilno sud prvog stupnja zaključio da bi u konkretnom slučaju tužitelju pripadalo pravo jedino na obveznopravni zahtjev u smislu čl. 210. st. 1. ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1075/08-2 od 16.VI.2008.

SUBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA

Teritorijalni princip

(Čl. 386. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, broj 91/96 i 68/98)

Prava slijednika bivše općine kao i obveze koje se odnose na nekretnine, vezana su uz teritorijalni princip, tj. uz princip da obveze terete onu jedinicu lokalne uprave na čijem području se nalazi nekretnina u koju je izvršeno ulaganje.

„Daljnja žalbena tvrdnja tužitelja je da je sud prvoga stupnja propustio u konkretnom slučaju primijeniti tumačenje Komisije Vlade iz 1999.g., a iz kojeg tumačenja bi proizlazilo da bi za obveze Fonda, nastale do 05. rujna 1995.g., trebalo primijeniti toč. VII Odluke Komisije Vlade RH iz studenog 1995.g., a koja se odnosi na imovinu bivše općine N. M. o arbitraži, tj. da bi se trebalo primijeniti princip podjele obveza prema broju stanovnika. Treba istaći da takvo stajalište sud prvog stupnja s pravom nije prihvatio pravilnim, budući da su fondovi u stambenoj djelatnosti prestali s radom tek 01. siječnja 1998.g. (prema odredbi čl. 386. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima), pa slijedom toga nije niti bilo moguće Odlukom Komisije Vlade RH iz rujna 1995.g. odlučivati o imovini Fonda, koji je kao pravna osoba nastavio djelovati više od dvije godine, nakon što je bila donesena Odluka Komisije Vlade RH. Ovaj sud prihvaća pravilnim stajalište suda prvog stupnja da su prava slijednika bivše Općine N.M., a i obveze koje se odnose na nekretnine, vezane uz teritorijalni princip, tj. uz princip da obveze terete ovu jedinicu lokalne uprave na čijem području se nalazi nekretnina u koju je izvršeno ulaganje, pa se slijedom toga niti ne može primijeniti toč. VII Odluke Vlade RH, koja navodi da bi za obveze općine N.M. trebalo primijeniti kriterij broja stanovnika, a glede obveza bivše općine N.M. koja bi dospjela nakon donošenja te odluke. Valja ponoviti da predmet Odluke Vlade RH je mogla biti imovina bivše Općine N.M. koja je postojala u vrijeme donošenja te odluke, a Fond u pogledu stambene djelatnosti je prestao s radom tek sa 1. siječnja 1998.g., pa se očito treba primijeniti teritorijalni princip, tj. princip da obveze nekretnine terete onu jedinicu lokalne samouprave na čijem se teritoriju nekretnina nalazi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 989/08-2 od 12.VIII.2008.

ZALOŽNO PRAVO

Ništavost ugovora o založnom pravu

(Čl. 307. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/00)

Ništava je odredba ugovora o hipoteci kojom je određeno da uknjižena hipoteka prelazi u vlasništvo prednika tužiteljice ako dug ne bude plaćen po dospelosti.

„Odredbom čl. 307. st. 1. ZV-a definiran je založni ugovor prema kojem propisu ugovorom o davanju u zalog, odnosno ugovorom o hipoteci se obvezuje dužnik ili netko treći (zalogodavac) da će radi osnivanja založnog prava koje će osiguravati određenu vjerovnikovu tražbinu predati vjerovniku određenu pokretnu stvar u zalog ili mu dopustiti da svoje založno pravo upiše u javnu knjigu kao teret određene stvari ili mu prenijeti neko pravo radi osiguranja. Tim ugovorom ujedno se obvezuje druga strana da će čuvati pokretni zalog i čim njegova tražbina prestane vratiti ga zalogodavcu ili da će učiniti što je potrebno da bi se izbrisalo iz javne knjige ili da će mu natrag prenijeti pravo. Odredbom čl. 307. st. 4. ZV-a propisano je, između ostalog, da su ništave odredbe da će zalog prijeći u vjerovnikovo vlasništvo ako dug ne bi bio plaćen u određeno vrijeme. Kako su prednik tužiteljice i tužena toč. V Sporazuma od 11.02.2000.g. ugovorili da uknjižena hipoteka prelazi u vlasništvo prednika tužiteljice, ako dug ne bude plaćen po njegovoj dospelosti (01.07.00.g.), a toč. VIII da se ovlašćuje prednika tužiteljice da može od 01.07.00.g. izvršiti upis prava vlasništva predmetne nekretnine u zemljišnim knjigama na svoje ime, to primjenom odredbe čl. 307. st. 4. ZV-a proizlazi da su prednik tužiteljice i tužena sklopili ugovor čije su odredbe o prelasku hipoteke u vlasništvo prednika tužiteljice te izdavanja tabularne isprave, odnosno ovlaštenja da se upiše u zemljišnu knjigu ništave, u smislu odredbe čl.103. st. 1. ZOO-a, jer su protivne prisilnom propisu, a iz čega nedvojbenim proizlazi, budući je posebno zabranjena lex commissoria odnosno uglavak po kojem založena stvar prelazi u vjerovnikovo vlasništvo, da temeljem takvih odredbi čl. V i VIII ugovora – Sporazuma od 11.02.2000.g. prednik tužiteljice, a time niti tužiteljica kao njegova nasljednica, nisu stekli pravo vlasništva, a niti pravo upisa u zemljišnu knjigu prvostupanjskog suda, na svoje ime na predmetnom stanu.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 560/06-4 od 13.VI.2007.
Potvrđeno VSRH, Rev 1227/07-2 od 17.IX.2008.**

ODNOS UGOVORA O DJELU S UGOVOROM O KUPOPRODAJI

Pravna kvalifikacija ugovora o djelu

(Čl. 600. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko su prema sadržaju ponude i nacрта elemenata, elementi koje se tuženik obvezao izraditi i isporučiti tužitelju predstavljali dio njegovog standardnog proizvodnog programa, odnosno ukoliko je tuženik izrađivao takve elemente u okviru svoje redovne djelatnosti, tada se sklopljeni ugovor ima smatrati ugovorom o prodaji, međutim ukoliko je ugovorna obveza tuženika prelazila okvire njegove osnovne djelatnosti, odnosno ako se tuženik nije redovno bavio izradom takvih elemenata koje se ugovorom obvezao izraditi i isporučiti tužitelju, tada se takav ugovor ima smatrati ugovorom o djelu.

„Odredbom čl. 1. ugovora sklopljenog 21. ožujka 1986.g. prednik prvotuzenika se obvezao izraditi i isporučiti montažne armirano betonske elemente u svemu prema ponudi BK/KŠ _____ od 19.03.1986.g. i nacrtu elemenata. Doduše, odredbom čl. 2. istog ugovora utvrđena je cijena za isporuku i montažu elemenata iz čl. 1., međutim, tijekom postupka nije bila sporna činjenica da prednik prvotuzenika nije vršio montažu isporučenih elemenata. Dakle, imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 630. ZOO kojom je definiran ugovor o građenju, kojim ugovorom izvođač preuzima obvezu sagraditi određenu građevinu na određenom zemljištu ili na već postojećem objektu izvršiti kakve druge građevinske radove, te sadržaj odredbe čl. 1. ugovora od 21. ožujka 1986. g. kojim je utvrđena ugovorna obveza prednika prvotuzenika kao isporučitelja, a koja se odnosi na izradu i isporuku montažnih armirano betonskih elemenata prema ponudi od 19. ožujka 1986. i nacrtu elemenata, nedvojbeno je da ugovor od 21. ožujka 1986.g. ne predstavlja ugovor o građenju, jer se ugovorna obveza prednika prvotuzenika kao isporučitelja odnosi na izradu i isporuku montažnih armirano betonskih elemenata, koja obveza se bez sumnje ne može smatrati niti gradnjom bilo kakve građevine, niti izvršenjem građevinskih radova na već postojećem objektu. Bez obzira na vrstu i složenost tehnologije u izradi armiranih betonskih elemenata, ugovorna obveza prednika tuženika odnosila se isključivo na izradu i isporuku tih elemenata,

zbog čega se ugovor od 21. ožujka 1986. g. ne može smatrati ugovorom o građenju, obzirom na sadržaj preuzete ugovorne obveze prednika prvotuženika koja se ne odnosi na izvršenje takvih radova koji su predmet ugovora o građenju u smislu odredbe čl. 630. ZOO. Naime, ugovor od 21. ožujka 1986.g., imajući u vidu sadržaj ugovorne obveze prednika prvotuženika, utvrđene odredbom čl. 1. ugovora, mogao bi se smatrati ugovorom o djelu u smislu odredbe čl. 600. ZOO, jer se sklopljenim ugovorom prednik prvotuženika obvezao izraditi i isporučiti montažne armirano betonske elemente, a prednik tužitelja se obvezao isplatiti ugovorenu naknadu. Ukoliko su, prema sadržaju ponude i nacрта elemenata, elementi koje se prednik prvotuženika obvezao izraditi i isporučiti predniku tužitelja, predstavljali dio njegovog standardnog proizvodnog programa, dakle, ukoliko je prednik tuženika izrađivao takve elemente u okviru svoje redovne djelatnosti, u tom slučaju sklopljeni ugovor mogao bi se smatrati ugovorom o prodaji. Međutim, ukoliko je ugovorna obveza prednika prvotuženika prelazila okvire njegove osnovne djelatnosti, dakle, ukoliko se prednik tuženika nije redovno bavio izradom takvih elemenata koje se ugovorom obvezao izraditi i isporučiti predniku tužitelja, u tom slučaju ugovor bi se mogao smatrati ugovorom o djelu. Zavisno od pravne kvalifikacije sklopljenog ugovora, kupcu po osnovi utvrđenih materijalnih nedostataka kupljene stvari pripadaju prava u smislu odredbe čl. 488. st. 1. ZOO, dok su prava naručitelja iz ugovora o djelu u slučaju postojanja nedostataka izvršenog djela utvrđena odredbama čl. 618., 619. i 620. ZOO, uz uvjet pravodobnog i urednog obavještanja druge ugovorne strane o postojanju nedostataka."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 585/08-2 od 08. XII. 2008.

ODGOVORNOST ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE STVARI

Prigovor protiv zahtijeva prodavatelja

(Čl. 410. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Kupac je iznimno ovlašten i nakon proteka prekluzivnog roka od dvije godine, ukoliko nije isplatio kupoprodajnu cijenu, zahtijevati da se ugovorena cijena snizi ili da mu se naknadi šteta zbog materijalnih nedostataka, na način da u parnici istakne prigovor protiv zahtjeva prodavatelja da mu isplati ugovorenu cijenu, time da u tom slučaju isti nije dužan postaviti protutužbeni zahtjev za sniženje cijene.

„Naime, prema sadržaju spisa tuženik kao kupac je isticao postojanje materijalnih nedostataka kupljenog stada, međutim, tuženik očigledno nije ništa poduzeo u odnosu na ostvarenje svojih prava u smislu odredbe čl. 410. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO; NN 35/05), jer je kupac koji je pravodobno i uredno obavijestio prodavatelja o nedostatku ovlašten po svom izboru zahtijevati od prodavatelja da se nedostatak ukloni ili zahtijevati od prodavatelja da mu preda drugu stvar bez nedostataka ili zahtijevati sniženje cijene ili izjaviti da raskida ugovor, a u svakom od tih slučajeva kupac ima pravo i na naknadu štete prema općim pravilima o odgovornosti za štetu. Prava kupca koji je pravodobno obavijestio prodavatelja o postojanju nedostataka gase se nakon isteka dvije godine, računajući od dana odašiljanja obavijesti prodavatelju, osim ako je prodavateljevom prijevarom kupac bio spriječen da ih ostvaruje, sukladno odredbi čl. 422. st. 1. ZOO. Međutim, prema st. 2. iste odredbe, kupac koji je pravodobno obavijestio prodavatelja o postojanju nedostataka može nakon proteka ovog roka, ako još nije isplatio cijenu, zahtijevati da se cijena snizi ili da mu se naknadi šteta, kao prigovor protiv prodavateljeva zahtjeva da mu se isplati cijena. Prema odredbi čl. 420. ZOO cijena se snižava prema odnosu između vrijednosti stvari bez nedostataka i vrijednosti stvari s nedostatkom u vrijeme sklapanja ugovora. Iz sadržaja citirane odredbe čl. 422. ZOO proizlazi da je rok od dvije godine u kojem je kupac ovlašten ostvariti svoja prava, prekluzivan, što znači da protekom tog roka kupac gubi prava iz čl. 410. st. 1. ZOO-a, međutim,

kupac je iznimno i nakon proteka prekluzivnog roka od dvije godine ovlašten, ako još nije isplatio cijenu, zahtijevati da se cijena snizi ili da mu se naknadi šteta ističući to kao prigovor protiv prodavateljeva zahtjeva da mu se isplati cijena, pa ukoliko kupcu pripada pravo na sniženje cijene, cijena se snižava prema odnosu između vrijednosti stvari bez nedostataka i vrijednosti stvari s nedostatkom u vrijeme sklapanja ugovora. Kako je tuženik već u odgovoru na tužbu ukazivao na postojanje materijalnih nedostataka kupljenog stada, protiveći se isplati preostalog neisplaćenog iznosa kupoprodajne cijene koja je predmet tužbenog zahtjeva tužitelja, to je očigledno da je tuženik istaknuo prigovor sniženja kupoprodajne cijene u smislu odredbe čl. 422. st. 2. ZOO-a, kao prigovor protiv tužiteljevog zahtjeva za isplatu preostalog iznosa cijene. Tuženik dakle nije bio dužan postaviti protutužbeni zahtjev za sniženje cijene, kako to pogrešno zaključuje prvostupanjski sud, budući da takav zaključak nema nikakvog uporišta u sadržaju odredbe čl. 422. st. 2. ZOO.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1074/08-2 od 04.VIII.2008.

UGOVOR O ZAJMU

Ugovor o kreditu u smislu čl. 249. st. 1. Zakona o obveznim odnosima

(Čl. 557. do 566. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko tuženik nije bio član uprave tužitelja, njegov prokurist ili član njihove uže obitelji tada isti nije mogao s tužiteljem sklopiti ugovor o kreditu u smislu odredbe čl. 249. st. 1. Zakona o trgovačkim društvima, slijedom čega pravni posao na kojem se temelji utuženje predstavlja ugovor o zajmu u smislu odredaba Zakona o obveznim odnosima.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da tužitelj (kao niti njegov pravni prednik) nisu pravne osobe koje su registrirane za obavljanje kreditnih

poslova, te, isto tako, da tuženik nije bio član Uprave tužitelja, njegov prokurist ili član njihove uže obitelji, slijedom čega tužitelj nije bio u mogućnosti sklopiti ugovor s tuženikom u smislu čl. 249. st. 1. Zakona o trgovačkim društvima (dati tuženiku takvu vrstu kredita), pa je predmetni odnos u materijalnopravnom smislu kvalificiran kao ugovor o zajmu iz čl. 557. do 566. Zakona o obveznim odnosima (NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01– dalje: ZOO). Ugovor o novčanom zajmu ne mora biti sastavljen u pisanoj formi da bi bio pravno valjan, jer odredbe ZOO-a, koje propisuju tu vrstu ugovora, takvu formu ugovora ne traže (ne pretpostavljaju); dakle, ugovor te vrste valjan je i ukoliko je sklopljen u usmenom obliku. Ovaj sud pri tome prihvaća pravilnost prvostupanjskog materijalnopavnog zaključka da ugovor o zajmu od strane zajmodavca može biti izvršen i na način da se, po nalogu zajmoprimca, ugovoreni iznos novca preda trećoj osobi, zajmoprimčevom vjerovniku, umjesto izravne isplate, pa takva isplata predstavlja relevantnu materijalnopravnu osnovu za ispunjenje obveze tuženika prema trećem, čime se ujedno ostvaruje predmet ugovora o zajmu (pri čemu nije odlučno da li takva isplata, u odnosu na raniju obvezu, predstavlja preuzimanje ispunjenja: asignaciju ili što treće). Time se radi o dopuštenom raspolaganju stranaka, pri čemu uplata trećemu od strane tužitelja, po uputi tuženika, kao zajmoprimca, ima, nesumnjivo, isti učinak kao da je ta uplata izvršena neposredno tuženiku, pri čemu nije odlučno da takav način izvršenja ugovora nije spomenut u pisanoj ispravi o zajmu. Takav način ispunjenja ugovora o zajmu od strane zajmodavca u skladu je sa pisanim ugovorom o zajmu i u tom smislu takav način ispunjenja bio bi pravovaljan čak i u slučaju da se takvo ispunjenje temelji na ugovoru za koji je određena pisana forma.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1400/08-2 od 11.11.2008.

UGOVOR O GRAĐENJU

Obveze investitora – naručitelja

(Čl. 630. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko je investitor - naručitelj bez prigovora potpisao mjesečne privremene situacije, time da se nije određeno izjasnio o opsegu neizvedenih radova, smatra se da je izvođač radova obračun izvedenih radova izradio sukladno sklopljenim ugovorima za izvođenje radova na cesti.

„Na temelju prednjih utvrđenja sud prvog stupnja zaključuje da su između parničnih stranaka sklapani ugovori o građenju, u smislu odredbe čl. 630. ZOO-a, pa kako je tužitelj obračun izvedenih radova obavljao sukladno ugovorima putem mjesečnih situacija koje su uredno potpisane po zakonskom zastupniku tuženika, to je prigovore tuženika – da mu tužitelj nije ispostavio privremene situacije i da tužitelj nije izveo ugovorene radove – ocijenio neosnovanim, imajući u vidu da je sve ispostavljene privremene situacije (koje je tužitelj priložio u spis, kao i original građevinske knjige) uredno potpisao zakonski zastupnik tuženika, dok se o opsegu odnosno količini navodno neizvedenih radova tuženik tijekom trajanja ovog postupka nije znao određeno izjasniti.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 528/06-2 od 02.X.2007.
Potvrđeno VSRH, Rev. 205/08 od 14.V.2008.**

NAJAM I ZAKUP

Usklađenje Ugovora o zakupu sa odredbama zakona o zakupu poslovnog prostora

(Čl. 35. st. 1. Zakona o zakupu poslovnog prostora – „Narodne novine“, br. 91/96 i 124/97)

Ugovor o zakupu koji nije usklađen sukladno odredbi čl. 35. st. 1. Zakona o zakupu poslovnog prostora, smatra se raskinutim po sili zakona.

„Naime, Ugovor o zakupu poslovnog prostora od 04.12.89.g. sklopljen je u vrijeme važenja tada Zakona o poslovnim zgradama i prostorijama (NN br. 52/71) koji je bio na snazi do donošenja Zakona o zakupu poslovnog prostora (NN 91/96; dalje: ZZ PP), a koji je stupio na snagu 05.11.96.g. nakon čega je donijet Zakon o izmjenama i dopunama toga Zakona (NN 124/97; dalje: ZID ZZ PP) koji je stupio na snagu 28.11.1997.g. te naposljetku i donijet Zakon o izmjenama i dopunama toga Zakona (NN 174/04) koji je stupio na snagu 18.12.04.g. i prema kojem se sada taj Zakon zove Zakon o zakupu i prodaji poslovnog prostora, ali se taj ne primjenjuje na predmetni postupak. Predmetni Ugovor o zakupu poslovnog prostora od 04.12.89.g., obzirom na osobu zakupodavca, budući je zakupodavac bivša tadašnja Općina S., očigledno se odnosio na poslovni prostor u društvenom vlasništvu, a na kojem je prema nespornoj činjenici u predmetu, u međuvremenu, vlasnikom postao tužitelj kao pravni slijednik Općine S. Zakonom o zakupu poslovnog prostora (NN 91/96) i to odredbom čl. 6. propisan je postupak davanja u zakup poslovnih prostora koji su, između ostalog, u vlasništvu gradova, i to u postupku javnog natječaja koji je za takve prostore dužnost po tom Zakonu provoditi. Prema odredbi čl. 35. st. 1. istog Zakona osobe iz čl. 6. st. 1. dužne su ugovore o zakupu poslovnog prostora, a koji su sklopljeni po odredbama Zakona o poslovnim zgradama i prostorijama (NN 52/71) bez prethodno provedenog javnog natječaja uskladiti s odredbama toga Zakona u roku od godine dana od dana stupanja na snagu toga Zakona, a taj rok je izmijenjen u ZID ZZPP objavljen u NN 124/97, na rok od dvije godine. Odredbom čl. 35. st. 2. Zakona o zakupu poslovnog prostora (NN 91/96) isto tako je propisano da ugovori koji nisu usklađeni prema odredbi st. 1. toga članka da se raskidaju po sili zakona. Kako iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da nakon sklapanja ugovora od 04.12.89.g. u

vrijeme važenja Zakona o poslovnim zgradama i prostorijama (NN 52/71), nije između ugovornih stranaka, nakon donošenja Zakona o zakupu poslovnog prostora (NN 91/96 i 124/97) došlo do usklađenja toga Ugovora sukladno odredbi čl. 35. st. 1. toga Zakona, to je nedvojbeno da se Ugovor od 04.12.89.g. ima smatrati temeljem citirane odredbe čl. 35. st. 2. istoga Zakona raskinutim po sili zakona.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 572/08-2 od 01.X.2008.

OTKAZ UGOVORA O NAJMU

Otkaz ugovor o najmu stana sa zaštićenom najamninom

(Čl. 22. st. 1.- 4. Zakona o najmu stanova – „Narodne novine“, br. 91/96; 48/98, Odluka Ustavnog suda RH iz NN 66/98, ispravak te Odluke iz NN 22/06)

Tužitelj nije ovlašten podnijeti tužbu na iseljenje i predaje u posjed stana ukoliko ista nije utemeljena na valjanom otkazu ugovora o najmu stana sa zaštićenom najamninom, time da činjenica da je istome potreban stan kojeg je suvlasnik za stanovanje s članovima njegove obitelji nije dostatna da bi se otkazao ugovor o najmu stana sa zaštićenom najamninom, a pravo na zaštićenu najamninu ne gubi se ni zbog vlasništva (suvlasništva) zaštićenog najmoprimca ili člana njegovog obiteljskog domaćinstva na kući za odmor.

„Po ocjeni ovog suda, osnovano prvostupanjski sud navodi da je davanje pisanog otkaza ugovora o najmu stana, s obrazloženjem i uz određenje otkaznog roka, u skladu s zakonskim određenjem, pretpostavka za podnošenje tužbe na iseljenje u ovom predmetu, na temelju neprihvatanja otkaza od strane najmodavca, a u smislu odredbe čl. 22. st. 1.-4. Zakona o najmu stanova, što žalbenim navodima tužitelj nije doveo u sumnju. Isto tako, po ocjeni ovog suda, u primjeni čl. 40. st. 1. Zakona o najmu stanova, tj. kada se otkaz ugovora o najmu stana daje zaštićenom najmoprimcu i članovima njegove obitelji, pretpostavka za utemeljenje takvog otkaza je i ispunjenje okolnosti (uz druge okolnosti iz čl. 21. st. 1.

Zakona o najmu stanova, prema kojem najmoprimac može otkazati ugovor o najmu stana kada u stan namjerava useliti sam ili namjerava u stan useliti svoje potomke, roditelje ili osobe koje je prema posebnim propisima dužan uzdržavati), da najmodavac nema riješeno stambeno pitanje za sebe i svoju obitelj, te da temeljem posebnog propisa ima pravo na stalnu socijalnu pomoć ili ima više od 60 godina, a koja okolnost u konkretnom slučaju nije ispunjena. Glede sporne činjenice, da li vlasništvo (suvlasništvo) dijela nekretnine u k.o. P., koje pripada drugotuženiku kao članu obiteljskog domaćinstva zaštićenog najmoprimatelja, a koja, prema navodima tužitelja, predstavlja kuću za odmor, predstavlja vlasništvo takve nekretnine temeljem vlasništva kojeg se može smatrati da tuženici gube pravo na zaštićenu najamninu, treba zaključiti da ta okolnost, za zadržanje prava na zaštićenu najamninu, prema prihvaćenom stajalištu sudske prakse, nije odlučna, jer zbog vlasništva (suvlasništva) na takvoj nekretnini zaštićenog najmoprimca ili člana njegovog obiteljskog domaćinstva, ne gubi se pravo na zaštićenu najamninu (tako i VS RH u Rev. br. 40/99, Izbor odluka br. 2/1999 sent. 80). Dakle, sama činjenica da je tužitelju osobno potreban stan, kojeg je suvlasnik, za stanovanje s članovima njegove obitelji, u konkretnim okolnostima nije dostatno da bi se u smislu zakonskih razloga za otkaz ugovora o najmu stana, zaštićenom najmoprimcu i članovima njegove obitelji otkazao takav ugovor i naložilo iseljenje iz stana, a osobito tužitelj nije ovlašten na tužbu na iseljenje svih tuženika iz predmetnog stana temeljem tužbe na iseljenje i predaje u posjed stana koja nije utemeljena na prijepornom valjanom otkazu ugovora o najmu stana sa zaštićenom najamninom u smislu odredbe čl. 22. st. 1.-4. Zakona o najmu stanova, što sve žalbenim navodima tužitelj nije doveo u sumnju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 459/08-2 od 02.IX.2008.

ŠTETE POKRIVENE OSIGURANJEM

Polica dopunskog dobrovoljnog osiguranja putnika

(Čl. 2. st. 1. toč. 2. Dopunskih pravila za osiguranje vozača, putnika i djelatnika od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) za vrijeme upravljanja i vožnje motornim i drugim vozilima;

Čl. 178. st. 4. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Osiguravatelj je dužan isplatiti osiguranu svotu prema polici osiguranja od automobilske odgovornosti kojom je sklopljeno i dopunsko dobrovoljno osiguranje vozača i četiri putnika za slučaj trajnog invaliditeta, ukoliko nastupi osigurani slučaj u vidu invaliditeta suvozača, bez obzira na činjenicu što je alkoholiziranost osiguranika u uzročnoj vezi sa nastalom prometnom nesrećom, ukoliko suvozač nije bio pod utjecajem alkohola, a dopunskim pravilima osiguravatelja naznačeno je razgraničenje količine alkoholiziranosti između vozača i kod ostalih putnika.

„Udovoljivši tužbenom zahtjevu tužitelja za isplatu osigurane svote prema polici dopunskog dobrovoljnog osiguranja putnika, a temeljem nastupa osiguranog slučaja (invaliditeta tužitelja) proizašlog iz prometne nesreće dana 11. svibnja 2004. godine u kojoj je tužitelj stradao kao suvozač, prvostupanjski sud je svoje stajalište utemeljio na slijedećim činjeničnim utvrđenjima koja su između parničnih stranaka i nesporna: - da je tužitelj stradao kao suvozač u osobnom vozilu kojim je predmetne zgone upravljao vozač T.R. (osiguranik tuženika), zadobivši u toj prometnoj nesreći teške i po život opasne tjelesne ozljede; - da je osiguranik tuženika te zgone bio pod utjecajem alkohola u koncentraciji od najmanje 1,04 g/kg u krvi (o čemu i pravomoćna kaznena presuda Općinskog suda u L., broj K. ___/05-3); - da je upravo alkoholiziranost vozača uz vožnju brzinom većom od dopuštene u uzročnoj vezi sa nastalom prometnom nesrećom; - da tužitelj u času prometne nesreće nije bio pod utjecajem alkohola; - da je osobno vozilo reg. oznake VŽ ___ - VZ predmetne zgone bilo osigurano Policom osiguranja od automobilske odgovornosti broj _____ kojom je sklopljeno i dopunsko dobrovoljno osiguranje vozača i 4 putnika za slučaj trajnog invaliditeta; - da je kod tužitelja posljedično pretrpljenim teškim povredama nastupio trajni invaliditet iskaziv sa 86%. Imajući u vidu gore

navedena činjenična utvrđenja, prvostupanjski sud utvrđuje da je tuženik prema odredbi čl. 2. st. 1. toč. 2. Dopunskih pravila za osiguranje vozača, putnika i djelatnika od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) za vrijeme upravljanja i vožnje motornim i drugim vozilima (dalje: Dopunska pravila) u obvezi tužitelju isplatiti osiguranu svotu s osnova trajnog invaliditeta. Tuženik u žalbi – obrazlažući žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava – navodi da je u konkretnom slučaju, zbog nesporne uzročno-posljedične veze između alkoholiziranosti vozača u odnosu na nastanak predmetne prometne nesreće, isključena njegova obveza kao osiguratelja temeljem odredbe čl. 10. st. 1. toč. 9. Općih pravila za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja (nezgode) – dalje: Opća pravila, jer je nesretni slučaj nastao pri upravljanju motornim vozilom uslijed djelovanja alkohola. Nadalje, tuženik ukazuje da se u konkretnom slučaju radi o potraživanju naknade štete iz Police dopunskog dobrovoljnog osiguranja od nezgode, slijedom čega da tužitelj nije treća osoba niti se na njega primjenjuje odredba čl. 178. st. 4. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO; NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01). Nije upitno da prema čl. 2. st. 2. toč. 2.) Dopunskih pravila osiguratelj je u obvezi kad nastane nesretni slučaj pri vožnji ili upravljanju motornim vozilom i to – ako je osiguranje ugovoreno za putnika – za vrijeme vožnje motornim vozilom i pri manipulacijama vozilom koje su u neposrednoj vezi s prometom. Nije upitno da prema čl. 2. st. 2. toč. 2) Dopunskih pravila osiguratelj nije u obvezi ako nesretni slučaj nastane zbog uzroka navedenih u čl. 10. Općih pravila koji u toč. 9) izričito isključuje sve obveze osiguratelja ako je nesretni slučaj nastao zbog dokazane uzročne veze između djelovanja narkotičkih sredstava ili alkoholiziranog stanja osiguranika i nastanka nesretnog slučaja. No pri tom se alkoholiziranim stanjem smatra ono ako je u krvi osiguranika vozača utvrđena prisutnost alkohola više od 0,5 g/kg, a kod ostalih više od 1,00 g/kg. Nedvojbeno da tužitelj – kako to ispravno utvrđuje i prvostupanjski sud – ima status tzv. ostale osobe (osiguranika-putnika) inače bi prethodno citirano razgraničenje količine alkoholiziranosti izgubilo smisao i bilo suvišno. Imajući u vidu izložene odredbe Općih – i Dopunskih pravila osiguranja, mjerodavnih za prosudbu konkretnog pravnog odnosa parničnih stranaka, pravilno je prvostupanjski sud obvezao tuženika na isplatu osigurane svote jer tužitelj kao osiguranik (putnik) prema odredbama Dopunskih pravila konkretne zgone nesporno nije bio pod utjecajem alkohola pa stoga nije niti izgubio ugovoreno pravo iz Police dopunskog dobrovoljnog osiguranja od nezgode za slučaj trajnog invaliditeta.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 141/08-2 od 14.V.2008.

OPASNA STVAR

Nadgrobna ploča kao opasna stvar

(Čl. 173. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

U slučaju kada nadgrobna ploča, padne, odnosno prevrne se, ista predstavlja opasnu stvar, zbog čega odgovornost treba cijeliti prema pravilima o objektivnoj odgovornosti, time da je za naknadu štete odgovoran vlasnik nadgrobne ploče.

„Donoseći pobijanu međupresudu sud prvog stupnja je svoju odluku utemeljio na sljedećim činjeničnim, odnosno materijalnopравnim utvrđenjima: - da je tužiteljica teretila prvo i drugotuženika u ovom predmetu za nastalu štetu i to prvotuženika kao pravnu osobu kojoj je opasna stvar dana na korištenje i upravljanje, a drugotuženika kao vlasnika opasne stvari, - da se u konkretnom slučaju treba primijeniti odredba čl. 173. ZOO-a, a koji se u ovom slučaju primjenjuje obzirom na odredbu čl. 1163. ZOO-a (NN br. 35/05), – da je nesporno tužiteljici šteta nastala prilikom pada nadgrobne ploče s grobnog mjesta ____ na gradskom groblju u I., a čiji korisnik je u vrijeme štetnog događaja tj. dana 30. listopada 1999.g. bila sada pok. majka drugotuženika G.K. koja je umrla 19.veljače 2000.g., - da opisani nastanak štete i štetnog događaja proizlazi i iz iskaza svjedokinje P.I., - da je tijekom postupka bilo sporno je li vertikalna nadgrobna ploča dimenzija 1,00 x 0,95 m, debljine 0,10 m opasna stvar, - da iako nadgrobna ploča sama po sebi ne predstavlja opasnu stvar, da je sud mišljenja da je u konkretnom slučaju ista opasna stvar, - da je iz iskaza građevinskih vještaka utvrđeno da je ploča bila postavljena na podložne pločice s vezivnim materijalom – cementnim lijepilom bez vertikalnih šipki, tako da je do prevrtanja moglo doći i bez utjecaja, ali i pod utjecajem neke od vidljivih vanjskih osjetnih sila, - da predmetna nadgrobna ploča nije bila postavljena u skladu s pravilima struke, jer nije bila ugrađena metalna (čelična) armatura u spoj ploče i podloge, - da je osnovan prigovor promašene pasivne legitimacije iznesen od strane prvotuženika, jer po objektivnom kriteriju za štetu od opasne stvari odgovara njezin imatelj, a imateljem se smatra vlasnik stvari, - da predmetna nadgrobna ploča nije bila na upravljanju prvotuženika, -da iz Odluke o grobljima i ukopu od 14. srpnja 1994.g. ne proizlazi dužnost prvotuženika da nadzire održavanje grobnih mjesta od strane korisnika, - da slijedom toga sud prvog stupnja

smatra da prvotuženik ne odgovara za naknadu štete u ovom predmetu, - da prigovor promašene pasivne legitimacije iznesen od strane drugotuženika nije osnovan, - da prema odredbi čl. 15. st. 3. Zakona o grobljima nakon smrti korisnika grobnog mjesta stječu njegovi nasljednici, - da je drugotuženik univerzalni nasljednik ranije korisnice grobnog mjesta pok. G.K., da je drugotuženik nakon smrti svoje majke postao korisnikom predmetnog grobnog mjesta, a vlasnikom opreme i uređaja izgrađenih na grobnom mjestu u smislu čl. 15. st. 5. Zakona o grobljima, - da u smislu citirane Odluke o grobljima i ukopu (čl. 22., 23. i 24.) nadgrobni spomenici i drugi grobni uređaji nakon prekapanja ili nakon napuštanja groba ili grobnice pripadaju korisniku grobnog mjesta, a da se nadgrobni spomenici ili drugi grobni uređaji nasljeđuju prema odredbama Zakona o nasljeđivanju, da kako je sud prvog stupnja utvrdio da je drugotuženik vlasnik predmetne nadgrobne ploče (spomenika), da isti objektivno odgovara za štetu u smislu odredbe čl. 174. st. 1. ZOO-a, - da sud prvog stupnja smatra da tužiteljica ni na koji način nije doprinijela nastanku štete odnosno štetnog događaja, uslijed čega niti prigovor podijeljene odgovornosti nije osnovan, a radi čega je sud prvog stupnja i odlučio kao u izreci pobijane međupresude. Suprotno stajalištu tužiteljice ovaj sud ne nalazi da bi prvotuženik bio odgovaran za predmetni štetni događaj, bilo po načelu krivnje, bilo po načelu objektivne odgovornosti. Naime, kritične zgode je došlo do prevrtanja nadgrobne ploče, kojom prilikom je došlo do ozljeđivanja tužiteljice i nastanka tjelesnih povreda. Iz nalaza vještaka je nedvojbeno utvrđeno da je predmetni nadgrobni spomenik bio postavljen protivno pravilima struke, budući da je isti bio postavljen samo na cementno ljepilo, bez vertikalnih metalnih šipki u samoj ploči. Obzirom na tu činjenicu jasno da niti prvotuženik koji je upravljao grobljem u I. nije mogao imati saznanja o tome na koji način su nadgrobni spomenici bili postavljeni, pa nije niti mogao vlasnika upozoravati na propuste u održavanju grobnog mjesta. I u ranijoj odluci ovoga suda jasno je navedeno da nadgrobna ploča, sama po sebi, ne predstavlja opasnu stvar. Međutim, u slučaju kada nadgrobna ploča, ranije navedenih dimenzija padne, odnosno prevrne se, ista predstavlja opasnu stvar, pa i odgovornost treba cijeliti prema pravilima o objektivnoj odgovornosti. Kako je drugotuženik pravilno utvrđen vlasnikom predmetne nadgrobne ploče, to je isti u smislu odredbe čl. 174. st. 1. ZOO-a objektivno odgovoran za štetu koja je prouzročena istom takvom opasnom stvari.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 912/08-2 od 05.V.2008.

ODGOVORNOST DRŽAVE OSOBAMA NEOPRAVDANO OSUĐENIM I NEOSNOVANO LIŠENIM SLOBODE

Pravo neutemeljeno uhićene osobe na naknadu štete

(Čl. 9. st. 5. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima od 19. prosinca 1996;

Čl. 5. st. 1. i 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda;

Čl. 1085. do 1100. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Neutemeljeno uhićena osoba ima pravo na sve oblike naknade imovinske i neimovinske štete određene Zakonom o obveznim odnosima, bez obzira što Zakon o kaznenom postupku ne određuje na koje oblike popravljivanja štete ista ima pravo, time da Republika Hrvatska za naknadu štete odgovara po pravilima objektivne okolnosti, zbog čega pitanje krivnje suda ili nekog drugog tijela vlasti, čijom odlukom ili radnjom je došlo do neutemeljenog uhićenja, nije od odlučnog značaja.

„Naime, nema sumnje da su neopravdana osuda ili neutemeljeno uhićenje osobito grubo atak na slobodu i prava čovjeka i građanina, zbog čega je razumljivo da se tako oštećenim osobama već Ustavom RH u čl. 25. st. 4., prema kojem svatko tko je nezakonito lišen slobode ima pravo na odštetu, jamči pravo na naknadu štete. Takvo pravo osim toga proizlazi i iz međunarodnog dokumenta, pa je tako čl. 9. st. 5. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima od 19. prosinca 1996. godine propisano da svaka osoba koja je žrtva nezakonitog uhićenja ili pritvora ima pravo na naknadu štete. Nadalje pravo na odštetu žrtvama nezakonitog uhićenja ili pritvaranja propisuje i čl. 5. st. 1. i 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Iako Zakon o kaznenom postupku ne određuje na koje oblike popravljivanja štete neutemeljno uhićena osoba ima pravo, prema stajalištu ovog suda takva osoba ima pravo na sve oblike naknade imovinske i neimovinske štete određene ZOO-om, a u opsegu određenom čl. 1085. do 1100. tog Zakona. U takvim situacijama, Republika Hrvatska za naknadu štete odgovara po pravilima objektivne odgovornosti, drugim riječima pitanje krivnje suda ili nekog drugog tijela javne vlasti, čijom je odlukom ili radnjom došlo do neutemeljenog uhićenja, nije relevantno. U

konkretnom slučaju proizlazi da su tužitelji opisujući u tužbi okolnosti neutemeljenog lišenja slobode, te provođenja neutemeljene pretrage njihovih kuća i automobila pred očima sredine u kojoj žive, zatražili naknadu štete zbog povrede prava osobnosti na slobodu, čast, ugled i dostojanstvo, a koja prava osobnosti su navedena u odredbi čl. 19. ZOO-a. Da bi tužitelji ostvarili pravo na pravičnu novčanu naknadu zbog povreda prava osobnosti na slobodu, dostojanstvo, čast i ugled, te povrede moraju izazvati posljedice u obliku duševnih boli.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 22/08-2 od 14.VII.2008.

ODGOVORNOST U SVEZI S OBAVLJANJEM POSLOVA OD JAVNOG INTERESA - ELEKTROPRIVREDA

Pravo tužitelja koji obavlja elektroprivrednu djelatnost

(Čl. 5. Zakona o elektroprivredi – „Narodne novine“, br. 31/90, 47/90, 78/94 i 105/99)

Tužitelj koji obavlja elektroprivrednu djelatnost i koji je radi dovođenja dalekovoda u tehnički ispravno stanje izveo elektromontažerske i građevinske radove, ima pravo od vlasnika objekta smještenog na nepropisnoj udaljenosti od vodiča postojećeg dalekovoda, zahtijevati polovicu vrijednosti izvedenih radova, bez obzira na činjenicu što je u vrijeme kupnje stambenog objekta stanje na terenu bilo identično kao u vrijeme izvođenja radova na dovođenju dalekovoda u tehničko ispravno stanje i što novi vlasnik nije utjecao na postojeće stanje svog objekta, budući vlasnik nekretnine odgovara za neispravnost svog objekta, kao i za štete koje bi uslijed njegove neispravnosti nastale na objektima vlasnika dalekovoda.

„Naime, tijekom prvostupanjskog postupka nije bilo sporno da je tužitelj vlasnik dalekovoda naponskog nivoa 10 KV M. –P., dok je tuženik vlasnik obiteljske kuće u P., K. 7, te da je zid stubišta sa sjeverne strane zgrade bio udaljen svega 25 cm od dviju žica dalekovoda pod naponom,

protivno odredbama Pravilnika. Odredbom čl. 105. Pravilnika, koji se primjenjuje temeljem odredbe čl. 53. st. 3. Zakona o normizaciji, određeno je da za stalno pristupačne dijelove zgrade (terasa, balkon, građevinska skela i sl.) sigurnosna udaljenost mora iznositi 4 m. Dakle, obiteljska kuća tuženika smještena je u prostoru potencijalno opasnom zbog djelovanja električne energije postojećeg dalekovoda. Prema sadržaju provedenog vještačenja u postupku osiguranja dokaza koji se vodio kod istog suda pod broj R1. ___/01, uvjeti na terenu nisu omogućavali izmicanje dalekovoda na sigurnosnu udaljenost od stambenog objekta tuženika (i stambenog objekta još jednog vlasnika), zbog čega je bilo nužno pristupiti kabliranju kao sigurnom i mogućem načinu dovođenja dalekovoda u tehnički ispravno stanje, u koju svrhu su izvršeni elektromontažerski i građevinski radovi, ukupne vrijednosti 122.939,74 kn. Tužitelj je dakle, radi dovođenja dalekovoda u tehnički ispravno stanje izveo elektromontažerske i građevinske radove, pa u ovom postupku od tuženika, kao vlasnika objekta smještenog na nepropisnoj udaljenosti od vodiča postojećeg dalekovoda, zahtijeva isplatu polovice vrijednosti izvedenih radova. Neprihvatljivi su i razlozi kojima prvostupanjski sud opravdava svoj zaključak da ponašanje tuženika nije protivno odredbi čl. 5. st. 2. Zakona o elektroprivredi u vezi s odredbom čl. 105. Pravilnika, smatrajući da tuženik ničim nije promijenio stanje svoje kuće u odnosu na vrijeme kupnje nekretnine, niti se bilo kojim dijelom kuće približio visokonaponskim žicama dalekovoda, te da, obzirom na činjenicu da nakon kupnje stambeni objekt nije mogao na bilo koji način fizički održavati na sigurnosnoj udaljenosti od 4 m od elektroenergetskog voda, svojim ponašanjem nije ugrozio elektronergetski sustav, ljude i okolinu. U konkretnom slučaju udaljenost objekta tuženika od vodiča postojećeg dalekovoda je bitno manja i iznosi svega 25 cm, zbog čega je i tužitelju naloženo isključiti dalekovod ili ga dovesti u tehnički ispravno stanje. Prema odredbi čl. 41. st. 1 Općih uvjeta isporuke električne energije potrošač odgovara za neispravnost svog elektroenergetskog objekta, kao i za štete koje bi nastale uslijed njegove neispravnosti na objektima isporučitelja i drugih potrošača. Prema tome, okolnost da je u vrijeme kupnje stambenog objekta tuženika stanje na terenu bilo identično stanju u vrijeme izvođenja radova na dovođenju dalekovoda u tehnički ispravno stanje i da tuženik ničim nije utjecao na postojeće stanje svojeg objekta, sama za sebe ne isključuje odgovornost tuženika za naknadu troškova izvođenja radova potrebnih za sanaciju opasnog stanja nastalog zbog nepropisne udaljenosti stambenog objekta tuženika od vodiča dalekovoda, jer tuženik kao vlasnik nekretnine odgovara u smislu citirane odredbe za neispravnog svojeg objekta, kao i za štete koje bi uslijed njegove neispravnosti nastale na objektima tužitelja. Međutim, radi donošenja

pravilne odluke o osnovanosti tužbenog zahtjeva tužitelja potrebno je utvrditi činjenice vezane uz izgradnju stambenog objekta tuženika, prvenstveno da li je objekt izgrađen u skladu sa pripisanim tehničkim uvjetima ili se radi o bespravnoj gradnji, da li je u vrijeme izgradnje objekta postojao dalekovod M.-P., kao i o okolnosti u vezi izdavanja elektroenergetske suglasnosti ranijem vlasniku nekretnine tuženika, jer iz sadržaja spisa proizlazi da je tuženik nakon sklapanja kupoprodajnog ugovora prebacio priključak s ranijeg vlasnika stambenog objekta na svoje ime, a elektroenergetska suglasnost, koja je potrebna za priključenje novih potrošača i koja sadrži energetske, tehničke uvjete i ekonomske obveze za priključenje, među ostalima sadrži i uvjete za lokaciju objekta, sukladno odredbi čl. 15. Općih uvjeta isporuke električne energije.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 511/08-2 od 02.IX.2008.

ODGOVORNOST U SVEZI S OBAVLJANJEM POSLOVA OD JAVNOG INTERESA – ODRŽAVANJE CESTA

Obveza jedinice lokalne samouprave

(Čl. 3. st. 1. t. 9. i čl. 3. st. 10. Zakona o komunalnom gospodarstvu – „Narodne novine“, br. 26/03- pročišćeni tekst)

Ukoliko nekretnina na kojoj je tužitelju nastala šteta ne predstavlja javno dobro – ulicu, niti se ista u vrijeme štetnog događaja koristila za promet već samo za samoinicijativni pješački prolaz građana, tada ne postoji odgovornost jedinice lokalne samouprave da takvu nekretninu održava prohodnom i u funkciji ulice, iz razloga što se ne radi o nerazvrstanim cestama.

„Naime, obzirom na utvrđenja suda prvog stupnja koja proizlaze kako iz katastarskih podataka za predmetnu nekretninu, tako i iz opažanja s očevida na licu mjesta, pa i iz izjašnjenja samog tužitelja, a prema kojima je metalni lanac preko kojeg je tužitelj pao bio postavljen preko nekretnine čkbr. ___/1 k.o. S. sa 1078 m², upisane kao dvor u posjedu Ministarstva obrane RH, na mjestu gdje završava asfaltna podloga ulice koja se ispred

zgrade HZZO-a spaja na ulicu P.O., a na kojem mjestu počinje kosina u dužini od 4 metara kojom se dolazi na zemljinu površinu 40 x 30 metara, nema sumnje da mjesto prijepora ne predstavlja javno dobro- ulicu, zbog čega ne postoji niti odgovornost tuženika da takvu nekretninu održava prohodnom i u funkciji ulice. Naime, iako tužitelj u tužbi i tijekom trajanja prvostupanjskog postupka ne iznosi konkretne tvrdnje o vrsti i kategoriji ceste o kojoj bi se u konkretnom slučaju radilo, te iako navedene činjenice nisu raspravljene tijekom trajanja prvostupanjskog postupka, nema sumnje da je tužitelj mogao imati u vidu samo tzv. nerazvrstane ceste, a koje u smislu Zakona o komunalnom gospodarstvu (pročišćeni tekst, NN 26/03), održava jedinica lokalne samouprave. Međutim, kako u smislu odredbe čl. 3. st. 1. t. 9. i čl. 3. st. 10. Zakona o komunalnom gospodarstvu održavanje nerazvrstanih cesta podrazumijeva održavanje površina koje se koriste za promet, te kako u konkretnom slučaju nije sporno da se čkbr. ___/1 k.o. S. na kojoj je postavljen metalni lanac u vrijeme štetnog događaja nije koristila za promet, već eventualno za samoinicijativni pješački prolaz građana koji su na taj način „kratili put“ između dvije ceste, to je sud prvog stupnja na pravilno utvrđeno činjenično stanje odbijanjem tužbenog zahtjeva tužitelja pravilno primijenio materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 447/08-2 od 09.IX.2008.

ODGOVORNOST BOLNICE ILI DRUGE ZDRAVSTVENE USTANOVE

Pretpostavke za odgovornost liječnika

(Čl. 170. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01;

Čl. 29. Zakona o zaštiti pacijenta – „Narodne novine“, broj 169/04;

Čl. 120. st. 3. Zakona o zdravstvenoj zaštiti – „Narodne novine“, br. 121/03, 58/05)

Kada odlučuje o odgovornosti liječnika, sud je dužan imati u vidu da isti u ispunjavanju obveza iz svoje profesionalne djelatnosti moraju postupati s pažnjom dobrog stručnjaka, zbog čega je za ocjenu odgovornosti liječnika odlučno utvrditi da li je isti postupao suprotno pravilima i metodama rada zdravstvene struke odnosno znanstvenim spoznajama, a kojim se ugrožava život i zdravlje ljudi.

„Temeljem iznesenih utvrđenja liječnički vještak je zaključio, a prvostupanjski sud pravilno prihvatio, da pregled liječnice tuženika na osnovu iznijetih simptoma nije bio savjestan i potpun, a glede trajanja protivan i normativu HZZO-a, prema kojem prvi pregled traje 24 minute, radi čega nije niti bilo moguće učiniti ono što je liječnik tuženika trebao na prvom pregledu, a što je i dovelo do daljnjih medicinskih propusta, budući zbog neuzimanja osnovnih laboratorijskih nalaza stanje težine bolesti pok. oštećenika nije moglo biti objektivizirano, pa time nije bilo moguće pretpostaviti radi li se o bakterijskoj bolesti koja zahtijeva terapiju antibioticima ili virusnoj bolesti u kojoj se poduzima samo simptomatsko liječenje, koje je od liječnice tuženika bilo preporučeno. Imajući u vidu odlučna utvrđenja nalaza kao i mišljenja liječničkog vještaka i ovaj sud smatra da je temeljem uvida u priloženu medicinsku dokumentaciju, a nakon saslušanja i imenovanih svjedoka, (pri čemu su odlučni iskazi liječnice tuženika dr. D.P. i medicinskog tehničara R.K.) prvostupanjski sud u potpunosti pravilno ocijenio nalaz i mišljenje imenovanog liječničkog vještaka, a isto tako i dopunske pisane i usmene odgovore na prigovore tuženika argumentiranim i logičnim, kao i zaključke istoga a to da je liječnica tuženika dana 30.10.2005.g. obavila površan pregled pok.

oštećenika (u trajanju od svega pet minuta), radi kojeg je propustila utvrditi težinu općeg stanja pok. oštećenika (u kritično vrijeme pregleda visoko febrilnog i pod sepsom) što je imalo za posljedicu da je njega s pogrešnom dijagnozom virusne upale grla umjesto u bolnicu uputila na uzimanje antipiretika i tuširanje s rutinskom uputom da se tek ujutro javi svome liječniku opće medicine, a čime je postupila protivno pravilima medicinske struke, što je imalo za rezultat nepravovremeni početak liječenja pok. oštećenika antibioticima na Infektološkom odjelu Opće bolnice u V. tek idućeg dana i u konačnici za posljedicu i smrt pok. oštećenika uzrokovanu meningokoknom sepsom koja je nastupila dana 01.11.05.g. Kako utvrđene činjenice predstavljaju pretpostavke za odgovornost tuženika utemeljeno na odredbi čl. 170. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01; dalje: ZOO) koji se na predmetni postupak primjenjuje sukladno odredbi čl. 1163. st. 1. ZOO-a (NN 35/05) i nadalje budući je predmetni obvezni odnos nastao prije stupanja na snagu, to je prvostupanjski sud odlučujući o odgovornosti tuženika za naknadu štete tužitelja u tom dijelu na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio i materijalno pravo. Naime, odredbom čl. 170. st. 1. ZOO-a propisano je da za štetu koju radnik u radu ili u svezi s radom uzrokuje trećoj osobi odgovara poduzeće u kojem je radnik radio u trenutku uzrokovanja štete, osim ako dokaže da je radnik u danim okolnostima postupao onako kako je trebao. Isto tako i odredba čl. 29. Zakona o zaštiti pacijenta (NN 169/04) propisuje da pacijent ima pravo na naknadu štete sukladno općim propisima obveznog prava. Naspoljetku odredbom čl. 120. st. 3. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 58/05) propisano je da zdravstveni radnici pri pružanju zdravstvene zaštite postupaju prema pravilima zdravstvene struke tako da svojim postupcima ne ugroze život i zdravlje. Stoga kod odlučivanja o odgovornosti zdravstvenih radnika, osobito liječnika, treba imati u vidu da isti u ispunjavanju obveza iz svoje profesionalne djelatnosti moraju postupati s povećanom pažnjom, prema pravilima struke i običajima, dakle pažnjom dobrog stručnjaka, a to u smislu odredbe čl. 10. st. 3. ZOO-a. Obzirom da se u konkretnom slučaju radi o odgovornosti zdravstvenog radnika – liječnika za ocjenu njezine odgovornosti, a time i odgovornosti tuženika bilo je odlučno utvrditi postupanja suprotno pravilima i metodama rada zdravstvene struke, odnosno znanstvenim spoznajama, a kojim se ugrožava život i zdravlje ljudi, a što je prvostupanjski sud nedvojbeno i utvrdio, a time i sukladno citiranim zakonskim odredbama pravilno zaključio o odgovornosti tuženika za naknadu štete tužiteljima.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1027/08-2 od 10.VI.2008.

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI

Pravična novčana naknada zbog povrede prava osobnosti na slobodu, čast, ugled i dostojanstvo

(Čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Odlučujući o pravu na pravičnu novčanu naknadu zbog povrede prava osobnosti na slobodu, čast, ugled i dostojanstvo sud je dužan voditi računa o svim okolnostima slučaja, odnosno o jačini i trajanju povredom izazvanih bolova, o cilju kojem služi ta naknada te o težini povrede, odnosno o svim predviđenim kriterijima iz čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima.

„U konkretnom slučaju nije sporno da tužiteljima pripada naknada zbog povrede prava osobnosti, već je sporna visina dosuđene naknade. Nema dvojbe da je sud odlučujući o opravdanosti zahtjeva za pravičnu novčanu naknadu, osim o težini povrede prava osobnosti, dužan voditi računa i o svim okolnostima slučaja, pa tako i o jačini i trajanju povredom izazvanih bolova i o cilju kojemu služi ta naknada, isto kao što je prilikom određivanja visine te naknade, osim o jačini i trajanju povredom izazvanih bolova te o cilju kojemu služi ta naknada, ujedno dužan voditi računa i o težini povrede, kao i o svim ostalim okolnostima slučaja, tj. prilikom donošenja odluke i o osnovanosti zahtjeva za pravičnu novčanu naknadu i o visini te naknade, sud treba voditi računa o svim, u čl. 1100. ZOO-a, predviđenim kriterijima. Imajući u vidu kriterije predviđene odredbom čl. 1100. ZOO-a, te opisanu jačinu i trajanje povredom izazvanih bolova, cilj kojemu služi ta naknada, kao i težinu povrede, ali i ostale okolnosti slučaja vezane uz trajanje lišenja slobode, uvjete za vrijeme zadržavanja na koje upućuje žalba tužitelja (trpljenje gladi i hladnoće), izdvajanje iz obitelji, opisanu reakciju životne sredine na lišenje slobode, a koje su ostavile dubok i negativan dojam na tužitelje, a dovele su i do promjene njihovih životnih navika i ponašanja, prema ocjeni ovoga suda svakom od tužitelja pripada pravo na pravičnu novčanu naknadu zbog povrede prava osobnosti na slobodu, čast, ugled i dostojanstvo u okviru postavljenog tužbenog zahtjeva u iznosu od 2.500,00 kn.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 22/08-2 od 14.VII.2008.

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE ZBOG SMRTI BLISKE OSOBE

Povreda prava osobnosti na duševno zdravlje zbog smrti bliske osobe

(Čl. 1101. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Ukoliko pokojni ni na koji od zakonom propisanih načina nije utvrđen ocem tužitelja, tada tužitelj nema pravo na naknadu neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti na duševno zdravlje zbog smrti bliske osobe.

„Pozivajući se na odredbu čl. 1101. Zakona o obveznim odnosima (skraćeno: ZOO) prema kojoj pravo na novčanu naknadu neimovinske štete imaju članovi uže obitelji umrlog (bračni drug, djeca i roditelji) te utvrđujući da pok. F.K. ni na koji od zakonom propisanih načina nije utvrđen ocem III tužitelja, sud prvog stupnja zahtjev tužitelja za naknadu neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti na duševno zdravlje zbog smrti bliske osobe III tužitelja smatra u cijelosti neosnovanim. U odnosu na III tužitelja mljt. M.K. žalba osporava utvrđenja suda prvog stupnja da zbog izostanka upisa pok. F.K. kao oca III tužitelja u matičnoj knjizi rođenih očinstvo III tužitelja nije dokazano, pozivajući se pri tom na odredbe čl. 21. Zakona o nasljeđivanju (skraćeno: ZN) i čl. 54 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ). Neosnovana je i žalba III tužitelja mljt. M.K. koja osporava stajalište suda prvog stupnja da zbog izostanka upisa pok. F.K. kao oca III tužitelja u matičnoj knjizi rođenih očinstvo III tužitelja nije dokazano. Naime, kako između stranaka nema spora da pok. F.K. nije u matičnoj knjizi rođenih za III tužitelja mljt. M.K. upisan ocem, te kako i prema stajalištu ovog suda III tužitelj niti na jedan od zakonom propisanih načina nije dokazao očinstvo pok. F.K., budući da se prema odredbi čl. 54. OBZ-a djetetovim ocem smatra majčin muž ako je dijete rođeno za vrijeme braka ili tijekom tristo dana od prestanka braka, odnosno prema čl. 55. OBZ-a priznanjem od strane oca ili sudskom odlukom u slučaju da se ne može odrediti prema čl. 54. OBZ-a, a u konkretnom slučaju pok. F.K. i majka III tužitelja nisu bili u braku, a niti je pok. F.K. za života priznao očinstvo na način propisan odredbom čl. 56. OBZ-a (na zapisnik pred

matičarom, centrom za socijalnu skrb ili sudom, ili u oporuci), a niti je o utvrđenju očinstva donijeta sudska odluka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 109/08-2 od 20.VIII.2008.

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE ZBOG SMRTI BLISKE OSOBE

Pretpostavke za dosuđenje pravične novčane naknade neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti na duševno zdravlje zbog smrti bliske osobe

(Čl. 1101. st. 2. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Nisu ispunjene pretpostavke za dosuđenje pravične novčane naknade neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti na duševno zdravlje zbog smrti bliske osobe, ukoliko između braće i umrlog nije postojala trajnija zajednica života niti je egzistirala financijska zajednica, odnosno odnos uzajamne ovisnosti koji bi upućivao na postojanje trajnije ekonomske životne zajednice i egzistencijalne povezanosti braće.

„U odnosu na isti oblik neimovinske štete sud prvog stupnja smatra neosnovanim i zahtjev II tužiteljice, budući da nije našao ispunjenje uvjeta propisanog čl. 1101. st. 2. ZOO-a prema kojem pravična novčana naknada neimovinske štete pripada braći i sestrama ako je između njih i umrlog postojala trajnija zajednica života, a koju zajednicu u konkretnom slučaju sud prvog stupnja nije utvrdio, budući da se II tužiteljica još 1981.g. odselila iz domaćinstva u kojem je živio pok. F.K. zajedno sa majkom. II tužiteljica žalbom osporava i stajalište suda prvog stupnja o neispunjenju pretpostavki za priznanje pravične novčane naknade neimovinske štete, smatrajući da bez obzira što sa pok. bratom nije živjela u zajedničkom domaćinstvu, zbog života u neposrednoj blizini brata i majke, redovito im je pomagala u obavljanju svakodnevnih poslova i u

prevladavanju životnih teškoća, kako financijskih tako i svih ostalih, uz postojanje jake emotivne povezanosti. Nadalje, neosnovano II tužiteljica žalbom osporava i stajalište suda prvog stupnja o neispunjenju pretpostavki za priznanje istoj pravične novčane naknade neimovinske štete. Naime, prema čl. 1101. st. 2. ZOO-a pravična novčana naknada neimovinske štete pripada braći i sestrama ako je između njih i umrlog postojala trajnija zajednica života, pa kako u konkretnom slučaju sud prvog stupnja takvu zajednicu nije utvrdio, budući da se II tužiteljica još 1981.g. odselila iz domaćinstva u kojem je živio pok. F.K. zajedno sa majkom, pravilno je zaključio da se na strani II tužiteljice nisu stekle pretpostavke za dosuđenje pravične novčane naknade neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti na duševno zdravlje zbog smrti bliske osobe. Suprotno žalbenim tvrdnjama II tužiteljice, u prvostupanjskom postupku nije uz emotivnu povezanost između braće utvrđeno postojanje i financijske zajednice, odnosno odnos uzajamne ovisnosti koji bi upućivao na postojanje trajnije ekonomske životne zajednice i egzistencijalne povezanosti braće, već se iz iskaza I i II tužiteljice jedino može izvesti zaključak da su si braća međusobno pomagala u obavljanju poljoprivrednih poslova, da su i suprug i sinovi II tužiteljice pomagali majci II tužiteljice (s kojom je živio pok. F.K.) koja im je često skuhalo i ručak, zbog čega je sud prvog stupnja pravilno zahtjev tužiteljice za naknadu neimovinske štete odbio kao neosnovan.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 109/08-2 od
20.VIII.2008.**

IZGUBLJENA ZARADA ZBOG NESPOSOBNOSTI ZA RAD

Razlog invalidskog umirovljenja

(Čl. 210. st. 1. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju – „Narodne novine“, br. 102/98, 127/00, 59/01)

Ukoliko u upravnom postupku niti u pravomoćnom upravnom rješenju o umirovljenju osiguranika tužitelja, nije decidirano utvrđeno koji događaj je uzrokovao umirovljenje istoga, sud je dužan ocijeniti postoji li nesumnjiva veza između razloga invalidskog umirovljenja osiguranika tužitelja i prometne nezgode, na način da će odrediti sudsko vještačenje glede uzroka umirovljenja osiguranika tužitelja u dijelu koji se odnosi na uzročnost za koju tužitelj tereti tuženika.

„Iz priložene dokumentacije o uzrocima umirovljenja osiguranika tužitelja, vidljivo je da su na pojedinim instancama upravnog odlučivanja mijenjana određenja uzroka invalidskog umirovljenja osiguranika tužitelja, da bi konačno taj uzrok bio „određen“ sintagmom: „uzrok- ozljeda izvan rada“. Po ocjeni ovog suda, osnovano tuženik prigovara činjeničnom utemeljenju prvostupanjske presude kojim je danom definicijom uzroka umirovljenja osiguranika on obvezan na naknadu isplaćenih iznosa invalidskih mirovina osiguraniku tužitelja, temeljem zaključka da je time utvrđena njegova odgovornost za invalidsko umirovljenje osiguranika tužitelja. Po ocjeni ovog suda, takvo upravno rješenje ne definira niti kada niti na koji način je nastao invaliditet osiguranika tužitelja Š.Č., niti u čemu se on sastoji, zbog čega, po ocjeni ovog suda, očito, tuženik ne može biti utvrđen isključivo odgovornim za nastanak (takvog) invaliditeta, pri čemu na dvojbenost takve ocjene, u sadržajnom smislu, ukazuju utvrđene posljedice prometne nezgode koju je pretrpio osiguranik tužitelja 1992.g., kao i nalaz i mišljenje sudsko-medicinskog vještaka, specijalista medicine rada, M.M.D., dr. med., u kojem ona analizira cjelokupnu medicinsku dokumentaciju osiguranika tužitelja, u dijelovima koji bi trebali biti relevantni za utvrđenje stvarnih razloga njegovog umirovljenja. Dakle, sadržaj navedenog nalaza i mišljenje, odnosno sadržaj kompletne medicinske dokumentacije također dovodi u dvojbu pravilnost činjeničnog i materijalnopravnog utemeljenja pobijane presude, za koji je, u uzročnopsljedičnom smislu, dovedena u pitanje odgovornost tuženika za nastalu štetu tužitelju. Prema tome, prvostupanjska presuda je

formalistička, njome nisu u dovoljnoj mjeri utvrđene činjenične okolnosti u vezi objektivne, a isto tako niti subjektivne vezanosti sudionika ovog parničnog postupka i prvostupanjskog suda za sadržaj upravnog odlučivanja u postupku umirovljenja osiguranika tužitelja, dakle, nisu utvrđeni bitni činjenični elementi za utemeljenje ocjene o vezanosti parničnog suda za sadržaj upravnog rješenja u postupku invalidskog umirovljenja osiguranika tužitelja, jer nije ocijenjeno da li je u upravnom postupku utvrđeno koji životni događaj je uzrokovao umirovljenje osiguranika tužitelja, pa ga treba podrazumijevati pod razlogom umirovljenja i ozljede izvan rada, i da li je to uopće bilo predmetom tog upravnog postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 665/08-2 od 07.X.2008.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Pravo na naknadu koristi od korištenja predmetnog stana

(Čl. 219. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99)

Tužiteljica - nositeljica stanarskog prava nema pravo potraživati od tuženika naknadu koristi koju su isti imali od korištenja predmetnog stana, ukoliko je tuženima dodjeljen stan na privremeno korištenje od strane vlasnika, na temelju rješenja o privremenom korištenju stana, te ukoliko su cijelo vrijeme primali uplatnice za plaćanje najamnine i do svog iseljenja istu plaćali.

„Dalje se tvrdi da je tijekom prvostupanjskog postupka kao nesporno utvrđena činjenica da je prvotuženica, zajedno sa svojim djetetom – drugotuženikom, predmetni stan dobila na korištenje od strane Ministarstva obrane kao udovica smrtno stradalog hrvatskog branitelja, da su tijekom cijelog perioda kada su tuženici stanovali u predmetnom stanu tuženicama stizale uplatnice glede plaćanja najamnine od strane Ministarstva obrane, a koje uplatnice su tuženici redovito plaćali, te na taj

način podmirili najamninu za stan sve do 19. lipnja 2006. g., do kada su stanovali u predmetnom stanu. Po pravnom shvaćanju ovoga suda, sud prvog stupnja je izgubio iz vida da tužiteljica nije vlasnica predmetnog stana, već je vlasnik cijelo vrijeme, do zaključenja glavne rasprave bila Republika Hrvatska, budući je Ministarstvo obrane i dodijelilo tuženoj predmetni stan na privremeno korištenje. Da bi se mogla primijeniti odredba čl. 219. ZOO-a u konkretnom slučaju, tada bi bilo potrebno da tuženici koriste stan u vlasništvu tužiteljice, bez pravnog osnova. U tom pravcu se i sudska praksa izjasnila u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske (Rev. 948/89 od 14. prosinca 1989. godine, praksa citirana po Žuvela Mladen, Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, str. 939). Isto tako, sud prvog stupnja potpuno je smetnuo s uma činjenicu da je tuženica cijelo vrijeme primala uplatnice za plaćanje najamnine od vlasnika stana – za Republiku Hrvatsku od Ministarstva obrane RH, da je tuženica cijelo vrijeme do svog iseljenja iz predmetnog stana nesporno plaćala najamninu vlasniku stana – Republici Hrvatskoj. Osim toga, sud prvog stupnja je smetnuo s uma da je tuženica ušla u stan na temelju valjane pravne osnove – rješenja o privremenom korištenju stana, sukladno Zakonu o privremenom korištenju stanova (NN br. 66/91), pa ista u stan nije ušla nezakonito, već sukladno gore navedenom zakonskom propisu. Po mišljenju ovoga suda tužiteljica u konkretnom slučaju ne može od tuženika potraživati naknadu koristi koju su tuženici imali od korištenja predmetnog stana, budući da tužiteljica nije bila vlasnica predmetnog stana, već isključiva nositeljica stanarskog prava na istom, što je utvrđeno pravomoćnom sudskom presudom, a osim toga tuženici su plaćali najamninu u visini koju im je odredio vlasnik stana, dostavom uplatnica za plaćanje najamnine. Budući su tuženici u stanu bili do 10. veljače 2008. godine na temelju rješenja o privremenom korištenju stana, sukladno odredbama Zakona o privremenom korištenju stana, a nakon toga datuma tuženici su uredno plaćali najamninu za predmetni stan i to u visini koju im je odredio za plaćati vlasnik stana – Republika Hrvatska po Ministarstvu obrane, sve do svog iseljenja iz predmetnog stana, to po mišljenju ovoga suda je osnovan prigovor promašene pasivne legitimacije u konkretnom slučaju. Valja dodati da je cijelo vrijeme vlasnik stana uredno primao najamninu za predmetni stan, pa se može postaviti pitanje naknade štete koju bi tužiteljica imala pravo eventualno ostvarivati od Republike Hrvatske, kao vlasnika predmetnog stana, a zbog činjenice da ista nije mogla posjedovati stan na kojem je imala isključivo stanarsko pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 456/08-2 od 19.V.2008.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Zahtjev za pružanje pravne zaštite određenog sadržaja

(Čl. 211. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Predmet spora je tužbeni zahtjev koji predstavlja zahtjev za pružanje pravne zaštite određenog sadržaja zasnovan na tvrdnji o ovlaštenju tužitelja da traži nastupanje određene pravne posljedice koja rezultira iz primjene mjerodavne pravne norme na utvrđeno činjenično stanje, a obzirom da sud nije vezan za pravnu osnovu tužbenog zahtjeva to je dužan po tužbi postupati ako činjenična osnova tužbe primjenom bilo koje materijalno pravne norme opravdava postavljeni tužbeni zahtjev.

„U žalbi tužiteljica tvrdi da u ranijem sporu nije odlučivano s osnova stjecanja bez osnove, jer taj materijalnopravni i činjenični aspekt odnosa između stranaka nije razmatran u ranijem sporu, a tužiteljica u ovom postupku dokazuje da je učinila izdatak za drugoga, koji je (tuženik) po zakonu bio dužan učiniti kao dio ugovorne obveze, te nije isplatu izvršila dobrovoljno, znajući da nije dužna platiti. Po ocjeni ovog suda, djelomično je točna žalbena tvrdnja tužiteljice da ranija tužba nije podnijeta s osnova stjecanja bez osnove, te s tog aspekta nisu ispitivane sve relevantne činjenice i materijalnopravne okolnosti pri donošenju pravomoćne presude u predmetu br. P. ___/05, time da je prvostupanjski sud u presudi br. P. ___/05-10 od 28. rujna 2005. g. tek spomenuo da ishod postupka ne bi mogao biti pozitivan za tužiteljicu niti kada se tužba razmatra s aspekta stjecanja bez osnove, dok je drugostupanjski sud u tom smislu dao nešto potpuniju materijalnopravnu situaciju. U tim okolnostima ne bi bila prihvatljiva žalbena tvrdnja da u ranijem sporu predmet tužbenog zahtjeva nije presuđen i s aspekta činjenične i materijalnopravne osnove stjecanja bez osnove. Međutim, i samo utoliko, tužiteljica je u pravu kada u žalbi navodi da sud nije vezan za pravnu osnovu tužbenog zahtjeva (čl. 186. st. 3. ZPP-a), pa je po tužbi dužan postupati ako činjenična osnova tužbe, primjenom bilo koje materijalnopravne norme, opravdava postavljeni tužbeni zahtjev. U konkretnom slučaju, prvostupanjski sud očito nije vodio računa o odredbi čl. 300. ZOO-a kojim je reguliran institut zakonske subrogacije, a koji član glasi: „Kad obvezu ispuni osoba koja ima neki pravni interes u tome na nju prelazi po samom zakonu u času ispunjenja

vjerovnikovo potraživanje sa svim sporednim pravima", dok je čl. 301. st. 1. ZOO-a regulirano da u slučaju djelomičnog ispunjenja vjerovnikova potraživanja na ispunioca prava prelaze sporedna prava kojima je osigurano ispunjenje tog potraživanja, samo ako nisu potrebna za ispunjenje ostatka vjerovnikova potraživanja. Čl. 303. ZOO-a propisano je da ispunilac na kojeg je prešlo potraživanje ne može zahtijevati od dužnika više nego je isplatio vjerovniku. Po ocjeni ovog suda, konkretne činjenične okolnosti slučaja, odnosno činjenice koje egzistiraju u odnosu između stranaka, a bile su predmetom raspravljanja u prvostupanjskom predmetu br. P. ___/05, te koje su istaknute i u tužiteljinoj tužbi u prvostupanjskom predmetu, ukazuju da bi se, izvjesno moglo raditi o situaciji u kojoj bi moglo doći do primjene odredbi o zakonskoj subrogaciji na tužiteljicu potraživanja RH prema ovdje tuženiku, za iznose koje je tužiteljica za njega platila s naslova pravomoćne presude koju je RH ishodila prema ovdje tuženiku. Pri tome je izvjestan pravni interes tužiteljice da se s predmetne nekretnine briše hipoteka, kako bi uz povoljne tržišne okolnosti mogla raspolagati predmetnom nekretninom."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1473/08-2 od 03.XII.2008.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Pravo na zakonsku zateznu kamatu

(Čl. 214. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“ br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko je prijenos novčanih sredstava s računa tužitelja na račun tuženika izvršen na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi, time da je naknadno ukinuta klauzula pravomoćnosti i ovršnosti istoga te rješenje o ovrsi ukinuto a daljnji postupak nastavljen u redovitoj parnici, tada je tuženik u obvezi platiti tužitelju zakonsku zateznu kamatu od podnošenja tužbenog zahtjeva kojim tužitelj traži vraćanje stečenog bez osnove.

„Naime, sud prvog stupnja je pravilno utvrdio da je rješenje o ovrsi Trgovačkog suda u V. br. Ovrv. ___/04 od 06. prosinca 2004.g. ukinuto i stavljeno izvan snage rješenjem istog suda br. Ovrv. ___/04-14 od 19. studenog 2007. g., a iz čega slijedi da je s tim danom otpala pravna osnova temeljem koje je došlo do ustezanja navedenog iznosa s računa tužitelja u korist tuženika. Iz toga je sud prvog stupnja pravilno zaključio da je u konkretnom slučaju pravna osnova za stjecanje iznosa od 20.857,45 kn kod tuženika kasnije otpala, budući je rješenje o ovrsi ukinuto, pa da dolazi do primjene odredba čl. 210. st. 3. ZOO-a. Prema odredbi čl. 214. ZOO-a, kad se vraća ono što je stečeno bez osnove, moraju se vratiti i plodovi i platiti zatezna kamata, i to, ako je stjecatelj nesavjestan od dana stjecanja, a inače od dana podnošenja zahtjeva. Glede činjenice savjesnosti tužitelja, sud prvog stupnja je pravilno zaključio da je tuženik bio savjestan stjecatelj od dana podnošenja zahtjeva, budući je do prijenosa novčanih sredstava s računa tužitelja na račun tuženika došlo na temelju rješenja o ovrsi Trgovačkog suda u V. br. Ovrv. ___/04. Pravomoćnost i ovršnost navedenog rješenja utvrdio je Trgovački sud u navedenom ovršnom predmetu, a taj isti sud je naknadno, najprije ukinuo klauzulu pravomoćnosti i ovršnosti, a zatim i cijelo rješenje o ovrsi, budući se radilo o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, te je daljnji postupak između parničnih stranaka nastavljen kao povodom prigovora protiv platnog naloga, u redovitoj parnici. Stoga i po mišljenju ovoga suda, sud prvoga stupnja je pravilno primijenio materijalno pravo kada je tuženika obvezao platiti zakonsku zateznu kamatu od dana podnošenja zahtjeva, dakle od dana kada je u ovom predmetu podnijeta tužba prvostupanjskom sudu. Žalbeni navodi tužitelja ne dovode u pitanje pravilnost i zakonitost prvostupanjske odluke u pobijanom odbijajućem dijelu pod toč. II izreke, budući da tuženik nije postao nesavjestan time što je tužitelj njemu upućivao dopise, budući je do prijenosa novčanih sredstava došlo na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi Trgovačkog suda u V., koja osnova je kasnije otpala, pa tužitelj ima pravo na zatezne kamate, sukladno odredbi čl. 214. ZOO-a od dana podnošenja zahtjeva sudu za vraćanje stečenog bez osnove, dakle od 11. rujna 2006. godine.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1383/08-2 od 20.X.2008.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Pravna osnova tužbenog zahtjeva za pružanje pravne zaštite

(Čl. 138. Zakona o radu – „Narodne novine“, br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 142/03, 123/03, 30/04, 137/04- pročišćeni tekst, 68/05)

Sadržaj i opseg tužbenog zahtjeva određuje tužitelj time da je sud dužan na temelju rezultata raspravljanja ocijeniti osnovanost tužiteljevih tvrdnji, pri čemu je vezan za tužbeni zahtjev i za činjeničnu osnovu tužbenog zahtjeva dok pravna osnova zahtjeva za pružanje pravne zaštite, odnosno pravna kvalifikacija spornog pravnog odnosa koja opravdava traženje tužitelja da sud donese odluku određenog sadržaja, predstavlja samo fakultativni element tužbe, iz čega slijedi da je sud dužan na osnovi utvrđenih činjenica sam prosuditi pravnu kvalifikaciju spornog odnosa i propise na temelju kojih treba prosuditi o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

„Prije svega valja navesti da je tužitelj u tužbi postavio zahtjev za isplatu iznosa od 202.300,00 kn na ime dodatka za razminiranje, obrazlažući postavljeni tužbeni zahtjev tvrdnjom da je u razdoblju od 01. ožujka 1998. do 21. prosinca 2000.g. radio na poslovima razminiranja za gospodarske subjekte prema nalogu tuženika, a da mu u utuženom razdoblju nije isplaćen tzv. pirotehnički dodatak u visini od 170% isplaćene plaće za svaki mjesec rada na navedenim poslovima. Tužitelj je, kako to navodi i u žalbi, podneskom od 16. rujna 2004.g. izmijenio pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, zahtijevajući isplatu utuženog iznosa s osnove stjecanja bez osnove, odnosno neosnovanog bogaćenja, da bi podneskom zaprimljenim 13. srpnja 2005. g. tužitelj postavio zahtjev za isplatu iznosa od 105.363,38 kn s osnove stjecanja bez osnove, odnosno naknade štete, a na ime razlike između plaće pirotehničara prema tržišnim uvjetima u Republici Hrvatskoj i plaće policajca – specijalca koju je tužitelj primao u razdoblju od 01. ožujka 1998. do 21. prosinca 2000.g., postavljajući i drugi (eventualni zahtjev) za isplatu iznosa od 49.407,74 kn s osnove stjecanja bez osnove, odnosno naknade štete, a na ime razlike između plaće protueksplozijskog službenika i plaće policajca – specijalca, koju je tužitelj primao u istom razdoblju, o kojim zahtjevima je prvostupanjski sud odlučio pobijanom presudom. Imajući u vidu sadržaj tužbenog zahtjeva tužitelja,

očigledno je da se radi o eventualnoj kumulaciji tužbenih zahtjeva u smislu odredbe čl. 188. st. 2. ZPP-a. Valja upozoriti da sadržaj i opseg tužbenog zahtjeva određuje tužitelj, a sud je dužan na temelju rezultata raspravljanja ocijeniti osnovanost tužiteljevih tvrdnji, pružanjem ili odbijanjem tražene pravne zaštite. Pritom je sud vezan za tužbeni zahtjev i za činjeničnu osnovu tužbenog zahtjeva, dok pravna osnova zahtjeva za pružanje pravne zaštite – pravna kvalifikacija spornog pravnog odnosa koja opravdava traženje tužitelja da sud donese odluku određenog sadržaja, predstavlja samo fakultativni element tužbe, jer će sud po tužbi postupati i kad tužitelj ne navede pravnu osnovu, a ako je i navede, sud nije vezan za shvaćanje tužitelja u odnosu na pravnu osnovu spora. To znači da je sud dužan na osnovi utvrđenih činjenica samo prosuditi pravnu kvalifikaciju spornog odnosa i propise na temelju kojih treba prosuditi o osnovanosti tužbenog zahtjeva. Stoga je potpuno irelevantno da li je i na koji način tužitelj pravno ocijenio sporni pravni odnos naveden u tužbi. Naime, činjenična osnova tužbenog zahtjeva tužitelja ne ukazuje niti na stjecanje bez osnove na strani tuženika, a niti na ispunjenje pretpostavki za odgovornost tuženika za naknadu štete, pa se u pogledu zastare potraživanja tužitelja ne može primijeniti niti opći zastarni rok od 5 godina u smislu odredbe čl. 371. ZOO-a a niti zastarni rok određen za zastaru kaznenog gonjenja sukladno odredbi čl. 377. ZOO. Obzirom na zakonom propisani zastarni rok od tri godine za potraživanja iz radnog odnosa, ocjena je i ovog suda da je potraživanje tužitelja koje se odnosi na razdoblje od 01. ožujka 1998.g. do 30. studenog 2000.g., a koje je predmet kako glavnog, tako i eventualnog tužbenog zahtjeva, zastarjelo, pa kako u smislu odredbe čl. 360. st. 1. ZOO-a zastarom prestaje pravo zahtijevati ispunjenje obveze, prvostupanjski sud je pravilno u tom dijelu tužbeni zahtjev tužitelja odbio (glavni i eventualni).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1909/05-2 od 06.III.2006.

Potvrđeno VSRH, Revr 769/07-2 od 21. svibnja 2008.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Obavljanje poslova razminiranja od strane tužitelja po nalogu tužitelja

(Čl. 210. Zakona o obveznim odnosima - Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Obavljanje poslova razminiranja od strane tužitelja po nalogu tuženika ne može se smatrati prijelazom dijela imovine tužitelja u imovinu tuženika, zbog čega na taj način ne može doći do stjecanja bez osnove na strani tuženika.

„Stjecanje bez osnove predstavlja poseban obveznopравни odnos iz čl. 210. ZOO-a, koji ima svoju pravnu osnovu u prijelazu imovine jedne osobe bez pravne osnove u imovinu druge osobe, odnosno prelaženje nekog dijela imovine jednog subjekta u imovinu drugog subjekta, a da pritom ovaj prijelaz nije ničim opravdan, jer pravna osnova, kao što je to navedeno, ne postoji. Imajući, dakle, u vidu navedenu odredbu, mora se zaključiti da stjecanje bez osnove postoji kad dio imovine jedne osobe na bilo koji način prijeđe u imovinu druge osobe, a taj prijelaz nema osnove u pravnom poslu ili zakonu, pa je stjecatelj tu imovinu dužan vratiti. Prema tome, da bi se uopće moglo govoriti o stjecanju bez osnove, mora biti ispunjena pretpostavka da je dio imovine jedne osobe na bilo koji način prešao u imovinu druge osobe. Obzirom na činjeničnu osnovu spora kojom tužitelj obrazlaže postavljeni tužbeni zahtjev, očigledno je da se u konkretnom slučaju ne radi o stjecanju bez osnove i da tužitelju ne pripada pravo na isplatu utuženih iznosa po osnovi stjecanja bez osnove, jer se obavljanje poslova razminiranja od strane tužitelja, a po nalogu tuženika, nedvojbeno ne može smatrati prijelazom dijela imovine tužitelja u imovinu tuženika, niti je na taj način došlo do stjecanja bez osnove na strani tuženika, pa u konkretnom slučaju nisu ispunjene pretpostavke za primjenu odredbe čl. 210. ZOO. Naime, činjenična osnova tužbenog zahtjeva tužitelja ne ukazuje niti na stjecanje bez osnove na strani tuženika, a niti na ispunjenje pretpostavki za odgovornost tuženika za naknadu štete.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1909/05-2 od 06.III.2006.

Potvrđeno VSRH, Revr 769/07-2 od 21. svibnja 2008.

PRIMJENA PROPISA

Primjena provedbenih propisa

(Pravilnik o mjerilima za izračun naknade za korištenje cestovnog zemljišta i naknade za obavljanje pratećih djelatnosti – „Narodne novine“, br. 135/99; 126/03 i 53/04;

Pravilnik o mjerilima za izračun naknade za korištenje cestovnog zemljišta i naknade za obavljanje pratećih djelatnosti – „Narodne novine“, br. 119/07;

Čl. 78. st. 1. Zakona o javnim cestama – „Narodne novine“, br. 180/04 i 138/06)

Činjenica što nadležni ministar nije u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona o javnim cestama donio provedbene propise odnosno Pravilnik za korištenje cestovnog zemljišta i obavljanje pratećih djelatnosti, ne dovodi do prestanka obveze tuženika, budući je odredbom čl. 78. st. 2. Zakona o javnim cestama izričito propisano da se do stupanja na snagu podzakonskih akata primjenjuju provedbeni propisi doneseni na temelju ranije važećeg Zakona o javnim cestama.

„Što se tiče žalbenih tvrdnji tuženika da u konkretnom slučaju za sporni period siječanj 2007. – travanj 2008. g. ne postoji obveza za plaćanje naknade za korištenje cestovnog zemljišta jer da zakonodavac, odnosno izvršna vlast, nije donio Pravilnik o mjerilima za izračun naknade za korištenje cestovnog zemljišta i naknade za obavljanje pratećih djelatnosti u roku od tri mjeseca, sukladno odredbi čl. 78. st. 1. sada važećeg ZJC, te da se na taj način nedopustivo tolerira propust izvršne vlasti, valja istaći da ovaj sud navedene razloge u potpunosti cijeni neosnovanima. Naime, iz odredbe čl. 78. st. 1. ZJC vidljivo je da je nadležni ministar bio ovlašten donijeti u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu tog Zakona provedbene propise, između ostalih i propise o načinu i visini izračuna naknade za korištenje cestovnog zemljišta. Sama činjenica da to nije bilo učinjeno u roku od 3 mjeseca, ne dovodi do prestanka obveze tuženika, to tim više što je odredbom čl. 78. st. 2. ZJC izričito propisano da se do stupanja na snagu podzakonskih akata iz st. 1. primjenjuju provedbeni propisi doneseni na temelju ranije važećeg Zakona o javnim cestama (NN. 109/96; 77/98; 27/01; 114/01; 117/01 i 65/02). Obzirom na tu činjenicu, jasno je vidljivo da je tužitelj imao ovlaštenje u

konkretnom slučaju naplatiti od tuženika, kao vlasnika obrta, naknadu za korištenje cestovnog zemljišta, sukladno ranijem Pravilniku za korištenje cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti za period od 1. siječnja 2007. pa do 19. studenog 2007. g., a od 19. studenog 2007.g. sukladno odredbama sada važećeg Pravilnika o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti. Prema odredbi čl. 3 navedenog Pravilnika vidljiva je aktivna legitimacija tužitelja za podnošenje ove tužbe, pri čemu valja posebno naglasiti da aktivnu legitimaciju tužitelja u konkretnom predmetu tuženik nije osporio, jednako kao što nije osporio visinu postavljenog tužbenog zahtjeva, odnosno mjesečne naknade za korištenje cestovnog zemljišta. Kod toga valja naglasiti da utuženi mjesečni iznos naknade za korištenje cestovnog zemljišta odgovara iznosu koji su stranke kasnije ugovorile Ugovorom od 17. srpnja 2008. godine za period od svibnja 2008. godine pa nadalje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1384/08-2 od 20.X.2008.

III. OBITELJSKO PRAVO

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Utvrđivanje obveze uzdržavanja kada je obveznik uzdržavanja dužan uzdržavati više mlljt. djece

(Čl. 232. st. 5. Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04 i 107/07)

Ukoliko tuženik osim obveze uzdržavanja mlljt. tužitelja ima još jedno mlljt. dijete na uzdržavanju, tada je sud prilikom odlučivanja o visini uzdržavanja za mlljt. tužitelja, dužan primijeniti odredbu čl. 232. st. 5. Obiteljskog zakona bez obzira na visinu minimalnog novčanog iznosa prema navedenim Podacima koji su određeni za dobne skupine kojima pripada mlljt. tužitelj.

„Točna je doduše tvrdnja žalbe da je prema Podacima o minimalnim novčanim iznosima potrebnim za mjesečno uzdržavanje djeteta roditelja koji sa djetetom ne živi, donijetim na temelju čl. 232. st. 4. OBZ-a, taj minimalni iznos određen u visini od 1.065,02 kn i to za djecu u dobi od 13 -18 godina, ali isto tako navedenim podacima je i za djecu od 7 -12 godina kao minimalni novčani iznos određen 968,20 kn, pa bi se s obzirom na svoju dob mlljt. tužitelj koji je navršio 12, ali nije navršio 13 godina, mogao svrstati i u jednu i drugu dobnu skupinu prema tim podacima. Međutim, bez obzira na visinu minimalnog novčanog iznosa prema navedenim Podacima koji su određeni za dobne skupine kojima pripada mlljt. tužitelj, u predmetnoj pravnoj stvari, uz te minimalne iznose odlučna je i činjenica da je tuženik u međuvremenu stekao obvezu uzdržavanja prema još jednom mlljt. djetetu, a koju je činjenicu, kod odlučivanja o odbijanju predmetnog zahtjeva, prvostupanjski sud pravilno ocijenio i to sukladno čl. 232. st. 5. OBZ-a. Tim zakonskim propisom određeno je da ukoliko je obveznik uzdržavanja dužan uzdržavati više djece u skladu sa tim Zakonom da obveza uzdržavanja može biti određena i u manjem iznosu od onoga u st. 4. toga članka, ali tako da ne bude manja od jedne polovice iznosa iz toga stavka. Stoga je dakle, pored pravilno ocjenjenih odlučnih okolnosti i to kako mogućnosti tuženika i zakonske zastupnice tako i

potreba mljt. tužitelja koje su sukladno čl. 207. OBZ-a ovisne o mogućnostima tuženika i zakonske zastupnice kao roditelja i obveznika uzdržavanja iz čijih mogućnosti, a koje se odnose na tuženika proizlazi da isti osim obveze uzdržavanja mljt. tužitelja ima i još jedno mljt. dijete na uzdržavanju, da je prvostupanjski sud odbijanjem mljt. tužitelja sa preostalim dijelom zahtjeva za uzdržavanje pravilno primijenio i odredbu čl. 232. st. 4. i 5. OBZ-a te isto tako i spomenute Podatke o minimalnim novčanim iznosima potrebnim za mjesečno uzdržavanje djeteta.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1417/08-2 od 11.XI.2008.

IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA – BRAČNA STEČEVINA

Pretpostavke za stjecanje prava suvlasništva na nekretnini

(Čl. 22. Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91)

Kada je tužena kupila stan temeljem Ugovora o kupoprodaji stana na kojem postoji stanarsko pravo u vrijeme kada nije bila u izvanbračnoj niti bračnoj zajednici sa tužiteljem, te je ista bila i upisana u knjigu položenih ugovora kao vlasnica istog, tada činjenica da je aneks ugovora kojim je izvršen obračun dugovanog iznosa, obročna otplata te izvršena isplata ukupne cijene, sastavljen u vrijeme kada je trajala izvanbračna zajednica, ne daje pravo suvlasništva tužitelja na istom, niti u slučaju da su novčana sredstva kojim je isplaćena ukupna cijena stana bila njegova.

„Isto tako, ovaj sud prihvaća činjenično stanje utvrđeno po sudu prvoga stupnja pravilnim, pri čemu posebno valja naglasiti da je tuženica kupila predmetni stan na temelju Ugovora o kupoprodaji stana na kojem postoji stanarsko pravo i to 08. siječnja 1993.g., dakle, u vrijeme kada nije postojala bračna zajednica između tužitelja i tuženice. Aneksom ugovora od 24. kolovoza 1998. g. zaključenim između Grada V. i tuženice, nije došlo od

promjene samog ugovora, već je preciziran predmet prodaje, na način da je kao predmet prodaje navedena cijela nekretnina – kuća i dvorište, sve sukladno sačinjenom prijavnom listu. Iz zemljišne knjige i to knjige položenih ugovora Općinskog suda u V. vidljivo je da je tužiteljica bila upisana u knjigu položenih ugovora kao vlasnica dvosobnog stana prizemno, koji se sastoji od dviju sobe, kuhinje, izbe, predsoblja i WC-a u dvorištu, ukupne površine 54 m², time da je stanu pripadala i drvarnica i to dana 04. veljače 1993. godine (predmet zk. Općinskog suda u V. Zs. ___/1993). Sama činjenica da je drugi aneks predmetnog ugovora bio sastavljen u vrijeme kada je trajala izvanbračna zajednica između tužitelja i tuženice, i kojim aneksom je izvršen obračun dugovanog iznosa, prekinuta obročna otplata i izvršena isplata ukupne cijene, ni u kom slučaju ne daje pravo tužitelju da bi isti, čak i da su sva ta sredstva bila njegova, stekao vlasništvo na predmetnoj nekretnini. Naime, u konkretnom slučaju tuženica je stekla vlasništvo na predmetnoj nekretnini na temelju pravnog posla i upisom u zemljišnu knjigu, sve sukladno odredbi čl. 33. Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima (dalje: ZOVO), koji je bio na snazi u vrijeme upisa u knjigu položenih ugovora, a koji propis je mjerodavan i obzirom na odredbu čl. 388. st. 2. ZV-a. U navedenoj odredbi čl. 33. ZOVO-a bilo je propisano da se na temelju pravnog posla pravo vlasništva na nekretnini (u to vrijeme nekretninom se smatrao i stan) stječe upisom u javnu knjigu ili na drugi odgovarajući način određen zakonom. Upravo činjenicom da se tuženica upisala kao vlasnica predmetnog stana u knjizi položenih ugovora, ista je stekla vlasništvo na istom u smislu odredbe čl. 33. ZOVO-a, a što znači da je ista stekla vlasništvo na nekretnini u vrijeme kada bračna, a ni izvanbračna zajednica između parničnih stranaka nije postojala. Obzirom na tu činjenicu jasno je da neovisno o tome da li je tužitelj vršio nekakva ulaganja u predmetnu nekretninu ili ne, isti nije mogao steći vlasništvo odnosno suvlasništvo predmetne nekretnine na temelju bračne stečevine, budući je ista stečena od strane tuženice u vrijeme kada brak nije ni postojao, odnosno kada nije postojala izvanbračna zajednica.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1316/08-2 od 06.X.2008.

IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA – BRAČNA STEČEVINA

Zaštita stečenih prava

(Čl. 363. st. 2. Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 162/98)

Ukoliko je nekretnina kupljena za vrijeme trajanja braka a gradnja građevina na toj nekretnini dovršena je za vrijeme važenja Zakona o braku i porodičnim odnosima, tada će sud prilikom odlučivanja o bračnoj stečevini, primijeniti Zakon o braku i porodičnim odnosima, imajući u vidu temeljno načelo pravnog poretka o zaštiti stečenih prava.

„Prije svega valja istaći da se u smislu čl. 363. st. 2. Obiteljskog zakona (Narodne novine br. 162/98) danom primjene tog zakona ne mijenjaju prava i dužnosti stečene po prijašnjim propisima, pa se to odnosi i na imovinu stečenu do dana primjene Obiteljskog zakona, tj. do 1. srpnja 1999.g., što je u skladu s temeljnim načelom pravnog poretka o zaštiti stečenih prava, u slučaju ako novi zakon ta prava različito propisuje u odnosu na raniji zakon. Kako je iz obrazloženja pobijane odluke jasno vidljivo da su predmetne nekretnine kupljene za vrijeme trajanja braka i da je gradnja građevine na toj nekretnini dovršena 1988.g., to je za rješenje predmetnog spora između stranaka bilo potrebno primijeniti odredbu čl.277. ZBPO-a, gdje je propisano da imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili potječe iz te imovine, je njihova zajednička imovina, u kojoj se suvlasnički dio svakog bračnog druga određuje prema njegovom doprinosu u stjecanju te imovine (čl. 287. st. 1. ZBPO-a).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 724/08-2 od 10.III.2008.

IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA

Utvrđivanje doprinosa bračnih drugova u stjecanju zajedničke imovine

(Čl. 284. Zakona o braku i porodičnim odnosima - «Narodne novine», br. 11/78, 27/78, 45/89, 52/89)

Za stvarni sadržaj vlasničkopravnih odnosa između stranaka, činjenica da je gradilište upisano na svaku od stranaka u omjeru od 1/2 dijela, ukoliko ne egzistira prethodni sporazum stranaka o diobi zajedničke imovine, predstavlja formalnu kategoriju, iz kojeg razloga je sud, primjenjujući Zakon o braku i porodičnim odnosima dužan utvrđivati doprinos bračnih drugova u stjecanju zajedničke imovine.

„Činjenica da je gradilište upisano na svaku od stranaka u omjeru od 1/2 dijela, sama po sebi ne znači, a tuženica tijekom ovog postupka niti ne daje valjanu činjeničnu i dokaznu osnovu za zaključak da je takvom upisu prethodio sporazum stranaka o diobi zajedničke imovine u smislu odredbe čl. 284. ZBPO-a (koji bi u smislu st. 2. tog članka, trebao biti izričit, odnosno zaključen u pismenom obliku). Treba istaći da je, prema materijalnopравnim propisima koji reguliraju stjecanje imovine u braku stranka, mjerodavan omjer doprinosa stranka u stjecanju zajedničke imovine, što znači da se imovina bračnih drugova u sustavu ZBPO-a smatrala skupnom imovinom, u kojoj je tek potrebno utvrditi suvlasničke omjere, dakle, nije prihvatljiva žalbena formulacija da bi se činjenica da je gradilište upisano na jednake dijelove „mogla tretirati kao sporazum o stjecanju zajedničke imovine na jednake dijelove“. Pri tome treba dodati i da je tek nakon kupnje gradilišta uslijedila zajednička gradnja, a da je kuća stranaka neupisana, radi čega je očito da nedostaje bilo kakav pisani akt u vezi takvog „eventualnog sporazuma“ koji bi se odnosio na kuću, koja, očito, u vrijednosnom smislu, predstavlja najznačajniji dio imovine stranaka (o kojoj se vodi predmetni spor). U naprijed navedenom smislu jasno je da za stvarni sadržaj vlasničkopravnih odnosa između stranaka stanje upisa gradilišta predstavlja tek formalnu kategoriju, i da time nisu unaprijed definirani odnosi između stranaka u vezi njihovog (su)vlasništva predmetnih nekretnina. Radi toga prvostupanjski sud je bio ovlašten meritorno utvrđivati činjenice od kojih ovise udjeli stjecanja stranaka i ocjenjivati njihov značaj u smislu kvantifikacije tih odnosa, te je u tom

smislu, po ocjeni ovog suda, pravilno uspostavljen omjer od 52/100 dijela na strani tužitelja i 48/100 dijela na strani tuženice, time da su isti omjer stjecanja, po istim kriterijima koji su bili ostvareni i za vrijeme stjecanja pokretnina, odnosi i na stjecanje pokretnina. Međutim, stanje formalnog upisa tuženice na predmetnim nekretninama (na gradilištu, jer kuća još nije upisana) od ½ dijela, ili 50/100 dijela, obzirom na sadržaj odredbe čl. 366. u vezi čl. 9. st. 1.-3. ZV-a, određuje potrebu upisa stambene zgrade u zemljišnu knjigu, u istim suvlasničkim omjerima kao i zemljišta. Pri tome status zemljišta (omjer suvlasništva), u konkretnom slučaju određuje i omjer suvlasništva na stambenoj zgradi, nakon njenog upisa. Dakle, utvrđeno suvlasništvo na zemljištu i predmetnoj stambenoj zgradi treba upisati u jednakim omjerima, što znači da temeljem prvostupanjske presude treba doći do korekcije upisa stranaka na zemljištu i to u 48/100 dijela na strani tuženice i 52/100 dijela na strani tužitelja, dok se upisom zgrade u zemljišnu knjigu i na nju primjenjuju takvi suvlasnički omjeri.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 326/07-2 od 23.X.2007.
Potvrđeno VSRH, Rev 1084/08-2 od 29.X.2008.**

IMOVINSKI ODNOSI IZVANBRAČNIH DRUGOVA

Pretpostavke za stjecanje suvlasništva na nekretnini

(Čl. 156. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01;

Čl. 247. Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04 i 134/04)

Tužiteljica nema pravo stjecanja suvlasništva na kući, bez obzira na činjenicu što je zajedno sa izvanbračnim drugom dovršavala istu za vrijeme izvanbračne zajednice, ukoliko je predmetnu kuću sagradio izvanbračni drug prije početka izvanbračne zajednice.

„Iz gore navedenih činjeničnih utvrđenja jasno proizlazi da je prednik tuženika stekao vlasništvo na predmetnoj nekretnini prije početka izvanbračne zajednice s tužiteljicom, te je na predmetnoj nekretnini prije

početka izvanbračne zajednice sagrađena kuća i to na način da je kuća bila stavljena pod krov, zatim ugrađena je vanjska stolarija, kuća je u pretežitom dijelu bila iznutra ožbukana, postavljena je vodovodna instalacija, te cijevi za elektroinstalaciju. Isto tako sud prvog stupnja je utvrdio da su pok. G.S. i tužiteljica 1997. godine dovršavali predmetnu kuću, za vrijeme trajanja izvanbračne zajednice, i to na način da je uređena vanjska fasada, postavljena je staklena vuna na krovšte, postavljene su keramičke pločice u kuhinji i kupaonici, parket u obje sobe, montirane su sanitarije i postavljeno je centralno grijanje, ugrađeni su bojler, sudoper, kada i šest okvira za unutarnja vrata. Obzirom na gore navedeno očito je da tužiteljica nije mogla steći suvlasništvo na predmetnoj nekretnini, a na ime izvanbračne stečevine, budući da i čl. 156. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) određuje da se dogradnjom, nadogradnjom ili preuređenjem (adaptacijom) zgrada, odnosno prostorija u suvlasničkim, zajedničkim ili tuđim zgradama, kao ni njihovom prigradnjom, ugradnjom ili ulaganjem u njih, ne može steći vlasništvo. U st. 2. istog članka je dalje određeno da pravila obveznog prava određuju da li pripada pravo na naknadu onomu tko je dogradio, nadogradio ili preuredio zgradu, odnosno prostoriju iz st. 1. ovog članka, ili je ulagao u takvu zgradu ili prostoriju. Stoga je u pogledu nekretnine sud prvog stupnja potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje, te pravilno primijenio materijalno pravo, kada je zahtjev tužiteljice za utvrđenje da je stekla suvlasništvo predmetne nekretnine u ¼ dijela, a na ime izvanbračne stečevine, odbio kao neosnovan, kao i u djelu gdje je tužiteljica odbijena za predaju u samoposjed predmetne nekretnine, kao i u djelu gdje je odbijen zahtjev da tuženici izdaju tabularnu ispravu podobnu da tužiteljica tu nekretninu uknjiži na svoje ime. I ovaj sud prihvaća stajalište suda prvog stupnja da u tom dijelu tužiteljica ima pravo jedino na obveznopravni zahtjev.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 173/07-2 od 19.II.2007.
Potvrđeno VSRH, Rev. 745/07-2 od 09.IV.2008.**

IMOVINSKI ODNOSI IZVANBRAČNIH DRUGOVA

Otuđivanje pokretnine za vrijeme kada teče parnica

(Čl. 195. st. 1. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03 i 88/05)

Ukoliko su tuženi pokretninu koja je predmet parničnog postupka prodali i predali u posjed trećoj osobi za vrijeme trajanja parničnog postupka, sud nije ovlašten odbiti tužbeni zahtjev tužiteljice kojim je tražila da se utvrdi suvlasnicom predmetne pokretnine u 1/2 dijela.

„Naime, sud prvog stupnja je odbio tužbeni zahtjev tužiteljice a kojim je ista tražila da se utvrdi da je suvlasnica predmetne pokretnine u 1/2 dijela, zauzevši pri tom stajalište da kako su tuženici predmetnu pokretninu prodali i predali istu u posjed trećoj osobi, da je treća osoba stekla vlasništvo predmetne nekretnine u smislu čl. 116. st. 1. ZV-a. Isto tako sud prvog stupnja je zaključio da tuženici nisu više pasivno legitimirani u ovom postupku. Kod toga valja naglasiti da između parničnih stranaka nije sporno da je predmetna autokamp prikolica prodana za vrijeme trajanja ove parnice 2004. godine, pri čemu sud prvog stupnja nije utvrđivao kome je ta prikolica prodana, niti točno za koji iznos, već je u tom dijelu prihvaćen navod tuženika o tome da je prikolica prodana za iznos od 3.000,00 kn. I sama tužiteljica je na raspravi održanoj dana 18. listopada 2006. godine potvrdila činjenicu da je predmetna prikolica prodana, ali je ustrajala kod zahtjeva za utvrđenje suvlasništva na istoj, te se ista nije pobliže izjašnjavala o cijeni za koju je prikolica prodana. Valja naglasiti da je po mišljenju ovoga suda, sud prvog stupnja propustio primijeniti odredbu čl. 195. st. 1. ZPP-a. U navedenom slučaju upravo je to slučaj, budući je do otuđenja predmetne autokamp prikolice došlo za vrijeme trajanja ove parnice, pa očito obzirom na citiranu odredbu, otuđenje predmetne autokamp prikolice od strane tuženika, ne sprečava da se dovrši parnica između parničnih stranaka, a glede vlasništva. Zbog pogrešnog pravnog stajališta sud prvog stupnja je propustio raspraviti odlučne činjenice o tome u kojem dijelu su tužiteljica i pok. G.S. bili suvlasnici predmetne autokamp prikolice, budući da na tu okolnost sud prvog stupnja nije niti provodio dokazni postupak, pa niti ovaj sud nema mogućnosti preinačiti pobijanu odluku. U tom dijelu valja upozoriti tužiteljicu da zahtjev za utvrđenje suvlasništva isključuje predaju pokretnine u isključivi posjed,

ali isto tako i da tuženici ne drže predmetnu pokretninu u posjedu, pa nije jasno kako bi isti mogli biti obvezani na tu činidbu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 173/07-2 od 19.II.2007.

IMOVINSKI ODNOSI IZVANBRAČNIH DRUGOVA

Stjecanje s osnova života stranaka u izvanbračnoj zajednici

(Čl. 35. Zakona o braku i porodičnim odnosima – „Narodne novine“, broj 51/89 i 59/90)

Na temelju izvanbračne veze koja je trajala za vrijeme trajanja braka jednog od izvanbračnih drugova, ne mogu nastati imovinski odnosi na principima stjecanja bračne imovine.

„Uz činjenicu da je tužitelj u vrijeme trajanja svog braka, sa svojom sada pok. ženom, održavao i vezu s tuženicom, nisu ostvarene zakonske pretpostavke da bi izvanbračna (ili samo emotivna) veza tužitelja i tuženice rezultirala zakonskom posljedicom, prema kojoj se stvari stečene u takvoj vezi, temeljem zakonske odredbe, smatraju zajedničkom imovinom stranaka. No, u svakom slučaju, radilo bi se o zajedničkoj imovini ukoliko su stranke zajednički stekle određene pokretnine: dakle, u namjeri stjecanja suvlasništva i zajedničkom nabavkom (financiranjem nabavke) tih stvari, dakle po ugovornoj osnovi usmjerenoj na takvo stjecanje u smislu za predmetni odnos relevantne odredbe čl. 20. st. 1. tada važećeg Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima (NN. 53/91). Isto tako, u materijalnopravnom smislu, tužitelj već u osnovi pogrešno usmjerava tužbu na stjecanja s osnova života stranaka u izvanbračnoj zajednici, budući da je tužitelj u to vrijeme živio u bračnoj zajednici sa svojom ženom, od koje se nije imao namjeru razvesti (što je i sam priznao), pa je, obzirom na zakonom propisanu monogamiju (u smislu čl. 35. Zakona o braku i porodičnim odnosima NN 51/89, 59/90- ZBPO), koji se primjenjuje na odnose između stranaka, raniji brak jednog od bračnih drugova negativna pretpostavka za sklapanje braka, pa niti na temelju izvanbračne veze, za vrijeme trajanja braka jednog iz takve veze ne mogu nastati imovinski

odnosi na principima stjecanja bračne imovine (ne može doći do primjene čl. 299. st. 1. i 2. ZBPO). Navedeno međutim ne isključuje teorijsku mogućnost da su stranke dogovorile zajedničko stjecanje nekih pokretnina, međutim, u tom smislu, tužitelj ničime nije konkretizirao činjenične navode tužbe, pa tužitelj nije pružio dostatnu činjeničnu i materijalnopравnu osnovu da bi se moglo, s osnovom, prihvatiti postavljeni tužbeni zahtjev.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1168/08-2 od 21.X.2008.

NADLEŽNOST SUDA – O SUSRETIMA I DRUŽENJU DJETETA

Pretpostavke za donošenje odluke o susretima i druženjima mlljt. djeteta sa roditeljem

(Čl. 100. st. 1. Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04 i 136/04)

Odluka s kojim će roditeljem mlljt. dijete živjeti u slučaju odvojenog života roditelja je pretpostavka za odluku suda o susretima i druženjima mlljt. djeteta sa drugim roditeljem.

„Naime, kod odlučivanja prvostupanjskog suda o prijedlogu predlagatelja za održavanje susreta i druženja sa mlljt. kćerkom utemeljeno na odredbi čl. 100. st. 1. OBZ-a, a u okolnostima utvrđenja odlučne činjenice odvojenog života stranaka kao roditelja prvostupanjski sud je uz donošenje odluke o susretima i druženjima, bio dužan prije svega odlučivati o tome sa kojim će od stranaka kao roditelja mlljt. kćerka L. živjeti, a što također nalaže u takvim okolnostima odredba čl. 100. st. 1. OBZ-a. Naime, predmetna odluka predstavlja odluku koju sud donosi u izvanparničnom postupku, a to je odluka o susretima i druženjima mlljt. djece sa jednim od roditelja, a u slučaju kada roditelji ne žive u obiteljskoj zajednici, što je propisano navedenom odredbom čl. 100. st. 1. OBZ-a. Međutim, odredbom čl. 100. st. 1. OBZ-a propisano je i to da za slučaj da roditelji ne žive u obiteljskoj zajednici da sud odlučuje o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti te isto tako određuje način i vrijeme susreta i druženja djeteta s

drugim roditeljem. To znači da je prvostupanjski sud, odlučujući u ovom postupku o susretima i druženjima mlljt. djece sa žaliteljem (čl. 100. st. 1. OBZ-a), a obzirom na konkretnu okolnost da predmetni slučaj predstavlja slučaj kada roditelji ne žive u obiteljskoj zajednici, a to utemeljeno na citiranoj odredbi čl. 100. st. 1. OBZ-a, trebao odlučiti s kojim će roditeljem mlljt. djeca stranaka živjeti, jer je po stajalištu ovoga suda ova odluka u tom izvanparničnom postupku, pretpostavka za odluku suda o susretima i druženjima mlljt. djece sa drugim roditeljem. Temeljem za odlučivanje u takvim slučajevima kakav je predmetni slučaj u kojem se primjenjuje odredba čl. 100. st. 1. OBZ-a je doista čl. 9. st. 1. Konvencije o pravima djeteta, na koju se pravilno prvostupanjski sud poziva time da se prvostupanjskom sudu naglašava da odluku o određivanju djetetovog prebivališta a koju je sud u takvim slučajevima ovlašten donijeti, ne predstavlja odluka o susretima i druženjima kako bi se to moglo razumjeti iz obrazloženja pobijanog rješenja, već istu predstavlja odluka o tome sa kojim će od roditelja mlljt. dijete živjeti, u konkretnom slučaju sa kojim će od stranaka kao roditelja mlljt. kćerka L. živjeti, a koju je prema već istaknutom, međutim, prvostupanjski sud propustio donijeti. Nadalje, utvrđujući pretpostavke za prihvaćanje prijedloga predlagatelja iz čl. 100. OBZ-a, a za slučaj da sud nađe da su iste ispunjene, a to je utvrđenje odlučne činjenice odvojenog života roditelja kao što je konkretan slučaj, dužan primijeniti odredbu čl. 300. st. 1. OBZ-a, po službenoj dužnosti. To znači da je prvostupanjski sud u takvom slučaju, dužan donijeti i to u parničnom postupku odluku o uzdržavanju zajedničkog mlljt. djeteta, u konkretnom slučaju mlljt. kćerke stranaka. To stoga što je odredbom čl. 300. st. 1. OBZ-a propisano da će sud odluku o uzdržavanju zajedničkog mlljt. djeteta ili punoljetnog djeteta koje je lišeno poslovne sposobnosti donijeti između ostalog i u drugim slučajevima odvojenog života roditelja. Kako su sporovi o uzdržavanju posebni parnično postupci propisani Obiteljskim zakonom (odredbe čl. 300.-305. d OBZ-a) to je stoga prvostupanjski sud bio dužan provesti parnični postupak.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1251/08-2 od 03.IX.2008.

NASTAVAK PREKINUTOG POSTUPKA

Preuzimanje postupka od strane nasljednika

(Čl. 282. st. 3. Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04 i 107/07)

Nasljednici koji ostvaruju pravo na nasljedstvo iza pok. ostaviteljice, imaju pravo podnijeti tužbeni zahtjev radi utvrđenja da je sporazumni zahtjev za razvod braka koji je pok. ostaviteljica pokrenula, bio osnovan.

„Naime, navedeni nasljednici su podneskom od 18. rujna 2008. g. prijavili svoje sudjelovanje u predmetnom postupku radi razvoda braka s prijedlogom da se postupak kojeg je njihova pokojna majka pokrenula radi razvoda braka, nastavi u odnosu na njih radi utvrđenja da je sporazumni zahtjev za razvod braka bio osnovan. Kako je prvostupanjski sud utvrdio da su djeca pok. predlagateljice osobe koje ostvaruju pravo na nasljedstvo temeljem odredbi Zakona o nasljeđivanju i da su zahtjev radi utvrđenja da je sporazumni zahtjev za razvod braka osnovan podnijeli u roku iz čl. 282. st. 3. Obiteljskog zakona (dalje: OZ – NN 116/03, 17/04, 106/04, 136/04 i 107/07) to je u smislu odredbe čl. 215. st. 1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) odredio nastavak postupka u odnosu na njih. Naime, prema odredbi članka 282. st. 2. OZ-a pravo na tužbu za poništaj ili razvod braka ne prelazi na nasljednike, ali osobe koje ostvaruju pravo na nasljedstvo iza umrlog bračnog druga koji je podnio tužbu mogu nastaviti postupak radi utvrđivanja da je tužba bila osnovana. U konkretnom je slučaju irelevantna okolnost što rješenje o nasljeđivanju iza pok. majke predlagatelja S. i K. P. još nije doneseno jer pravilnom interpretacijom sadržaja cit. odredbe OZ-a oni nedvojbeno jesu legitimirani za preuzimanje predmetnog postupka jer se nasljedno pravo (pravo na nasljedstvo) stječe u trenutku ostaviteljeve smrti (čl. 4. st. 4. ZN-a). Prema daljnjoj odredbi čl. 282. st. 3. OZ-a zahtjev radi utvrđivanja da je tužba bila osnovana može se istaknuti u parnici koju je pokrenuo umrli bračni drug, ako od njegove smrti nije proteklo više od šest mjeseci, a nakon isteka toga roka zahtjev se može istaknuti samo u posebnoj parnici, dok je st. 4. cit. odredbe određeno da će se odredbe iz stavka 2. i 3. istog primjenjivati na odgovarajući način i kad je umrli bračni drug podnio sporazumni zahtjev za razvod braka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1503/08-2 od 03.XII.2008.

ODRICANJE OD PRAVA NA ŽALBU

Odricanje od prava na žalbu u statusnim sporovima

(Čl. 270. st. 1. Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04, 107/07)

Žalba tužiteljice u statusnim sporovima je nedopuštena ako se ista izričitom izjavom odrekla prava na žalbu.

„Neosnovano je i pozivanje žaliteljice, u konkretnom slučaju, na odredbu čl. 270. st. 1. OBZ-a jer naime, iako je točno da je tom zakonskom odredbom propisano da se u statusnim stvarima, a kakav je i predmetni postupak, stranke pred sudom ne mogu odreći svojeg zahtjeva, priznati zahtjev protivne stranke niti se nagoditi, međutim, po ocjeni ovoga suda, ova odredba se ne može analogno tumačiti i primjenjivati na pravo stranaka na njihovo odricanje od žalbe. Pravo stranaka u odnosu na podnošenje, odnosno odricanje od žalbe, predstavlja procesno pravo a takvo pravo, po stajalištu ovoga suda, treba biti izričito propisano. Stoga kod postojanja takvog izričitog propisa kao i propisanih posljedica koje donosi to pravo stranke da se odrekne od prava na žalbu (odbacivanje žalbe kao nedopuštene), a to je odredba čl. 358. st. 3. u vezi st. 1. ZPP-a, to se pravo a niti posljedice istoga, ne može tumačiti analogijom kako to pogrešno smatra žaliteljica. U konkretnom slučaju, po ocijeni ovoga suda, prvostupanjski sud je pravilno primijenio odredbe upravo Zakona o parničnom postupku koji se odnose na situacije kada se stranke odreknu prava na žalbu kao opći procesni zakon, jer Obiteljski zakon iako sadrži i specijalne procesne odredbe za parnične postupke iz obiteljskog prava (čl. 263.-273. te čl. 280.-305. d), međutim, u odnosu na pravo na odricanje od podnošenja žalbe kao i posljedice takvog odricanja ne sadrži nikakve posebne odredbe, radi čega je prvostupanjski sud osnovano primijenio navedene odredbe koje propisuje Zakon o parničnom postupku. Osim toga odredbom čl. 264. OBZ-a je i propisano da u postupcima iz čl. 263. OBZ-a (između ostalog i u posebnim parničnim postupcima, kakav je predmetni postupak), sud na odgovarajući način primjenjuje i odredbe Zakona o parničnom postupku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1140/08-2 od 03.VII.2008.

OVHRHA RADI OSTVARIVANJA SUSRETA I DRUŽENJA RODITELJA S DJETETOM

Zaštita mljt. djece

(Čl. 336. Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04 i 107/07)

Ukoliko je predmet ovrhe zaštita mljt. djece, tada je sud dužan u najvećoj mogućoj mjeri zaštititi djecu, time da je ovlašten odrediti ovrhu oduzimanjem ili izricanjem i provođenjem novčanih i zatvorskih kazni protiv osobe koja protivno nalogu suda odbija predati dijete ili poduzima radnje s ciljem njegova skrivanja ili onemogućavanja provođenja odluke tek nakon što ocjeni sve okolnosti slučaja.

„Ovaj sud smatra, obzirom da predmetni postupak predstavlja posebni obiteljsko pravni postupak ovrhe da je prvostupanjski sud kod odlučivanja trebao poći od odredbe čl. 336. Obiteljskog zakona (NN 116/03, 17/04, 106/04, 136/04, 107/07; dalje: OBZ) kojim je propisano da se ovršni postupak i postupak osiguranja provode po odredbama Ovršnog zakona ako ovim Zakonom nije drugačije određeno. To znači da je prvostupanjski sud prije svega trebao ispitati da li se na takav postupak ovrhe primjenjuju i posebne odredbe Obiteljskog zakona kao specijalnog zakona (lex specialis). Kako je odredbom čl. 353. OBZ-a propisan postupak suda upravo u predmetima ovrhe radi ostvarivanja susreta i druženja roditelja s djetetom, to je taj sud na predmetni slučaj trebao poći od primjene upravo ove zakonske odredbe kojom je određeno da u ovršnom postupku radi ostvarivanja odluke suda o održavanju susreta i druženja roditelja s djetetom će se na odgovarajući način primjenjivati odredbe čl. 341. i čl. 343. – 347. toga Zakona. Polazeći, dakle, od odredbe čl. 344. OBZ-a prvostupanjski sud je trebao imati u vidu i odredbu čl. 345. OBZ-a prema kojoj će sud nakon što ocjeni sve okolnosti slučaja odrediti ovrhu oduzimanjem ili izricanjem i provođenjem novčanih ili zatvorskih kazni protiv osobe koja protivno nalogu suda odbija predati dijete ili poduzima radnje s ciljem njegova skrivanja ili onemogućavanja provođenja odluke (st. 1.) te ako se svrha ovrhe nije mogla postići jednim od sredstava iz st. 1. toga članka sud može odrediti drugo sredstvo ovrhe iz toga stavka (st. 3.) kao i što je trebao imati u vidu odredbu čl. 346. istog Zakona prema kojoj ne mora biti označeno sredstvo ovrhe, a ako je naznačeno sud nije

vezan prijedlogom stranke. Kako je prvostupanjski sud, prema već istaknutom, na konkretni slučaj primijenio odredbu čl. 232. OZ-a kojom je propisan način ostvarenja obveze na radnju koju može obaviti samo ovršenik, to ovaj sud smatra, obzirom na to da predmetni postupak ovrhe predstavlja obiteljsko pravni ovršni postupak, za koji su Obiteljskim zakonom propisane posebne odredbe o pretpostavkama određivanja ovrhe kao i sredstvima ovrhe uz veća ovlaštenja suda obzirom na činjenicu da se u predmetnom postupku odlučuje o pravima i interesima mljt. djece, to je primjenom te zakonske odredbe prvostupanjski sud zbog toga pogrešno primijenio materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1435/08-2 od 28.X.2008.

POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA

Privremena mjera

(Čl. 102. Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04 i 107/07)

Sud nije ovlašten donošenjem privremene mjere mijenjati meritornu odluku kojom je odlučeno o načinu i vremenu održavanja susreta i druženja roditelja sa mljt. djetetom, budući se ta odluka može mijenjati samo isto takvom novom odlukom, ukoliko budu ispunjene pretpostavke za njezinu izmjenu iz čl. 102. Obiteljskog zakona.

„Nadalje, navedena bitna povreda odredaba parničnog postupka ostvarena je i time što je prvostupanjski sud pobijanim rješenjem, (koje je prvostupanjski sud, povodom prijedloga predlagateljice, u smislu čl. 293. st. 1. OZ-a inače bio ovlašten donijeti i tijekom predmetnog izvanparničnog postupka) koje predstavlja rješenje o osiguranju, izmijenio raniju odluku suda kojom je meritorno odučeno o tom odnosu stranaka. Pobijano rješenje je donijeto temeljem čl. 299. st. 2. OZ-a (u vezi čl. 253. istog zakona u vezi čl. 264. OBZ-a) na način da je prvostupanjski sud pod toč. I izreke izmijenio toč. III izreke presude broj P. ___/04-10 od 15.11.2004.g., koja odluka predstavlja raniju glavnu (meritornu) odluku o načinu

održavanja susreta i druženja protustranke sa mlljt. J. i predmetom je izmjene u ovom obiteljskom izvanparničnom postupku, povodom prijedloga predlagateljice utemeljenom na čl. 102. OBZ-a u vezi čl. 100. st. 2. istog Zakona, koji predstavlja glavni postupak. Prema tome privremenom mjerom kao odlukom o pridruženom ovršnom postupku nije bio ovlašten mijenjati raniju glavnu odluku toga suda kojim je odlučeno o načinu održavanja susreta i druženja mlljt. J. sa protustrankom. Naime, o privremenoj mjeri se odlučuje u predmetnom izvanparničnom postupku kao glavnom postupku, te u konkretnom slučaju ista predstavlja provizornu odluku vremenski ograničenog trajanja o uređenju odnosa između stranaka do njihovog konačnog uređenja pravomoćnom i ovršnom odlukom, u glavnom postupku, a to je odluka koju će sud donijeti u izvanparničnom postupku. Nadalje, za donošenje privremene mjere, obzirom da ista predstavlja mjeru osiguranja trebale su biti ispunjene pretpostavke iz čl. 299. st. 2. OZ-a, dok je za donošenje nove odluke o ograničenju ili zabrani susreta i druženja potrebno da se ispune pretpostavke iz čl. 102. OBZ-a, dakle da se utvrde bitno promijenjene okolnosti u odnosu na donošenje ranije takve odluke koje čine osnovanim prijedlog za, u konkretnom slučaju, zabranu održavanja susreta i druženja između protustranke i mlljt. J. Dakle, za odlučivanje o mjeri osiguranja i o promjeni odluke o susretima i druženjima trebaju biti ispunjene drugačije pretpostavke. Stoga, po stajalištu ovoga suda, prvostupanjski sud donošenjem mjere osiguranja u predmetnom izvanparničnom postupku (temeljem citiranog čl. 299. st. 2. OZ-a koji u tom slučaju ima samo regulacijsku funkciju sadržanu upravo u ovlaštenju suda da privremeno uredi sporni odnos među strankama), nije bio ovlašten mijenjati meritornu raniju odluku kojom je odlučeno o načinu i vremenu održavanja susreta i druženja protustranke sa mlljt. J., jer se ta odluka može mijenjati samo isto takvom novom odlukom, ukoliko budu ispunjene pretpostavke za njezinu izmjenu iz čl. 102. OBZ-a a na način na koji u smislu čl. 100. st. 2. istog zakona predlaže predlagateljica.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 77/09-2 od 23.I.2009.

PRIVREMENA MJERA

Primjena materijalnog prava

(Čl. 354. Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07;

Čl. 253. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Obiteljskim zakonom propisane su samo mjere osiguranja radi uzdržavanja, iz kojeg razloga je sud dužan odlučujući o prijedlogu za osiguranje donošenjem privremenih mjera koje nisu propisane Obiteljskim zakonom, primijeniti odredbe Ovršnog zakona kao općeg zakona.

„Kako je dakle, tužiteljica podnijela prijedlog za osiguranje donošenjem privremene mjere koja nije propisana Obiteljskim zakonom kao posebnim Zakonom to je prvostupanjski sud pravilnom primjenom odredbi Ovršnog zakona, a utemeljeno na odredbama čl. 336. OBZ-a i čl. 253. OZ-a pravilno zaključio da se na konkretan slučaj trebaju primijeniti odredbe Ovršnog zakona kao općeg zakona. Međutim, obzirom na činjenicu da je privremena mjera podnijeta radi zaštite interesa maloljetnog djeteta – kćerke stranaka to je taj sud unatoč pravilno uočenim manjkavostima prijedloga tužiteljice u smislu odredbe čl. 293. st. 2. OZ-a, bio dužan raspraviti odlučne činjenice o kojima ovisi osnovanost prijedloga za osiguranje tužiteljice (što je taj sud i učinio) i to da li je ista učinila vjerojatnim ostvarenje pretpostavki za donošenje privremene mjere, a to su sprečavanje nasilja ili nastanka nenadoknadive štete koja prijete, a što je sukladno pretpostavkama koje propisuje čl. 298. st. 1. toč. 2. OZ-a. Pogrešno smatra tužiteljica da prijedlog za osiguranje radi uzdržavanja ne treba imati obvezatni sadržaj koji propisuje odredba čl. 293. st. 2. OZ-a, jer da to isključuje odredba čl. 336. OBZ-a koji je za mjere osiguranja lex specialis u odnosu na Ovršni zakon, pa kako odredba čl. 356. istog Zakona propisuje druge pretpostavke koje trebaju biti ispunjene a da bi se mogla odrediti privremena mjera radi uzdržavanja, da tada nema osnova odbacivanju toga prijedloga tužiteljice. Točno je da odredba čl. 336. OBZ-a propisuje da je Obiteljski zakon za posebne postupke ovrhe i osiguranja lex specialis u odnosu na Ovršni zakon, te da odredba čl. 356. istog Zakona propisuje koje pretpostavke moraju biti ispunjene, a da bi sud mogao odrediti privremenu mjeru radi uzdržavanja i to posebno kada se takva

privremena mjera određuje u korist mljt. djeteta kada se sukladno st. 3. iste odredbe smatra da postoji opasnost za osobne ili druge važne interese predlagatelja osiguranja. Međutim, ovaj sud smatra da odredba čl. 356. OBZ-a koja kao *lex specialis* propisuje u materijalnopravnom smislu postojanje pretpostavki koje se moraju ispuniti a da bi bilo osnova usvajanju takve privremene mjere ne isključuje i primjenu odredbe čl. 293. st. 2. OZ-a, koja kao procesna odredba, propisuje nužni sadržaj prijedloga za određivanje privremene mjere iz koje decidirano proizlazi kakav činjenični opis, dokaze kao i zahtjev treba takav prijedlog sadržavati uz posebno još odredbu čl. 35. st. 1. istog Zakona koji propisuje dodatno što mora sadržavati prijedlog za osiguranje, a da bi bio podoban za postupanje, kao i postupak suda za slučaj da takav prijedlog ne sadrži sve podatke koji ga čine podobnim za postupanje, što propisuje st. 3. istog propisa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1268/08-2 od 02.X.2008.

IV. NASLJEDNO PRAVO

PRETPOSTAVKE ZA VALJANOST UGOVORA O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU

Ovlaštenje staratelja za poseban slučaj

(Čl. 186. st. 1. Zakona o braku i porodičnim odnosima – „Narodne novine“, br. 11/78, 27/78, 45/89 i 52/89)

Ukoliko je staratelj za poseban slučaj zaključio ugovor o doživotnom uzdržavanju u ime majke stranaka kao primateljicom uzdržavanja sa tuženikom kao davateljem uzdržavanja na temelju rješenja Centra za socijalnu skrb kojim je odobreno sklapanje ugovora staratelju za poseban slučaj, a koje rješenje je u trenutku sklapanja ugovora bilo poništeno, tada je i zaključeni ugovor o doživotnom uzdržavanju ništav.

„Imajući u vidu činjenice utvrđene tijekom prvostupanjskog postupka da je staratelj za poseban slučaj S.O. sklopio u ime pok. majke stranaka A.J. kao primatelja uzdržavanja ugovor o doživotnom uzdržavanju od 03. lipnja 1991. g. s tuženikom kao davateljem uzdržavanja, a da je rješenje Centra za socijalnu skrb Z.B. od 29. svibnja 1991.g., kojim je odobreno sklapanje ugovora o doživotnom uzdržavanju između majke stranaka zastupane po staratelju za poseban slučaj S.O., kao primatelja uzdržavanja i tuženika kao davatelja uzdržavanja, poništeno rješenjem istog Centra od 1. prosinca 2004. g., da je žalba tuženika i njegove supruge izjavljena protiv rješenja Centra za socijalnu skrb Z.B. od 1. prosinca 2004. g. odbijena rješenjem Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH od 25. svibnja 2005.g., te da je i tužba tuženika podnesena Upravnom sudu RH od 25. svibnja 2005.g., odbijena, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da je navedeni ugovor ništav u smislu odredbe čl. 103. st. 1. ZOO, jer je protivan prisilnim propisima. Međutim, obzirom na činjenicu da je rješenje Centra za socijalnu skrb Z.B. kojim je staratelju za poseban slučaj S.O. odobreno sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju u ime majke stranaka kao primatelja uzdržavanja s tuženikom kao davateljem uzdržavanja, poništeno, nedvojbeno je da je staratelj za

poseban slučaj sklopio ugovor o doživotnom uzdržavanju u ime majke stranaka bez potrebnog ovlaštenja. Naime, odredbom čl. 186. st. 1. ZBPO određeno je da staratelj može samo s odobrenjem organa starateljstva poduzeti posao koji prelazi okvire redovitog poslovanja imovinom i pravima štićenika, između ostalog otuđiti ili opteretiti nekretnine štićenika i otuđiti iz imovine štićenika pokretne stvari veće vrijednosti. Kako je S.O. kao staratelj za poseban slučaj u ime majke stranaka sklopio ugovor o doživotnom uzdržavanju s tuženikom bez odobrenja organa starateljstva, jer je rješenje Centra za socijalnu skrb Z.B. kojim je odobreno sklapanje ugovora staratelju za poseban slučaj poništeno, to se mora zaključiti da je ugovor o doživotnom uzdržavanju od 3. lipnja 1991. g. protivan prisilnom propisu, odredbi čl. 186. st. 1. ZBPO, kojom odredbom je određeno da takav pravni posao staratelj može poduzeti samo s odobrenjem organa starateljstva, pa je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je navedeni ugovor ništav u smislu odredbe čl. 103. st. 1. ZOO-a."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1428/08-2 od 08.XII.2008.

NIŠTAVOST UGOVORA O DOSMRTNOM UZDRŽAVANJU

Ugovor o dosmrtnom uzdržavanju protivan moralu društva

(Čl. 103. st. 1. i čl. 104. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 119/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko je ugovor o dosmrtnom uzdržavanju sklopljen nekoliko dana prije smrti primateljice uzdržavanja kada zbog teškog zdravstvenog stanja ista fizički nije bila u stanju potpisati ugovor, iako je bila pismena, već je stavila otisak kažiprsta a tužena kao davateljica uzdržavanja je u vrijeme sklapanja ugovora mogla znati da je primateljica uzdržavanja smrtno bolesna, tada je takav ugovor protivan moralu društva, odnosno ništav.

„Po mišljenju ovoga suda, sud prvog stupnja je pravilno zaključio da je predmetni ugovor nemoralan, a time i ništav u smislu odredbe čl. 103. tada važećeg ZOO-a, a to upravo iz razloga koji su i navedeni u obrazloženju prvostupanjske odluke. Naime, tužena je poduzela sve da se sporni Ugovor o dosmrtnom uzdržavanju što prije ovjeri, te je u tu svrhu dovela u K. javnu bilježnicu iz V., a nakon što joj je javna bilježnica u I. rekla da zbog zauzetosti ne može odmah izaći u bolnicu radi ovjere potpisa na predmetnom ugovoru. I svjedokinja B.Š., javni bilježnik, je izričito navela u svom iskazu da se je tuženoj žurilo, jer da je druga ugovorna strana loše. U takvoj situaciji, a pogotovo zbog činjenice da je pok. V.Š. bila u bolnici u V. od sredine kolovoza 2002. godine, tužena je mogla pričekati da bilježnica iz I. ima slobodan termin, pa da ovjeru izvrši bilježnik koji je i teritorijalno nadležan. S druge pak strane, pok. V.Š. je bila prebačena na odjel intenzivne njege kod dr. Z.M. 1. rujna 2002. godine, a sporna ovjera je izvršena već sljedećeg dana i to nakon što je javna bilježnica i sama tužena vidjela da je primateljica uzdržavanja bila priključena na monitor radi praćenja rada srca (istoj je srce radilo oslabljeno), odnosno na kisik, zbog činjenice da joj jedno plućno krilo više nije funkcioniralo, pa je ista otežano disala. U takvoj situaciji tužena je morala biti svjesna teškog zdravstvenog stanja pok. primateljice uzdržavanja, a toga je prema vještaku dr. B. B. mogla biti svjesna osoba koja je medicinski laik, pri čemu valja naglasiti da je primateljica uzdržavanja umrla svega 26 dana nakon sklapanja spornog Ugovora o dosmrtnom uzdržavanju. Nadalje, dr. Z.M. je tuženoj prije potpisa predmetnog ugovora izričito rekao da je pok. V.Š. u teškom zdravstvenom stanju, te da ista ima sumnjivo jedno plućno krilo. Upravo ta činjenica, koja se ponavlja u samoj žalbi, tuženoj je morala dodatno pobuditi svijest o tome da je primateljica uzdržavanja u teškom zdravstvenom stanju, te da bi sastavljanje ugovora o tom stanju moglo biti shvaćeno kao iskorištavanje njezina teškog položaja. Da je stanje primateljice uzdržavanja bilo izuzetno teško govori i činjenica da je ista na ugovor stavila rukoznak, a ne svoj potpis, iako je bila pismena.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1093/07-2 od 05.XI.2007.
Potvrđeno VSRH, Rev 36/08-3 od 10.XII.2008.**

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Redosljed namirivanja vjerovnika

(Čl. 139. st. 1. Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Nasljednici odgovaraju za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine time da isti nisu dužni namirivati vjerovnike ostavitelja određenim redosljedom.

„Odredbom čl. 139. st. 1. ZN-a propisano je da nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove, dok je st. 3. citirane odredbe propisano da nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine, s time da na visinu vrijednosti naslijeđene imovine i vrijednost ostaviteljevih dugova koje je nasljednik već podmirio sud pazi samo na prigovor nasljednika. Dakle, iz navedenih odredaba proizlazi da nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine naslijeđene imovine, time da nasljednik odgovara svojom a ne samo naslijeđenom imovinom, ali samo do visine naslijeđene imovine koju u stvari predstavlja vrijednost za koju je u trenutku ostaviteljeve smrti uvećana nasljednikova imovina. Međutim, suprotno stajalištima tužitelja, nasljednici odgovaraju za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine pa i kad su potpunom isplatom samo nekih ostaviteljevih vjerovnika oštetili ostale vjerovnike (tako i VSRH Rev.1470/63). Dakle, iz navedenog proizlazi da tužena nije bila dužna namirivati vjerovnike ostavitelja određenim redosljedom, već samo u iznosu njene limitirane odgovornosti, tim više što se u parnici ne može obvezati nasljednika da plati ostaviteljev dug u iznosu koji prelazi vrijednost ostaviteljeve imovine, zbog čega ako nasljednik prigovori da ostaviteljev dug, čija se isplata od njega traži, premašuje visinu vrijednosti imovine koju je naslijedio, sud prvog stupnja je dužan utvrditi vrijednost te imovine i samo u tom opsegu udovoljiti tužbenom zahtjevu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1033/08-2 od 10.VI.2008.

NAKNADNO PRONAĐENA IMOVINA

Univerzalni sukcesor

(Čl. 234. Zakona o nasljeđivanju – „Narodne novine“, br. 48/03 i 163/03;
 Čl. 29. Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03)

Kada je temeljem vlastoručne oporuke ostavitelja proglašena kao nasljednica supruga pok. ostavitelja u cijelosti, tada se smatra da je ista sveopći nasljednik (univerzalni sukcesor) ranijeg ovrhovoditelja odnosno pok. ostavitelja, time da sveopći pravni slijednik stupa na mjesto pravnog prednika u svim građanskopravnim odnosima u kojima je prednik bio, između ostalog i u ovršni postupak koji se vodi pred sudom, bez obzira što potraživanje zbog kojeg se vodi ovršni postupak nije obuhvaćeno rješenjem o nasljeđivanju.

„Ovdje valja istaknuti kako je raniji ovrhovoditelj N.L. oporučno svu svoju imovinu, nakon svoje smrti, ostavio supruzi M.L. Sukladno navedenom, javni bilježnik N.T. je dana 26. travnja 2004.g. donio rješenje o nasljeđivanju kojim je u točki I/ izreke utvrdio što čini ostavinsku imovinu ostavitelja, dok je točkom II/ izreke utvrdio, a temeljem vlastoručne oporuke, njegovom nasljednicom suprugom M.L., u cijelosti. Obzirom na navedeno evidentno je kako je upravo M.L. sveopći nasljednik (univerzalni sukcesor) ranijeg ovrhovoditelja N.L. Naime, univerzalni sukcesor je osoba koja stupa u sveukupni pravni položaj svojega prednika, u pogledu svih prava i obveza koje je prednik imao, a koje su prenosive odnosno otuđive i to časom same smrti ostavitelja, a ne donošenjem rješenja o nasljeđivanju. Sveopći pravni slijednik ne stječe samo prava i obveze kao takve, nego stupa na mjesto svojeg pravnog prednika u svim građanskopravnim odnosima u kojima je prednik bio, a što u konkretnom slučaju, predstavlja i ovršni postupak broj: I. ___/97. Prema tome, iako predmetno potraživanje nije obuhvaćeno i rješenjem o nasljeđivanju iza pok. N.L., obzirom na činjenicu da je ostavitelj oporučno svu svoju imovinu ostavio nakon svoje smrti upravo M.L., s čime su se usuglasili ostali zakonski nasljednici, ista je postala univerzalni sukcesor pok. N.L., čime je i stekla pravo nastupiti kao ovrhovoditelj u predmetu broj: I. ___/97. Naime, ne postoji nikakva presumpcija da je utvrđenje sastava ostavine u pravomoćnom rješenju o

nasljeđivanju potpuno. Ako ono nije potpuno, uvijek ga se kasnije može proširivati dopunskim rješenjima o nasljeđivanju, a da za to u parnici nije potrebno obarati nikakvu presumpciju, pri čemu se, a sukladno čl. 234. Zakona o nasljeđivanju, takva imovina, novim rješenjem, raspoređuje na temelju prije donesenog rješenja o nasljeđivanju. Obzirom na navedeno, a kako je ranijim rješenjem sva imovina ostavitelja raspoređena M.L., to bi se i predmetno potraživanje rasporedilo po istom ključu, tj. uručilo upravo M.L. Kako se po našem pravu nasljeđuje ipso iure, utvrđivanje tko je nasljednik ne služi niti tome da bi se steklo nasljedno pravo, niti da bi se steklo nasljedstvo (oboje se već zbilo u času ostaviteljeve smrti), nego samo tome da bi se omogućilo i olakšalo izvršavanje nasljeđivanjem stečenih prava i obveza, slijedom čega i u konkretnom slučaju nije potrebno postojanje samog rješenja o nasljeđivanju tj. dopunskog rješenja, a da bi se utvrdilo tko je u konkretnom predmetu univerzalni sukcesor pok. ovrhovoditelja, što je ranije i obrazloženo. Upravo i stoga u konkretnom predmetu nema mjesta primjeni čl. 29. OZ-a, a na primjenu kojeg članka se ovršenik poziva, obzirom da se predmetna odredba odnosi isključivo na slučajeve singularne sukcesije ali ne i univerzalne, budući da u takvim slučajevima samom činjenicom nasljeđivanja univerzalni slijednik stupa u pravni položaj pravnog prednika, odnosno, u konkretnom slučaju, nasljednica M.L. stupila je u pravni položaj svoga prednika N.L., na mjesto ovrhovoditelja, pri čemu se i kao građanskopravni slijednik ne može protiviti procesnoj sukcesiji te postaje stranka časom koji je relevantan za građanskopravnu sukcesiju, a to je smrt stranke.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1603/08-2 od 5.III.2009.

V. RADNO PRAVO

RADNO VRIJEME

Rad u smjenama

(Čl. 35. st. 5. Kolektivnog ugovora za djelatnost socijalne skrbi od 02. listopada 2002.godine;

Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama od 13. prosinca 2001. godine)

Ukoliko kolektivnim ugovorom za djelatnost socijalne skrbi nije predviđen rad u turnusu niti poslovi koji bi se obavljali u turnusu, tada se smatra da tužiteljica obavlja rad u smjenama zbog čega ista ima pravo na uvećanje plaće neovisno o odrađenim satima u drugoj smjeni.

„Prvostupanjski sud temeljem iznesenog zaključuje, obzirom KU za djelatnost socijalne skrbi nije predvidio ni rad u turnusu, niti poslove koji se obavljaju u turnusu, da tužiteljica obavlja rad u smjenama zbog čega joj pripada uvećanje plaće od 10% (a ne 5% kako to pogrešno smatra tuženik) i to neovisno o odrađenim satima u drugoj smjeni sukladno čl. 35. st. 5. KU za djelatnost socijalne skrbi, zbog čega je u cijelosti usvojio tužbeni zahtjev. Ovaj sud u potpunosti prihvaća materijalno-pravno stajalište prvostupanjskog suda izraženo kroz pobijanu prvostupanjsku presudu jer je isto utemeljeno na pravilnoj primjeni materijalnog prava-konkretno odredbama TKU i KU koje su ranije u ovom obrazloženju izložene, pa isto nije dovedeno u sumnju žalbenim navodima tuženika. Tek kratko valja istaći da je pravilno prvostupanjski sud utvrdio – pozivom na odredbu čl. 199. Zakona o radu- da kolektivni ugovor obvezuje sve osobe koje su ga sklopile, a kako je tužiteljica nesporno u utuženom periodu radila u smjenama, da je rad kod tuženika organiziran u smjenama bez prekida radnog vremena (u utuženom periodu A smjena od 8,00 do 12,30 sati, a B smjena od 12,30 do 17/18,00 sati) te kako Kolektivnim ugovorom za djelatnost socijalne skrbi uopće nisu određeni poslovi koji bi se u konkretnoj djelatnosti obavljali u tzv. turnusima (a sukladno odredbi čl. 53. st. 12. TKU poslovi koji se smatraju radom u turnusu utvrđuju se kolektivnim ugovorom za pojedinu javnu službu) to je pravilno

prvostupanjski sud primijenio obračunsku metodologiju za uvećanje plaće za smjenski rad – dakle za obavljanje poslova u drugoj smjeni, a ne za efektivno odrađene sate kako to pogrešno smatra tuženik jer za takvo što ne postoji uporište u izloženim odredbama kako TKU, tako i KU.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 433/08-2 od 17.IV.2007.

PLAĆA I NAKNADE PLAĆE

Ukinuta odredba Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika

(Čl. 55. st. 2. i čl. 58. st. 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske – „Narodne novine“, broj 49/02 – pročišćeni tekst;

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika – „Narodne novine“, broj 17/04;

Čl. 6. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika – „Narodne novine“, br. 10/99)

Kada Ustavni sud Republike Hrvatske nije odredio drugi rok glede prestanka važenja ukinute odredbe čl. 1. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika, tada ukinuta odredba prestaje važiti danom objave Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske u Narodnim novinama.

„Međutim, po mišljenju ovoga suda, sud prvog stupnja pogrešno je primijenio materijalno pravo i to odredbu čl. 55. st. 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu. Naime, citiranom Odlukom Ustavnog suda U-I-764/04 i dr. od 21. ožujka 2007.g., ukinuta je odredba čl. 1. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika, te je navedena odluka objavljena u Narodnim novinama br. 34 od 30. ožujka 2007.g. Ukinuta odredba čl. 1. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika izmijenila je raniji članak 6. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika, na način da se plaća dužnosnika, utvrđena u čl. 4. i 5. Zakona uvećava za 0,5% za svaku godinu navršenog sudačkog staža odnosno državnoodvjetničkog staža, a najviše za 20%. Ustavni sud RH je u citiranoj Odluci ukinuo navedenu

odredbu, što znači da je isti kod donošenja svoje odluke primijenio odredbu čl. 55. st. 1. i 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH. Naime, u stavku 1. je propisano da će Ustavni sud ukinuti zakon ili pojedine njegove odredbe, ako nije suglasan s Ustavom i zakonom. Stavkom 2. istog članka propisano je da ukinuti zakon i drugi propis, odnosno njihove ukinute odredbe, prestaju važiti danom objave odluke Ustavnog suda RH u Narodnim novinama, ako Ustavni sud ne odredi drugi rok. U konkretnom slučaju Ustavni sud RH nije odredio drugi rok glede prestanka važenja ukinute odluke čl. 1. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika, a iz čega slijedi da je ukinuta odredba prestala važiti danom objave Odluke Ustavnog suda RH u Narodnim novinama. To znači da navedena odredba ne važi od dana 30.ožujka 2007.g. Obzirom na navedeno, nije bilo osnova u konkretnom slučaju primjenjivati i stavljati u vezu navedenu odredbu Ustavnog zakona s odredbom čl. 322. st. 1. ZOO-a, to tim više što Ustavni sud RH nije poništio već ukinuo navedenu odredbu citiranog zakona. Da je kojim slučajem Ustavni sud RH poništio navedenu odredbu i da je Ustavni sud odredio da je učinak takve njegove odredbe retroaktivan, tada bi se mogla prihvatiti argumentacija tužiteljice pravilnom. No, kako to Ustavni sud nije učinio, već je ukinuo citiranu odredbu, to je jasno da navedena odredba prestaje vrijediti danom objave odluke Ustavnog suda u Narodnim novinama. Iz činjeničnog supstrata tužbe i rezultata cjelokupnog postupka, proizlazi da tužiteljica nije podnijela niti tužbu Upravnom sudu RH, niti je pokrenula postupak ocjene ustavnosti, slijedom čega se u konkretnom slučaju niti ne može primijeniti odredba čl. 58. st. 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH. Prema toj odredbi, svaka fizička i pravna osoba kojoj je povrijeđeno pravo pravomoćnim pojedinačnim aktom, donesenim na temelju poništene ali ne i ukinute odredbe drugog propisa, ima pravo podnijeti zahtjev nadležnom tijelu za izmjenu tog pojedinačnog akta odgovarajućom primjenom odredaba o ponavljanju postupka.“

**Županijski sud Varaždin, Gž. 996/08-2 od 29.V.2009.
Potvrđeno VSRH, Revr 466/08-2 od 26.XI.2008.**

PLAĆA I NAKNADE PLAĆE

Pretpostavke za umanjenje plaće radniku

(Čl. 12. st. 8. Zakona o radu – „Narodne novine“, br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 142/03, 123/03, 30/04, 137/04- pročišćeni tekst, 68/05)

Poslodavac koji prije nego što je umanjio plaću radniku, nije razradio kriterije i utvrdio ispunjenost istih nastupom konkretnih, prema kriterijima predviđenih okolnosti temeljem kojih može umanjiti radnicima plaću, nije ovlašten umanjiti plaću radnika temeljem Pravilnika o radu i Pravilnika o plaćama iz razloga što umanjenje plaće na takav način predstavlja nedopuštenu arbitrarnost poslodavca na štetu radnika, a koja se ne može tumačiti sadržajem ugovorne odredbe Ugovora o radu, mogućnosti primjene pozitivnog i negativnog stimulativnog dijela plaće.

„Po ocjeni ovog suda, nema nikakve dvojbe da u razdoblju važenja Ugovora o radu, sklopljenog između tuženika i tužitelja o zasnivanju radnog odnosa tužitelja na neodređeno vrijeme na radnom mjestu referenta općih poslova, koji ugovor je sklopljen 1. lipnja 2000.g., nema nikakve ugovorne osnove za bilo kakvo sniženje osnovne plaće tužitelja, ukoliko je tužitelj ostvarivao svoje redovno, ugovorom određeno radno vrijeme, jer navedeni ugovor regulira samo osnovnu plaću (čl. 7.) i dodatke na plaću (čl. 8. ugovora), te se u tom smislu poziva na Pravilnik o plaćama i Pravilnik o radu. Budući da spomenuti ugovor o radu ne predviđa nikakvu mogućnost umanjenja osnovne plaće tužitelja, to za vrijeme važenja tog ugovora o radu, neovisno o sadržaju tuženikovih Pravilnika o radu i Pravilnika o plaćama, nema nikakve dvojbe da tuženik nije bio ovlašten umanjivati tužiteljevu plaću, temeljem navedenih svojih općih akata, pa su ovi žalbeni navodi tuženika, kojima se ukazuje na strukturu, sadržaj i potrebni način tumačenja smisla tuženikovih pravilnika, promašeni. Naime, pravo na stimulativni dio plaće iz ugovora o radu ne može ni u kojem slučaju predstavljati osnovu za umanjenje tužiteljeve plaće prema općim aktima tuženika, jer se ta odredba ugovora o radu ne može tumačiti protivno njenom osnovnom jezičnom (gramatičkom) smislu. Naime, tuženik bi bio ovlašten na takav način postupiti samo da je temeljem navedenih načina i mogućnosti iz Pravilnika o plaćama, umanjiti

radnicima plaću u određenim poslovnim okolnostima, razradio kriterije u kojima može doći do primjene te odredbe, te prije umanjenja plaće utvrdio ispunjenost takvih kriterija nastupom konkretnih, prema kriterijima predviđenih okolnosti, jer u protivnom sporne ustege predstavljaju nedopuštenu arbitrarnost poslodavca na štetu tužitelja (radnika), koja se ne može tumačiti sadržajem ugovorne odredbe Ugovora o radu, koja tek spominje, u čl. 11. st. 2., mogućnost primjene pozitivnog ali i „negativnog stimulativnog dijela plaće“. Dakle, po ocjeni ovog suda, protivno je svim navedenim pravnim načelima jednostrano, arbitrarno umanjenje isplate ugovorene plaće bez jasnih i razrađenih kriterija za takvo postupanje, i bez utvrđenja relevantnih činjenica iz tih kriterija, koje u konkretnom slučaju takvo umanjenje opravdavaju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 577/08-2 od 21.X.2008.

ODREĐIVANJE PLAĆE

Osnova za obračun plaće

(Čl. 12. Zakona o plaćama u javnim službama – „Narodne novine“, br. 27/01;

Uredba Vlade Republike Hrvatske o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama – „Narodne novine“, br. 38/01)

Sadržaj izvješća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje nakon što je isti obavio nadzor poslovanja zdravstvenih ustanova ne može biti osnova za obračun plaće tužiteljice, iz razloga što je tužena dužna obračunavati i isplaćivati plaću tužiteljici isključivo temeljem Zakona o plaćama u javnim službama.

„Obzirom na sadržaj žalbenih navoda tužiteljice valja navesti sljedeće: Zakonom o plaćama u javnim službama (NN 27/01), koji je stupio na snagu danom objave u „Narodnim novinama“, odnosno 30. ožujka 2001.g., utvrđena su načela za određivanje plaće službenika i namještenika

u javnim službama, a navedeni zakon primjenjuje se i na pitanja plaća službenika i namještenika tužene, obzirom na sadržaj odredbe čl. 2. istog zakona. Prema odredbi čl. 4. Zakona o plaćama u javnim službama plaću službenika i namještenika čini umnožak koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta na koje je službenik i namještenik raspoređen i osnovice za izračun plaće, uvećan za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža. Vrijednosti koeficijenata radnih mjesta, sukladno odredbi čl. 7. st. 1. istog Zakona, utvrđuje Uredbom Vlada RH, a navedenu Uredbu Vlada RH je, prema odredbi čl. 11. st. 1. istog Zakona, bila dužna donijeti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Zakona o plaćama u javnim službama. Uredba Vlade RH o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama (NN 38/01) stupila je na snagu danom objave u „Narodnim novinama“, odnosno 27. travnja 2001.g. Navedenom Uredbom utvrđeni su jedinstveni nazivi radnih mjesta i koeficijenti složenosti poslova u javnim službama. Prema odredbi čl. 12. Zakona o plaćama u javnim službama službenici i namještenici zatečeni na radu u javnim službama na dan stupanja na snagu navedenog zakona, nastavljaju s radom na svojim dosadašnjim radnim mjestima i zadržavaju plaće prema propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu navedenog zakona, do rasporeda na radna mjesta i utvrđivanja plaća prema pravilniku o unutarnjem redu i propisima o plaćama sukladno odredbama tog zakona, a prema odredbi čl. 11. st. 3. istog zakona nadležna tijela javnih službi dužna su uskladiti pravilnike o unutarnjem redu javnih službi u roku od 60 dana od dana donošenja Uredbe Vlade RH iz čl. 7. st. 1. Zakona o plaćama u javnim službama. Sukladno odredbi čl. 11. st. 3. Zakona o plaćama u javnim službama na sjednici Upravnog vijeća tužene održanoj 27. prosinca 2001. g., nakon obavljenog savjetovanja s Radničkim vijećem, donesen je Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, koji je stupio na snagu 25. siječnja 2002.g., dok je Pravilnik tužene o plaćama, naknadama plaća i drugim materijalnim pravima radnika koji je donesen na sjednici Upravnog vijeća tužene održanoj 12. srpnja 2001.g., stupio na snagu 08. kolovoza 2001.g. Dakle, nakon donošenja navedenih Pravilnika tužena je bila dužna tužiteljici, kao službeniku zatečenom na radu kod tužene, isplaćivati plaću isključivo u skladu s odredbama Zakona o plaćama u javnim službama. Budući da tužiteljica svoj tužbeni zahtjev temelji isključivo na sadržaju izvješća HZZO o izvršenoj kontroli kod tužene od 10. svibnja 2004. g. i 26. siječnja 2006. g., ponavljajući iste tvrdnje i u žalbi, valja navesti da bez obzira na činjenicu da je u smislu odredbe čl. 94. Zakona o zdravstvenom osiguranju HZZO ovlašten u provedbi osnovnog zdravstvenog osiguranja, pored ostalih poslova, obavljati i nadzor poslovanja zdravstvenih ustanova, sadržaj izvješća HZZO o izvršenoj

kontroli kod tužene ne može biti osnova za obračun plaće tužiteljice, budući da je u utuženom razdoblju tužena bila dužna obračunavati i isplaćivati tužiteljici plaću isključivo u skladu s odredbama Zakona o plaćama u javnim službama, pa je prvostupanjski sud, odbivši tužbeni zahtjev tužiteljice pravilno primijenio materijalno pravo.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1681/06-2 od 05.II.2007.
Potvrđeno VSRH, Revr 276/07-2 od 28.V.2008.**

PRAVO NA POVEĆANU PLAĆU

Obavljanje poslova razminiranja protivno odredbama Zakona o razminiranju

(Čl. 7. st. 1. Zakona o razminiranju – „Narodne novine“, br. 19/96, 86/98 i 64/00)

Tužitelj koji je po nalogu tuženika, protivno odredbama Zakona o razminiranju obavljao poslove razminiranja a koji poslovi ne ulaze u djelokrug poslova radnog mjesta policajca - specijalca na kojem je tužitelj radio, ima pravo na plaću koja se redovito plaća za obavljanje poslova na razminiranju.

„Prvostupanjski sud, naime, smatra da tužitelju ne pripada pravo na pirotehnički dodatak, jer takav dodatak pripada samo zaposlenicima Hrvatskog centra za razminiranje, a ne i zaposlenicima tuženika, smatrajući ujedno da tužitelju ne pripada niti pravo na razliku plaće između plaće policajca-specijalca i plaće protueksplozijskog službenika prema podacima o visini ostvarene plaće zaposlenika tuženika B.V., budući da su tužitelj i navedeni zaposlenik tuženika radili na različitim radnim mjestima i obavljali različite poslove u različitom radnom vremenu. Međutim, iz sadržaja postupka proizlazi nespornom činjenica da je tužitelj bio zaposlen na radnom mjestu policajca- specijalca, te da je u razdoblju od 01. ožujka 1998. g. do 12. prosinca 2000. g. radio na poslovima razminiranja za gospodarske subjekte, koje poslove je obavljao po nalogu tuženika. Nesporna je i činjenica da je tužitelju u utuženom razdoblju isplaćivana plaća utvrđena za radno mjesto policajca-specijalca. Dakle, prema sadržaju

citiranih odredbi Zakona o razminiranju poslove razminiranja ovlašteno je obavljati isključivo trgovačko društvo koje osnuje ili odredi Vlada RH, a državni službenici Ministarstva unutarnjih poslova, prema izričitoj odredbi čl. 23. st. 1. istog zakona, ne mogu obavljati poslove razminiranja, niti se mogu zaposliti u ovlaštenoj pravnoj osobi, već u smislu odredbe čl. 24. istog Zakona mogu isključivo na temelju Odluke Vlade RH privremeno obavljati poslove razminiranja, najdulje tri mjeseca, u ovlaštenoj pravnoj osobi i to samo u slučajevima predviđenim citiranim odredbom. Tužitelj je, međutim, nesporno obavljao poslove razminiranja po nalogu tuženika, protivno odredbama Zakona o razminiranju, obavljajući poslove koji nedvojbeno ne ulaze u djelokrug poslova radnog mjesta policajca - specijalca, na kojem radnom mjestu je tužitelj bio zaposlen. Dakle, poslovi razminiranja nedvojbeno se moraju smatrati delikatnim i visokorizičnim poslovima, zbog čega za navedene poslove vrijede posebna pravila, kako u pogledu trajanja radnog vremena, tako i u pogledu priznavanja vremena provedenog na navedenim poslovima u mirovinski staž, a koje poslove je u utuženom razdoblju tužitelj faktično obavljao po nalogu tuženika. Navedene okolnosti, nedvojbeno, imaju utjecaja i na visinu plaće pirotehničara, jer prema odredbi čl. 51. st. 2. Pravilnika o radu Hrvatskog centra za razminiranje, koji predstavlja ovlaštenu pravnu osobu u smislu odredbe čl. 7. Zakona o razminiranju, dodatak za rad u odnosu na poslove radnog mjesta pirotehničara iznosi 170%, pri čemu valja ukazati i na činjenicu da su u smislu st. 1. iste odredbe poslovi pirotehničara utvrđeni poslovima s posebnim uvjetima rada. Kako je tužitelj po nalogu tuženika obavljao poslove razminiranja, koji poslovi ne ulaze u djelokrug poslova radnog mjesta policajca - specijalca na kojem je tužitelj radio, tužitelju prema ocjeni ovoga suda, pripada pravo na plaću za obavljene rad, pa je tuženik u obvezi za obavljene rad isplatiti tužitelju primjerenu plaću, odnosno plaću koja se redovito plaća za obavljanje takvih poslova, budući da je jedna od temeljnih obveza poslodavca iz radnog odnosa isplatiti zaposleniku plaću za obavljene rad, a imajući u vidu vrstu i prirodu obavljenih poslova."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1909/05-2 od 06.III.2006.

Potvrđeno VSRH, Revr 769/07-2 od 21. svibnja 2008.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Opasna stvar

(Čl. 109. Zakona o radu- «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 142/03, 123/03, 30/04, 137/04- pročišćeni tekst, 68/05)

Trening na zaleđenom terenu smatra se opasnom djelatnošću.

„Tužitelj je tužbu utemeljio na tvrdnji da je kod tuženika imao status igrača profesionalca temeljem sklopljenog ugovora o radu od 14.08.1998.g., time da se radilo o ugovoru sklopljenom na određeno vrijeme. Tužitelj je u tužbi tvrdio da se tuženik obvezao tužitelja osigurati za slučaj ozljede ili bolesti prouzročenih bavljenjem sportskom aktivnošću (čl. 10. toč. h Ugovora o radu), slijedom čega je po ocjeni tužitelja tuženik odgovoran tužitelju za nastalu štetu. U konkretnom slučaju prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj povrijeđen od suigrača M., tj. njegovim klizećim startom, bočno više odostraga na njegovu unutarnju, stajnu nogu, na zaleđenom terenu (što je povećalo snagu udara suigrača) udarom u njegovu nogu. Obzirom na okolnosti slučaja konkretan trening ocijenjen je opasnom djelatnosti, u odnosu na konkretnu nastalu posljedicu, a ne postoje razlozi koji tuženika oslobađaju od objektivne odgovornosti. Po ocjeni ovog suda prvostupanjski sud je na temelju pravilne ocjene provedenih dokaza osnovano zaključio da između tuženika i tužitelja zaključen radni odnos, sukladno Pravilnicima HNS-a, koji reguliraju takvu mogućnost (sklopljen je ugovor o radu; ugovorena je i isplaćena plaća; porezi i doprinosi, određene su radne obveze tužitelja, pa se radi o specifičnom, ali ipak ugovoru o radu). Iz takvog međusobnog odnosa stranaka proizlazi moguća odgovornost tuženika za naknadu štete nastala tužitelju u smislu općih propisa koji reguliraju odštetnu odgovornost. Prvostupanjski sud je utvrđenjem tuženikove odgovornosti pravilno utvrdio i obrazložio zbog čega tuženika smatra objektivno odgovornim za nastalu štetu (opasni uvjeti treninga za mogućnost povređivanja igrača međusobno i njihovog samopovređivanja), pri čemu se poziva na odgovarajuće materijalno pravne propise.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 86/05 od 15.III.2005.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Nesreća na radu

(Čl. 154. st. 2. u svezi čl. 173. i 174. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99)

Poslodavac odgovora radniku za štetu koju je isti pretrpio prilikom obavljanja poslova koji nisu u opisu njegovog radnog mjesta, a koje je obavljao na zahtjev i u korist poslodavca za vrijeme trajanja radnog vremena.

„Po ocjeni ovog suda nesrećom na radu treba smatrati ne samo nesreću koju radnik pretrpi u vršenju svog radnog mjesta na osnovu ugovora o radu, nego i pri vršenju drugih poslova koje obavlja na zahtjev i u korist svog poslodavca za vrijeme trajanja radnog vremena i unutar nekretnina poslodavca. Pri tome je očito da piljenje grana kanadskog javora, koje su se nadvile nad proizvodnu halu I tužitelja ne predstavlja redovan posao I tužitelja u realizaciji njegovog ugovora o radu, nego znači izvršenje izvanrednog posla poslodavca, za kojim se ukazala potreba njegovog izvršavanja, a pri čemu je tuženik I tužitelja za taj posao angažirao kao svog radnika, za vrijeme trajanja radnog vremena, određivši pri tome način i sredstva izvršenja tog izvanrednog posla, te angažirajući u izvršenju posla I tužitelju nadređenog radnika i druge radnike i sredstva. Navedene okolnosti predodređuju predmetni posao kao posao koji je I tužitelju dat na izvršenje u okviru izvršenja ugovora o radu, iako svojim sadržajem prelazi okvire, odnosno dužnosti I tužiteljevog radnog mjesta. Neovisno o tome da se radilo o specifičnom poslu, koji ne spada u poslove I tužiteljevog radnog mjesta, nema nikakve sumnje, što proizlazi iz sadržaja prvostupanjskog utvrđenja, a što tuženik niti ne pobija žalbenim navodima, da je tuženik organizator predmetnog posla, sječe granja i stabala kanadskog javora, te kao takav poduzetnik i odgovoran za konkretne štetne posljedice nastale u izvršenju tog posla, obzirom da nema nikakve dvojbe da se radi o opasnoj djelatnosti. Nema nikakve sumnje da tuženik, odnosno njegovi radnici, koji su I tužitelju nadređeni, odgovaraju za nastalu štetnu posljedicu zbog pada I tužitelja sa stabla, odnosno s ljestava, kada su ga, uz nadzor i sudjelovanje I tužitelju nadređenog radnika uputili na visoke ljestve, na kojima je bez potrebnog osiguranja za

slučaj pada prišao poslu piljenja grane kanadskog javora stojeći pri tome jednom nogom na stablu (grani), pri čemu je viljuškar istovremeno povlačio rezanu granu, a posao se vršio motornom pilom. Po ocjeni ovog suda u realizaciji takvog posla kumulirano je više elemenata opasnosti (rad motornom pilom; rad na visini i to na ljestvama i drvu; rezanje grane koja se istovremeno povlači viljuškarom i sl.) dakle, organizator takvog posla, u konkretnom slučaju tuženik, prema pravilnoj prvostupanjskoj ocjeni, što žalbom nije dovedeno u sumnju, kao poduzetnik opasne djelatnosti odgovoran je za nastalu štetu. U nastanku same štete tuženik ne navodi nikakve elemente I tužiteljeve suodgovornosti, pri čemu se I tužiteljev pristanak na izvršenje takvog posla ne može smatrati suodgovornošću u smislu postojanja uzročno-posljedične veze između načina izvršenja i nastale posljedice, a činjenica da je I tužiteljev rad, eventualno, trebao biti dodatno nagrađen pravom na zadržavanje (vrijednosti) drva, ne mijenja činjenični niti materijalnopравни karakter predmetnog odnosa.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1421/05-2 od 15.XI.2005.
Potvrđeno VSRH, Revr 319/07-2 od 30.IX.2008.**

NAKNADA ŠTETE

Neodređena i nepotpuna činjenična osnova tužbenog zahtjeva

(Zakon o parničnom postupku – „Narodne novine“, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05 i 2/07)

Ukoliko iz tužbe i tužbenog zahtjeva tužitelja nije razvidno o kakvoj se vrsti štete radi, ugovornoj (zbog povrede ugovorne obveze) ili vanugovornoj (deliktnoj) tada je činjenična osnova tužbenog zahtjeva tužitelja, potpuno neodređena i nepotpuna, zbog čega ista ne opravdava zahtjev za naknadu štete.

„Valja također upozoriti da postavljenim tužbenim zahtjevom tužitelj zahtijeva isplatu utuženih iznosa i s osnove naknade štete, a da niti iz činjenične osnove tužbe i navoda tužitelja tijekom postupka nije razvidno koje to pretpostavke za naknadu štete, bilo ugovorne, bilo vanugovorne,

postoje na strani tuženika da bi tuženik bio odgovoran tužitelju za nastalu štetu, po kojim kriterijima tužitelj smatra tuženika odgovornim za štetu i u čemu nalazi uzročnu vezu između eventualne štetne radnje tuženika i štete nastale tužitelju i u čemu se šteta sastoji. Kako, dakle, uopće nije razvidno o kakvoj se vrsti štete radi, ugovornoj (zbog povrede ugovorne obveze), odnosno vanugovornoj (deliktnoj), to činjenična osnova tužbenog zahtjeva tužitelja, potpuno neodređena i nepotpuna, nedvojbeno ne opravdava zahtjev za naknadu štete."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1909/05-2 od 06.III.2006.

Potvrđeno VSRH, Revr 769/07-2 od 21. svibnja 2008.

IZGUBLJENA ZARADA ZBOG NESPOSOBNOSTI ZA RAD

Razlika plaće i utvrđene mirovine

(Čl. 195. st. 2. Zakona o obveznim odnosima -„Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 113/93, 3/94, 7/96, 91/96 i 112/99)

Tužitelj koji nije umirovljen zbog posljedica prometne nesreće, nego je temeljem vlastite dispozicije i upravnog rješenja nadležnog Zavoda za mirovinsko osiguranje otišao u prijevremenu starosnu mirovinu, nema pravo na razliku između plaće koju bi ostvario da je nastavio raditi i utvrđene mirovine, budući da umirovljenje tužitelja nije u uzročno posljedičnoj vezi sa štetnim događajem.

„Nadalje, tužitelj u žalbi pobija procesnopravnu pravilnost prvostupanjskog obrazloženja u dijelu u kojem se ono odnosi na odbijajući dio tužbenog zahtjeva za dosuđenje razlike između visine plaće i prijevremene mirovine. Pri tome navodi da, po njegovu shvaćanju, nije odlučna činjenica za odbijanje tog tužbenog zahtjeva, tužiteljev sadašnji status, tj. činjenica što nije ostvario invalidsku mirovinu, nego prijevremenu starosnu mirovinu. U smislu odredbe čl. 195. ZOO-a oštećeniku pripada pravo na izgublenu zaradu i u konkretnom slučaju, neovisno što nije

ostvario invalidsku mirovinu. Navodi da je u prometnoj nesreći izgubio radnu sposobnost, pa mu u tom smislu pripada pravo na naknadu štete zbog izgubljene plaće, sve do vremena, kad bi, po sili zakona, trebao ići u starosnu mirovinu. Tužitelj bi, po redovnom tijeku stvari, od svog poslodavca ostvarivao plaću do 65 godine života, pa mu do tog vremena pripada pravo na razliku između plaće i mirovine. Činjenica da je tužitelj ispunio uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu, ne isključuje pravo tužitelja za naknadu štete uslijed gubitka plaće, do kojeg gubitka je došlo zbog štetnog događaja. Po ocjeni ovog suda, prvostupanjski sud je pravilno naglasio činjenicu da je tužitelj, prihvaćanjem ulaska u prijevremenu starosnu mirovinu, odustao od svog prvotnog zahtjeva za invalidsko umirovljenje. Jasno je da se prvenstveno u postupku invalidskog umirovljenja utvrđuju, u nadležnom postupku, na meritoran način, razlozi zbog kojih je došlo do smanjenja radne sposobnosti umirovljenika. Prema tome, obzirom da u nadležnom postupku nije proveden potreban i potpun postupak za donošenje konačnih i pravomoćnih upravnih rješenja, za ishod ovog postupka nije odlučan tijek postupka tužiteljevog umirovljenja, nego se temeljem sadašnjeg tužiteljevog statusa može jedino zaključiti da on nije ostvario pravo na invalidsku mirovinu. Jasno je da je prihvaćanjem statusa prijevremenog starosnog umirovljenja, tužitelj vlastitom dispozicijom odredio svoj radni status, pa se posljedice takve odluke ne mogu prebacivati (izravno) na teret štetnika. Pri tome treba uzeti u obzir i činjenicu da se tužitelj, po svojoj životnoj dobi, nalazio u poziciji skorog starosnog umirovljenja, a da je liječnički vještak u svom nalazu utvrdio njegove značajne degenerativne promjene, koje utječu na njegovu radnu sposobnost.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 392/07-2 od 08.V.2007.
Potvrđeno VSRH, Rev. 889/07-2 od 18.VI.2008.**

IZGUBLJENA ZARADA ZBOG NESPOSOBNOSTI ZA RAD

Povišenje rente s osnova izgubljene zarade

(Čl. 195. st. 2. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Tužitelj koji je u invalidskoj mirovini zbog posljedica prometne nesreće za koju je utvrđen isključivo odgovornim osiguranik tuženika, ima pravo na povišenje rente s osnova izgubljene zarade koju trpi u vidu razlike između iznosa starosne mirovine i plaće koju bi primao da nije umirovljen, nakon što se ostvare pretpostavke za priznavanje prava na starosnu mirovinu.

„Nadalje je prvostupanjski sud otklonio tuženikov prigovor o utjecaju na tužiteljevo pravo odlučne činjenice – ostvarenje pretpostavaka (godina života) za priznavanje prava na starosnu mirovinu, smatrajući da osiguranik koji je jednom stekao pravo na invalidsku mirovinu ne može steći pravo i na starosnu mirovinu jer takvo što nije normirano odredbama čl. 124. do 144. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju (dalje: ZMIO – NN 26/83, 5/86, 42/87, 34/89, 57/89, 40/90, 9/91, 26/93, 96/93, 44/94 i 59/96) obzirom niti jednom od navedenih odredaba nije propisano da osiguranik gubi pravo na invalidsku – i stječe pravo na starosnu mirovinu zbog toga što su ispunjene pretpostavke za ostvarenja starosne mirovine. Takvo stajalište prvostupanjskog suda jest pravilno, s aspekta prava i obveza osiguranika koja isti ostvaruje u sustavu iz invalidskog i/ili mirovinskog osiguranja, no s aspekata sadržaja odredbe čl. 195. st. 2. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO- NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01) kojom odredbom je normirana novčana renta kao naknada štete koju povrijeđeni zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za rad ima u vidu gubitka zarade, navedeno stajalište nije osnovano. Naime, osnovna pretpostavka za ocjenu osnovanosti tužiteljevog prava jest opstojnost štete. Imajući u vidu neprijepornu činjenicu da bi tužitelj (rođen 05. rujna 1935.g.) da nije stradao u prometnoj nesreći mogao raditi i ostvarivati plaću do najduže 65. godine života (neovisno o stažu osiguranja) kada bi sukladno odredbi čl. 30. tada važećeg ZMO (NN 102/98) stekao pravo na starosnu mirovinu pa bi mu radni odnos prestao sukladno odredbi čl. 103. st. 1. toč. 3. tada važećeg Zakona o radu (NN 38/95, 54/95, 64/95) jasno je da se eventualna šteta nakon ostvarenja

prava na starosnu mirovinu, u konkretnom slučaju može ukazivati isključivo kao razlika između visine tužiteljeve invalidske mirovine a u odnosu na visinu starosne mirovine koju bi od toga datuma primao da nije ostvario pravo na invalidsku mirovinu. Pri tome je dakle od odlučnog značaja činjenica da bi tužitelj, po redovnom tijeku stvari, a da nije nastradao u predmetnoj prometnoj nesreći, stekao pravo na starosnu mirovinu najkasnije s datumom navršenih 65 godina života (05. rujna 2000.g.) te od toga dana više ne bi primao plaću s osnova radnog odnosa te bi u konkretnom slučaju „izgubio“ poveznicu koja do toga vremena determinira njegovu štetu – visinu plaće. Stoga je pravilno žalbeno stajalište tuženika prema kojemu se nakon ispunjenja pretpostavaka za starosnu mirovinu, šteta koju tužitelj trpi može ukazivati isključivo iz eventualne razlike između visine invalidske mirovine koju tužitelj prima i visine starosne mirovine na koju bi imao pravo s navršenih 65 godina života.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1054/08-2 od 14.X.2008.

IZVANREDNI OTKAZ

Privremeno udaljenje radnika s posla

(Čl. 152. st. 2. Zakona o radu – „Narodne novine“ broj 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 142/03, 123/03, 30/04, 137/04- pročišćeni tekst, 68/05)

Zakon o radu ne predviđa mogućnost privremenog udaljenja s posla radnika, ukoliko takva odluka nije vezana uz izvanredni otkaz ugovora o radu.

„Po ocjeni ovog suda, nema nikakve dvojbe da je tuženik pobijanu odluku o privremenom udaljenju tužiteljice s rada donio bez pokretanja postupka izvanrednog otkazivanja ugovora o radu tužiteljici, u kojem smislu je nedvojbeno pravilan prvostupanjski zaključak da tuženik nije ovlašten donijeti samostalnu odluku o privremenom udaljenju s rada, jer tuženiku pravo na takvu odluku (dispoziciju) daje samo pretpostavka pokrenutog postupka izvanrednog otkazivanja ugovora o radu, i to u smislu odredbe čl. 145. (152.) st. 2. ZR-a. Zakon o radu niti jednim svojim propisom ne

predviđa mogućnost privremenog udaljenja s posla (s rada) radnika, ukoliko takva odluka nije vezana uz izvanredni otkaz ugovora o radu. Pri tome su potpuno promašena tuženikova prezentiranja okolnosti predmetnog događaja kao specifičnog slučaja, pri kojima navodi da je tuženik utvrdio manjak alkoholnog pića, ali da nije utvrdio razloge gubitka tog alkoholnog pića, niti koja je osoba neposredno, osobno odgovorna za to. Treba navesti da u tom smislu tuženik temelji tvrdnje o odgovornosti tužiteljice za počinjenje propusta samo na osnovu činjenice da je tužiteljica direktor sektora proizvodnje alkoholnih pića, dok ničime ne konkretizira sadržaj njezinih propusta (što očito tuženik nije niti u stanju, temeljem raspoloživih saznanja, jer uopće niti ne zna uzroke gubitka dijela predmetnog proizvoda, što i sam u žalbi potvrđuje). Tuženik niti ne konkretizira što je to tužiteljica trebala poduzeti, a nije, da do takvog, u uzročno-posljedičnom smislu nedefiniranog, gubitka dijela proizvoda ne dođe. Dakle, bez raspolaganja činjeničnom osnovom za kvalifikaciju tužiteljinih navodnih propusta, tuženik, prema objašnjenju vlastite teze, nije imao elemenata niti za pokretanje postupka izvanrednog otkazivanja ugovora o radu. U tom smislu predmetni slučaj ne predstavlja nikakav „specifičan slučaj“, nego tuženiku, evidentno, nedostaju bitni elementi za zakonito provođenje postupka izvanrednog otkazivanja ugovora o radu tužiteljici, što je, konačno, rezultiralo i tuženikovom odlukom o vraćanju tužiteljice na rad, čime je tuženik realizirao i vlastiti otklon od pobijane odluke privremenog udaljenja tužiteljice s rada, koja se, nesumnjivo, zakonito ne može donijeti kao samostalna odluka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 593/08-2 od 28.X.2008.

IZVANREDNI OTKAZ

Razlozi za izvanredni otkaz

(Čl. 7. Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 142/03, 123/03, 30/04, 137/04- pročišćeni tekst, 68/05)

Tuženik koji je sam izazvao sporno ponašanje tužitelja, onemogućivši mu formalni način protivljenja nepravilnom postupanju, na način da je tužitelju onemogućio obavljanje njegovog osnovnog posla – vozača teretnog vozila za koje poslove je prvenstveno i sklopio ugovor o radu, trajno ga degradirajući u NKV radnika na poslovima pripomoći radnicima u građevinarstvu, ne može se pozivati da ponašanje tužitelja ima značenje osobito teške povrede obveza iz radnog odnosa, budući je tužitelj samo štitio svoja prava i dostojanstvo te osnovano odbio trajno vršenje pomoćnih poslova NKV radnika.

„Po ocjeni ovog suda, sva su navedena načela obveznog prava povrijeđena od strane tuženika, kada je on, svjestan svojih obveza iz ugovora o radu sklopljenog s tužiteljem, koji je bio njegov (jedini) profesionalni vozač, te u svom ugovoru o radu poslove vozača imao navedene kao prvenstvene (uz obvezu obavljanja i drugih poslova, koji, međutim, u ugovoru o radu nisu izričito navedeni), a prilikom kupnje novog teretnog vozila za te poslove sklopio je s drugim radnikom novi ugovor o radu, te time isključio objektivnu mogućnost tužitelju da nadalje vrši poslove vozača. Očito je u skladu s naprijed navedenim načelima bilo očekivanje tužitelja da će, privremeno raditi druge, u odnosu na sadržaj ugovora o radu, sporedne poslove, za koje on nema posebne kvalifikacije, niti se ona traži, što su, očito, uvjetovale objektivne okolnosti: činjenica da tuženik neko vrijeme nije imao na raspolaganju nikakvo teretno vozilo. Očito je da je nakon izmjene objektivnih okolnosti vezanih uz tuženikovo poslovanje, tj. nakon nabave novog teretnog vozila, tuženik namjeravao izmijeniti tužiteljev radnopravni status, zadirući time faktički u sadržaj sklopljenog ugovora o radu, na način da je želio isključiti iz vršenja poslova za koje je on, prvenstveno, sklopio ugovor o radu. Prema tome, i po ocjeni ovog suda, tuženik je ustrajao na pokušaju izigravanja smisla i sadržaja sklopljenog ugovora o radu s tužiteljem, što je uzrokovalo tužiteljevu reakciju koja se ogleda kao protest u neprihvatanju drugih poslova, osim

poslova vozača (odnosno dok mu se ne povjere prvenstveno poslovi vozača). Po ocjeni ovog suda, takva je reakcija tužitelja uvjetovana i inicirana kršenjem smisla i sadržaja ugovora o radu od strane poslodavca, a kojim postupcima je poslodavac kršio naprijed navedena načela obveznog prava, koji je bio dužan u svom postupanju poštivati. Takav način postupanja poslodavca odriče mu legitimaciju inzistirati, u odnosu na tužitelja, na obvezi njegovog izvršavanja, kontinuiranog, sporedno predviđenih, pomoćnih i sličnih poslova građevinskog radnika, u smislu sadržaja ugovora o radu, koji je otkazan, i Kolektivnog ugovora i općeg akta tuženika na koji se taj ugovor o radu poziva (glede određenja sadržaja poslova za koje je ugovor o radu sklopljen). Pri tome treba navesti da je navedena reakcija tužitelja na neprimjenu, u odnosu na vrstu poslova temeljnih odredbi ugovora o radu, bila izostanak s rada 28., 29. i 30. studenog, te 1., 4., 5., 6. i 7. prosinca 2006. g., dok se, prema sadržaju prvostupanjskog utvrđenja, izostanak s rada 27. studenog 2006.g. ne odnosi na taj razlog. Osim toga, u navedene dane tužitelj je svojim postupcima jasno dao na znanje tuženiku da mu se stavlja na dispoziciju, ali za vršenje poslova zbog kojih je prvenstveno sklopio taj ugovor, što bi proizlazilo iz načela savjesnosti i poštenja u izvršavanju ugovornih obveza, ili se tuženik trebao sporazumjeti sa tužiteljem o izmjeni njegovog statusa, ili mu u tom smislu dati otkaz ugovorom o radu s ponudom izmijenjenog ugovora, ukoliko je smatrao da za to postoje činjenične i formalne pretpostavke u smislu primjene odredbe čl. 114. (121.) ZR-a."

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 733/07-2 od 18.IX.2007.
Potvrđeno VSRH, Revr. 32/08-2 od 16.IV.2008.**

ROK ZA IZVANREDNI OTKAZ

Nalaz interne revizije

(Čl. 114. st. 2. Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 142/03, 123/03, 30/04, 137/04- pročišćeni tekst, 68/05)

Ukoliko nalaz Interne revizije poslodavca sadrži sve činjenice koje prema sadržaju Odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu predstavljaju otkazne razloge, tada prekluzivan rok za donošenje Odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu počinje teći od zaključka poslodavca kojim je prihvaćen nalaz Interne revizije.

„Naime, nije sporno da je tuženik tužitelju otkazao ugovor o radu Odlukom o izvanrednom otkazu ugovora o radu od 26. siječnja 2006. godine, zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa, a koju je tužitelj počinio zlouporabom službenog položaja i ovlasti te krivotvorenjem službenih isprava. Sporno je prije svega da li je Odluka o otkazu donesena u zakonom predviđenom roku, a u svezi s čim je sporno kada je tuženik saznao za činjenice na kojima se otkaz temelji i predstavljaju otkazne razloge. Prema odredbi čl. 114. st. 2. ZR-a ugovor o radu može se izvanredno otkazati samo u roku od petnaest dana od dana saznanja za činjenicu na kojoj se izvanredni otkaz temelji. Sadržajem žalbe tuženik ustraje u tvrdnji da je za činjenice na kojima temelji Odluku o izvanrednom otkazu ugovora o radu saznao dana 12. siječnja 2006. godine, primitkom obavijesti Općinskog državnog odvjetništva u V. da je protiv tužitelja pokrenut kazneni postupak podizanjem optužnog prijedloga. Međutim, iz sadržaja provedenog dokaznog postupka, suprotno žalbenim tvrdnjama tuženika, jasno proizlazi da je tuženik imao saznanja o svim činjenicama kojima tereti tužitelja zbog zlouporabe službenog položaja i ovlasti te krivotvorenja službenih isprava, već primitkom i prihvaćanjem nalaza Interne revizije, pa i prema mišljenju ovog suda, dodatna kriminalistička obrada povodom kaznene prijave tužitelja nije utvrdila nikakve nove dodatne činjenice, a koje tuženiku nakon provedene unutarne kontrole ne bi bile poznate, kako to neosnovano sadržajem žalbe tvrdi tuženik. Naime, po ocjeni ovog suda, sud prvog stupnja je pravilno utvrdio da nalaz Interne revizije tuženika od 06. srpnja 2004. godine sadrži sve činjenice, koje prema sadržaju Odluke o izvanrednom otkazu od 26. siječnja 2006. godine

predstavljaju otkazne razloge. Pravilno stoga sud prvog stupnja ocjenjuje da je tuženik imao saznanja o razlozima, odnosno o svim činjenicama koje tužitelja terete otkazom i to od trenutka dostave izvješća Interne revizije Upravi tuženika, zbog čega je prekluzivan rok za donošenje Odluke o izvanrednom otkazu, i prema stajalištu ovog suda, počeo teći od prihvaćanja nalaza Interne revizije zaključkom Uprave tuženika od 23. srpnja 2004. godine.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 829/08-3 od 03.VI.2008.
Potvrđeno VSRH, Revr 115/09-2 od 29.IV.2009.**

PRESTANAK UGOVORA O RADU – DOSTAVA PRAVOMOĆNOG RJEŠENJA O MIROVINI ZBOG NESPOSOBNOSTI ZA RAD

Pravo na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad

(Čl. 10. Zakona o radu – „Narodne novine“, br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 142/03, 123/03, 30/04, 137/04- pročišćeni tekst, 68/05)

Kada je tužiteljica ostvarila pravo na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno po sili zakona, tada je odluka poslodavca o prestanku ugovora o radu tužiteljice isključivo deklarativne prirode, time da zbog dogovornog određenja datuma prestanka ugovora o radu nije od značaja dan pravomoćnosti rješenja HZMO kojim je tužiteljici utvrđeno pravo na invalidsku mirovinu za određenje dana prestanka radnog odnosa, iz razloga što bi dan pravomoćnosti tog rješenja bio odlučan u slučaju izostanka sporazuma ugovornih stranaka o prestanku radnog odnosa.

„Imajući u vidu gore navedena činjenična utvrđenja, prvostupanjski sud je zaključio da je neovisno o sadržaju Odluke uprave tuženika – koju naziva Odlukom o otkazu tužiteljčinog ugovora o radu – njezin radni odnos prestao sporazumom, tumačeći sadržaj navedene

Odluke u smislu odredbi čl. 319. – 321. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO – NN 35/05) koje svoju primjenu u konkretnom slučaju nalaze osnovom odredbe čl. 10. Zakona o radu (dalje: ZR – NN 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 142/03, 123/03, 30/04, 137/04- pročišćeni tekst, 68/05). Stoga prvostupanjski sud Odluku uprave tuženika o otkazu tužiteljčinog ugovora o radu tumači kao Sporazum o prestanku ugovora o radu – a ne jednostrani otkaz u smislu odredbe čl. 8. st. 3. menadžerskog ugovora o radu tužiteljice, smatrajući dalje da tuženik uopće nije trebao donositi Odluku o otkazu, već je trebao pričekati donošenje konačnog rješenja o umirovljenju tužiteljice u smislu odredbe čl. 110. st. 4. ZR-a. Obzirom na izneseno, prvostupanjski sud je zauzeo stajalište da tužiteljici ne pripadaju posebna prava ugovorena čl. 8. st. 3. i čl. 9. menadžerskog ugovora o radu slijedom čega je njezin tužbeni zahtjev odbio. No, valja istaći da je prvostupanjski sud, iako je pravilno odredio činjenicu od odlučnog značaja za ocjenu osnovanosti tužiteljčinog ugovora o radu – način prestanka njezinog ugovora o radu – to je ipak pogrešno zaključio da je njezin radni odnos prestao sporazumom. Prema sadržaju odredbe čl. 110. ZR-a ugovor o radu može prestati – između ostalog – dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini zbog opće nesposobnosti za rad (toč. 4.) ili sporazumom radnika i poslodavca (toč. 5.) ili otkazom (toč. 6.). U konkretnom slučaju, suprotno stajalištu prvostupanjskog suda – ugovor o radu tužiteljice nije prestao sporazumom nje i poslodavca, već je predmet njihovog sporazuma bilo isključivo vremensko određenje prestanka njezinog radnog odnosa, dogovorom o korištenju neiskorištenih dana godišnjeg odmora. Suprotno stajalištu tužiteljice njezin ugovor o radu nije prestao otkazom po tuženiku, već zbog ostvarenja prava na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad – dakle po sili zakona, neovisno od volje stranaka menadžerskog ugovora o radu slijedom čega i Odluka uprave tuženika o prestanku ugovora o radu može imati samo deklaratorni značaj. Upravo zbog dogovornog određenja datuma prestanka tužiteljčinog ugovora o radu, u konkretnom slučaju nije od značaja dan pravomoćnosti rješenja HZMO kojim je tužiteljici utvrđeno pravo na invalidsku mirovinu, već bi dan pravomoćnosti tog rješenja, u smislu odredbe čl. 110. toč. 4. ZR-a, bio odlučan u slučaju izostanka sporazuma ugovornih stranaka u pogledu točnog određenja posljednjeg dana rada tužiteljice.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž.1326/08-2 od 07.X.2008.
Potvrđeno VSRH, Revr 19/09-2 od 28.IV.2009.**

SUDSKI RASKID UGOVORA O RADU

Određivanje datuma sudskog raskida ugovora o radu

(Čl. 123. Zakona o radu- «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 142/03, 123/03, 30/04, 137/04- pročišćeni tekst, 68/05)

Sudski raskid ugovora o radu određuje se datumom donošenja odluke kojom se usvaja zahtjev za utvrđenjem istoga.

„Tužitelj u žalbi ujedno ukazuje na pogrešno i neosnovano određen datum sudskog raskida ugovora o radu s danom 27. siječnja 2006. godine, smatrajući da je tek s danom donošenja prvostupanjske odluke bilo moguće odrediti sudski raskid ugovora o radu, jer je pretpostavka za prihvaćanje zahtjeva poslodavca za sudski raskid ugovora o radu, utvrđenje da otkaz ugovora o radu nije dopušten. U suprotnom, prema stajalištu žalbe tužitelja, ne bi imalo smisla poništavati odluku iz formalnih razloga, ukoliko se raskid određuje s datumom uručenja takve odluke. Osnovana je međutim žalba tužitelja na odluku suda prvog stupnja glede određenja datuma sudskog raskida ugovora o radu s danom 27. siječnja 2006. godine. Naime, pravilno tužitelj smatra da je tek sa danom donošenja prvostupanjske odluke bilo moguće odrediti sudski raskid ugovora o radu, jer je pretpostavka za prihvaćanje zahtjeva poslodavca za sudski raskid ugovora o radu, utvrđenje da otkaz ugovora o radu nije dopušten.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 829/08-3 od 03.VI.2008.

RAZLOZI ZA OTKAZ

Ograničenje slobode poslovanja

(Čl. 113. st. 1. Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 142/03, 123/03, 30/04, 137/04- pročišćeni tekst)

Sud nije ovlašten uplitati se u poslovnu politiku poslodavca jer je u nadležnosti poslodavca da organizira poslovanje.

„Iako je utvrđivanje postojanja razloga za otkaz dakle podobno preispitivanju i ocjenjivanju u sudskom postupku, jer je sud ovlašten utvrditi ništavost otkaza ako za njega nisu postojali opravdani zakonom utvrđeni razlozi, sudsko utvrđivanje tih razloga ne smije dovesti do takvog ograničenja slobode poslovanja koje bi pretvorilo suce u osobe koje odlučuju o poslovnoj politici poslodavca u svezi s radnicima. Obzirom da gospodarski i socijalni razvoj društva, politički odnosi u društvu, te drugi tzv. vanjski faktori, koji nesumnjivo utječu na poslovanje, nisu uvijek predvidivi, poslodavcima mora biti priznata određena sloboda prosuđivanja. Kraj takvog stanja stvari, a naročito uzimajući u obzir činjenicu ukidanja ne samo radnog mjesta tužiteljice, već cijelog računovodstveno-knjigovodstvenog servisa, nespornu činjenicu da su se raniji komitenti tog servisa (sportski klubovi s područja grada V.) nakon toga opredijelili za knjigovodstveno –računovodstvene usluge ponuđenog im „B.Č.“ ili nekog drugog servisa po vlastitom izboru, poštujući pri tom slobodu organizacije poslovanja tuženika kao udruge, te uzimajući u obzir da je tužena poslodavac koji zapošljava manje od 20 radnika, nadalje da je tužena prije otkazivanja ugovora o radu tužiteljici zatražila mišljenje sindikalnog povjerenika, da je utvrdila otkazni rok u trajanju određenom odredbama čl. 120. st. 1. i 2. ZR-a, i prema stajalištu ovog suda za otkaz ugovora o radu ostvarili su se formalni razlozi, a u smislu odredbe čl. 119. st. 1. ZR-a i opravdani razlozi predviđeni odredbom čl. 113. st. 1. toč. 1. ZR-a, odnosno potreba za obavljanjem poslova na kojima je tužiteljica radila prestala je iz organizacijskih razloga, slijedom čega je Odluka kojom je tužiteljici otkazan ugovor o radu dopuštena.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž.846/07-2 od 28.VIII.2007.
Potvrđeno VSRH, Revr. 829/07-2 od 22.II.2007.**

NADLEŽNOST ZA ODLUČIVANJE O DISCIPLINSKOJ ODGOVORNOSTI NAMJEŠTENIKA

Zaštita namještenika

(Čl. 174. Zakona o državnim službenicima i namještenicima i o plaćama nositelja pravosudnih dužnosti - „Narodne novine“ br. 74/94., 86/94., 7/95.)

Nisu povrijeđena pravila o drugostupanjskoj zaštiti tužitelja kao namještenika time što je tuženik odlučujući o disciplinskoj odgovornosti tužitelja odlučivao po sucu pojedincu koju funkciju je vršio kao službenik ovlašten od tadašnjeg ravnatelja ustanove, a u drugom stupnju odlučivala je ista fizička osoba - u funkciji ravnatelja – preispitujući svoju prvostupanjsku odluku, iz razloga što ustanova nema ustanovljeni disciplinski sud za disciplinska djela namještenika, niti je predviđena nadležnost disciplinskog suda kao drugostupanjskog tijela.

„Prema Zakonu o državnim službenicima i namještenicima... ne proizlazi drugostupanjska nadležnost disciplinskog suda Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, pa je u duhu i smislu navedenog propisa za nadležnosti (drugostupanjsku) za odlučivanje za disciplinska djela namještenika, a uzimajući u obzir odluku Disciplinskog suda pri Ministarstvu pravosuđa, uprave i lokalne samouprave od 04. prosinca 2000.g. logično i jedino moguće da u drugom stupnju odlučuje ravnatelj KZ L. (obzirom da ta ustanova nesporno nema oformljeni disciplinski sud, odnosno da za disciplinska djela namještenika nije predviđena nadležnost disciplinskog suda kod drugostupanjskog tijela). Treba istaći da propisi radnog prava (Zakona o radu) kao opće pravne norme na koje upućuje Zakon o državnim službenicima i namještenicima... koja dolazi u obzir za primjenu u konkretnom slučaju ne predviđa mogućnost vođenja disciplinskog postupka, pa tako ne određuje niti tijela za njegovo provođenje. Dakle, u konkretnom slučaju, kada niti opći, niti poseban propis koji treba primijeniti na učinjena disciplinska djela, uz propisane sankcije koje mogu biti izrečene i određuju njihovu primjenu u konkretnim okolnostima, tada postupak koji se provodi, ukoliko nije precizno propisan treba provesti u okvirima izričitih odredbi zakona koji reguliraju tu materiju, a to je u prvom redu Zakon o državnim službenicima i namještenicima i plaćama nositelja pravosudnih dužnosti, ali treba imati i u vidu odredbe

Zakona o radu. Treba zaključiti da nema nikakve dvojbe da je postupak u slučaju disciplinskog dijela od strane službenika detaljnije i formalnije propisan Zakonom o državnim službenicima i namještenicima i plaćama nositelja pravosudnih dužnosti, u odnosu na slučaj počinjenja kaznenog dijela po namještenicima, u kojem smislu, u slučaju odgovornosti namještenika dolaze u obzir i odredbe Zakona o radu koje upućuju i na odredbe Zakona o obveznim odnosima, u kojem smislu treba tumačiti i navodnu bitnu povredu odredaba disciplinskog (kaznenog) postupka na koji se tužitelj tijekom postupka poziva. Prema tome, tuženik, u konkretnom slučaju, odlučujući o disciplinskoj odgovornosti tužitelja nije povrijedio njegova prava (procesna), kada je odlučivao o njegovoj odgovornosti po sucu pojedincu, koju funkciju je vršio službenik ovlašten od ravnatelja ustanove, dok je u drugom stupnju odlučivao pomoćnik ravnatelja (u funkciji ravnatelja), a samo zbog kadrovskih promjena kod tuženika odlučivala je ista osoba. Budući da navedeni zakoni ne propisuju koja su tijela nadležna za odlučivanje o disciplinskoj odgovornosti namještenika, te da je ravnatelj ustanove (pomoćnik u funkciji ravnatelja) čelna osoba te ustanove, kojoj je predmet od Disciplinskog suda vraćen na odlučivanje, to ničime nisu povrijeđena tužiteljeva prava zbog određenja nadležnosti drugostupanjskog odlučivanja (i osobe koja je odlučivala). Naime, potpuno je jasno da prema pravnoj naravi disciplinskog postupka, te njegovim sudionicima disciplinski postupak može voditi samo poslodavac, odnosno njegovo tijelo protiv svojeg radnika (službenika; namještenika) dok je sudska zaštita osigurana samo kroz kontrolu zakonitosti takvog postupka, a u kontroli zakonitosti sud može jedino (meritorno) poništiti odluku poslodavca ili odbiti tužbeni zahtjev. Dakle, ni u kojem smislu postupak radi sudske zaštite ne može se smatrati nastavkom disciplinskog postupka, čime u smislu primjene materijalnopravne odredbe iz čl. 47. st. 2. Zakona o državnim službenicima i namještenicima i plaćama nositelja pravosudnih dužnosti; do drugostupanjskog odlučivanja kod tuženika (zbog ukidanja prvostupanjskih postupka) nije protekao rok od godine dana od saznanja za izvršenu povredu i počinitelja do okončanja postupka zbog teške povrede službene dužnosti koje su tužitelju stavljene na teret i za koje je utvrđeno da predstavljaju sadržaj počinjene povrede."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1940/06-2 od 22.VIII.2007.

Potvrđeno VSRH, Revr. 838/07-2 od 02.IV.2008.

VI. PARNIČNI POSTUPAK

NADLEŽNOST U SPOROVIMA S MEĐUNARODNIM ELEMENTOM

Pravo reciprociteta

(Čl. 146. st. 1. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05;

Čl. 7. Aneksa „G” Sporazuma o pitanjima sukcesije (Međunarodni ugovori br. 10 Službenog Glasnika BiH od 31.12.2001.godine)

Pravo reciprociteta utvrđeno čl. 7. Aneksa „G” Sporazuma o pitanjima sukcesije daje pravo pristupa sudu u Republici Hrvatskoj, međutim isto ne uključuje pravo stranoj fizičkoj odnosno pravnoj osobi na koju se odnosi Sporazum da se postupak vodi po pravilima procesnog prava države te inozemne pravne ili fizičke osobe.

„Stajalište tužitelja o sadržaju prava reciprociteta ovaj sud ne prihvaća pravilnim jer se isto temelji na nepravilnom tumačenju dijela sadržaja čl. 7. Aneksa „G” Sporazuma o pitanjima sukcesije kojima je propisano pravo reciprociteta svih fizičkih i pravnih osoba država slijednica u konkretnom slučaju fizičkih i pravnih osoba BiH-a i RH, prava pristupa sudovima, a radi čega je prvostupanjski sud odbacivanjem tužbe tužitelja utemeljeno na čl. 146. st. 1. ZPP-a RH, pravilno primijenio ovu postupovnu odredbu, odnosno ZPP RH. Točno je da je sklopljen Sporazum o pitanjima sukcesije koji predstavlja međunarodni ugovor čijim čl. 7. Aneksa „G” toga Sporazuma je određeno da će sve fizičke i pravne osobe iz svake države slijednice, na temelju reciprociteta, imati ista prava pristupa sudovima, upravnim sudištima i tijelima te države i drugih država slijednica u svrhu ostvarivanja zaštite njihovih prava. Točno je i da je čl. 140. Ustava RH (NN 124/00 pročišćeni tekst i NN 28/01) određeno da međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjeg pravnog poretka RH, a po pravnoj su snazi iznad Zakona. Međutim, tako određeno pravo reciprociteta, smatra ovaj sud, ne daje i pravo tužiteljica da se građanski parnični postupak kakav je

predmetni postupak pred sudom RH vodi po pravilima stranog procesnog prava, a to je konkretno ZPP BiH. Naime, parnični postupak pred sudovima RH vodi se po pravilima domaćeg procesnog prava i kad su stranke inozemne osobe (lex fori), a samo izuzetno od toga pravila domaći sudovi odnosno sud RH može postupati po pravilima inozemnog procesnog prava kada takav domaći sud udovoljava zamolnicama inozemnih sudova. Kako se u konkretnom slučaju ne radi o udovoljavanju zamolnici već o vođenju građanskog parničnog postupka radi predaje u posjed nekretnine i naknade štete, pred sudom RH, to se sukladno načelu lex fori predmetni postupak treba voditi po pravilima parničnog postupka RH, odnosno Zakona o parničnom postupku RH. Dakle, pravo pristupa sudu RH kod vođenja parničnog postupka, ne uključuje i pravo stranoj fizičkoj odnosno pravnoj osobi na koju se odnosi Sporazum o pitanju sukcesije, da se i taj postupak vodi po pravilima procesnog prava države te inozemne pravne ili fizičke osobe. Kako je tužitelj nesumnjivo inozemna pravna osoba koja je pravo pristupa sudu u RH, prvostupanjskom sudu kao nadležnom sudu za vođenje predmetnog građanskog parničnog postupka utemeljila na čl. 7 Aneksa „G“ Sporazuma o sukcesiji, a koji postupak je prvostupanjski sud dužan provesti po pravilima Zakona o parničnom postupku RH, te je stoga taj sud u konkretnom slučaju nepridržavanja tužitelja dužnosti iz odredbe čl. 146. st. 1. ZPP-a, kao pravne osobe koja se nalazi u inozemstvu, a nema punomoćnika u RH, da već prigodom podnošenja tužbe imenuje punomoćnika za primanje pismena u RH, pravilnom primjenom ove odredbe ZPP-a odbacio tužbu tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1252/08-2 od 12.IX.2008.

MJESNA NADLEŽNOST

Mjesna nadležnost za poslovnu jedinicu pravne osobe

(Čl. 59. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Okolnost da je u sudskom registru upisano samo sjedište pravne osobe a ne i podružnica nije odlučna za ocjenu mjesne nadležnosti, budući se pojam podružnice ne može poistovjetiti sa

pojmom poslovne jedinice, a ukoliko se pravna osoba bavi proizvodnjom i prodajom namještaja te se dio njegove poslovne djelatnosti obavlja u prodajnom salonu izvan njegovog sjedišta, tada se prodajni salon pravne osobe ima smatrati njegovom poslovnom jedinicom, zbog čega je pored suda općemjesne nadležnosti, nadležan i sud na čijem području se ta poslovna jedinica nalazi.

„Naime, tužiteljica je tužbu protiv tuženika u ovom postupku podnijela prvostupanjskom sudu, temeljeći mjesnu nadležnost istog suda na odredbi čl. 59. ZPP-a. Slijedom navedenog, okolnost da je u sudskom registru Trgovačkog suda u Z. upisano samo sjedište pravne osobe tuženika, a nije upisana podružnica, nije odlučna za ocjenu mjesne nadležnosti suda u smislu odredbe čl. 59. ZPP-a, jer se pojam podružnice ne može poistovjetiti s pojmom poslovne jedinice. Pritom valja ukazati da su prema sadržaju općih i jamstvenih uvjeta prodaje tuženika P.L. galerije prezentacijski prostori za predstavljanje i prodaju proizvoda u kojima kupac razgledava proizvode, analizira kvalitetu, dizajn i funkcionalnost, dostupnost i cijenu, te slobodnom voljom odabire proizvode i njegove sastavnice, te prihvaćanjem ponude, odnosno plaćanja računa kupuje proizvode i prihvaća opće i jamstvene uvjete poslovanja tuženika. Dakle, prema sadržaju općih i jamstvenih uvjeta galerije tuženika su ne samo prezentacijski prostori za predstavljanje njihovih proizvoda, već su i prostori za prodaju proizvoda tuženika. Kako se tuženik prema sadržaju izvatka iz sudskog registra Trgovačkog suda u Z., između ostalog bavi i proizvodnjom i prodajom namještaja, očigledno je da se dio poslovne djelatnosti tuženika obavlja u prodajnom salonu u V., pa se i prema ocjeni ovoga suda prodajni salon tuženika u V. mora smatrati poslovnom jedinicom tuženika u smislu odredbe čl. 59. ZPP-a. Prema sadržaju spisa nije sporna činjenica da je tužiteljica 08. ožujka 2007.g. usmeno dogovorila kupnju namještaja u tuženikovom salonu u V. i da su joj u istom salonu izdani računi za kupljeni namještaj koji prileže u spisu, a koje je tužiteljica i podmirila u istom salonu, time da je prema sadržaju dopisa priloženih u spisu upućenih od strane tuženika, tužiteljica upućena da se za dogovor u vezi isporuke kupljenog namještaja obrati voditeljici prodajnog salona u V. Dakle, obzirom na nespornu činjenicu da je ugovor između stranaka o prodaji namještaja sklopljen u salonu u V., da je taj salon, sukladno općim i jamstvenim uvjetima prodaje tuženika ovlašten obavljati djelatnost prodaje namještaja, da su tužiteljici u tom salonu izdani računi za kupljeni namještaj i da je tužiteljica upućena na isti salon radi dogovora o isporuci namještaja, mora se zaključiti da je spor koji je predmet ovog postupka

nastao u povodu djelatnosti poslovne jedinice tuženika u V., zbog čega je, pored suda općemjesne nadležnosti, nadležan i prvostupanjski sud na čijem području se ta poslovna jedinica nalazi, pa je tužiteljica bila ovlaštena pokrenuti postupak kod prvostupanjskog suda kao mjesno nadležnog suda. Iz navedenih razloga se ne može prihvatiti pravilnim stajalište prvostupanjskog suda da tuženik na području tog suda nema poslovnu jedinicu i da je za suđenje u ovom postupku nadležan Općinski sud u S.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 161/09-2 od 11.III.2009.

STRANAČKA SPOSOBNOST

Nepostojanje stranačke sposobnosti tuženika u vrijeme podnošenja tužbe

(Čl. 83. st. 5. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Nepostojanje stranačke sposobnosti tuženika već u vrijeme podnošenja tužbe, zbog ranije nastupjele činjenice smrti tuženika, predstavlja nedostatak koji se ne može otkloniti, zbog čega isti sprječava daljnje vođenje parničnog postupka.

„Naime, protivno žalbi, činjenica da je tužitelj utužio tuženika koji je nedvojbeno umro prije podnošenja tužbe, ne predstavlja nedostatak koji se u smislu čl. 83. st. 1. ZPP-a može otkloniti pozivanjem tužitelja da izvrši potrebne ispravke u tužbi, jer nepostojanje stranačke sposobnosti tužitelja u postupku, koja je nastupila prije pokretanja postupka, predstavlja po stajalištu ovog suda neotklonjivi nedostatak, jer imenovani ne može biti u predmetnom postupku nositelj procesnih prava i dužnosti budući se stranačka sposobnost stječe rođenjem, a gubi smrću. Stoga prvostupanjski sud nije imao dužnost postupati po odredbi čl. 83. st. 1. i 3. ZPP-a te čl. 281. a niti čl. 109. istog Zakona, pozivati tužitelja na otklanjanje takvog nedostatka, kako to pogrešno smatra tužitelj u žalbi. Kako dakle, navedeni nedostatak, nepostojanje stranačke sposobnosti tuženika već u vrijeme podnošenja tužbe, zbog ranije nastupjele činjenice smrti tuženika,

predstavlja nedostatak koji se ne može otkloniti, te je takve prirode da sprječava daljnje vođenje parnice, to je prvostupanjski sud temeljem čl. 83. st. 5. ZPP-a pravilno tužbu tužitelja odbacio, a time pravilno primijenio i ovu odredbu Zakona o parničnom postupku, pa nije zbog toga ostvarena niti u žalbi istaknuta relativno bitna povreda iz čl. 354. st. 1. u vezi čl. 83. st. 5. ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1/09-2 od 12.I.2009.

JEDINSTVENI SUPARNIČARI

Podnošenje pravovremene žalbe od strane ostalih jedinstvenih suparničara

(Čl. 201. i 202. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Sud je dužan ispitati između ostalog i pretpostavku pravovremenosti žalbe podnijete od strane svakog jedinstvenog suparničara, što ne znači da se pravovremeno podnijeta žalba ostalih suparničara neće protezati i na tužiteljicu, budući podnošenje pravovremene žalbe od strane ostalih jedinstvenih suparničara kao parnična radnja ima učinak i na tužiteljicu za koju se zbog nepravovremenosti njezine žalbe smatra da istu radnju nije niti poduzela.

„Točne su tvrdnje žalbe tužitelja da su oni kao nasljednici iza pok. prednika M.B. čiji ugovor o dosmrtnom uzdržavanju sklopljen 21.02.00.g. sa III tužiteljem i tuženikom kao strankama ugovora pobijaju (ništavost, poništenje, a i raskid) u smislu odredbe čl. 201. ZPP-a jedinstveni suparničari jer se zbog prirode njihovog pravnog odnosa, spor može riješiti samo na jednak način prema svima njima, radi toga se oni i smatraju jednom parničnom strankom, pa u slučaju ako koji od pojedinih suparničara propusti koju parničnu radnju da se tada učinak parničnih radnji što su ih poduzeli drugi suparničari proteže i na one koji te radnje nisu poduzeli. Međutim, to ne znači da za slučaj nepravovremenog

poduzimanja parnične radnje, kao što je konkretno nepravovremeno podnošenje žalbe od strane II tužiteljice, prvostupanjski sud nije dužan razmotriti pravovremenost podnijete žalbe kao i odlučiti o eventualnoj nepravovremenosti iste, kao što je to prvostupanjski sud u konkretnom slučaju i učinio. Naime, prvostupanjski sud, između ostalih procesnih pretpostavki za podnošenje žalbe iz čl. 358. u vezi čl. 351. ZPP-a (potpunost i dopustivost) dužan je paziti i na pravovremenost podnijete žalbe kao i odlučiti o eventualnoj nepravovremenosti iste, kao što je to prvostupanjski sud u konkretnom slučaju i učinio. Naime, prvostupanjski sud, između ostalih procesnih pretpostavaka za podnošenje žalbe iz čl. 358. u vezi čl. 351. ZPP-a (potpunost i dopustivost) dužan je paziti i na pravovremenost žalbe, a to u konkretnom slučaju znači ispitati da li je predmetna žalba od strane sviju tužitelja kao žalitelja podnesena sukladno odredbi čl. 348. st. 1. ZPP-a, u roku od 15 dana. To dakle znači da je bez obzira na svojstvo tužitelja u predmetnom postupku, kao jedinstvenih suparničara, koje ima za posljedicu i primjenu odredbe čl. 201. i 202. ZPP-a, prvostupanjski sud dužan i ovlašten ispitati opstojnost procesnih pretpostavki žalitelja u konkretnom slučaju II tužiteljice za podnošenje žalbe. Naime, kada je pravni lijek, u konkretnom slučaju žalba podnijeta, bez obzira na činjenicu postojanja bilo koje vrste suparničarstva, prvostupanjski sud je dužan ispitati, između ostalog i pretpostavku pravovremenosti žalbe podnijete od strane svakog suparničara, pa tako i u predmetnom slučaju II tužiteljice. To međutim, ne znači, da pravovremeno podnijeta žalba I i III tužitelja neće protezati i na II tužiteljicu čija se parnična radnja nepravovremenog podnošenja žalbe neće smatrati niti poduzetom, što pogrešno smatra u žalbi II tužiteljica. Naime, sukladno odredbi čl. 201. ZPP-a te isto tako i čl. 202. istog Zakona posljedica podnošenja pravovremene žalbe od strane I i III tužitelja, kao parnična radnja, imat će učinak i na II tužiteljicu, za koju se zbog nepravovremenosti njezine žalbe smatra da ista tu radnju nije niti poduzela.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 921/07-2 od 27.V.2008.

PREINAKA TUŽBENOG ZAHTJEVA

Promjena istovjetnosti zahtjeva

(Čl. 191. st. 1. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Ukoliko su tužitelji tijekom postupka postavili potpuno drugačiji zahtjev od zahtjeva postavljenog u tužbi, zahtijevajući umjesto isplate troškova mjesnog prijevoza u mjestu rada isplatu troškova mjesnog prijevoza u mjestu stanovanja, tada se radi o promjeni istovjetnosti zahtjeva koja se smatra preinakom tužbe, zbog čega su isti bili dužni nakon preinake tužbe, obratiti se nadležnom državnom odvjetništvu radi mirnog rješenja spora.

„Prema sadržaju činjeničnih navoda tužbe, tužitelji su zahtjevom postavljenim u tužbi zahtijevali isplatu troškova mjesnog prijevoza u mjestu rada, da bi podneskom zaprimljenim 23. siječnja 2007.g. postavili zahtjev za isplatu troškova mjesnog prijevoza u mjestu stanovanja, dakle, potpuno drugačiji zahtjev u odnosu na zahtjev postavljen u tužbi, zbog čega se, nesumnjivo, radi o preinaci tužbe. Protivno žalbenim navodima tužitelja, ne može se smatrati da su tužitelji samo dopunili ili ispravili pojedine navode iz tužbe na način da tužbeni zahtjev nije promijenjen, niti se radi o preciziranju tužbenog zahtjeva, jer su tužitelji tijekom postupka postavili potpuno drugačiji zahtjev od zahtjeva postavljenog u tužbi, zahtijevajući umjesto isplate troškova mjesnog prijevoza u mjestu rada isplatu troškova mjesnog prijevoza u mjestu stanovanja, pa se, nedvojbeno radi o promijeni istovjetnosti zahtjeva koja se u smislu odredbe čl. 191. st. 1. ZPP-a mora smatrati preinakom tužbe, pri čemu nije od nikakvog značaja činjenica da je sadržaj zahtjeva postavljenog u tužbi posljedica pogreške punomoćnika. Međutim, činjenica da je prvostupanjski sud dopustio preinaku tužbe tužitelja ne isključuje primjenu odredbe čl. 186.a st. 1. ZPP-a, kojom odredbom je propisana dužnost osobe koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske da se prije podnošenja tužbe obrati nadležnom državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješenje spora, pa su u odnosu na zahtjev iz preinačene tužbe tužitelji bili dužni obratiti se nadležnom državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješenje spora i to prije podnošenja tužbe, jer je podnošenje zahtjeva državnom odvjetništvu procesna pretpostavka za podnošenje tužbe protiv Republike

Hrvatske u smislu odredbe čl. 186.a st. 6. ZPP-a. Kako se tužitelji sa zahtjevom iz preinačene tužbe, dakle, novim zahtjevom nisu prethodno obratili nadležnom državnom odvjetništvu radi mirnog rješenja spora, sukladno odredbi čl. 186.a st. 1. ZPP-a, to je očigledno da nije ostvarena procesna pretpostavka za vođenje postupka protiv Republike Hrvatske, pa je prvostupanjski sud, pravilno primjenjujući odredbu čl. 186.a st. 6. ZPP-a, osnovano odbacio tužbu tužitelja kao nedopuštenu.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1061/08-2 od 13.VIII.2008.

PREINAKA TUŽBENOG ZAHTJEVA

Kada sud ne izradi pisani otpravak rješenja kojim ne dopušta preinaku tužbe

(Čl. 191. st. 1. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Ukoliko prvostupanjski sud nije izradio pisani otpravak rješenja kojim nije dopustio preinaku tužbe, a stranke se nisu odrekle prava na žalbu na to rješenje, tada sud nije bio ovlašten odlučivati o prvotno postavljenom tužbenom zahtjevu, neovisno od činjenice što je smatrao da niti prvo postavljeni a niti preinačeni tužbeni zahtjev nisu osnovani.

„Primjenom pravila logičkog zaključivanja argumentum ad contrario, a i prema izričitoj odredbi čl. 378. st. 1. ZPP-a, protiv prvostupanjskog rješenja kojim nije dopuštena preinaka tužbe dopuštena je posebna žalba (čl. 378. st. 1. ZPP-a propisuje da je protiv rješenja prvostupanjskog suda dopuštena žalba ako u ZPP-u nije određeno da žalba nije dopuštena). Prvostupanjski sud nije izradio pisani otpravak rješenja kojim nije dopustio preinaku tužbe, a niti su se stranke odrekle prava na žalbu na to rješenje. U navedenim procesnim okolnostima prvostupanjski sud nije na zakonit način odlučio, niti je njegova odluka u tom smislu mogla postati pravomoćna, koji je procesno relevantan sadržaj postavljenog tužbenog zahtjeva. U navedenim okolnostima prvostupanjski

sud nije bio ovlašten odlučivati o prvotno postavljenom tužbenom zahtjevu, u tužbi, pa je u vezi s navedenim počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka na koju tužitelj žalbom ukazuje, iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a, jer svoje postupanje glede preinačenog tužbenog zahtjeva nije na valjan način obrazložio, a počinio je i bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. ZPP-a u vezi čl. 190. st. 1. i 2. u vezi čl. 191. st. 1. i čl. 378. st. 1. ZPP-a. Navedena bitna povreda, po ocjeni ovoga suda, počinjena je neovisno o činjenici da li prvostupanjski sud smatra da niti prvotni, niti preinačeni tužbeni zahtjev ne bi bili osnovani zbog promašene pasivne legitimacije, u odnosu na tuženika „C.V.“ d.d., jer prvostupanjski sud prije definitivnog odlučivanja o dopuštenosti tužiteljeve procesne dispozicije, nije bio ovlašten odlučivati o sadržaju tužbenog zahtjeva (dok se ne utvrdi koji je tužbeni zahtjev tužitelja mjerodavan za raspravljanje i odlučivanje).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 947/08-2 od 17.XI.2008.

PROTUTUŽBA

Protutužba podnesena nakon zaključenja glavne rasprave

(Čl. 189. st. 1. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Protutužba je po svojoj procesnoj naravi samostalna tužba, zbog čega sud nije bio ovlašten istu odbaciti unatoč činjenici što je ista podnesena nakon zaključenja glavne rasprave, već je sa podnesenom protutužbom bio dužan postupati kao sa samostalnom tužbom u izdvojenom postupku.

„No imajući u vidu bitnu okolnost – a koju tuženik niti ne osporava – da je doista odgovor na tužbu sa protutužbom i prijedlogom radi donošenja privremene mjere zaprimljen kod prvostupanjskog suda nakon zaključenja glavne rasprave u prvostupanjskom predmetu i nakon objave odluke o glavnoj stvari to nedvojbeno da ista ne može imati svojstvo protutužbe u predmetu kojeg je raspravljanje o glavnoj stvari okončano i

odluka suda o osnovanosti glavne stvari – objavljena. Naime, sukladno odredbi čl. 189. st. 1. ZPP-a tuženik može protutužbu podnijeti do zaključenja glavne rasprave – ako je zahtjev protutužbe u vezi s tužbenim zahtjevom ili ako se ti zahtjevi mogu međusobno prebiti ili ako se protutužbom traži utvrđenje kakvog prava ili pravnog odnosa o čijem postojanju ili nepostojanju ovisi u cijelosti ili djelomično odluka o tužbenom zahtjevu. Iz dikcije cit. odredbe ZPP-a je potpuno jasno da je rok do kojeg se protutužba može podnijeti (zaključenje glavne rasprave u predmetu u kojem se raspravlja po tužbi) određen isključivo kako bi se sadržajno ostvario institut protutužbe kojeg je smisao da se po istoj raspravlja u postupku pokrenutom po tužbi. No kako je protutužba po svojoj procesnoj naravi samostalna tužba to prvostupanjski sud unatoč činjenici što je podnesena nakon zaključenja glavne rasprave nije bio ovlašten istu odbaciti pozivom na odredbu čl. 282. st. 1. ZPP-a, već je sa njome trebao postupiti kao sa samostalnom tužbom u izdvojenom postupku. Naime, okolnost što protutužba ne udovoljava pretpostavkama propisanim odredbom čl. 189. ZPP-a ne anulira njezino svojstvo samostalne tužbe. Obzirom na prethodno navedeno sud prvog stupnja pogrešno je primijenio materijalno pravo (čl. 189. ZPP-a) kada je protutužbu odbacio umjesto da je sa istom postupio kao sa samostalnom tužbom koji status ista nedvojbeno uživa iako ne ispunjava procesne pretpostavke za razmatranje kao protutužbe.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 303/09-4 od 11.III.2009.

NOVE ČINJENICE I NOVI DOKAZI

Pravo stranaka da iznose nove činjenice i predlažu nove dokaze

(Čl. 451. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku – „Narodne novine“ br. 173/03)

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ispušten je st. 3. čl. 451. Zakona o parničnom postupku, međutim stranke nisu izgubile pravo iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze u tijeku pripremnog ročišta i glavne

rasprave prema općim pravilima na što upućuje odredba čl. 445.a Zakona o parničnom postupku.

„Tuženikov prigovor zastare, istaknut na ročištu održanom dana 14. lipnja 2007.g. sud prvog stupnja utvrđuje nedopuštenim, pozivajući se pri tom na činjenicu što je Novelom Zakona o parničnom postupku (NN 173/03) brisan stavak 3. odredbe čl. 451. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) kojim je bilo dopušteno da stranke u tijeku pripremnog ročišta i glavne rasprave mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze, a tuženik uz to i nove prigovore u vezi s pobijanim dijelom platnog naloga. Kako tuženik u prigovoru protiv rješenja o ovrsi nije istaknuo prigovor zastare, to sud prvog stupnja smatra da je isticanje takvog prigovora nastavno – nedopušteno te ga ne raspravlja niti ne ocjenjuje. No osnovan je i po ocjeni ovoga suda žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava jer je prvostupanjski sud pogrešno ocijenio istaknuti prigovor zastare nedopuštenim te ga uopće nije raspravio uslijed čega je i činjenično stanje nepotpuno utvrđeno. Naime, točno jest da je tzv. Novelom ZPP-a (Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku) ispušten članak 3. odredbe čl. 451. ZPP-a no stranke pri tom nisu izgubile pravo iznositi novote i odgovarajuće prigovore prema općim pravilima na što upućuje daljnja odredba čl. 445.a istog Zakona. Stoga je pravilnom primjenom materijalnog prava sud prvog stupnja bio dužan raspraviti i utvrditi (ne)osnovanost tuženikovog prigovora zastare utuženog potraživanja primjenom odgovarajućih odredbi Zakona o obveznim odnosima.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1235/07-2 od 15.VII.2008.

PRIZNANJE TUŽBENOG ZAHTJEVA

Priznanje činjenica

(Čl. 331. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Priznanje činjenica od kojih zavisi odluka o tužbenom zahtjevu tužitelja ne predstavlja izričito priznanje tužbenog zahtjeva od strane tuženika, iz razloga što se priznanjem tužbenog zahtjeva može smatrati samo izričita izjava tuženika da priznaje tužbeni zahtjev.

„Valja upozoriti da je priznanje tužbenog zahtjeva uvijek jednostrana parnična radnja tuženika, kojom radnjom tuženik pred sudom izričito izjavljuje da je tužiteljev zahtjev za pružanje pravne zaštite određenog sadržaja osnovan. Priznanje tužbenog zahtjeva predstavlja materijalnu procesnu dispoziciju, obzirom da se raspolaganje tuženika odnosi na sam predmet spora. Tužbeni zahtjev, čiju je osnovanost tuženik priznao, time determinira i sadržaj presude koju, nakon priznanja, donosi sud. Priznanje tužbenog zahtjeva, da bi bilo relevantno, mora biti izjavljeno od strane tuženika, odnosno njegovog punomoćnika ili osobe ovlaštene za njegovo zastupanje i mora biti izričito, a kod donošenja presude na temelju priznanja sud je dužan ispitati samo postojanje općih i posebnih pretpostavki za donošenje presude na temelju priznanja, dakle, utvrditi da li je priznanje dano od osobe koja je ovlaštena na poduzimanje parnične radnje priznanja tužbenog zahtjeva, da li je priznanje izričito i da li izvršena dispozicija nije u suprotnosti sa prisilnim propisima ili s javnim moralom. Imajući u vidu sadržaj zapisnika s ročišta održanog 18. rujna 2008.g., ocjena je i ovoga suda da se izjašnjenje tuženika ne može smatrati priznanjem tužbenog zahtjeva. Neposredno prije zaključenja glavne rasprave tuženici su na upit suca naveli „da se ne protive tužbi i tužbenom zahtjevu, jedino ne znaju kada će naći drugi smještaj da isele“. Dakle, obzirom na sadržaj zapisnika s navedenog ročišta, ne može se smatrati da su tuženici, izjašnjavajući se o tužbenom zahtjevu tužitelja, priznali tužbeni zahtjev, jer okolnost da tuženici nisu osporavali činjenice vezane uz vlasništvo i posjed predmetne nekretnine, te da se ne protive tužbenom zahtjevu tužitelja, ne može se smatrati priznanjem tužbenog zahtjeva, budući da se priznanjem tužbenog zahtjeva može smatrati jedino izričita izjava tuženika o priznanju tužbenog zahtjeva. Kako dakle, prema sadržaju

zapisnika s ročišta od 18. rujna 2008.g., tuženici nisu dali izričitu izjavu o priznanju tužbenog zahtjeva, pogrešan je zaključak prvostupanjskog suda da priznanje činjenica od kojih zavisi odluka o tužbenom zahtjevu tužitelja (vlasništvo tužitelja i posjed tuženika) predstavlja izričito priznanje tužbenog zahtjeva tužitelja, jer se priznanjem tužbenog zahtjeva može smatrati samo izričita izjava tuženika, a takvu izjavu tuženici na ročištu održanom dana 18. rujna 2008.g. nisu dali.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1504/08-2 od 01.XII.2008.

ODBACIVANJE TUŽBE

Zahtjev za mirno rješenje spora

(Čl. 186.a st. 1. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Činjenica da je zahtjev za mirno rješenje spora pogrešno zaprimljen ili upućen pojedinom odjelu Općinskog državnog odvjetništva, odnosno da je taj zahtjev podnesen uz neki drugi podnesak, ne može se tumačiti otegotno po tužitelja, koji je podnio zahtjev za mirno rješenje spora, u kojem je obrazložio osnovu i visinu zahtjeva, odnosno zbog čega traži naknadu štete i u kojem iznosu predlaže mirno rješenje spora.

„Sama činjenica da je zahtjev za mirno rješenje spora podnesen uz kaznenu prijavu, te da je isti zaprimljen u kaznenom odjelu nadležnog (stvarno i mjesno) Općinskog državnog odvjetništva u I., ni u kom slučaju ne može značiti da se tužitelj nije obratio nadležnom državnom odvjetništvu, sukladno odredbi čl. 186.a ZPP-a. Pritom valja naglasiti da je državno odvjetništvo tijelo državne vlasti koje ima pravnu osobnost, pri čemu kazneni, odnosno građansko-upravni odjel su samo dio istog tijela državne vlasti. Činjenica da je zahtjev za mirno rješenje spora pogrešno zaprimljen ili upućen pojedinom odjelu, odnosno da je taj zahtjev podnesen uz neki drugi podnesak, ni u kom slučaju ne mogu se tumačiti otegotno po

tužitelja, koji je podnio zahtjev za mirno rješenje spora, u kojem je obrazložio osnovu i visinu zahtjeva, odnosno zbog čega traži naknadu štete i u kojem iznosu predlaže mirno rješenje spora. Stoga sud prvoga stupnja nije imao nikakvog uporišta odbaciti tužbu primjenom odredbe čl. 186. a st. 6. ZPP-a. U nastavku postupka sud prvoga stupnja će utvrditi kada je točno, kojeg dana, tužitelj podnio zahtjev za mirno rješenje spora, da li je na taj zahtjev nadležno državno odvjetništvo odgovorilo u roku iz čl. 186. a ZPP-a, odnosno da li je tužba podnesena sudu prvoga stupnja prije isteka roka, te će, ovisno o tim utvrđenjima, sud prvoga stupnja donijeti novu odluku u ovom predmetu o dopuštenosti ili nedopuštenosti tužbe, odnosno nastaviti s raspravljanjem u ovom predmetu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1492/08-2 od 21.XI.2008.

SUDSKA NAGODBA

Pravomoćna sudska nagodba

(Čl. 103. st. 6. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01)

Ponovno odlučivanje o vlasništvu dijela zemljišta uz međnu nekretninu, ukoliko egzistira sudska nagodba kojom je uređeno pitanje međne linije, a time i vlasništva međnih nekretnina, bilo bi protivno institutu pravomoćnosti.

„Prije svega valja istaći da sudska nagodba, sklopljena u sudskom postupku, parničnom ili izvanparničnom, ima značaj sporazuma stranaka kojima se rješava neki njihov sporni odnos. Zaključenjem sudske nagodbe dolazi se do presuđene stvari, pri čemu je u predmetu R1. ___/05 pravomoćno utvrđena linija međe između gore navedenih nekretnina tužiteljice i tuženika. I po mišljenju ovoga suda, do primjene čl. 103. st. 6. ZV-a može doći jedino u slučaju ukoliko je sud rješenjem odredio pravac međe, u kojem slučaju svakoj stranci se daje mogućnost da nakon toga u parnici dokazuje svoje jače pravo na spornu površinu. U konkretnom slučaju sporne površine zapravo nema, budući su se stranke međusobno sporazumjele oko pravca međe, i u svezi s time postigle sudska nagodbu.

Ponovno odlučivanje o vlasništvu dijela zemljišta uz međnu nekretninu, a uz postojanje sudske nagodbe kojom je uređeno pitanje međne linije, a time i vlasništva međnih nekretnina, bilo bi protivno institutu pravomoćnosti. Stoga je u konkretnom slučaju sud prvoga stupnja pravilno odbacio tužbu tužiteljice u gore navedenom dijelu, u kojem je tužiteljica zahtijevala drugačije uređenje međe u odnosu na pravac koji je pravomoćno utvrđen sudskom nagodbom u predmetu R1. ___/05 kod istog suda prvoga stupnja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 23/09-2 od 12.I.2009.

DOPUNSKA PRESUDA

Pobijanje presude u odnosu na dio tužbenog zahtjeva o kojem sud nije odlučio

(Čl. 339. st. 2. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Ukoliko tužitelj u žalbi samo ukazuje na činjenicu da je prvostupanjski sud propustio odlučiti o dijelu tužbenog zahtjeva, ne predlažući donošenje dopunske presude, tada se ima smatrati da je u dijelu o kojem prvostupanjski sud nije odlučio pobijanom presudom, tužba tužitelja povučena, zbog čega se žalba tužitelja u dijelu kojim pobija prvostupanjsku presudu u odnosu na dio tužbenog zahtjeva o kojem nije odlučeno, smatra nedopuštenom.

„Tužitelj u žalbi ukazuje na činjenicu da mu je prvostupanjski sud pobijanom presudom dosudio s osnove pretrpljenih fizičkih bolova iznos od 1.500,00 kn, s osnove straha iznos od 1.000,00 kn i trošak liječničke svjedodžbe u iznosu od 100,00 kn, usvojivši samo dio tužbenog zahtjeva, ali da nije donio odluku u odnosu na preostali dio tužbenog zahtjeva, niti u odnosu na odbijajući dio zahtjeva postoji obrazloženje. Iz sadržaja spisa proizlazi da je prvostupanjski sud pobijanom presudom dosudio tužitelju s osnove pretrpljenih fizičkih bolova iznos od 1.500,00 kn, iako je tužitelj s navedene pravne osnove postavio zahtjev u iznosu od 3.000,00 kn, ali o preostalom dijelu zahtjeva prvostupanjski sud nije odlučio. Prema odredbi

čl. 339. st. 1. ZPP-a ako je sud propustio odlučiti o svim zahtjevima o kojima se mora odlučiti presudom ili je propustio odlučiti o dijelu zahtjeva, stranka može u roku od 15 dana od primitka presude predložiti parničnom sudu da se presuda dopuni. Ako stranka ne podnese prijedlog za donošenje dopunske presude u roku iz st. 1., smatrat će se da je tužba u tom dijelu povučena, sukladno odredbi čl. 339. st. 2. ZPP-a. Kako tužitelj u žalbi samo ukazuje na činjenicu da je prvostupanjski sud propustio odlučiti o dijelu tužbenog zahtjeva, ne predlažući donošenje dopunske presude, to se u smislu odredbe čl. 339. st. 2. ZPP-a smatra da je u dijelu o kojem prvostupanjski sud nije odlučio pobijanom presudom, tužba tužitelja povučena. Kako se, dakle, u odnosu na preostali dio zahtjeva za naknadu štete s osnove pretrpljenih fizičkih bolova o kojem je prvostupanjski sud propustio odlučiti, smatra da je tužba tužitelja povučena, žalba tužitelja u dijelu kojim pobija prvostupanjsku presudu u odnosu na dio tužbenog zahtjeva o kojem nije odlučeno, mora se smatrati nedopuštenom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.143/08-2 od 17.II.2009.

ŽALBA

Potpis podnositelja žalbe izjavljene brzojavom

(Čl. 350. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Obzirom na način izjavljivanja žalbe brzojavom i prirodu pošiljke koja se upućuje na temelju naloga pošiljatelja, oznaka na kraju teksta brzojava koja sadrži oznaku stranačke uloge te ime i prezime podnositelja žalbe, ima se smatrati potpisom podnositelja žalbe.

„Naime, žalba tužitelja izjavljena telegrafski dana 31. siječnja 2008. godine sadrži sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupati, tj. sadrži oznaku presude protiv koje se podnosi žalba, izjavu da se presuda pobija u cijelosti, a isto tako i razloge zbog kojih se žalba podnosi (presuda se pobija u cijelosti zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka,

pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava), a sadrži i ime i prezime podnositelja žalbe, pa su utoliko neosnovane žalbene tvrdnje tužitelja da je sud prvog stupnja pogrešno ocijenio žalbu potpunom u smislu iznošenja žalbenih razloga, te da su žalbeni razlozi u toj žalbi tek najavljeni i da su trebali uslijediti u dopuni žalbe u roku od 3 dana. Međutim, kako je tužitelj u žalbi izjavljenoj brzojavom dana 31. siječnja 2008. godine izričito naveo i žalbene razloge zbog kojih žalbu podnosi, to se žalba tužitelja izjavljena dana 04. veljače 2008. g. ne može smatrati podneskom nakon proteka zadnjeg dana roka za žalbu (koji je istekao 31. siječnja 2008.g.), to je sud prvog stupnja navedenu žalbu od 04. veljače 2008. g. pravilno odbacio kao nepravovremenu sukladno čl. 358. st. 1. ZPP-a. Glede žalbene tvrdnje tužitelja da je sud prvog stupnja neistinito konstatirao da predmetna žalba sadrži i potpis podnositelja žalbe iako je razvidno da takav potpis u telegrafski izjavljenoj žalbi nije sadržan, valja samo kratko reći da je navedena tvrdnja neosnovana i netočna jer navedeni brzojav na svom kraju sadrži oznaku stranačke uloge te ime i prezime podnositelja žalbe („tužitelj K.V.“), što se, obzirom na način izjavljivanja žalbe i prirodu pošiljke koja se upućuje na temelju naloga pošiljatelja, ima smatrati potpisom podnositelja žalbe.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 813/08-2 od 25.XI.2008.

VII. PARNIČNI TROŠKOVI

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Trošak postupka za mirno rješenje spora

(Čl. 186.a Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Ukoliko je trošak postupka za mirno rješenje spora bio opravdan, tužitelju pripada pravo na naknadu troškova zastupanja po odvjetniku u tom postupku – temeljem Tbr. 28. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika.

„Sud prvog stupnja je svoju odluku o usvajanju zahtjeva za isplatu troškova nastalih u postupku mirnog rješenja spora u smislu čl. 186.a ZPP-a, utemeljio na nespornom utvrđenju da je dana 11. svibnja 2007. g. tužitelj zahtjev za mirno rješenje spora uputio tuženiku i da je tim zahtjevom tražio uplatu iznosa obveznih doprinosa, poreza i prireza, sve na temelju zaključene sudske nagodbe kod Općinskog suda u V. br. P. ___/04 od 21. veljače 2005. godine, pri čemu nije sporno niti to da je tuženik izvršio obračun i uplatu zatraženih poreza i prireza, odnosno doprinosa, tek dana 30. kolovoza 2007.g. Naime, sud prvog stupnja je pravilno utvrdio da prema Tbr. 28. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, odvjetniku pripada naknada za podneske i zastupanje u predmetima i postupcima koji se vode po postojećim zakonskim propisima prije sudskog ili upravnog postupka, kao što su npr. po zahtjevu protiv osiguravajućih društava, poduzeća, socijalnog osiguranja i drugih pravnih osoba, po zahtjevima za naknadu štete neopravdano osuđenim osobama i nezakonito pritvorenim osobama, u postupku koji prethodi eksproprijaciji i sl., pri čemu se u takvim slučajevima naknada odmjerava prema Tbr. 7. toč. 1. Tarife. Osim toga, sud prvog stupnja je pravilno zaključio da je irelevantna činjenica što po zahtjevu za mirno rješenje spora nije zaključena nagodba između stranaka odnosno što nije podnesena tužba, jer je zahtjevu tužitelja tuženik udovoljio nekoliko mjeseci nakon podnesenog zahtjeva. Daljnja tvrdnja da je sudskom nagodbom naloženo

plaćanje neto iznosa, pa da se radi toga tužitelj niti ne može pozivati na odredbu čl. 83. st. 5. Zakona o radu, koja se primjenjuje od 01. siječnja 2004. godine, a niti pak na odredbu čl. 433. Ovršnog zakona, koji nalaže utuženje plaća (ili razlike plaće) u bruto iznosu, pa da je slijedom toga njegov zahtjev bio nepotreban, ovaj sud cijeni neosnovanim. U tom dijelu valja dodati da je u vrijeme sklapanja nagodbe, odnosno u periodu na koji se odnosio zahtjev tužitelja za isplatu razlike plaće na snazi bio Zakon o doprinosima za obvezna osiguranja (NN 147/02, 175/03 i 177/04), u kojem je u čl. 66. izričito bilo propisano da se doprinosi obračunavaju prilikom obračuna plaće, razlike plaće, odnosno poduzetničke plaće, a isto tako Zakonom o porezu na dohodak (NN 127/00, odnosno NN 177/04) bilo je jasno propisano u čl. 33. odnosno čl. 16. navedenih Zakona da se predujam poreza obračunava, obustavlja i isplaćuje prilikom svake isplate. Prema tome, upravo je tuženik prilikom isplate razlike plaće tužitelju propustio izvršiti uplatu dužnih doprinosa i poreza, time da je i sam zakonodavac kasnije promijenio čl. 433. Ovršnog zakona gdje je naloženo da se plaća (pa i razlike plaće) mora utužiti u bruto iznosu. Stoga je tuženik i uzrokovao podnošenje zahtjeva za mirno rješenje spora, time da je taj zahtjev tužitelj podnio nakon nešto više od tri godine od izvršene isplate neto iznosa, tuženik nije izvršio svoje zakonske obveze, glede plaćanja obveznih doprinosa, odnosno poreza na razliku plaće.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1380/08-2 od 27.X.2008.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zahtjev tuženika radi naknade parničnih troškova kada tužitelj povuče tužbu

(Čl. 193. st. 2. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Kada je tužitelj na održanom očevidu na licu mjesta povukao tužbu a tuženik je na isto pristao, te je sud povlačenje tužbe odmah i objavio, tada je tuženik zahtjev radi naknade troškova postupka bio dužan postaviti odmah na održanom

ročištu kada je proglašeno rješenje o povlačenju tužiteljeve tužbe.

„Odbivši tuženika sa zahtjevom za naknadu parničnog troška, koji je zaprimljen u predmetni spis dana 21. svibnja 2008.g., prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja navodi da je u predmetnoj pravnoj stvari tužitelj na održanom očevidu na licu mjesta dana 22. travnja 2008.g. povukao tužbu, na što je tuženik pristao u smislu odredbe čl. 193. st. 2. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) imajući u vidu što su očevidu prisustvovali i tuženik i njegov punomoćnik pa je sud povlačenje tužbe odmah i objavio. Kako je zahtjev radi naknade troškova postupka tuženik postavio tek u podnesku od 21. svibnja 2008.g., a ne odmah na održanom očevidu kada je proglašeno i rješenje o povlačenju tužiteljeve tužbe, to je isti po prvostupanjskom sudu sadržajno /iako ne eksplicitno/ kvalificiran nepravovremenim i odbijen. Pravilno je sud prvog stupnja utvrdio da je u konkretnom slučaju tuženik trebao odmah prilikom usmene objave rješenja o povlačenju tužbe na održanom očevidu (čemu je prethodio njegov izričiti pristanak) istaknuti zahtjev za naknadu troškova, u smislu odredbe čl. 164. stav 3. ZPP-a koja normira upravo konkretnu pravnu situaciju, na što uostalom upućuje i stav 6. cit. odredbe ZPP-a. Stoga su žalbeni navodi tuženika – da mu rok od 15 dana za isticanje zahtjeva za naknadu troškova postupka teče od dana primitka pisanog otpravka rješenja o povlačenju i da je zahtjev za trošak sastava odgovora na tužbu i sudske pristojbe istaknuo već u pisanom odgovoru na tužbu – bez uporišta u materijalnopравnim odredbama čl. 164. stav 3. i 6. te, argumentum a contrario i stav 8. cit. odredbe ZPP-a. Činjenica da je tuženik u odgovoru na tužbu zatražio trošak sastava odgovora na tužbu također nije od značaja za ocjenu pravovremenosti konkretnog zahtjeva koji izvire iz odredbe čl. 158. ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1153/08-2 od 04.VII.2008.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Povlačenje prijedloga za uređenje međe nakon što je ukinuto rješenje o uređenju međe

(Čl. 158. st. 1. Zakona o parničnom postupku – „Narodne novine“, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 2/07 i 84/08)

Predlagatelj koji je nakon što je ukinuto rješenje o uređenju međe, povukao prijedlog za uređenje međe, dužan je protivnoj stranci naknaditi troškove postupka.

„U konkretnom slučaju predlagatelj je, nakon što je prvo rješenje o uređenju međe ukinuto, povukao prijedlog za uređenje međe, dakle, prijedlog je povučen u procesnoj fazi u kojoj ne egzistira rješenje o uređenju međe (nakon donošenja meritorne odluke predlagatelj ne bi niti bio ovlašten na povlačenje prijedloga za uređenje međe, jer se, u ovom izvanparničnom predmetu supsidijarno primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku (NN. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 2/07, 84/08 – dalje: ZPP), koji u čl. 193. st. 2. ZPP-a propisuje da se tužba može povući do zaključenja glavne rasprave, što znači da se ne može povući nakon presuđenja, što se na odgovarajući način primjenjuje na izvanparnični postupak). Za slučaj povlačenja prijedloga za uređenje međe na odgovarajući način primjenjuje se odredba čl. 158. st. 1. ZPP-a, kojom je propisano da je tužitelj koji povuče tužbu dužan protivnoj stranci naknaditi troškove postupka koje mu je prouzročio, a prvostupanjski sud je protustranci osnovano priznao troškove sudske pristojbe na žalbu u iznosu od 600,00 kn.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 124/09-2 od 11.II.2009.

NAPLATA SUDSKE PRISTOJBE

Trošak sastava žalbe na rješenje kojim je odlučeno o plaćanju sudske pristojbe

(Čl. 155. st. 1. i 2. Zakona o parničnom postupku – „Narodne novine“, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 2/07 i 84/08)

Trošak sastava žalbe izjavljene na odbijajuće rješenje povodom prigovora ovrhovoditelja na rješenje kojim je odlučeno o plaćanju sudske pristojbe je trošak radi naplate sudske pristojbe koji ima sudskoadministrativni karakter i vodi se uz glavni, ovršni postupak, zbog čega ovrhovoditelj ne može tražiti od ovršenika naknadu troška adhezionog postupka radi naplate sudske pristojbe.

„Po ocjeni ovoga suda, žalitelj neosnovano traži naknadu troška sastava žalbe, na odbijajuće rješenje po njegovom prigovoru, od ovršenika, i pristojbe na tu žalbu. Radi se o trošku žalbe u pridruženom (adhezionom) postupku radi naplate sudske pristojbe koji ima sudskoadministrativni karakter, a koji se vodi uz glavni, ovršni postupak. Ovršenik nije stranka tog adhezionog postupka, a mogao bi biti obvezanik plaćanja sudske pristojbe samo u slučaju da ga sud (u slučaju da ovrhovoditelja oslobodi plaćanja pristojbe) pozove platiti pristojbu umjesto ovrhovoditelja (kada je pristojba plaćena iz sredstava suda: čl. 177. st. 1.-3. ZPP-a u vezi čl. 19. OZ-a), i u visini te pristojbe. Ovrhovoditelj može od ovršenika tražiti naknadu troška sudskih pristojbi samo u slučaju kada mu je taj trošak priznat kao dio troška postupka koji mu je dužan naknaditi ovršenik. To se ne odnosi na troškove adhezionog postupka naplate sudske pristojbe, što je ovdje slučaj. Radi navedenog, to nije trošak koji se ovrhovoditelju može priznati kao trošak ovršnog postupka u smislu čl. 155. st. 1. i 2. ZPP-a, u vezi čl. 19. st. 1. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 281/09-2 od 13.III.2009.

VIII. OVRŠNI POSTUPAK I **POSTUPAK OSIGURANJA**

AKTIVNA LEGITIMACIJA

Prisilna naplata troškova kaznenog postupka

(Čl. 3. st. 4. Ovršnog zakona – „Narodne novine“ br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Postupak prisilne naplate troškova kaznenog postupka iniciran po službenoj dužnosti, treba provoditi putem nadležnog državnog odvjetnika koji zastupa državu kao ovrhovoditeljicu u smislu odredbe čl. 15.a st. 1. Zakona o državnom odvjetništvu.

„Po ocjeni ovog suda temeljne procesne odredbe OZ, koje u konkretnom slučaju treba primijeniti (NN 88/05, 121/05, 67/08) ne opravdavaju tumačenje procesno pravnih karakteristika ovršnog postupka na način na kojih ih tumači žalitelj. Tako je odredbom čl. 3. st. 1. OZ-a propisano da se ovršni postupak pokreće prijedlogom ovrhovoditelja (a postupak osiguranja prijedlogom predlagatelja osiguranja). Točno je da se ovršni postupak i postupak osiguranja pokreću po službenoj dužnosti kad je to zakonom izrijekom određeno (čl. 3. st. 3. OZ-a). Međutim odredbom čl. 3. st. 4. OZ-a je određeno da ako je postupak pokrenut po službenoj dužnosti radi ostvarenja ili osiguranja tražbine određene osobe ta osoba može sudjelovati s ovlastima ovrhovoditelja. Ocjena je ovog suda da se odredba čl. 150. st. 2. ZKP, na koju se u žalbenim navodima poziva Općinski sud u P. ne može tumačiti na način da se radi o jednostranom postupku, u kojem postupa nadležni općinski sud po službenoj dužnosti, a inicijativa je Općinskog suda u P., samo na pokretanju postupka. Po ocjeni ovog suda službeno postupanje suda ne smije biti u koliziji s načinom provođenja ovrhe prema njenim posebnim odredbama koje propisuju sadržaj inicijalnog podneska za pokretanje ovrhe čl. 35. st. 1. OZ kojim je propisano da prijedlog za ovrhu mora sadržavati oznaku ovrhovoditelja i ovršenika, tražbinu čije se ostvarenje traži.... nadalje čl. 37. st. 1. OZ-a propisuje da u rješenju o ovrsi mora biti naznačena ovršna odnosno

vjerodostojna isprava na temelju koje se ovrha određuje, ovrhovoditelj i ovršenik, tražbina koja se ostvaruje i sredstvo i predmet ovrhe te drugi podaci potrebni za provedbu ovrhe. Isto tako čl. 38. st. 1. OZ određuje da se i rješenje o ovrsi dostavlja ovrhovoditelju i ovršeniku. Uz navedene propise, te uz propise koji određuju tko i na koji način zastupa državu RH, a u okviru države RH i sudova RH, po ocjeni ovog suda proizlazi zaključak da je pravilno zaključio prvostupanjski sud, kada je zaključio da se postupak prisilne naplate troškova kaznenog postupka iniciran po službenoj dužnosti, treba provoditi putem nadležnog državnog odvjetnika koji treba zastupati državu kao ovrhovoditeljicu u smislu odredbe čl. 15.a st. 1. Zakona o državnom odvjetništvu (NN 51/01, 16/07, 20/07- ispravak), a koje pri zastupanju ostvaruje i pravo na naknadu troškova u korist proračuna RH u smislu čl. 22. st. 1. i 2. navedenog Zakona.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1522/08-2 od 11.XII.2008.

JEDINSTVENI SUPARNIČARI

Ovrhovoditelji kao jedinstveni suparničari

(Čl. 201. Zakona o parničnom postupku – „Narodne novine“, br. br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Ukoliko u ovršnom postupku ima više stranaka, iste su obični suparničari, međutim ako jedan od ovrhovoditelja žalbom pobija rješenje kojim je prvostupanjski sud odlučio o žalbi ovršenica, tada zbog prirode tog rješenja sud može odlučiti samo na jednak način prema svim suparničarima odnosno prema svim ovrhovoditeljima, zbog čega će sud u takvom slučaju ovrhovoditelje tretirati kao jedinstvene suparničare.

„Ovdje valja napomenuti, a obzirom na činjenicu da je predmetno rješenje pobijao samo II ovrhovoditelj, kako su u pravilu u ovršnom postupku stranke (ako ih ima više), samo obični suparničari, što znači da je svaki od njih samostalna stranka i njegove radnje i propuštanja niti koriste niti štete drugim suparničarima (čl. 200 ZPP-a). Međutim, u konkretnom

slučaju, u ovoj fazi postupka, budući da II-ovrhovoditelj žalbom pobija rješenje kojim je prvostupanjski sud odlučio o žalbi ovršenica, zbog prirode tog rješenja o istome se može odlučiti samo na jednak način prema svim suparničarima tj. isto i u odnosu na I-ovrhovoditelja i u odnosu na II-ovrhovoditelja. Naime, zbog počinjenja apsolutno bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a u svezi čl. 19. st. 1. OZ-a, nije moguće zaključiti čija žalba je pobijanim rješenjem usvojena, a koja okolnost onemogućava i izvođenje takvog zaključka u odnosu i na I-ovrhovoditelja. Sukladno navedenom, ovaj sud je u ovoj fazi postupka tretirao ovrhovoditelje kao jedinstvene suparničare, sukladno čl. 201. ZPP-a u svezi čl. 19. st. 1. OZ-a te je i sukladno tome pobijano rješenje, povodom žalbe II ovrhovoditelja, ukinuo kako u odnosu na istog tako i u odnosu na I-ovrhovoditelja koji predmetno rješenje nije pobijao žalbom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 836/08-2 od 30.VI.2008.

PUNOMOĆ

Ovlaštenje punomoćnika

(Čl. 95. Zakona o parničnom postupku - «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03)

Punomoćnik nije ovlašten prijedlogom za ovrhu tražiti od ovršenika isplatu iznosa dijela glavnice na svoj žiro račun.

„Nadalje, odredbom čl. 95. ZPP-a određeno je da ako je stranka izdala odvjetniku punomoć za vođenje parnice, a nije pobliže odredila ovlaštenja u punomoći, odvjetnik je ovlašten na temelju takve punomoći, između ostalog, i od protivne strane primiti dosuđene troškove. Uvidom u parnični predmet iz kojeg potječe ovršna isprava (P. ___/06), utvrđeno je da je ovrhovoditeljica izdala punomoćniku punomoć bez posebnog navođenja ovlaštenja u punomoći, iz čega proizlazi da je predmetni punomoćnik ovlašten od protivne strane primiti samo dosuđene troškove, ali ne i isplatu glavnice. Kako je prijedlogom za ovrhu, podnesenim od strane punomoćnika ovrhovoditeljice, zatražena, između ostalog, i isplata 20%

iznosa glavnice na žiro-račun punomoćnika ovrhovoditelja, to je evidentno kako je predmetni prijedlog za ovrhu, u tom dijelu, protivan odredbi čl. 95. ZPP-a, a na što upućuje i ovršenik u žalbi, te usvajanjem kojeg dijela prijedloga je i prvostupanjski sud očito doveo do bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. u svezi čl. 95. ZPP-a, slijedom čega je i u tom dijelu valjalo žalbu ovršenika usvojiti i pobijano rješenje preinačiti, sukladno čl. 380. toč. 3. ZPP-a u svezi čl. 19. st. 1. OZ-a."

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1609/08-2 od 09.II.2009.

STVARI I PRAVA KOJE NE MOGU BITI PREDMETOM OVRHE

Lovačko oružje – predmet ovrhe

(Čl. 4. st. 6. Ovršnog zakona– „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Na lovačkom oružju može se provoditi ovrha uz uvjet da se poštuju sva ograničenja koje propisuje Zakon o oružju a koja se odnose na promet i prijevoz tog vrsta oružja kao i njegovu nabavu i držanje.

„Naime, prema odredbi čl. 4. st. 6. OZ-a predmet ovrhe ne mogu biti objekti, oružje i oprema, namijenjeni obrani. U tom smislu, iz mogućnosti provođenja ovrhe (što ne znači da je u cijelosti izvan prometa) je isključivo oružje namijenjeno obrani (da predmetom ovrhe ne mogu biti stvari izvan prometa, kao niti druge stvari za koje je posebnim zakonom određeno, propisano je čl. 4. st. 4. OZ-a). Konkretno oružje je lovačko oružje, koje nije izuzeto u smislu čl. 4. st. 6. OZ-a od ovrhe. U tom smislu, po ocjeni ovog suda, pogrešno je ovršenikovo tumačenje da se na predmetnom oružju može provoditi samo ovrha radi oduzimanja i sl. oružja, a ne i radi ovrhe usmjerene na prodaju oružja, kao svake druge pokretnine, radi namirenja ovrhovoditeljevog novčanog potraživanja. Po ocjeni ovog suda, takva se ovrha može provesti, ali uz poštivanje svih ograničenja koje propisuje Zakon o oružju, koja se odnose na promet i prijevoz tog vrsta oružja, njegovu nabavu i držanje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 259/09-2 od 12.III.2009.

ODREĐIVANJE I NAPLATA ZATEZNIH KAMATA

Pravo na naplatu zatezne kamate na trošak postupka

(Čl. 27. st. 2. Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05)

Ukoliko je ovršenik isplatio trošak postupka kao glavnični iznos, prije podnošenja ovršnog prijedloga, tada nema ovršne isprave koja bi bila temelj za provođenje ovršnog postupka, radi naplate zatezne kamate na trošak postupka, kao glavničnog iznosa.

„Ovaj drugostupanjski sud, prihvaćajući navode žalbe ovršenika, zauzima stajalište da u konkretnom slučaju, kada je ovršenik isplatio trošak postupka, kao glavnični iznos, prije podnošenja ovršnog prijedloga, da u takvom slučaju, kako to pravilno ističe u žalbi, nema ovršne isprave koja bi bila temelj za provođenje ovršnog postupka, radi naplate zatezne kamate na trošak postupka, kao glavničnog iznosa. Naime, prema odredbi čl. 1. st. 1. OZ-a tim Zakonom uređuje se postupak po kojemu sudovi i javni bilježnici provode prisilno ostvarenje tražbina na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava. Odredbom čl. 27. st. 2. OZ-a propisano je da ako plaćanje zatezne kamate na troškove postupka nije određeno već u ovršnoj ispravi da će sud na prijedlog ovrhovoditelja u rješenju o ovrsi odrediti naplatu tih kamata po propisanoj stopi od dana donošenja odluke, odnosno sklapanja nagodbe do naplate. St. 3. istog članka određeno je da će sud isto tako na prijedlog ovrhovoditelja odrediti naplatu zatezних kamata na troškove ovršnog postupka i osiguranja po propisanoj stopi od dana kada su ti troškovi učinjeni odnosno plaćeni, do dana naplate. Ovaj sud je stajališta da odredba čl. 27. st. 2. OZ-a kao što to pravilno smatra i ovršenik, daje pravo ovrhovoditelju na podnošenje prijedloga za ovrhu radi određivanja u ovršnom postupku i naplate kamata na trošak postupka koji je određen ovršnom ispravom samo u slučajevima kad se rješenje o ovrsi i radi naplate troškova koji su određeni ovršnom ispravom, a to znači kada ta tražbina nije ispunjena do podnošenja ovršnog prijedloga u kojem slučaju bi se stekli uvjeti za prisilno namirenje te tražbine u ovršnom postupku. Suprotno stajalištu ovrhovoditelja, ovaj sud smatra da odredba čl. 27. st. 2. OZ-a ne daje pravo na naplatu zakonske zatezne kamate ex lege, nego samo za slučaj kada su se ispunili uvjeti za prisilnu naplatu troška postupka kao glavnične tražbine, pa radi toga ovrhovoditelj

pogrešno tumači odredbu čl. 27. st. 2. OZ-a. Kod zauzimanja takvog stajališta ovaj sud je posebno imao u vidu da zatezne kamate imaju značaj akcesornosti, budući iste nastaju kao posljedica zakašnjenja u ispunjenju određene novčane obveze i teku sve do njezina ispunjenja, te dok glavna obveza ne bude ispunjena iste su kao sporedna tražbina nedjeljive od glavne obveze i sa njome čine cjelinu, a što proizlazi iz odredbe čl. 160. st. 2. Zakona o obveznim odnosima (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01; dalje: ZOO). Naime, tek nakon podmirenja glavne novčane tražbine, ako nisu plaćene i zatezne kamate, one se osamostaljuju, obračunavaju u apsolutnom iznosu kao i glavna tražbina pa se radi njihove isplate može podnijeti tužba sudu radi ostvarivanja prava na tzv. procesne kamate iz odredbe čl. 31. st. 2. ZOO-a. Dakle, u odnosu na takvu tražbinu kao glavnu tražbinu može se eventualno podnijeti samostalna tužba.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.849/08-2 od 26.V.2008.

PRIZNANJE I OVRHA STRANIH SUDSKIH ODLUKA

Priznanje strane sudske odluke u ovršnom postupku

(Čl. 17. Ovršnog zakona– „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

U ovršnom postupku sud je dužan odlučiti o priznanju strane sudske odluke kao o prethodnom pitanju ali samo s učinkom za taj postupak, ukoliko nije proveden postupak priznanja i ovrhe strane sudske odluke na temelju Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima.

„Odredbom čl. 17. OZ-a određeno je da se ovrha na temelju odluke stranog suda može odrediti i provesti u Republici Hrvatskoj samo ako ta odluka ispunjava pretpostavke za priznanje i ovrhu propisane međunarodnim sporazumom ili zakonom. Postupak priznanja i ovrhe na temelju strane sudske odluke reguliran je odredbama Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima. Točno

je da se o priznanju strane sudske odluke odlučuje u izvanparničnom postupku primjenom odredaba naprijed navedenog zakona. Međutim, ukoliko nije donesena takva odluka, o priznanju strane sudske odluke i ovrsi na temelju takve odluke može, kao o prethodnom pitanju, rješavati sud u ovršnom postupku, ali samo s učinkom za taj postupak. Dakle, pogrešno je stajalište prvostupanjskog suda da sud u ovršnom postupku nije nadležan ispitivati postojanje pretpostavki za priznanje strane sudske odluke, jer je sud u ovršnom postupku, sukladno odredbi čl. 17. OZ-a, dužan odlučiti o priznanju sudske odluke kao o prethodnom pitanju, ali samo s učinkom za taj postupak. Pri tome valja ukazati i na sadržaj odredbe čl. 101. st. 5. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima, kojom odredbom je određeno da ako o priznanju strane sudske odluke nije doneseno posebno rješenje, svaki sud može o priznanju te odluke rješavati u postupku kao o prethodnom pitanju, ali samo s učinkom za taj postupak. Stoga je i prvostupanjski sud bio dužan, budući da u konkretnom slučaju nije donesena posebna odluka o priznanju stranih sudskih odluka na kojima ovrhovoditelj temelji svoj prijedlog za ovrhu, o priznanju tih odluka odlučiti u ovršnom postupku kao o prethodnom pitanju, time da ta odluka ima učinak samo za taj postupak.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 59/09-2 od 29.I.2009.

PROKAZNI POPIS IMOVINE

Odlučivanje o prijedlogu za podnošenje prokaznog popisa imovine

(Čl. 16a. st. 2. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Neovisno od toga da li je rješenje o ovrsi donijeto od strane javnog bilježnika ili suda, ukoliko su se ispunili uvjeti iz čl. 16. a st. 2. Ovršnog zakona, ovrhovoditelj je ovlašten isključivo od suda tražiti podnošenje prokaznog popisa imovine, koji je o takvom prijedlogu dužan odlučiti.

„Prema tome, obzirom na formulaciju odredbe čl. 16a. st. 2. OZ-a, nebitno je da li je rješenje o ovrsi donijeto od strane javnog bilježnika ili suda, budući da Ovršni zakon daje ovlaštenje isključivo javnim bilježnicima da donose rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave (čl. 252.a.-252.1. OZ-a), a Ovršnim zakonom nije isključeno pravo ovrhovoditelja da traži prokazni popis imovine u slučajevima kada je rješenje o ovrsi donijeto na temelju vjerodostojne isprave, pa je stajalište prvostupanjskog suda pogrešno i neprihvatljivo. Kako se u konkretnom slučaju, prema sadržaju spisa, ovrha na žiro-računu ovršenika nije mogla provesti zbog nedostatka sredstava na istom, to je očito da su se ispunili uvjeti iz čl. 16a. st. 2. OZ-a, pri čemu je, neovisno o tome tko je donio rješenje o ovrsi, ovrhovoditelj mogao jedino i isključivo od suda tražiti podnošenje prokaznog popisa imovine obzirom na formulaciju predmetne odredbe koja niti ne predviđa mogućnost podnošenja takvog prijedloga javnom bilježniku već isključivo sudu, koji je sukladno tome i o navedenom prijedlogu dužan odlučiti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1294/08-2 od 17.XI.2008.

OVRŠNA ISPRAVA

Ovršni javnobilježnički akt

(Čl. 54. st. 1. Zakona o javnom bilježništvu – „Narodne novine“, br. 78/93 i 29/94)

Ukoliko se radi o privatnoj ispravi koja sadrži sve elemente navedene u čl. 54. st. 1. Zakona o javnom bilježništvu tada nije potrebna solemnizacija (potvrda) te isprave od strane javnog bilježnika, već je dovoljna ovjera potpisa dužnika, kojom radnjom i takva privatna isprava stječe učinak ovršne javnobilježničke isprave, temeljem koje se može tražiti određivanje ovrhe u ovršnom postupku.

„Prije svega valja ukazati da se prijedlog za ovrhu, suprotno mišljenju II. ovršenika, temelji na ovršnoj ispravi – ovršnom javnobilježničkom aktu, Ugovoru o kratkoročnoj pozajmici od 27. siječnja 1996.g., kojim je osigurana tražbina ovrhovoditelja u iznosu od 53.300,00

DEM. Naime, u konkretnom slučaju, a obzirom na datum ovjere predmetnog Ugovora o kratkoročnoj pozajmici od strane javnog bilježnika, primjenjuje se Zakon o javnom bilježništvu objavljen u NN broj: 78/93 i 29/94. Predmetnim Zakonom, u odredbi čl. 54. st. 1. određeno je da je javnobilježnički akt izvršna isprava ako je u njemu utvrđena obveza na činidbu o kojoj se stranke mogu nagoditi i ako sadrži izjavu obvezanika o tome da se na temelju tog akta može radi ostvarenja dužne činidbe, nakon dospelosti obveze, neposredno provesti prisilno izvršenje. Stavkom 6. istog članka određeno je da isti učinak kao i isprava iz st. 1. ima privatna isprava takvog sadržaja na kojoj je javni bilježnik ovjerio potpis dužnika. Prema tome, u konkretnom slučaju, a obzirom da se radi o privatnoj ispravi koja sadrži sve elemente navedene u čl. 54. st. 1. Zakona o javnom bilježništvu, a suprotno mišljenju II. ovršenika, nije potrebna solemnizacija (potvrda) te isprave od strane javnog bilježnika, već je dovoljna ovjera potpisa dužnika, kojom radnjom i takva privatna isprava stječe učinak izvršne javnobilježničke isprave, temeljem koje se može tražiti određivanje ovrhe u ovršnom postupku sukladno čl. 21. Ovršnog zakona (dalje: OZ-a).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1343/08-2 od 28.X.2008.

OVRŠNA ISPRAVA

Rok za dobrovoljno ispunjenje

(Čl. 26. st. 3. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Ukoliko u ovršnoj ispravi nije određen rok za dobrovoljno namirenje troškova postupka, a koji rok nije određen niti odredbama Zakona o kaznenom postupku kojim se propisuju troškovi kaznenog postupka, a ovrhovoditelj u ovršnom prijedlogu ne zatraži da sud odredi isti, tada će sud odrediti rok za dobrovoljno ispunjenje.

„Osnovano ovršenik u žalbi navodi da rješenje o obvezi naknade troškova kaznenog postupka, koje predstavlja ovršnu ispravu u ovom

predmetu, nije postalo ovršivo, jer tom ovršnom ispravom nije određen rok za dobrovoljno namirenje troškova postupka, a taj rok nije određen niti mjerodavnim odredbama čl. 119. do 126. Zakona o kaznenom postupku (NN. 110/97; 27/98; 58/99; 112/99; 58/02; 143/02 i 115/06 – dalje: ZKP), kojima se propisuju troškovi kaznenog postupka. Stoga je u konkretnoj procesnopravnoj situaciji ovrhovoditeljica trebala zatražiti od ovršnog suda da ovršni sud odredi rok ovršeniku za dobrovoljno ispunjenje obveze, odnosno, ukoliko u ovršnom prijedlogu i nije bilo zatraženo određenje tog roka, prvostupanjski sud je taj rok trebao sam odrediti primjenom odredbe čl. 26. st. 3. OZ-a, a kako određenje tog roka, osim procesnopavnog značaja, ima i materijalnopravni značaj, to je ovaj sud u smislu odredbe čl. 373. st. 3. u vezi čl. 381. ZPP-a, u vezi čl. 19. st. 1. i 2. i čl. 26. st. 3. OZ-a, preinačio u tom dijelu prvostupanjsko rješenje o ovrsi i sam odredio taj rok za dobrovoljno ispunjenje, međutim, o određenju tog roka ne ovisi, u sadržajnom smislu, zakonitost pobijanog rješenja o ovrsi. Dakle, ovaj sud je odmah i nadalje ispitao osnovanost/ neosnovanost daljnjih žalbenih razloga kojima se pobija prvostupanjsko rješenje o ovrsi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1246/08-2 od 16.X.2008.

OVRŠNA ISPRAVA

Ugovor o kreditu

(Čl. 3. Zakona o javnom bilježništvu – „Narodne novine“, br. 78/93 i 29/94)

Ugovor o kreditu koji ne predstavlja javnobilježnički akt, javnobilježničku potvrdu niti javnobilježnički zapisnik, ne smatra se ovršnom ispravom.

„Nadalje, potpuno je neosnovana i u suprotnosti sa sadržajem isprava na kojima se temelji pobijana presuda, žalbena tvrdnja II tuženika da tužitelj nije imao pravni interes za sudsku zaštitu podnošenjem tužbe jer da je raspolagao ovršnom ispravom – Ugovorom o kreditu sklopljenim u obliku javnobilježničkog akta, temeljem kojeg se može neposredno pokrenuti ovrha. Prema čl. 3. st. 1. Zakona o javnom bilježništvu (NN

78/93 i 29/94; skraćeno; ZJB) javnobilježničke isprave su isprave o pravnim poslovima i izjavama koje su sastavili javni bilježnici (javnobilježnički akti), zapisnici o pravnim radnjama koje su obavili ili kojima su bili nazočni javni bilježnici (javnobilježnički zapisnici) i potvrde o činjenicama koje su posvjedočili javni bilježnici (javnobilježnička potvrda). Predmetni Ugovor ne predstavlja niti javnobilježnički akt, niti javnobilježnički zapisnik, niti javnobilježničku potvrdu u smislu čl. 3. st. 1. ZJB-a, već se radi isključivo o privatnoj ispravi stranaka. Stoga je sud prvog stupnja pravilno tretirajući predmetni Ugovor privatnom ispravom koja nije stekla svojstvo ovršnosti, raspravio sve činjenice odlučne za donošenje odluke o osnovanosti tužbenog zahtjeva tužitelja, te uz pravilnu primjenu materijalnog prava isti u cijelosti usvojio.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 975/08-2 od 01.X.2008.

OVRŠNA SUDSKA ODLUKA I OVRŠNA SUDSKA NAGODBA

Ovlaštenje ovršnog suda

(Čl. 48. st. 1. i 2. Zakona o porezu na dohodak – „Narodne novine“, br. 127/00, 150/02, 163/03 i 30/04)

Kada osnovanost ovrhe ovisi o interpretaciji sadržaja sudske nagodbe, ovršni sud nije ovlašten uputiti ovršenika u parnicu radi proglašenja ovrhe nedopustivom, budući je dužan interpretirati sadržaj sudske nagodbe, prema njenom prvenstveno gramatičkom sadržaju, time da je vezan načelom formalnog legaliteta kao što je dužan voditi računa o prisilnim materijalnopравnim propisima.

„Po ocjeni ovog suda, nema nikakve dvojbe da između stranaka nije sporno koliko je plaćeno i kome s naslova sudske nagodbe sklopljene između stranaka u parničnom predmetu prvostupanjskog suda br. P.____/03-64 od 13. studenog 2006.g. Radi navedenog, nisu sporne činjenice koje se tiču sadržaja i načina na koji je navedena sudska nagodba izvršena, no sporno je da li je time izvršena sudska nagodba u cijelosti ili

djelomično, jer stranke na različite načine tumače sadržaj obveza koje za njih proizlaze iz te nagodbe. Po ocjeni ovoga suda, izraženoj već u ukidnom rješenju ovoga suda br. Gž. ___/07-2 od 07. rujna 2007.g., kojim je ukinuto rješenje o upućenju ovršenika na parnicu, radi proglašenja ovrhe nedopustivom, u navedenim, nespornim činjeničnim okolnostima glede opsega i načina izvršenja isplate od strane ovršenika, nisu bile ispunjene pretpostavke da se ovršenika uputi na parnicu radi proglašenja ovrhe nedopustivom, jer bi bilo mjesta upućenju na parnicu samo u slučaju, ako bi bila sporna činjenična osnova ovrhovoditeljevog potraživanja, a ne i u slučaju (konkretnom) kada osnovanost ovrhe ovisi o interpretaciji sadržaja sudske nagodbe, jer je o tom pitanju, po ocjeni ovog suda, dužan odlučiti sam ovršni sud (ovlašten je interpretirati sadržaj sudske nagodbe). Ukoliko bi sudska nagodba bila nezakonita, odnosno ukoliko bi postojao bilo koji razlog za njeno pobijanje, o tome bi se moglo odlučiti samo konstitutivnom sudskom odlukom, a ne putem parnice radi nedopustivosti ovrhe. Prema tome, predstoji potreba tumačenja sudske nagodbe, prema njenom, prvenstveno gramatičkom, sadržaju, uz sve materijalnopravne posljedice takvog tumačenja, pri čemu treba istaći da je ovršni sud pri tome vezan načelom formalnog legaliteta, ali je dužan voditi računa i o prisilnim materijalnopravnim propisima koji određuju materijalnopravne posljedice novčanih isplata između određenih pravnih subjekata ukoliko oni utječu na sadržaj opsega i visine obveze pojedine stranke ugovora o nagodbi, u kojem smislu osnovano žalitelj ukazuje na sadržaj odredbe čl. 32. st. 1. i 3. toč. 2., st. 5. toč. 1., te čl. 48. st. 1. i 2. Zakona o porezu na dohodak (na osnovu autorske naknade), jer su i toj obvezi stranke bile dužne voditi računa prilikom sklapanja sudske nagodbe. Nadalje, nije odlučna činjenica prema kojoj materijalnopravnoj kvalifikaciji je ovršenik izvršio plaćanje, odnosno da li takva materijalnopravna kvalifikacija iziskuje i neke njegove daljnje troškove (uplate koje se trebaju smatrati izvršenim u korist ovrhovoditelja), jer je u nagodbi, kao jedina oznaka novčanog iznosa korišten, kao iznos uplate: iznos od 350.000,00 kn, koji se i uplaćuje na tekući račun, što treba tumačiti kao uplatu bruto iznosa. U navedenom smislu i čl. 240. OZ-a regulirajući pitanje i način prisilnog namirenja plaće, propisuje plaću radnika kao bruto plaću, na koji način regulira i naknadu plaće (st. 5. navedenog članka). Treba navesti da odredba Zakona o porezu na dohodak predmetnu osnovu potraživanja glede poreznog tretmana (a i prava koja ona primatelju posljedično proizvodi) regulira po načelima po kojima regulira i plaću (time da uplatu vrši drugi isplatitelj), jer čl. 32. st. 5. Zakona o porezu na dohotak primitke (neto) s osnova autorskih naknada klasificira kao dohodak na koji se na isti način i uz istu svrhu plaćaju porezi i doprinosi u korist primatelja. Radi navedenog, takvu

obvezu uplate drugog uplatitelja treba smatrati kao vrstu uplate koja se smatra dohotkom u smislu poreznih propisa, u kojem smislu su svrha i posljedica takve uplate izjednačeni sa uplatom plaće (koju uplatu vrši drugi isplatelj), što znači da nedefinirano određenje (određeno samo visinom iznosa) iz sudske nagodbe: radi li se o bruto ili neto iznosu treba tumačiti uz pretpostavku da je ugovoren bruto iznos (neto iznos bi trebalo izričito ugovoriti).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 928/08-2 od 03.X.2008.

OVRŠNA JAVNOBILJEŽNIČKA ODLUKA I OVRŠNA JAVNOBILJEŽNIČKA ISPRAVA

Pobijanje rješenja o ovrsci na temelju osporavanja sadržaja ovršne isprave

(Čl. 21. st. 1. toč. 4. Ovršnog zakona– „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Ovršenici nisu ovlašteni pobijati rješenje o ovrsci na temelju osporavanja sadržaja ovršne isprave ukoliko ne pobijaju ispravu solemniziranu po javnom bilježniku, a što mogu ostvariti samo u parnici koja ima za predmet pobijanje (poništenje) takve isprave.

„Ovršenici pobijaju vjerodostojnost sadržaja ovršne isprave, obzirom da se iz sadržaja žalbe može zaključiti, da oni, suprotno sadržaju čl. 1. ugovora koji predstavlja po javnom bilježniku solemniziranu ispravu (javnobilježnički akt), tvrde da ugovorna obveza iz ugovora o zajmu nije niti nastala, odnosno da ovrhovoditeljica, kao zajmodavatelj nije glavnom dužniku niti isplatila iznos za koji je navedeno da ga je glavni dužnik primio s naslova sklopljenog ugovora o zajmu. Takva tvrdnja protivna je sadržaju po javnom bilježniku solemniziranog ugovora, a koji, po svojem obliku nesumnjivo predstavlja ovršnu ispravu, jer je tako propisano odredbom čl. 21. st. 1. toč. 4. OZ-a. Da bi se mogla otkloniti primjena navedene javnobilježničke isprave, uz sve posljedice koje ona svojim sadržajem

određuje, trebao bi, po ocjeni ovog suda biti ispunjen žalbeni razlog iz čl. 46. st. 1. toč. 3. OZ-a a taj žalbeni razlog glasi (ovršnik može izjaviti žalbu): ako je ovršna isprava ukinuta, poništena, preinačena ili na drugi način stavljena izvan snage, odnosno ako je na drugi način izgubila svoju djelotvornost ili je utvrđeno da je bez učinka. Dakle, po ocjeni ovog suda ovršenici ne mogu s uspjehom pobijati sadržaj ovršne isprave, ukoliko ne pobijaju samu ispravu solemniziranu po javnom bilježniku, a što se može ostvariti samo u parnici koja ima za predmet pobijanje (poništenje) takve isprave, u okviru zakonom predviđenih razloga, odnosno pretpostavki za utemeljenost takvog zahtjeva. U ovom postupku ovršenici ne mogu s uspjehom pobijati rješenje o ovrsi, samo temeljem tvrdnje da činjenice navedene u ovršnoj ispravi ne egzistiraju, odnosno da nisu ni egzistirale prema sadržaju ovršne isprave (da odnosi između stranaka imaju drugačiji sadržaj). Treba ukazati i na činjenicu da su ovršenici dobrovoljno preuzeli osiguranje obveze treće osobe, glavnog dužnika D.B., a da su u ovom postupku, uz ovršni prijedlog ovrhovoditelji priložili i potvrdu potpisanu po glavnom dužniku o predaji 1. kata predmetne kuće od strane glavnog dužnika na dan 14. srpnja 2008. g., a koju okolnost ovršenici u žalbi uopće na spominju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1499/08-2 od 10.XII.2008.

UVJETNA I UZAJAMNA OBVEZA

Sudski penali

(Čl. 30. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Ukoliko ovrhovoditeljica nije ispunila svoju obvezu utvrđenu ovršnom ispravom kojom je utemeljena obveza ovrhovoditeljice i ovršenice, pri čemu dospijeće obveze nastupa istovremeno, tada ista nema pravo na sudske penale, bez obzira što je u posebnom ovršnom postupku ishodila sudsku odluku o obvezi plaćanja sudskih penala po ovršenici.

„Ovaj sud je dopisom od 19. ožujka 2008. pod brojem GŽ. ___/08-2 vratio spis prvostupanjskom sudu radi toga da se omogući strankama izjašnjenje da li je, i u kojoj mjeri, od strane ovrhovoditeljice, ispunjena njena obveza na isplatu kupoprodajne cijene, te da li time postoje ili ne postoje pretpostavke za provođenje ovrhe u smislu odredbi o izvršenju uvjetne uzajamne obveze u smislu čl. 30. OZ-a (NN 88/05). Pri tome je ovaj sud iznio svoje materijalnopravno stajalište, prema kojem, iako to ovršnom presudom nije izričito određeno, po prirodi odnosa i sadržaju presude, obveza na isplatu predstavlja međusobno uvjetovanu obvezu u smislu odredbe čl. 122. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01 – dalje: ZOO), a kojim je propisano da u dvostranim ugovorima ni jedna strana nije dužna ispuniti svoju obvezu, ako druga strana ne ispuni ili nije spremna istovremeno ispuniti svoju obvezu. Već je u tom dopisu izraženo stajalište da način provedbe ovrhe u konkretnom slučaju propisuje odredba koja se odnosi na određivanje načina izvršenja uvjetne uzajamne obveze iz čl. 30. OZ-a. Prema ocjeni ovog suda, prema procesnopravnim i materijalnopravnim karakteristikama sadržaj presude koja nadomješta ugovor o prodaji predmetne nekretnine, a koja presuda predstavlja ovršnu ispravu u ovom predmetu (br. P. ___/04-14 od 01. travnja 2005., potvrđena presudom Županijskog suda u V. br. GŽ. ___/06-2 od 27. travnja 2006.g.), utemeljuje pravomoćnost obveza obiju parničnih stranaka, odnosno obiju ugovornih stranaka, pri čemu, nesumnjivo, dospijeće obveze nastupa istovremeno: ovršenica je dužna danom potpisa ugovora, odnosno danom pravomoćnosti prvostupanjske presude, predati ovrhovoditeljici u vlasnički posjed predmetne nekretnine a u isto vrijeme dospijeva i ovrhovoditeljčina obveza na isplatu 40.000,00 EUR-a u kunskoj protuvrijednosti, prema srednjem tečaju HNB na dan isplate ovršenici. Takav karakter, uzajamne i istovremene obveze ni u kojem smislu ne mijenja činjenica što je ovrhovoditeljica u posebnom ovršnom postupku ishodila sudsku odluku, o obvezi plaćanja sudskih penala po ovršenici, jer navedena odluka proizvodi svoje pravne učinke samo do trenutka podnošenja ovršnog prijedloga (u smislu primjene odredbe čl. 294. ZOO-a). Dakle, nema sumnje da ovrhovoditeljica nije izvršila svoju istovremenu obvezu, pa bi u tom smislu trebalo primijeniti odredbe Zakona o obveznim odnosima, koji propisuje način ispunjenja istovremene obveze iz čl. 122. ZOO-a, a u vezi čl. 19. st. 2. OZ-a, i da nema izričite odredbe u OZ-u o načinu provođenja ovrhe u slučaju uvjetnih i uzajamnih obveza. Dakle, Ovršni zakon čl. 30. izričito propisuje, u materijalnopravnom smislu, sadržaj i način ispunjenja te vrste obveza, određujući da u slučaju da ovršenik u pravnom lijeku protiv rješenja o ovrsi istakne da ovrhovoditelj nije ispunio svoju obvezu ili da nije

osigurao njeno ispunjenje, sud će o ispunjenju obveze ovrhovoditelja odlučiti u ovršnom postupku (osim ako odluka o tome ne ovisi o ispunjenju spornih činjenica, st. 2. navedenog propisa; ukoliko odluka o takvom prigovoru ovršenika ovisi o utvrđenju spornih činjenica, ovršni sud je ovlašten odlučiti u ovršnom postupku ako treba odlučiti na temelju općepoznatih činjenica, ako se njihovo postojanje može utvrditi primjenom zakonskih predmnijeva ili ako ovrhovoditelj dokaže ispunjenje ili osiguranje svoje obveze javnom ili javno ovjerovljenom privatnom ispravom (u ostalim slučajevima sud će obustaviti postupak – čl. 30. st. 3. OZ-a).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1335/08-2 od 19.XI.2008.

RAD SUDSKOG OVRŠITELJA

Ovlaštenja sudskog ovršitelja

(Čl. 43. i 44. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96 i 29/99)

Sudski ovršitelj nije ovlašten donositi odluke glede sadržaja određenog prava, iz razloga što je isti ovlašten samo provoditi određene ovršne radnje.

„Naime, u konkretnom slučaju je ovrhovoditelj podnio prijedlog za ovrhu uspostavom ranijeg posjedovnog stanja – ponovnim obvezivanjem ovršenika da obavi točno određenu činidbu, koju je međutim, moguće obaviti po trećoj osobi pa je ovršeniku na vanjskom uredovanju izrečen i nalog trpljenja poduzimanja tih radnji po trećoj osobi, zapriječena mu novčana kazna, a i zabranjeno smetanje posjeda ubuduće - no po sudskom ovršitelju. Postupanje sudskog ovršitelja protivno je sadržaju ovlaštenja sudskog ovršitelja propisanog odredbom čl. 2. te čl. 43. i 44. OZ-a, jer sudski ovršitelj nije ovlašten donositi odluke glede sadržaja određenog prava, već samo provoditi određene ovršne radnje. Naime, o sadržaju naloga izrečenih po sudskom ovršitelju na vanjskom uredovanju ovisi i event. buduća zaštita ovrhovoditelja (mogućnost ovrhovoditelja da predlaže izricanje zapriječene novčane kazne ovršeniku za slučaj onemogućavanja provedbe) i osiguranje same provedbe, apstrahirajući

činjenicu što trećoj osobi (građevinskom obrtniku) nije određen nikakav rok za izvršenje radnji koje će dovesti do uspostave prijašnjeg posjedovnog stanja. Kako sudski ovršitelj dakle nije ovlašten na zaprječivanje novčane kazne, za izricanje zabrane budućeg smetanja niti za nalaganje trpljenja ovršeniku to je nedvojbeno u konkretnom slučaju počinjena bitna povreda odredaba ovršnog postupka koja onemogućava ovaj sud u ispitivanju pravilnosti postupanja suda prvog stupnja u provedbi predmetne ovrhe, a dakako i u ispitivanju pravilnosti pobijanog rješenja.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.535/08-2 od 20.VIII.2008.

RJEŠENJE KOJIM SE PRIJEDLOG ZA OVRHU ODBACUJE

Isplata obroka koje je poslodavac propustio obustaviti

(Čl. 177. st. 1. Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Prijedlog kojim ovrhovoditelj predlaže da sud u ovršnom postupku rješenjem naloži poslodavcu da mu isplati sve obroke što ih je propustio obustaviti i isplatiti prema rješenju o ovrsi, ne smatra se prijedlogom za ovrhu, budući je takav prijedlog sukladan kondemnatornoj tužbi jer se odnosi na isplatu obroka koje je poslodavac propustio obustaviti i isplatiti prema rješenju o ovrsi a na temelju pravomoćnog rješenja kojim je poslodavcu naložena isplata.

„Prvostupanjski sud je odbacio prijedlog ovrhovoditelja, navodeći u obrazloženju da je ovrhovoditelj u smislu odredbe čl. 177. st. 1. Ovršnog zakona (dalje: OZ) bio dužan izričito navesti svaki pojedini obrok koji je poslodavac ovršenika propustio obustaviti i isplatiti, točnu visinu propuštene isplate, kao i datum propuštanja, radi obračuna kamate, čime bi tražbina ovrhovoditelja čije se ostvarenje traži, bila ispravno naznačena, slijedom čega smatra da prijedlog za ovrhu ne sadrži zahtjev za ovrhu u kojem bi bili naznačeni svi podaci potrebni za provedbu ovrhe propisani

odredbom čl. 35. st. 1. OZ-a, temeljeći svoju odluku na odredbi čl. 35. st. 3. OZ-a. Pobijajući prvostupanjsko rješenje ovrhovoditelj ističe u žalbi, ukazujući na sadržaj odredbe čl. 177. st. 1. OZ-a, da ne može znati, a niti u konkretnoj situaciji zna koja su bila primanja ovršenika i koliko je iznosila 1/3 plaće koja je ovršenima trebala biti ustezana i uplaćivana na žiro račun ovrhovoditelja, niti koliki je cjelokupni iznos koji je ovršenima trebao biti ustegnut od strane poslodavca jer se radi o podacima kojima raspolaže isključivo poslodavac koji uopće nije reagirao, niti je obavijestio ovrhovoditelja o eventualnim razlozima zbog kojih nije bio u mogućnosti postupati po rješenju o ovrsi, pa iz navedenih razloga ovrhovoditelj nije niti mogao naznačiti drugi iznos osim iznosa navedenog u pravomoćnom i ovršnom rješenju o ovrsi. Osnovano ovrhovoditelj ističe u žalbi da se prijedlog za donošenje rješenja u smislu odredbe čl. 177. st. 1. OZ-a, ne može smatrati prijedlogom za ovrhu. Naime, odredbom čl. 177. st. 1. OZ-a određeno je da ovrhovoditelj može predložiti da sud u ovršnom postupku rješenjem naloži poslodavcu da mu isplate sve obroke što ih je propustio obustaviti i isplatiti prema rješenju o ovrsi. Dakle, prema sadržaju odredbe čl. 177. st. 1. OZ-a ne radi se o prijedlogu za ovrhu, već je takav prijedlog sukladan kondemnatornoj tužbi, jer se prijedlog odnosi na isplatu obroka koje je poslodavac propustio obustaviti i isplatiti prema rješenju o ovrsi, a na temelju pravomoćnog rješenja kojim je poslodavcu naložena isplata, ovrhovoditelj može tražiti ovrhu protiv poslodavca u istom ovršnom postupku, sukladno odredbi čl. 177. st. 3. OZ-a. Prema tome, pravomoćno rješenje povodom prijedloga ovrhovoditelja iz čl. 177. st. 1. OZ-a predstavlja ovršnu ispravu na temelju koje ovrhovoditelj može predložiti da se protiv poslodavca, ukoliko dobrovoljno ne postupi po tom rješenju, provede ovrha radi prisilnog namirenja tražbine iz tog rješenja. Kako je prvostupanjski sud prijedlog ovrhovoditelja za donošenje rješenja u smislu odredbe čl. 177. st. 1. OZ-a pogrešno tretirao kao prijedlog za ovrhu u smislu odredbe čl. 35. st. 1. OZ-a, to je i potpuno pogrešan zaključak prvostupanjskog suda da prijedlog ovrhovoditelja ne sadrži sve podatke iz čl. 35. st. 1. i 2. OZ-a, odnosno da je prijedlog ovrhovoditelja nepotpun, slijedom čega nije niti bilo osnove za odbacivanje prijedloga ovrhovoditelja u smislu odredbe čl. 35. st. 3. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 37/09-2 od 16.II.2009.

RJEŠENJE KOJIM SE PRIJEDLOG ZA OVRHU ODBACUJE

Odbacivanje prijedloga za ovrhu kada ovrhovoditelj nije predložio kome predlaže zaplijenjene pokretnine ovršenika povjeriti na čuvanje

(Čl. 129. st. 3. Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Sud će odbaciti prijedlog za ovrhu na pokretninama ukoliko ovrhovoditelj u istome nije odredio kome predlaže povjeriti na čuvanje zaplijenjene stvari ovršenika.

„Pobijanim rješenjem odbačen je ovrhovoditeljev prijedlog za ovrhu na pokretninama ovršenika, pozivom na odredbu čl. 129. st. 3. Ovršnog zakona (dalje: OZ – NN 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05) obzirom ovrhovoditelj nije u istome predložio kome predlaže zaplijenjene pokretnine ovršenika povjeriti na čuvanje. Prijedlog za ovrhu u kojem nije predložena koja od ovršnih radnji u skladu sa stav 1. i 2. odredbe čl. 129. OZ-a, odbacit će sud ne pozivajući ovrhovoditelja da ga ispravi ili dopuni (čl. 129. stav 3. OZ-a). Kako je iz prijedloga za ovrhu jasno vidljivo da ovrhovoditelj nije postupio sukladno prethodno cit. odredbi OZ-a, dakle nije odredio kome predlaže povjeriti na čuvanje zaplijenjene pokretnine ovršenika, to je prvostupanjski sud potpuno pravilno odbacio podneseni prijedlog za ovrhu pozivom na odredbu čl. 129. st. 3. OZ-a. Valja nadodati da je novelama OZ-a iz 2005.g. načelno ukinuta mogućnost da se zaplijenjene pokretnine ostave na čuvanje ovršeniku, na što upućuje sadržaj odredbe čl. 133. stav 1. OZ-a no uz izuzetak normiran stavkom 5. odredbe čl. 133.a OZ-a koja određuje da se u slučaju ako ovrhovoditelj ne osigura sve što je potrebno za otpremu i smještaj pokretnina to će se oduzimanje i otprema odgoditi na vrijeme koje će predložiti ovrhovoditelj ali ne duže od tri mjeseca.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 961/08-2 od 14.VII.2008.

ZABRANA OVRHE

Ovršni postupak nakon što je otvoren stečajni postupak

(Čl. 98. Stečajnog zakona – „Narodne novine“, br. 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03 i 82/06)

Ovrhovoditelj nije ovlašten pokrenuti ovršni postupak nakon što je pokrenut stečajni postupak nad ovršenikom, bez obzira što je njegovo potraživanje utvrđeno pravomoćnom odlukom prije otvaranja stečajnog postupka, već je svoje potraživanje koje ima prema ovršeniku ovlašten prijaviti u stečajnom postupku.

„Naime, pobijajući predmetno rješenje ovršenik u žalbi ističe da je sukladno čl. 98. SZ-a pobijano rješenje nezakonito budući da otvaranjem stečajnog postupka nastupa zabrana ovrhe, dok je ovrhovoditelj svoju tražbinu trebao ostvarivati u postupku sukladno Stečajnom zakonu. Odredbom čl. 98. st. 1. SZ-a propisano je da nakon otvaranja stečajnog postupka pojedini stečajni vjerovnici ne mogu protiv dužnika tražiti osiguranje ili ovrhu na dijelovima imovine koja ulazi u stečajnu masu niti na drugoj imovini dužnika. Sukladno navedenom, zabrana ovrhe i osiguranja ovisi o tome koji od četiri kategorije vjerovnika stečajnog dužnika predlaže ovrhu. U konkretnom slučaju, a obzirom na izjašnjenje samog ovrhovoditelja (strana 16 spisa), isti ima položaj običnog stečajnog vjerovnika, u odnosu na kojeg se primjenjuje upravo odredba čl. 96. i 98. SZ-a. Naime, obzirom na takav položaj, od presudne je važnosti odredba čl. 96. SZ-a, prema kojoj stečajni vjerovnici mogu svoje tražbine ostvarivati samo u stečajnom postupku, slijedom čega i oni vjerovnici koji imaju ovršnu ispravu moraju podnijeti prijavu stečajnom upravitelju; ako tražbina bude osporena, na parnicu će biti upućen osporavatelj da dokaže osnovanost svog osporavanja (čl. 178/3. SZ-a). Kako je u konkretnom slučaju nad ovršenikom otvoren stečajni postupak dana 25. listopada 2005.g. (koji je još uvijek u tijeku), to je očito da je predmetni ovršni postupak pokrenut nakon otvaranja istog budući da je prijedlog za ovrhu podnesen dana 17. prosinca 2007.g., pri čemu je nebitno da li je potraživanje ovrhovoditelja utvrđeno pravomoćnom odlukom suda donesenom u postupku prije otvaranja stečajnog postupka obzirom da se od dana nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka ne

može dopustiti izvršenje protiv dužnika (čl. 98. st. 1. SZ-a). I takvo potraživanje vjerovnik je dužan prijaviti u stečajnom postupku. Ako stečajni upravitelj ospori potraživanje, stečajno vijeće upućuje na parnicu dužnika, a ne vjerovnika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1411/08-2 od 10.XI.2008.

PRIJEDLOG ZA POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE

Ovršenik na izdržavanju kazne u kaznionici

(Čl. 113. st. 6. Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01,117/03, 88/05 i 2/07)

Ukoliko se ovršenik nalazi na izdržavanju kazne u kaznionici gdje je isti i potvrdio primitak rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, tada je ovršenik imao mogućnost pravodobno predati pravni lijek protiv rješenja, budući mu je kao osobi lišenoj slobode dana mogućnost predaje podneska upravi kaznionice, a koji dan se smatra danom predaje sudu.

„U predmetnom slučaju ovršenik je podnio prijedlog za povrat u prijašnje stanje zbog propuštanja roka za prigovor, a prvostupanjski sud je bio dužan odlučiti o tome prijedlogu, utvrditi opravdanost njegovih razloga za povrat u prijašnje stanje, jer je odredbom čl. 117. st. 1. ZPP-a u vezi čl. 19. st. 1. OZ-a propisano da će sud stranci koja između ostalog propusti rok za poduzimanje takve radnje u postupku te zbog toga izgubi pravo na njezino poduzimanje dopustiti da naknadno obavi tu radnju ako ocjeni da postoje opravdani razlozi za propuštanje. Po stajalištu ovoga suda, a kod nesporne činjenice da se ovršenik nalazi na izdržavanju kazne u Kaznionici u L., gdje je isti potvrdio primitak rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave od 22.04.08.g., nikako se ne mogu smatrati opravdanim razlozi prijedloga za povrat u prijašnje stanje u kojima ovršenik prije svega ističe da sam nije bio u mogućnosti da se pobrine za pravodobnu predaju tog pravnog lijeka na poštu, jer je ovršeniku kao osobi lišenoj slobode čl. 113. st. 6. ZPP-a dana mogućnost predaje podneska upravi zatvora, a koji dan

se smatra predajom sudu, a kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud te i ovrhovoditelj naglasio u odgovoru na žalbu. Stoga, kod takve zakonske odredbe, kojom se nedvojbeno omogućuje i osobama lišenim slobode, a u cilju njihovog omogućavanja da sudjeluju u postupcima koji se odnose na njih dakle u cilju zaštite njihovih prava da svoje podneske predaju upravi Ustanove u kojoj se nalaze, to su potpuno neodlučni navodi kako prijedloga za povrat u prijašnje stanje tako i navodi žalbe ovršenika u kojima isti odgovornost za svoje nepostupanje po čl. 113. st. 6. ZPP-a, prenosi na svoju obitelj, a što uzgred rečeno i ničim nije niti dokazao jer su takve tvrdnje prijedloga potpuno paušalne i ničim potkrijepljene, a što se isto tako posebno odnosi na iznošenje njegovog stava i stava njegove supruge u odnosu na tražbinu ovrhovoditelja čije je ostvarenje određeno rješenjem o ovrsci na temelju vjerodostojne isprave od 22.04.08.g., što je u odnosu na nepravovremenost podnošenja prigovora, također potpuno neodlučno.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1439/08-2 od 05.XI.2008.

ODLUČIVANJE POVODOM ŽALBE

Postupanje prvostupanjskog suda povodom žalbe

(Čl. 47. st. 1. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Prvostupanjski sud nije ovlašten povodom žalbe ovršenika izjavljene u cijelosti protiv rješenja o ovrsci, djelomično preinačiti rješenje samo u dijelu odluke o troškovima postupka.

„Naime, prvostupanjski sud nije bio ovlašten povodom žalbe ovršenika izjavljene u cijelosti protiv rješenja o ovrsci broj Ovr. ___/07-2 od 22. listopada 2007. g. isto parcijalno (djelomično) preinačiti samo u dijelu odluke o troškovima postupka. Naime, odredba čl. 47. st. 1. OZ-a normira tri slučaja u kojima je prvostupanjski sud ovlašten žalbu izjavljenu protiv rješenja o ovrsci prihvatiti i u tim slučajevima: 1) u cijelosti ili djelomično rješenje o ovrsci preinačiti i ovršni zahtjev odbiti, 2) ukinuti rješenje o ovrsci i ovršni prijedlog odbaciti, 3) oglasiti se nenadležnim i predmet ustupiti

nadležnom sudu. Protivno prednjoj odredbi OZ-a prvostupanjski sud je djelomičnim prihvaćanjem žalbe ovršenika preinačio odluku o troškovima postupka, koja nije konstitutivni dio ovršnog zahtjeva normiranog daljnjom odredbom čl. 35. st. 1. OZ-a, prema kojoj ovršni zahtjev obuhvaća ovršnu ili vjerodostojnu ispravu temeljem koje se traži ovrha, identifikacijske podatke o strankama ovršnog postupka, podatke o tražbini čije se ostvarenje traži te sredstvo kojim ovrhu treba provesti i predmet u odnosu na koji ga treba provesti. Obzirom na prednje izneseno, prvostupanjski sud je donoseći pobijano rješenje prekoračio svoja remonstrativna ovlaštenja parcijalnom preinakom rješenja o ovrsi isključivo u dijelu odluke o troškovima postupka potpuno gubeći iz vida da troškovi postupka ovrhe radi diobe zajedničke stvari uživaju poseban normativni režim sadržan u Glavi XXIII OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 144/08-3 od 21.X.2008.

UPUĆIVANJE NA PARNICU

Žalba nakon donošenja rješenja kojim je ovršenik upućen u parnicu

(Čl. 46. st. 2. toč. 11. Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05)

Ukoliko je ovršenik povodom izjavljene žalbe na rješenje o ovrsi upućen na parnicu, tada se žalba ovršenika ima smatrati riješenom, zbog čega nema zakonske osnove da drugostupanjski sud postupa po istoj.

„Kako je ovršenik u žalbi izričito istaknuo žalbeni razlog iz čl. 46. st. 2. toč. 11. OZ-a, to je i prvostupanjski sud pravilno rješenjem od 19. prosinca 2007.g. (ispravljenog rješenjem ovog suda broj Gž. __/08-2 od 26. veljače 2008.g.) uputio ovršenika da u roku od 15 dana pokrene parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom. Drugostupanjsko rješenje ovršenik je primio dana 25. ožujka 2008.g. te je i od toga dana istome počeo teći rok za pokretanje parnice na pokretanje koje je upućen.

Međutim, razmatrajući spis vidljivo je da istu ovršenik u danom roku nije pokrenuo, a koju činjenicu je prvostupanjski sud konstatirao službenom bilješkom od 21. travnja 2008.g. Prema tome, kako Ovršni zakon u odredbi čl. 48. st. 1. izričito navodi način postupanja sa žalbom ovršenika u slučaju kada ista sadrži neki od u tom članku navedenih razloga (a što je u konkretnom predmetu slučaj), pri čemu se samom činjenicom donošenja rješenja o uputi na parnicu predmetna žalba glede tog razloga smatra riješenom, to i drugostupanjski sud nije imao zakonske osnove po njoj, u tom dijelu postupati.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 937/08-2 od 01.IX.2008.

KAD SE NE MOŽE TRAŽITI DA SE OVRHA PROGLASI NEDOPUŠTENOM

Pokretnina u fiducijarnom vlasništvu treće osobe

(Čl. 55. st. 1. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 i 88/05)

Osoba koja je pokretninu koja je predmet ovrhe dala radi osiguranja u fiducijarno vlasništvo trećoj osobi, nije ovlaštena isticati prigovor da treća osoba ima pravo koje sprječava ovrhu.

„Što se tiče tvrdnje ovršenika da isti nije vlasnik predmetnog motornog vozila, valja istaći da navedena tvrdnja ne može biti razlog za žalbu koju podnosi ovršenik, budući da se ne radi o razlozima propisanim u čl. 46. st. 1. toč. 1.-11. OZ-a. Navedenu činjenicu da je „P. Leasing“ d.o.o. Z. vlasnik predmetnog vozila, i to fiducijarni vlasnik sukladno odredbama čl. 273.-279. OZ-a, može isticati jedino osoba koja to pravo ima. Naime, prema čl. 55. st. 1. OZ-a osoba koja tvrdi da u pogledu predmeta ovrhe ima takvo pravo koje sprječava ovrhu, može podnijeti prigovor protiv ovrhe, tražeći da se ovrha na tom predmetu proglasi nedopuštenom. Stavkom 2. istog članka je određeno da se prigovor može podnijeti do dovršetka ovršnog postupka, te da podnošenje prigovora ne sprječava provedbu ovrhe i ostvarenje ovrhovoditeljeve tražbine. Stavkom 3. je

određeno da će sud prigovor dostaviti ovrhovoditelju i ovršeniku i pozvati ih da se u roku od 8 dana očituju o prigovoru. U konkretnom slučaju, treća osoba- fiducijarni vlasnik predmetnog motornog vozila, nije do donošenja ove odluke stavio prigovor u smislu da na predmetu ovrhe treća osoba ima takvo pravo koje sprječava ovrhu, slijedom čega se i navedeni žalbeni razlog ovršenika ukazuje neosnovanim.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1257/08-2 od 01.IX.2008.

OBUSTAVA OVRHE

Nepodoban prijedlog za ovrhu

(Čl. 35. st. 1. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Kada ovrhovoditelj predloži ovrhu na sredstvu odnosno na predmetu ovrhe za koji sud naknadno utvrdi da ne postoji, takav prijedlog je apsolutno nepodoban za provođenje ovrhe, zbog čega je sud dužan obustaviti ovrhu.

„Ovrhovoditelj se u žalbi poziva na svoju ovlast iz čl. 5. st. 3. OZ-a prema kojoj može predložiti novo sredstvo ili predmet ovrhe ukoliko se rješenje o ovrsi određenim sredstvom ili na određenom predmetu ne može provesti, što u ovom predmetu nije slučaj, jer predloženog predmeta, odnosno sredstva ovrhe nema. Dakle, ovrhovoditelj je predložio provođenje ovrhe na sredstvu, odnosno predmetu ovrhe koji uopće ne postoji, čime je, tijekom postupka, a nakon donošenja rješenja o ovrsi, prvostupanjski sud utvrdio apsolutnu nepodobnost predloženog sredstva ovrhe za provođenje ovrhe, što ukazuje na manjkavost ovršnog prijedloga u smislu neispunjavanja njegovog stvarnog sadržaja sukladno propisanom obveznom sadržaju ovršnog prijedloga iz čl. 35. st. 1. OZ-a, što u ovoj fazi postupka opravdava sadržaj prvostupanjskog odlučivanja, kao zakonitog odlučivanja utemeljenog na odredbi čl. 67. st. 2. OZ-a. Treba navesti da, u smislu čl. 35. st. 3. OZ-a, manjkavost ovršnog prijedloga treba rezultirati odbačajem prijedloga bez pozivanja predlagatelja od strane suda da

prijedlog ispravi ili dopuni, dakle, i u slučaju naknadnog utvrđenja takve manjkavosti ovršnog prijedloga ne proizlazi obveza prvostupanjskog suda omogućiti ovrhovoditelju ispravak i dopunu odnosno izmjenu ovršnog prijedloga, jer to ne bi odgovaralo intenciji navedenih odredbi Ovršnog zakona, pa time što prvostupanjski sud o navedenoj činjenici nije prethodno obavijestio ovrhovoditelja, nije počinio bitnu povredu odredaba parničnog (ovršnog) postupka onemogućavanjem raspravljanja pred sudom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1355/08-2 od 16.X.2008.

DOVRŠETAK OVRHE

Rješenje o dovršetku ovrhe

(Čl. 68. Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Sud nije ovlašten donijeti rješenje o dovršetku ovrhe ukoliko ovrhovoditelj nije postupio po zaključku suda kojim je bio pozvan na izjašnjenje da li je izvršenim uplatama od strane ovršenice njegova tražbina u cijelosti podmirena.

„Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem utvrdio da je ovrha dovršena, navodeći u obrazloženju da je rješenjem o ovrsi od 06. listopada 2005.g. određena ovrha na pokretninama ovršenice radi namirenja novčane tražbine ovrhovoditelja, da je ovršenica 24. i 25. travnja 2008. g. dostavila preslike uplatnica na iznose od 1.900,00 kn i 1.050,94 kn, slijedom čega je zaključkom prvostupanjskog suda od 28. travnja 2008. g. ovrhovoditelj pozvan, uz dostavu priloženih uplatnica, da se odmah, a najkasnije do 08. svibnja 2008.g., kada je određeno vanjsko uredovanje radi popisa i procjene pokretnina ovršenice uz sudjelovanje djelatnika policije, izjasni da li je navedenim uplatama u cijelosti podmirena njegova tražbina, uz upozorenje da će sud u slučaju da se ne očituje u određenom roku, ovrhu smatrati dovršenom. Kako je ovrhovoditelj navedeni zaključak primio 02. svibnja 2008.g., a nije dostavio svoje izjašnjenje u određenom roku, prvostupanjski sud je temeljem odredbe čl. 68. Ovršnog zakona

(dalje: OZ) donio pobijano rješenje. Međutim, prema ocjeni ovoga suda u konkretnom slučaju nije bilo osnove za donošenje rješenja u smislu odredbe čl. 68. OZ-a. Naime, odredba čl. 68. OZ-a odnosi se na dovršetak ovrhe, te je u st. 1. određeno da se postupak ovrhe smatra dovršenim pravomoćnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju ovršnog prijedloga, provedbom ovršne radnje kojom se ovrha dovršava ili obustavom ovrhe. Prema st. 2. iste odredbe dovršenje ovrhe provedbom posljednje ovršne radnje sud će utvrditi rješenjem. Kako je u konkretnom slučaju zaključkom prvostupanjskog suda od 28. travnja 2008.g. ovrhovoditelj pozvan na izjašnjenje da li je izvršenim uplatama od strane ovršenice njegova tražbina u cijelosti podmirena, okolnost da ovrhovoditelj nije postupio po navedenom zaključku suda prvog stupnja ne daje osnovu za primjenu odredbe čl. 68. OZ-a, budući da se navedena odredba odnosi na dovršetak ovrhe u slučaju pravomoćnosti odluke o odbacivanju ili odbijanju ovršnog prijedloga, provedbom ovršne radnje kojom se ovrha dovršava ili obustavom ovrhe. Kako se konkretni slučaj ne može podvesti niti pod jedan slučaj dovršetka ovrhe u smislu odredbe čl. 68. OZ-a, osnovano ovrhovoditelj ističe u žalbi da nije bilo uvjeta za primjenu odredbe čl. 68. OZ-a, niti se u konkretnom slučaju, obzirom na sadržaj postupka, ovrha može smatrati dovršenom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1608/08-2 od 16.XII.2008.

OVRHA RADI ISPRAŽNJENJA I PREDAJE NEKRETNINA

Popis pokretnina koje su ostavljene na čuvanje ovrhovoditeljici

(Čl. 226. st. 1. Ovršnog zakona– „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99 i 173/03)

Propust suda da pri predaji pokretnina ovršenika koje se nalaze na nekretnini koja je ovrhovoditeljici predana zajedno sa predmetnom nekretninom, popiše sve pokretnine koje su ostavljene na čuvanje ovrhovoditeljici, u nastavku postupka će otežati zakonito provođenje ovrhe, budući je sud bio dužan po

službenoj dužnosti provesti radnju prodaje pokretnina koje ovršenici nisu preuzeli, što znači da prvostupanjski sud nije bio ovlašten obustaviti ovršni postupak i prepustiti ovršenicama da pravo vlasništva na pokretninama odnosno pravo na naknadu za pokretnine ostvaruju u posebnom parničnom postupku, već je bio dužan postupati u ovršnom postupku.

„Predmetna ovrha je ovrha radi ispražnjenja i predaje nekretnine. Ispražnjenje nekretnina vrši se prema odredbi čl. 226. st. 1. OZ-a, kojim je propisano da se ovrha provodi tako da sudski ovršitelj odstrani osobe i ukloni stvari s te nekretnine i preda nekretninu u posjed ovrhovoditelju (st. 1.). U tu svrhu potrebnu radnu snagu i prijevozna sredstva radi provedbe ovrhe dužan je osigurati ovrhovoditelj na zahtjev sudskog ovršitelja. Prema odredbi čl. 227. st. 2. OZ-a ovrhovoditelj je dužan osigurati osobu kojoj će se predati uklonjene stvari, a ovrhovoditelj može i sam preuzeti stvari ovršenika na čuvanje. Na naprijed navedeni način prvostupanjski sud je postupio u prvostupanjskom predmetu. Međutim, po ocjeni ovog suda, prvostupanjski sud je propustio pri predaji pokretnina izvršiti potpun popis pokretnina ovršenika koje se nalaze na predmetnim nekretninama (koje su ovrhovoditeljici predane zajedno s predmetnom nekretninom). Međutim, treba spomenuti da su se stranke, na ročištu na kojem je došlo do predaje pokretnine u posjed ovrhovoditeljici, izjasnile da mnogobrojne sitne stvari nije potrebno popisivati (zapisnik od 21. prosinca 2005.g., st. 2). Odredbom čl. 228. st. 1. OZ-a propisano je da će sud po službenoj dužnosti odrediti prodaju stvari (ovršenikovih) za račun ovršenika, ako ovaj u ostavljenom roku ne zatraži njihovu predaju i ne naknadi troškove čuvanja. Ovršenici se, pobijajući rješenje prvostupanjskog suda, osnovano pozivaju na odredbu čl. 133. st. 1. i 4. OZ-a, jer je odredbom čl. 228. st. 3. OZ-a propisano da se prodaja stvari obavlja po odredbama OZ-a o ovrsi na pokretninama. U smislu čl. 133. st. 1. OZ-a prvostupanjski sud je propustio popisati pokretnine koje su ostavljene na čuvanje ovrhovoditeljici, što će, evidentno, u nastavku postupka otežati zakonito provođenje ovrhe. Navedene odredbe ukazuju da je prvostupanjski sud bio dužan po službenoj dužnosti provesti radnju prodaje pokretnina, koje nisu pravovremeno preuzeli ovršenici, čime su postupili protupravno i u zakašnjenju su s ispunjenjem svoje obveze, na preuzimanje stvari. Međutim, zakonsko određenje da će sud po službenoj dužnosti provesti prodaju stvari isključuje osnovanost primjene odredbe o obvezi ovrhovoditelja na prethodno snažanje troškova te ovršne radnje, jer se na taj trošak, kao i na troškove ovršnog postupka pokrenutog po službenoj dužnosti, općenito, odnosi odredba iz čl. 14. st. 3. OZ-a, da se taj trošak

prethodno podmiruje iz proračunskih sredstava suda. Dakle, prvostupanjski sud u konkretnoj procesnoj situaciji nije bio ovlašten obustaviti ovršni postupak, te prepustiti strankama (ovršenicima) da pravo vlasništva na pokretninama, odnosno pravo na naknadu za pokretnine, ostvaruju u posebnom parničnom postupku, nego je u vezi toga prvostupanjski sud dužan postupati u ovršnom postupku, u smislu naprijed navedenih propisa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 530/08-2 od 23.XII.2008.

PRODAJA NEKRETNINE – POSTUPAK KOJI PRETHODI

Uvjeti za održavanje javne dražbe za prodaju nekretnine - polaganje jamčevine

(Čl. 94. st. 1. Ovršnog zakona– „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Čl. 37. Zakona o platnom prometu u zemlji – „Narodne novine“, br. 117/01)

U trenutku održavanje dražbe za prodaju nekretnine nisu bili ispunjeni svi potrebni uvjeti za održavanje iste, ukoliko ponuditelj nije uplatio na žiro račun suda sukladno zaključku o prodaji, zatraženi iznos jamčevine, već je uplatu predmetnog iznosa jamčevine stornirao prije nego je ista proslijeđena na žiro račun suda.

„Međutim, ono što ovaj sud smatra odlučnim je činjenica da u trenutku dražbe predmetni iznos nije bio položen na žiro račun suda, tj. namiren sukladno čl. 37. Zakona o platnom prometu u zemlji, a sukladno zaključku o prodaji, izostanak koje pretpostavke onemogućava i sudjelovanje predmetnog ponuditelja na dražbi. Naime, OZ posebno ne propisuje kod koga ponuditelj, u slučaju javne dražbe, polaže jamčevinu, već određuje da će sud (zaključkom o prodaji) odrediti kod koga jamčevina mora biti položena, što je u konkretnom slučaju i prvostupanjski sud

zaključkom o prodaji i učinio, određivši da jamčevina mora biti položena na žiro-račun prvostupanjskog suda. Prema tome, kako Ovršni zakon ne propisuje niti vrijeme niti mjesto uplate jamčevine, proizlazi da je zakonodavac dao ovlaštenje sudu da po svojoj slobodnoj ocjeni odluči o iznosu jamčevine, roku u kojem ista mora biti dana i kod koga mora biti dana, time da ponuditeljima, čija ponuda nije prihvaćena, sud vraća jamčevinu nakon zaključenja javne dražbe. Kako u konkretnom slučaju ponuditelj __ d.o.o. Z. nije u trenutku održavanja dražbe uplatio na žiro-račun suda, sukladno zaključku o prodaji, zatraženi iznos jamčevine, (pri čemu se uplata banci ne smatra uplatom na žiro račun suda, sukladno čl. 37. Zakona o platnom prometu u zemlji), tim više što je uplatu predmetnog iznosa jamčevine ponuditelj stornirao prije nego što je ista prosljeđena na žiro-račun prvostupanjskog suda, to je evidentno kako u trenutku održavanja dražbe nisu bili ispunjeni svi potrebni uvjeti za održavanje iste navedeni u zaključku o prodaji.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1669/08-2 od 12.I.2009

ZABILJEŽBA

Zabilježba ovrhe

(Čl. 79. st. 2. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Ukoliko zemljišnoknjižni sud izvrši upis zabilježbe ovrhe prije nego tužiteljica zatraži upis prava vlasništva na svoje ime na predmetnoj nekretnini, tada u odnosu na ovrhovoditelja nema nikakvog utjecaja činjenica da je na nekretnini koja je predmet ovrhe došlo do upisa prava vlasništva u korist tužiteljice neovisno o tome što je tužiteljica zaključila Ugovor o kupoprodaji te nekretnine prije nego što je određena zabilježba ovrhe.

„Prema tome, zaključivanjem kupoprodajnog ugovora od 19. srpnja 1999.g., tužiteljica je stekla titulus za stjecanje prava vlasništva, ali ista zaključenjem kupoprodajnog ugovora nije i stekla pravo vlasništva,

budući se ista nije upisala u zemljišnu knjigu sve do 2003.g., kada je podnijela prijedlog za upis zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog suda u Varaždinu. U međuvremenu, a što je vidljivo i iz priloženog ovršnog predmeta Ovrv. ___/99, na predmetnoj nekretnini upisano je dana 21. rujna 1999.g. založno pravo u korist prvo tuženika, a nakon toga, zabilježba ovrhe i od dana 17. travnja 2000.g., 18. prosinca 2000.g. i 19. ožujka 2001.g. u predmetima Zs. 258/00 i Zs.231/01 (zemljišnoknjižni izvadak priložen u ovršnom predmetu). Stoga tvrdnja tužiteljice da sud prvog stupnja nije utvrdio, odnosno nije konstatirao u obrazloženju pobijane presude, o tome kada je zabilježba ovrhe upisana, samo je dijelom točna, budući da je navedeno jasno vidljivo iz zemljišnoknjižnog izvataka, odnosno iz zemljišne knjige koja predstavlja javnu knjigu. Prema čl. 79. OZ-a i to st. 2., zabilježbom ovrhe ovrhovoditelj stječe pravo da svoju tražbinu namiri iz nekretnine (pravo na namirenje) i u slučaju da treća osoba kasnije stekne vlasništvo te nekretnine. Stoga su i ovrhovoditelji stekli pravo da se namiruju iz vrijednosti predmetnog posebnog dijela neovisno o tome što je u međuvremenu tužiteljica ishodila upis svog prava vlasništva u zemljišnoj knjizi. Dalje valja navesti da je za odlučivanje u ovom predmetu bitno i načelo zemljišnoknjižnog prava, a to je načelo prvenstvenog reda, koji je propisan u odredbi čl. 45. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK), gdje je propisano da se prvenstveni red upisa u zemljišnu knjigu utvrđuje prema času u kojem je zemljišnoknjižnom sudu stigao prijedlog za upis, odnosno odluka drugog suda ili tijela, kojom se određuje upis. Kako je do zabilježbe ovrhe na predmetnoj nekretnini došlo prije nego što je tužiteljica upisala svoje vlasništvo, to u odnosu na ovrhovoditelje, odnosno tuženike u ovom predmetu, nema nikakvog utjecaja činjenica da je na toj nekretnini u međuvremenu došlo do upisa prava vlasništva u korist tužiteljice, neovisno o tome što je Ugovor o kupoprodaji zaključen između tužiteljice i D. d.o.o. V. 19. srpnja 1999. godine, odnosno prije nego što su određene zabilježbe ovrhe u gore navedenom ovršnom predmetu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 357/08-2 od 10.III.2008.

PRISTUPANJE OVRSI

Pretpostavke da bi ovrhovoditelj mogao pristupiti ovrsi na nekretnini

(Čl. 80. st. 1. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Da bi ovrhovoditelj mogao pristupiti ovrsi koja se vodi na određenoj nekretnini, isti mora raspolagati rješenjem o ovrsi kojim je određena ovrha na toj nekretnini.

„Naime, iako je točno, da se sukladno odredbi čl. 80. st. 1. OZ-a nakon upisa zabilježbe ovrhe ne može za namirenje druge tražbine istog ili drugog ovrhovoditelja provesti poseban (novi, drugi) ovršni postupak, to valja međutim imati u vidu da se ovršni postupak sastoji od dva stadija – stadija određivanja ovrhe i stadija provedbe ovrhe pri čemu je jasno da je određivanje ovrhe pretpostavka njezine provedbe. Namirenje, u smislu odredbe čl. 80. st. 1. OZ-a je jedna od ovršnih radnji (čl. 75. OZ-a) kojima se provodi ovrha na nekretnini pri čemu je zabilježba takve ovrhe – prva ovršna radnja, a namirenje ovrhovoditelja – posljednja. No svakako – da bi ovrhovoditelj uopće mogao pristupiti ovrsi koja se već vodi na određenoj nekretnini, dakako da mora raspolagati rješenjem o ovrsi, kojim je određena ovrha, a na što upućuje i stav 2. cit. odredbe čl. 80. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1393/08-2 od 27.X.2008.

PREDBILJEŽBA

Predbilježba prava vlasništva

(Čl. 32. st. 4. Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04 i 107/07)

Ukoliko je na nekretninama koje su bile u vlasništvu protivnice osiguranja upisano fiducijarno vlasništvo treće osobe, tada se protivnica osiguranja ne smatra vlasnicom tih nekretnina niti uvjetno a niti vlasnicom čije je pravo vlasništva ograničeno rokom, zbog čega se zabilježba zbog koje je došlo do prijenosa prava vlasništva s njenog imena na ime treće osobe kao fiducijarnog vlasnika ne može smatrati predbilježbom prava vlasništva protivnice osiguranja, budući se zabilježba ne može prema svojim pravnim učincima izjednačiti s predbilježbom prava vlasništva.

„Pobijajući materijalnopravno stajalište prvostupanjskog suda temeljem kojeg je prvostupanjski sud odbio prijedlog predlagatelja osiguranja za zasnivanje založnog prava na predmetnim nekretninama, predlagatelj osiguranja prihvaća činjenično utvrđenje prvostupanjskog suda prema kojem je na predmetnim nekretninama upisano fiducijarno vlasništvo treće osobe, ali smatra da su na predmetnim nekretninama ostale određene stvarnopravne ovlasti protivnice osiguranja, jer je stjecanjem predmetnih nekretnina u fiducijarno vlasništvo u smislu odredbe čl. 32. st. 4. Zakona o zemljišnim knjigama (NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07 – dalje: ZZK), fiducijarno vlasništvo ograničeno rokom odnosno uvjetom čijim se ispunjenjem ostvare pretpostavke za povrat vlasništva, pa upis potonjeg vlasništva djeluje kao predbilježba vlasništva. Predlagatelj osiguranja ocjenjuje da ne postoje zapreke da se dopusti upis zatraženog osiguranja u smislu odredbe čl. 32. st. 5. u vezi čl. 67. st. 1. ZZK-a, a u vezi primjene odredbe čl. 107. i čl. 108. ZZK-a. Ukoliko se ne bi ispunio uvjet iz ugovora, temeljem kojeg je upisano fiducijarno vlasništvo, te treća osoba (K.K.) postane punopravni vlasnik predmetnih nekretnina iz z.k.ul. ___ k.o. K., predbilježba založnog prava, koju žalbom traži predlagatelj osiguranja, brisala bi se u smislu odredbe čl. 37. st. 3. ZZK-a. Iz z.k. izvadaka, temeljem sadržaja kojih je prvostupanjski sud odbio zatraženi prijedlog za osiguranje, vidljivo je da je u z.k.ul. ___ k.o. K.

treća osoba K.K., iz N.M., V. 106, upisan kao vlasnik predmetnih nekretnina, uz zabilježbu utemeljenu na sadržaju predmeta br. Z. ___/07 od 9. siječnja 2007.g., da je prijenos prava vlasništva izvršen u vezi osiguranja novčane tražbine od 24.000,00 kn s imena protivnice osiguranja. Dakle, navedeni upis prava suvlasništva treće osobe (K.K.) na predmetnim nekretninama nije proveden sukladno sadržaju odredbe čl. 32. st. 4. i 5. ZZK-a, nego je treća osoba upisana kao punopravni vlasnik uz zabilježbu da je taj prijenos vlasništva obavljen radi osiguranja novčane tražbine koju navedena treća osoba ima prema N.A. (protivnici osiguranja). Očito je da je takav upis izvršen temeljem sporazuma o osiguranju prijenosom vlasništva u smislu odredbe čl. 274. st. 1.-4. (odnosno čl. 279.) Ovršnog zakona (NN 67/08) i čl. 274b. OZ-a, koji ne daju osnova da se uknjižba u zemljišnoj knjizi izvrši, na predmetnim nekretninama, kao prethodno i potonje vlasništvo, slijedom čega protivnici osiguranja temeljem takvog upisa, predviđenog OZ, ne pripada stvarnopravna ovlast koja bi proizlazila iz predbilježbe prava vlasništva ograničenog uvjetom ili rokom, nego samo prava koja ostvaruje zabilježbom u zemljišnoj knjizi. Dakle, točan je zaključak prvostupanjskog suda da u trenutku odlučivanja prvostupanjskog suda po prijedlogu za osiguranje nisu bili ispunjeni uvjeti za prihvaćanje tog prijedloga u smislu primjene odredbe čl. 258. OZ-a, jer protivnica osiguranja nije vlasnica predmetnih nekretnina, niti uvjetno, niti vlasnica čije je pravo vlasništva ograničeno rokom, odnosno sadržaj zemljišnoknjižnog upisa (zabilježba zbog čega je došlo do prijenosa prava vlasništva s njenog imena na ime treće osobe, kao fiducijarnog vlasništva), ne može se smatrati predbilježbom njenog prava vlasništva, jer se pojmovno zabilježba ne može prema svojim pravnim učincima izjednačiti s predbilježbom prava vlasništva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 955/08-2 od 07.VII.2008.

PLJENIDBA TRAŽBINE

Privremena pljenidba štednih uloga ovršenika

(Čl. 154. st. 2. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Privremena pljenidba tražbine po štednom ulogu može se odrediti i provesti samo na temelju ovršne isprave.

„Donoseći pobijano rješenje, i po stajalištu ovoga suda, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da se nisu ispunili uvjeti za donošenje rješenja o privremenoj pljenidbi iz razloga što u konkretnom slučaju tražbina ovrhovoditelja nije ovršna, budući ovrhovoditelj ne raspolaže ovršnom ispravom iz čl. 21. OZ-a, već svoj ovršni prijedlog temelji na računima, kao vjerodostojnim ispravama (čl. 28. OZ-a), pa i ovaj sud smatra da zbog toga nema uvjeta za prisilno zadiranje u imovinu ovršenice kao dužnika bez njezina prethodnog pristanka. Odredbom čl. 154. st. 2. OZ-a propisano je naime, da ovrhovoditelj, ako ne raspolaže potrebnim podacima o štednom ulogu, da tada može predložiti donošenje rješenja kojim će privremeno zaplijeniti sve štedne uloge ovršenika kod određene pravne osobe (prijedlog za privremenom pljenidbom). Odredbom čl. 40. OZ-a propisano je da se pojedine ovršne radnje provode i prije pravomoćnosti (st. 1.) te se i tražbina ostvaruje prije pravomoćnosti rješenja o ovrsi (st. 2.), osim kada je ovrha određena na temelju vjerodostojne isprave (st. 3.). Sadržaj citirane zakonske odredbe upućuje, po ocjeni ovoga suda, na to da je postojanje ovršne isprave kojom je naloženo ispunjenje tražbine dužniku preduvjet za poduzimanje ovršnih radnji kojima se prisilno zadire u imovinu ovršenika bez njegovog prethodnog pristanka. Takav cilj koji proizlazi iz navedene zakonske odredbe, pravilnim njezinim tumačenjem, prenosi se i na odredbu čl. 154. st. 2. OZ-a pa se i privremena pljenidba tražbine po štednom ulogu može odrediti a isto tako i provesti samo ako postoji ovršna isprava, a ne i u slučaju kada se tvrdnja o postojanju tražbine temelji samo na vjerodostojnoj ispravi, jer se zapljenom štednog računa ograničava i onemogućuje vlasnika, odnosno imatelja toga računa u vršenju njegovih vlasničkih prava na njegovim novčanim sredstvima. Upravo radi toga navodi ovrhovoditelja da ne raspolaže podacima o štednim ulozima ovršenice ne mogu biti dostatan razlog, odnosno preduvjet za usvajanje predložene zaplijene tražbine po ovršeničnim štednim ulozima, budući se

prijedlog ovrhovoditelja temelji na vjerodostojnoj ispravi (računima), jer je ovrhovoditelj dužan najprije ishoditi valjanu ovršnu ispravu te će tada primjena instituta privremene pljenidbe imati propisani smisao, budući ovrhovoditelj samo u tom slučaju ima ovlaštenje predložiti ovrhu i ishoditi rješenje o ovrsi na štednom ulogu ovršenice to u smislu čl. 154. st. 5. OZ-a kao i privremenu zapljenu štednih uloga zamijeniti zapljenom tražbine kojom stječe založno pravo na njezinoj – ovršeničnoj tražbini u smislu odredbe čl. 180. st. 1. istog Zakona (tako i Županijski sud u Zagrebu Gžovr.1048/04 od 22.02.05.g. i Gžovr. 1268/04 od 22.05.05.g. objavljeno u Izboru odluka Vrhovnog suda RH 1/06-173).,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1289/08-2 od 16. IX. 2008.

OVRHA NA NOVČANOJ TRAŽBINI OVRŠENIKA – IZUZIMANJE OD OVRHE

Invalidska mirovina

(Čl. 148. st. 1. toč. 2. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Invalidska mirovina nije izuzeta od ovrhe.

„Obrazlažući žalbene navode s osnove žalbenog razloga iz čl. 46. st. 1. toč. 6. OZ-a, prema kojima ovršenik može pobijati rješenje o ovrsi ako je ovrha određena na predmetu koji je izuzet od ovrhe, odnosno na kojem je mogućnost ovrhe ograničena, ovršenik neosnovano ističe da su primanja po osnovi invalidske mirovine u smislu čl. 148. st. 1. toč. 2. OZ-a izuzeta od ovrhe, jer su tom točkom OZ-a izuzeta primanja po osnovi naknade zbog tjelesnog oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju, a ta se zakonska sintagma (taj pojam) ne može izjednačiti sa invalidskom mirovinom za koju važe ograničenja iz čl. 149. st. 1. OZ-a koja se odnose na ograničenja provođenja ovrhe na mirovini (dakle, i invalidska mirovina predstavlja jednu vrstu mirovine, pa se na nju odnose sva ograničenja koja se odnose na mogućnost provođenja ovrhe na mirovini općenito). To ograničenje je za konkretno potraživanje određeno na način

da se provođenje ovrhe može izvršiti na 1/3 mirovine, a tako je predmetna ovrha zatražena i određena u ovom postupku.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1246/08-2 od 16.X.2008.

OVRHA NA NOVČANOJ TRAŽBINI OVRŠENIKA

Isplata na žiro račun punomoćnika

(Čl. 160. st. 1. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Ovrhovoditeljica je ovlaštena u prijedlogu za ovrhu zatražiti da se isplata izvrši na žiro račun njenog punomoćnika.

„Preostali žalbeni navod (razlog) ovršenika je da je punomoćnik ovrhovoditeljice neosnovano zatražio prijenos zaplijenjenog iznosa ovršenikove mirovine na svoj žiro-račun, umjesto na račun ovrhovoditeljice, a taj navod je neosnovan, jer se ovrha može provesti na način da se isplata izvrši (da se prijenos izvrši) bilo na račun ovrhovoditeljice, bilo na žiro-račun njenog punomoćnika, pri čemu je mjerodavna odredba čl. 160. st. 1. OZ-a, prema kojoj se zaplijenjeni iznosi prenose na ovrhovoditelja u skladu s njegovim prijedlogom radi naplate ili umjesto isplate. Ovlašteni ovrhovoditeljčin prijedlog je da se isplata izvrši na žiro račun njenog punomoćnika, a prema sadržaju punomoći, punomoćnik ovrhovoditeljice je ovlašten na primitak i isplatu novca i drugih vrijednosti.... Ovaj sud pri tome prihvaća osnovanost navoda ovrhovoditeljice iz odgovora na žalbu da se u navedenom smislu interni odnos ovrhovoditeljice i njenog punomoćnika ne tiče, i da je u tom smislu punomoćnik ovrhovoditeljice zakonito zatražio isplatu predmetnog potraživanja (prijenos zaplijenjenog iznosa) na svoj račun.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1246/08-2 od 16.X.2008.

OVRAHA NA PLAĆI I DRUGIM STALNIM NOVČANIM PRIMANJIMA

Promjena poslodavca

(Čl. 176. Ovršnog zakona– „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Iako se rješenjem o ovrsi naređuje točno određenom poslodavcu ovršenika da određeni dio plaće ovršenika isplaćuje ovrhovoditelju, to će rješenje, za slučaj da ovršenik promjeni poslodavca, obvezivati i novog ovršenikovog poslodavca od trenutka od kada mu raniji poslodavac dostavi to rješenje odnosno od kada mu isto dostavi sud, time da u slučaju promjene poslodavca nema uvjeta za donošenje novog rješenja o ovrsi a niti za obustavu ranijeg rješenja budući nije utvrđeno da ovrha na plaći ovršenika nije nemoguća već je ovrhovoditelj predlagao donošenje rješenja o ovrsi samo u odnosu na drugog poslodavca, bez obzira što je prijedlog formuliran kao promjena sredstava i predmeta ovrhe.

„Naime, sukladno čl. 176. OZ-a, kada ovršeniku prestane rad, rješenje o ovrsi djeluje i prema drugom poslodavcu s kojim ovršenik sklopi ugovor o radu ili službi, i to od dana kada je tom poslodavcu dostavljeno rješenje o ovrsi. Prijašnji poslodavac dužan je bez odgode preporučenom pošiljkom s povratnicom rješenje o ovrsi dostaviti novom poslodavcu i o tome obavijestiti sud. Ako prijašnjem poslodavcu nije poznat novi poslodavac, tada će isti obavijestiti sud o prestanku ugovora o radu bez odgode, o čemu će sud obavijestiti ovrhovoditelja, određujući mu rok radi pribave podataka o novom poslodavcu. Prema tome, kako je ovrhovoditelj podnio prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave, dana 14.11.1996.g., na određenom sredstvu ovrhe- plaći ovršenika, te obzirom da je prvostupanjski sud usvojio predmetni prijedlog donošenjem rješenja o ovrsi broj: Ipl. ___/96 dana 22. studenog 1996.g., koje je prema obavijesti suda od 11.12.1996.g. postalo pravomoćno (bez navođenja datuma pravomoćnosti), to je i prvostupanjski sud nakon utvrđenja nepostojanja poslodavca ovršenika, bio dužan postupiti sukladno čl. 176. st. 3. OZ-a i zatražiti od ovrhovoditelja da dostavi podatak o novom poslodavcu, odnosno, ako je isti sam dostavio, tada proslijediti rješenje o

ovrsi novom poslodavcu, bez donošenja posebnog rješenja. Iako se rješenjem o ovrsi naređuje točno određenom poslodavcu ovršenika da određeni dio plaće ovršenika isplaćuje ovrhovoditelju, to će rješenje, za slučaj da ovršenik promjeni poslodavca, a što je u konkretnom predmetu slučaj, obvezivati i novog ovršenikovog poslodavca i to od trenutka od kada mu raniji poslodavac dostavi to rješenje odnosno od kada mu isto dostavi sud. Naime, sukladno čl. 4. OZ-a, sredstvom ovrhe smatra se ovršna radnja ili sustav takvih radnji kojima se po zakonu tražbina prisilno ostvaruje, dok se pod predmetom ovrhe podrazumijevaju stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine. Kako u konkretnom slučaju nije došlo do promjene niti sredstva, a niti predmeta ovrhe (obzirom da je i nadalje predlagana ovrha na plaći ovršenika), to nije niti bilo uvjeta za donošenje novog rješenja o ovrsi, a niti za obustavu ranijeg rješenja obzirom da nije utvrđeno da je ovrha na tom sredstvu nemoguća, sukladno čl. 67. st. 2. OZ-a. Prema tome, kako u konkretnom predmetu postoji pravomoćno rješenje o ovrsi na plaći ovršenika broj: Ipl. ___/96 od 22. studenog 1996.g., te obzirom da ovrhovoditelj nije predlagao donošenje rješenja o ovrsi na drugom sredstvu ovrhe (npr. pokretninama), već samo u odnosu na drugog poslodavca, koji prijedlog je formuliran kao promjena sredstava i predmeta ovrhe, to se i žalba ovršenika ocjenjuje osnovanom, neovisno o sadržajno iznesenim žalbenim razlozima, i to isključivo zbog pogrešne primjene materijalnog prava sadržanog u odredbi čl. 176. OZ-a."

Županijski sud u Varaždinu, GŽ. 632/08-2 od 18.XII.2008.

OVRHA NA TRAŽBINI PO RAČUNU KOD PRAVNE OSOBE KOJA OBAVLJA POSLOVE PLATNOG PROMETA

Ovrha na gotovu novcu položenom na žiro računu kod banke

(Čl. 70. st. 2. Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Ovrha radi ostvarenja novčane tražbine protiv fizičke osobe koja obavlja registriranu djelatnost (obrtnika) može se

odrediti između ostalog na gotovu novcu i vrijednosnim papirima, bez ograničenja, iz čega proizlazi da se ovrha može odrediti na gotovu novcu položenom na žiro računu kod banke.

„Prije svega valja istaknuti, kako je odredbom čl. 21. st. 1. Zakona o obrtu (dalje: ZO – NN 77/93, 90/96, 102/98, 64/01, 71/01, 49/03 – pročišćeni tekst) izričito propisano da za obveze koje nastaju u obavljanju obrta, obrtnik odgovara cjelokupnom unesenom imovinom koja je potrebna za obavljanje obrta, no navedena odredba istovremeno ne isključuje mogućnost provedbe ovrhe na imovini potrebnoj za obavljanje obrta iako je obveza glasila na fizičku osobu koja je vlasnik obrta, a ne i na sam obrt, dakle, obveza nije proizašla iz poslovanja obrta. Naime, odredbom čl. 1. st. 2. ZO-a propisano je da je obrtnik fizička osoba koja obavlja jednu ili više gospodarskih djelatnosti u svoje ime i za svoj račun. Prema tome, obrtnička radnja, kako to ispravno navodi i ovrhovoditelj u žalbi, nije pravna osoba i kao takva nema pravnu osobnost, stoga i novčana tražbina po računu kod banke može pripadati samo ovršeniku kao fizičkoj osobi i vlasniku obrta, obzirom da svi dijelovi obrta, pa tako i račun (ili više računa) kod banaka pripadaju vlasniku obrta. Navedeno potvrđuje i sadržaj odredbe čl. 70. st. 2. Ovršnog zakona (dalje: OZ- NN 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05) kojom je propisano da se ovrha radi ostvarenja novčane tražbine protiv fizičke osobe koja obavlja registriranu djelatnost može provesti na cjelokupnoj njezinoj imovini, osim na onim stvarima i pravima na kojima se protiv nje ne bi mogla provesti kad ne bi obavljala registriranu djelatnost te na onim stvarima i pravima koja su nužna za obavljanje njezine registrirane djelatnosti ako joj je ona glavni izvor sredstava za život, dok je odredbom čl. 70. st. 3. istog Zakona određeno da se u ovrsi radi ostvarenja novčane tražbine protiv fizičke osobe koja obavlja registriranu djelatnost na odgovarajući način primjenjuju odredbe čl. 202. istog Zakona, a koju odredbu prvostupanjski sud očito nije uzeo u obzir. Cit. odredba čl. 202. OZ-a pak izričito normira da se ovrha može odrediti na gotovu novcu i vrijednosnim papirima, bez ograničenja, pa prema tome, i na gotovu novcu položenom na žiro računu kod banke.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1117/08-2 od 21.VIII.2008.

ZAPLJENA RAČUNA NA TEMELJU BJANKO ZADUŽNICE

Pravno-zaštitna funkcija bjanko zadužnice

(Čl. 183. Ovršnog zakona– „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Ukoliko ovrhovoditelj prijedlogom za ovrhu na temelju zadužnice nije predložio određivanje ovrhe na računima ovršenice, u kojem slučaju bi zadužnica imala svojstvo pravomoćnog rješenja o ovrsi, već je predložio ovrhu na plaći ovršenice, tada sud nije bio ovlašten odbiti prijedlog ovrhovoditelja uz obrazloženje da ista ne predstavlja ovršnu ispravu, iz razloga što zadužnica ima dvojaku pravno-zaštitnu funkciju tj. kada je u pitanju naplata s računa dužnika, izjednačena je s pravomoćnim rješenjem o ovrsi i služi kao osnova za svojevrsnu izvansudsku ovrhu, ali isto tako, predmetna zadužnica može biti i ovršna isprava na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika na drugim predmetima ovrhe, osim na tražbini po računu kod banke.

„Predmetnom zadužnicom (strana 9 spisa), koja je sastavljena sukladno čl. 183. OZ-a ovršenica se usuglasila da se radi naplate novčane tražbine ovrhovoditelja zaplijene novčana sredstva na računu broj ___ koja se vode kod R. bank d.d. kao i na svim drugim računima kod banaka i pravnih osoba koje obavljaju poslove platnog prometa. Prema tome, na temelju takve zadužnice vjerovnik je mogao tražiti, dostavivši je na propisan način banci, naplatu svoje tražbine od dužnice, obzirom da predmetna zadužnica, kao takva, ima dvojaku pravo-zaštitnu funkciju tj. kada je u pitanju naplata s računa dužnika, izjednačena je s pravomoćnim rješenjem o ovrsi i služi kao osnova za svojevrsnu izvansudsku ovrhu, ali isto tako, predmetna zadužnica može biti i ovršna isprava na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika na drugim predmetima ovrhe, osim na tražbini po računu kod banke, a koju činjenicu prvostupanjski sud očito zanemaruje donoseći pobijano rješenje. Naime, predmeti ovrhe su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine, s time da predmeti ovrhe u ovršnim postupcima u osnovi ovise o sadržaju i objektu tražbine koja se ostvaruje te sredstvima ovrhe koja se

radi toga mogu primijeniti. Kada se ovrha određuje i provodi radi naplate novčane tražbine, tada u načelu predmet ovrhe mogu biti sve ovršenikove stvari i prava koji se mogu unovčiti, koji su u pravnom prometu. Prema tome, ovrha se u načelu može provesti na nekretninama, pokretninama, novčanim tražbinama – plaći, mirovini, računima, dionicama i dr. Kako ovrhovoditelj prijedlogom za ovrhu nije predložio određivanje ovrha na računima ovršenice (u kojem slučaju predmetna zadužnica ne bi imala svojstvo ovršne isprave, nego svojstvo pravomoćnog rješenja o ovrsi, obzirom da se ista odnosi upravo na račune ovršenice kod banaka) već je predložio ovrhu na njezinoj plaći (na koju se predmetna zadužnica odnosi), što znači drugom predmetu ovrhe, to je evidentno da je prvostupanjski sud odbivši takav prijedlog uz obrazloženje da zadužnica ne predstavlja ovršnu ispravu u konkretnom predmetu počinio žalbeni razlog iz čl. 354. st. 1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP-a) u svezi čl. 183. OZ-a.”

Županijski sudu u Varaždinu, Gž. 48/09-2 od 24.II.2009.

OVRHA NA DIONICI ZA KOJU NIJE IZDANA ISPRAVA O DIONICI TE NA UDJELU ODNOSNO POSLOVNOM UDJELU U TRGOVAČKOM DRUŠTVU

Prekoračenje prijedloga za ovrhu

(Čl. 198.b Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Sud je prekoračio prijedlog za ovrhu ovrhovoditelja ukoliko je ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu predložio određivanje ovrhe pljenidbom, procjenom i prodajom vrijednosnica te namirenjem ovrhovoditelja a sud je donošenjem pobijanog rješenja odredio predloženu ovrhu pljenidbom i prijenosom vrijednosnica, tim više što nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN 88/05) prijenos nematerijalizirane dionice nije više predviđen kao ovršna radnja.

„Naime, u konkretnom predmetu ovrhovoditelj je dana 20. lipnja 2008. godine podnio sudu prijedlog za ovrhu pljenidbom 33.962 redovnih dionica trgovačkog društva G. d.d. L. oznake _____ nominalne vrijednosti 400,00 kn, koje ovršenik ima u trgovačkom društvu G. d.d. L., ubilježanima na računu kod Središnje depozitarne agencije, procjenom i prodajom tih dionica te namirenjem ovrhovoditelja, a sukladno čl. 198. OZ-a. Obzirom da se, a prema sadržaju spisa, u konkretnom slučaju radi o dionicama koje su ubilježene na računima kod SDA, a obzirom na priloženu dokumentaciju (strana 6-7 spisa), to se i u konkretnom slučaju primjenjuju odredbe glave 14.a OZ-a, kojima je isključivo uređena ovrha na nematerijaliziranim dionicama ubilješanim kod SDA, te koje odredbe predstavljaju specijalne odredbe u odnosu na odredbe glave 14. OZ-a, što znači da se na ovrhu na takvim dionicama više ne primjenjuju odredbe glave 14. OZ-a kao što je bio slučaj prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN br. 88/05). Prema tome, a sukladno gore navedenom, glede ovršnih radnji primjenjuje se upravo odredba čl. 198.b OZ-a. Predmetnom odredbom propisano je da se ovrha na vrijednosnici provodi pljenidbom vrijednosnice, njezinom procjenom i prodajom te namirenjem ovrhovoditelja. Kako je ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu i predložio određivanje ovrhe sukladno gore navedenoj odredbi tj. pljenidbom, procjenom i prodajom vrijednosnica te namirenjem ovrhovoditelja, to je i prvostupanjski sud donošenjem pobijanog rješenja kojim je odredio predloženu ovrhu pljenidbom i prijenosom vrijednosnica, očito prekoračivši postavljeni prijedlog za ovrhu u dijelu u kojem je određen prijenos vrijednosnica. Naime, ako se vodi računa o činjenici da ovrhovoditelj nije tražio prijedlogom za ovrhu i prijenos dionice kao vrijednosnog papira, te da prijenos nije predviđen kao ovršna radnja odredbom čl. 198.b. OZ-a upravo stoga jer se prijenosom predmetne nematerijalizirane dionice stječe vlasništvo na istoj (vlasnička prava koja proizlaze iz nematerijaliziranog vrijednosnog papira stječu se njegovim prijenosom s računa nematerijaliziranih vrijednosnih papira prenositelja, na račun nematerijaliziranih vrijednosnih papira stjecatelja), a u postupku ovrhe se ne prenose vlasnička prava na vrijednosnim papirima sa ovršenika na ovrhovoditelja, a niti na neku treću osobu, samim donošenjem rješenja o ovrsi, već provedbom ovrhe, to je i očito kako je prvostupanjski sud donošenjem pobijanog rješenja očito prekoračio predmetni prijedlog za ovrhu ovrhovoditelja, čije je počinio apsolutno bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 12. ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1436/08-2 od 21.XI.2008.

OVRAHA NA DIONICI ZA KOJU NIJE IZDANA ISPRAVA O DIONICI TE NA UDJELU ODNOSNO POSLOVNOM UDJELU U TRGOVAČKOM DRUŠTVU

Ograničenje broja dionica na kojima se provodi ovrha

(Čl. 69. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Iako se radi o ovrsi na nematerijaliziranom vrijednosnom papiru čija je nominalna vrijednost određena, sud u trenutku donošenja rješenja o ovrsi ne raspolaže informacijom o tržišnoj vrijednosti koju će određena dionica postići iz razloga što nominalna vrijednost dionice predstavlja računovodstvenu kategoriju, dok cijena dionice nije njena nominalna vrijednost nego njena tržišna vrijednost, zbog čega sud u trenutku izdavanja rješenja o ovrsi nije u mogućnosti ograničiti broj dionica, prema visini potraživanja ovrhovoditelja na kojima će odrediti ovrhu.

„Nadalje, glede žalbenog navoda prema kojem je određivanjem ovrhe povrijeđena odredba čl. 69. OZ-a na štetu ovršenika, valja napomenuti kako se u konkretnom slučaju radi o ovrsi na nematerijaliziranom vrijednosnom papiru čija je nominalna vrijednost 400,00 kn. Međutim, u trenutku podnošenja prijedloga za ovrhu kao i donošenja rješenja o ovrsi, ovrhovoditelju, niti sudu nije poznata i tržišna vrijednost predmetne dionice. Nominalna vrijednost dionice je iznos naznačen u istoj, te predstavlja prije svega, računovodstvenu kategoriju. Ona označava knjigovodstvenu vrijednost dionice u trenutku njenog izdavanja, te se prema istoj računa udjel pojedinog dioničara i broj glasova koje ima. Cijena dionice nije, međutim, njena nominalna vrijednost nego njena tržišna vrijednost. Tržišna vrijednost nastaje odnosom ponude i potražnje na burzi, ne utvrđuje se jednom zauvijek, već se, upravo suprotno, uvijek iznova određuje. Prema tome, kako sud u trenutku donošenja rješenja o ovrsi ne raspolaže informacijom o pravoj, tržišnoj vrijednosti koju će određena dionica postići, to i u trenutku izdavanja rješenja o ovrsi isti nije u mogućnosti ograničiti broj dionica sukladno potraživanju ovrhovoditelja na kojima će odrediti ovrhu. Isto tako, valja istaknuti kako je ovršenik zaštićen u toj mjeri da se ovrhovoditelj može

namiriti samo u opsegu koliko iznosi njegova tražbina, dok se preostali dio, nakon odbitka troškova postupka, isplaćuje ovršeniku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1436/08-2 od 21.XI.2008.

OVRAHA RADI OSTVARENJA OBVEZE NA TRPLJENJE I ČINJENJE

Upućivanje ovršenika u parnicu

(Čl. 232. st. 5. Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05)

Sud nije ovlašten ovršenika uputiti u parnicu ukoliko isti tvrdi da je ispunio svoju obvezu koja mu je naložena pravomoćnom odlukom suda, prije nego ga pozove da priloži nesumnjive dokaze o ispunjenju obveze.

„Naime, odredbom čl. 232. st. 5. OZ-a propisano je da ukoliko ovršenik ispunji svoju obvezu u roku (u konkretnom slučaju i prije donošenja ovršne isprave, prema tvrdnji ovršenika) dužan je bez odgode o tome obavijestiti sud i priložiti nesumnjive dokaze o tome. Nesumnjivim dokazom će se smatrati ovjerovljena privatna pisana izjava ovrhovoditelja o tome da je radnja obavljena, javnobilježnički zapisnik ili zapisnik sudskog ovršitelja o obavljanju radnje, nalaz i mišljenje sudskog vještaka da je radnja obavljena i sl. U protivnom smatrati će se da radnja nije obavljena. Prema tome, umjesto što je prvostupanjski sud tumačio žalbene navode ovršenika u smislu odredbe čl. 48. OZ-a, isti je predmetne navode prije svega, trebao tumačiti sukladno čl. 232. st. 5. OZ-a kao izjašnjenje o obavljenoj radnji, pri čemu je trebao zatražiti od ovršenika dostavu nesumnjivog dokaza o poduzimanju istih, a kao što upućuje i gore navedena odredba čl. 232. st. 5. OZ-a, tim više što iz sadržaja cijelog spisa proizlazi da je predmetne navode glede zatvaranja ventilacijskih otvora ovršenik isticao i tijekom parničnog postupka što znači da se doista ne radi o činjenicama koje su nastale u vrijeme kad ih ovršenik više nije mogao istaknuti u postupku iz kojeg potječe ovršna isprava. Tek u slučaju da ovršenik ne dostavi nesumnjive dokaze o izvršenim radnjama (zatvaranje

otvora i rušenje dimnjaka) prvostupanjski sud bi bio dužan, ali samo u pogledu onog dijela žalbe u kojem ovršenik upućuje na činjenicu nemogućnosti ispunjenja obveze zbog rušenja dimnjaka, ispitivati u smislu odredbe čl. 48. OZ-a, obzirom da Ovršni zakon direktno propisuje način postupanja u slučajevima iz čl. 232. OZ-a pribavljanjem takvih dokaza o izvršenim radnjama, a ne prijevremenim upućivanjem na parnicu sukladno odredbi čl. 48. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 943/08-2 od 04.IX.2008.

SUDSKI PENALI

Izricanje sudskih penala

(Čl. 217. Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 42/00 – odluka US RH, 173/03, 194/03 – ispr., 88/05 i 67/08)

Ukoliko se radi o obvezama koje dospijevaju istovremeno, tada ovrhovoditeljica nema pravo od ovršenice zahtijevati ispunjenje obveze tako dugo dok nije ispunila svoju obvezu, zbog čega sud nije imao ovlaštenja izricati naknadni rok za ispunjenje njezine obveze kada istu obvezu nije trebala ispuniti zbog pravila o istovremenom ispunjenju, niti ovršenici izreći sudske penale, budući bi prisilnom provedbom rješenja o određivanju sudskih penala ovršenica bila kažnjena za nepostupanje po ovršnoj ispravi u situaciji kada ovrhovoditeljica nije izvršila svoju obvezu, što je bi bilo nepravično i protivno institutu sudskih penala.

„Prije svega valja istaći da se konkretan predmet radi prisilne naplate penala ne može promatrati odvojeno od pravnog odnosa između stranaka, odnosno od ovršne isprave na temelju koje su ti penali određeni. Obzirom na navedene odredbe Ugovora sklopljenog između stranaka, za ovaj sud je nesporno da se radi o uzajamnim ili istovremenim obvezama, za koje obveze vrijedi pravilo istovremenog ispunjenja. Županijski sud u V. je odlukom Gž. ___/08-2 od 19. studenog 2008. godine prihvatio žalbu ovršenice, ukinuo rješenje o ovrsi, ukinuo sve provedene radnje i obustavio ovršni postupak sukladno odredbi čl. 30. st. 3. u vezi čl. 67. st. 5. OZ-a. Iz

obrazloženja odluke Županijskog suda u V. Gž. ___/08 jasno proizlazi da su obveza ovrhovoditeljice (za isplatu preostalog iznosa kupoprodajne cijene od 40.000,00 EUR-a), te obveze ovršenice (za predaju u posjed ovrhovoditeljici predmetne nekretnine) obveze koje dospijevaju istovremeno, danom potpisa ugovora, odnosno danom pravomoćnosti prvostupanjske presude u predmetu P. ___/04 (presuda P. ___/04-14 od 1. travnja 2005. godine potvrđena je presudom Županijskog suda u V. br. Gž. ___/06-2 od 27. travnja 2006. godine), pri čemu budući da ovrhovoditeljica nije ispunila svoju obvezu, to ista nema pravo zahtijevati od ovršenice predaju predmetne nekretnine, radi čega je ovršni postupak obustavljen. Budući da ovrhovoditeljica ispunjenje svoje obveze nije dokazala javnom ili javnoovjerovljenom ispravom, to je drugostupanjski sud obustavio ovrhu. Iz navedenih odluka jasno proizlazi da ovršenica nije trebala predati predmetnu nekretninu ovrhovoditeljici, tako dugo dok ovrhovoditeljica njoj ne plati iznos od 40.000,00 EUR-a (na ime ostatka kupoprodajne cijene), a iz čega slijedi zaključak da se rješenjem Ovr. ___/06 nije ovršenici mogao izricati naknadi rok za ispunjenje njezine obveze – predaje predmetne nekretnine u posjed ovrhovoditeljici, kada istu obvezu nije trebala ispuniti zbog pravila o istovremenom ispunjenju obveza. Nije sporno da su stranke svoje obveze međusobno izvršile dana 23. veljače 2009. godine, što je vidljivo iz Zapisnika o posvjedočenju činjenica sastavljenom od strane javnog bilježnika J.V.S br. OU ___/19-16. Stoga je u pravu ovršenica kada navodi u žalbi da se ovrhovoditeljica ne može pozivati na zakašnjenje u predaji posjeda predmetne nekretnine, a čime se ukazuje osnovani žalbeni razlog iz čl. 46. st. 1. toč. 8. OZ-a, budući da nije ispunjen uvjet koji je bio određen ovršnom ispravom. Kod toga ovršna isprava je upravo isprava na temelju koje su i određeni penali, dakle pravomoćna i ovršna presuda u predmetu P. ___/04 Općinskog suda u V. Treba dodati da bi prisilnom provedbom rješenja o određivanju sudskih penala ovršenica bila kažnjena za neposluš, odnosno za nepostupanje po ovršnoj ispravi i to u situaciji kada ovrhovoditeljica nije imala pravo tražiti predaju u posjed predmetne nekretnine, što je utvrđeno u predmetu Ovr. ___/07, jer ista nije izvršila svoju obvezu plaćanja preostatka kupoprodajne cijene. Takvo postupanje bilo bi protivno temeljnim načelima prava, a i svakog pravnog poretka u kojem vrijedi načelo vladavine prava, ali bilo bi i protivno Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Narodne novine – Međunarodni ugovori, 18/97, 6/99, 8/99, 14/02) i to čl. 6. st. 1. navedene Konvencije prema kojoj radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ili u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Po mišljenju ovog suda bilo bi nepravično i protivno

institutu sudskih penala naplatiti iste u situaciji kada ovršenica nije bila dužna ispuniti svoju obvezu za plaćanje preostalog iznosa kupoprodajne cijene, a koje obveze su bile istovremene, koje su istodobno dospjevale, danom pravomoćnosti presude P. ___/04 Općinskog suda u V.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 349/09-2 od 18.III.2009.

POLAGANJE KOD SUDA

Sudski depozit

(Čl. 186. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Rješenje o zasnivanju sudskog depozita ima karakter sudsko-administrativne odluke zbog čega sud nije dužan ispitivati pretpostavke glede pravnog osnova polaganja sudskog depozita, odnosno utvrđivati sadržaj materijalnopravnog odnosa između stranaka zbog kojeg predlagatelj traži osnivanje sudskog depozita.

„Institut sudskog depozita (polaganja dugovane stvari u sud) glede sadržaja regulira odredba čl. 186. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01–dalje: ZOO), koji propisuje mogućnost prestanka obveze polaganjem dugovane stvari kod suda ili kod za to zakonom ovlaštene osobe, dok čl. 187. ZOO-a propisuje koji je sud nadležan za primitak stvari koju dužnik želi položiti u sudski plog. U smislu takvog zakonskog određenja, proizlazi da prvostupanjski sud nije dužan ispitivati pretpostavke glede pravnog osnova polaganja sudskog depozita i u tom smislu rješenje o zasnivanju sudskog depozita, prema ustaljenoj sudskoj praksi, ima karakter sudsko-administrativne odluke, slijedom čega je potpuno promašeno žalbeno pozivanje na obvezu prvostupanjskog suda utvrđivati sadržaj materijalnopravnog odnosa između stranaka, zbog kojeg predlagatelj traži osnivanje sudskog depozita. Osnivanje sudskog depozita je propisano u ZOO-u, u glavi VII, koja regulira način prestanka obveze, odnosno način ispunjenja radi njegovog učinka, a koji je propisan čl. 190. ZOO-a, a koji se

sastoji u tome da se polaganjem dugovane stvari dužnik oslobađa obveze u času kad je izvršio polaganje, time da od toga dana prestaje teći kamata. Da li obveza postoji (za namirivanje koje je predlagatelj osnovao sudski depozit i u kojoj visini) nije stvar ovog postupka, jer se u ovom postupku o sadržaju takve obveze ni na koji način ne može raspravljati ni odlučivati, jer bi time bio narušen smisao izvršenja takve radnje, odnosno bila bi prekoračena granica ovlasti suda koja mu je navedenim odredbama ZOO stavljena u nadležnost. Treba napomenuti da temeljem zasnovanog sudskog pologa sud predaje vjerovniku položenu stvar pod uvjetima koje je dužnik postavio (čl. 193. ZOO-a), a da prema odredbi čl. 189. st. 1. ZOO-a dužnik može uzeti natrag položenu stvar, o čemu je, u smislu čl. 189. st. 2. ZOO-a, dužan obavijestiti vjerovnika. Iz tih odredbi proizlazi da zasnovanjem sudskog pologa nastaje materijalnopravni učinak prema kojem se smatra da je dužnik izvršio svoju spornu obvezu, ali samo u mjeri u kojoj on smatra da je to dužan učiniti, koja je u konkretnom slučaju izražena visinom uplaćenog sudskog pologa, koji je osnovan radi bezuvjetne mogućnosti preuzimanja istog od strane vjerovnika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1386/08-2 od 19.XI.2008.

OSIGURANJE TRAŽBINE ČIJI OBROCI NISU DOSPJELI

Prijedlog za osiguranje prethodnom mjerom za nedospjele obroke tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja

(Čl. 286. st. 1. Ovršnog zakona– „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Sud nije ovlašten odrediti ovrhu osiguranjem prethodnom mjerom za nedospjele obroke tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, za razdoblje duže od jedne godine.

„Nadalje, a što se tiče određivanja ovrhe u odnosu i na obroke koji još nisu dospjeli, valja istaknuti kako je i u tom dijelu prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo. Predloženim rješenjem o ovrsi ovrhovoditelj postavlja zahtjev za ovrhu u odnosu na buduće obroke

uzdržavanja, počevši od 10. kolovoza, sve do kada budu ispunjeni zakonski uvjeti. Sadržaj navedenog dijela prijedloga za ovrhu upućuje na zaključak da se radi o prijedlogu za osiguranje prethodnom mjerom za nedospjele obroke tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja u smislu odredbe čl. 284. OZ-a. Međutim, odredbom čl. 286. st. 1. OZ određeno je da se osiguranje prethodnom mjerom za nedospjele obroke koji će dospjeti u jednoj godini. Stoga je očigledno da je prijedlog ovrhovoditelja u suprotnosti s navedenom odredbom budući je obuhvaćeno razdoblje do punoljetnosti ovrhovoditelja (sve dok za to budu ispunjeni uvjeti). Prema tome, određivanjem ovrhe suprotno prijedlogu ovrhovoditelja kao i određivanjem ovrhe radi naplate i budućih obroka uzdržavanja, ali ne u razdoblju od jedne godine već do punoljetnosti ovrhovoditelja, prvostupanjski sud je postupio na način koji nije predviđen odredbama Ovršnog zakona, te je takvim postupanjem očito počinio žalbeni razlog sadržan u odredbi čl. 356. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) u vezi čl. 19. st. 1. OZ-a, a koja povreda se sastoji u pogrešnoj primjeni materijalnog prava budući da je sud pogrešno protumačio svrhu odredbe čl. 149. OZ-a, kao i narav odredbe čl. 286. OZ-a, a na koji žalbeni razlog ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, sukladno odredbi čl. 365. st. 2. ZPP-a u vezi čl. 19. st. 1. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1482/08-2 od 21.I.2009.

PRIVREMENE MJERE RADI OSIGURANJA NENOVČANE TRAZBINE

Utvrđenje ništavosti Ugovora o doživotnom uzdržavanju

(Čl. 2. toč. 1. Ovršnog zakona– „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Zahtjev za utvrđenje ništavosti Ugovora o doživotnom uzdržavanju ne predstavlja tražbinu zbog čega se kao takav ne može osigurati privremenom mjerom.

„U žalbi tuženik ističe kako je tužbeni zahtjev tužiteljice postavljen u parnici isključivo deklaratornog karaktera, te obzirom na čl. 2. toč. 1. OZ-

a, koji tražbinu određuje kao pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje, smatra kako je nedvojbeno da tužiteljčin zahtjev za utvrđenje ništavosti Ugovora o doživotnom uzdržavanju nipošto ne predstavlja tražbinu te se stoga ne može niti osigurati privremenom mjerom. Istaknuti prigovor tuženika u pogledu postojanja tražbine tužiteljice ovaj sud nalazi u cijelosti osnovanim. Odredbom čl. 298. st. 1. OZ-a određeno je da se radi osiguranja nenovčane tražbine može odrediti privremena mjera ako predlagatelj osiguranja, između ostalog, učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine. Tužiteljica kao nenovčanu tražbinu za koju traži osiguranje navodi utvrđenje ništavosti Ugovora o doživotnom uzdržavanju zaključenom između tuženika i pok. P.M., te uspostave zemljišno-knjižnog stanja kakvo je bilo prije provedbe tog ugovora. Usvojivši takav prijedlog tužiteljice, prvostupanjski sud je, po ocijeni ovoga suda, pogrešno primijenio materijalno pravo. Naime, a kao što pravilno navodi i tuženik u žalbi, odredbom čl. 2. st. 1. toč. 1. OZ-a, izraz „tražbina“ označava pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje, odnosno aktivnu ili pasivnu radnju koju je jedna strana dužna u pravnom odnosu izvršiti drugoj. Obzirom da tužiteljica u prijedlogu za osiguranje definira svoju tražbinu kao utvrđenje ništavosti ugovora te uspostavu z.k. stanja kakvo je bilo prije provedbe istog, evidentno je kako ista ne odgovara pojmu tražbine u smislu gore navedenog članka, obzirom da se utvrđenje ništavosti ne može podvesti niti pod radnju činjenja (obzirom da se u tom slučaju predmet obveze sastoji u radu dužnika), davanja (činidba se sastoji u davanju stvari), nečinjenja (činidba se sastoji u neizvršavanju, nečinjenju radnje koju bi dužnik bio ovlašten činiti da se ne nalazi u obveznopravnom odnosu) niti trpljenja (činidba se sastoji u nesprečavanju tuđe radnje koju bi dužnik bio ovlašten spriječiti da se ne nalazi u obveznopravnom odnosu). Kako OZ u čl. 298. st. 1. za određivanje privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine traži kumulativno ispunjenje svih u tom članku navedenih pretpostavki, neispunjenje jedne od njih, a to je u konkretnom slučaju vjerojatnost postojanja tražbine (time da se još jednom ističe kako se predmetna tražbina mora sastojati u određenom činjenju, nečinjenju, davanju ili trpljenju- npr. u konkretnom slučaju tužiteljica je morala učiniti vjerojatnim svoju nenovčanu tražbinu npr. da se utvrdi njezin suvlasnički udio na nekretnini koja je predmet Ugovora čija se ništavost traži), to i razlozi sadržani u prijedlogu za određivanje privremene mjere upućuju na neosnovanost takvog prijedloga, a time i na nemogućnost određivanja privremene mjere.

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 39/09-2 od 23. II.2009.

IX. MJENIČNO I ČEKOVNO PRAVO

TRASIRANA MJENICA

Pretpostavke za trasiranu mjenicu

(Čl. 3. Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Ukoliko mjenica sadrži sve sastojke trasirane mjenice, odnosno u kojoj mjenici je tuženik označen kao trasat, a njegov potpis se nalazi na mjenici na mjestu označenom za trasanta, tada se radi o trasiranoj mjenici u kojoj su trasant i trasat ista osoba, a ne o vlastitoj mjenici.

„Činjenica je, kako to navodi tuženik u žalbi, da se vlastita mjenica može popuniti i na mjeničnom blanketu. Međutim, tuženik se prilikom iznošenja žalbenih navoda, koji se temelje prvenstveno na tvrdnji da vlastita mjenica ne poznaje protest mjenice radi akceptiranja, ne obazire na odredbe čl. 109. ZM-a u kojem su propisani bitni sastojci vlastite mjenice. Naime, razmatranjem mjenice i više je nego razvidno da ista nije popunjena kao vlastita mjenica, budući je vlastita mjenica ona u kojoj se izdavatelj mjenice obvezuje da će sam o dospelosti platiti mjeničnu svotu. Isto tako, prema stajalištu ovog suda, ukoliko je vlastita mjenica ispunjena na mjeničnom blanketu, bitno je da se izdavatelj upiše kao trasat, kao i da u takvoj mjenici postoji bezuovjetno obećanje da će se određena svota novca platiti (kod trasirane mjenice bitno je da postoji bezuvjetni uput da se plati određena svota novca – čl. 1. st. 1. toč. 2. ZM). Ovdje valja navesti da je vlastita trasirana mjenica isprava u kojoj se trasant i kao trasat obvezao da će o dospijeću isplatiti mjeničnu svotu, kao i da činjenica da su trasant i trasat iste osobe ne oduzima ispravi kvalifikaciju trasirane mjenice, pod pretpostavkom, da ta isprava inače sadrži ostale sastojke koje zakon zahtijeva za valjanu mjenicu. Također, u vlastitoj trasiranoj mjenici potpis trasanta ne vrijedi kao potpis akceptanta (iako je riječ o istoj osobi), već takvu mjenicu treba podnijeti na akcept ukoliko nije akceptirana. Nadalje, za imatelja mjenice vrijedi ono što je iz nje razvidno, i upravo zbog toga je u svakom slučaju od koristi da potpisnik nedvojbeno označi svoje svojstvo (dakle, ukoliko tuženik tvrdi da je predao vlastitu mjenicu, isti se trebao

potpisati kao izdavatelj sukladno odredbi čl. 109. st. 1. toč. 7., kao i u takvoj mjenici dati bezuvjetno obećanje da će se određena svota novca platiti – „platit ćemo“). Ovdje valja navesti da **karakter mjenice ne može uvjetovati naziv mjenice kako su je stranke imenovale ugovorom**, budući je mjenica vrijednosni papir, te za nju vrijedi načelo formalne istine i načelo javne vjere – sastojci mjenice strogo su propisani, proizvode točno određene propisane učinke, a mjeničnopravni subjekti imaju točno onakve obveze odnosno prava kako su upisani na mjenici. Iz navedenog slijedi, a što je pravilno zaključio i sud prvog stupnja, da se u konkretnom slučaju radi o vlastitoj trasiranoj mjenici, da je trasant i akceptant vlastite trasirane mjenice za njenu isplatu odgovoran: u svojstvu akceptanta kao glavni dužnik, a u svojstvu trasanta kao regresni obveznik, te da na vlastitoj trasiranoj mjenici, da bi obvezivala za isplatu mora biti potpis trasanta i potpis u svojstvu trasata kao akceptanta. Naime, tuženika valja upozoriti da vlastita trasirana mjenica trasata obvezuje samo ako ju on akceptira, tj. potpiše kao trasat. Međutim, ukoliko trasat odbije akcept, imatelj mjenice ima pravo na protest zbog neakceptiranja.,,

**Županijski sud u Varaždinu, Gž.1879/06-2 od 08.I.2007.
Potvrđeno VSRH, Rev 474/07-2 od 01.VII. 2008.**

ODGOVORNOST AVALISTA

Prigovori avaliste

(Čl. 29. – 31. Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Avalista nije ovlašten iznositi prigovore vezane uz osnovni pravni posao na kojem se temelji njegova mjeničnopravna obveza, ukoliko u istom nije ujedno i ugovorna stranka.

„Naime, glede žalbenih razloga koji se odnose na pogrešnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud smatra potrebnim istaknuti da obveza tuženika proizlazi iz mjeničnog jamstva kako to propisuju odredbe čl. 29. do 31. Zakona o mjenici. Prema utvrđenju suda prvog stupnja proizlazi da je G. d.o.o. zaključila ugovor o kratkoročnom kreditu s tužiteljem, te da iznos kredita nije po dospelosti isplaćen, kao i da obveza

G. d.o.o. nije prestala temeljem Aneksa, budući da isti nije potpisan. Prema tome, tuženik je obvezan kao mjenični jamac vratiti tužitelju tražbinu primjenom odredaba Zakona o mjenici kao *lex specialis* koji isključuje Zakon o obveznim odnosima, a isto tako i primjenu onih dijelova Zakona o obveznim odnosima koji reguliraju materiju jamstva, zbog čega su isključeni prigovori mjeničnih dužnika iz osnovnog posla koje je prigovore neosnovano iznosio tuženik. Kako je predmetna mjenica propisno popunjena, to je tužitelj legitimiran zahtijevati isplatu temeljem iste, jer onaj koji drži mjenicu smatra se za njezinog zakonskog imatelja, ako svoje pravo dokaže neprekinutim nizom indosamenata. Tuženik nije ugovorna stranka iz Ugovora o kratkoročnom kreditu, pa kako je mjenična obveza apstraktna obveza i odvaja se od osnovnog posla, to protiv te mjenične tražbine tuženik nije niti bio ovlašten na podnošenje prigovora vezanih uz osnovni posao, a kako sadržajno mjenica nema nedostataka koji bi je učinili nevaljanom, tuženik je kao mjenični dužnik dužan isplatiti utuženi iznos (tako i VSRH, Rev. 690/02-2). Naime, tuženika valja upozoriti da je mjenična tražbina apstraktna tražbina i da je imatelj mjenice ovlašten od avaliste zahtijevati ispunjenje novčane obveze onako kako je u mjenici navedena, jer tuženik kao avalista odgovara tužitelju kao imatelju mjenice onako kako odgovara izdatnik mjenice.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1072/08-2 od 02.IX.2008.

AVAL

Odgovornost avaliste

(Čl. 29.-31. Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Ukoliko avalista nije ugovorna stranka iz Ugovora o kratkoročnom kreditu, tada isti protiv mjenične tražbine nije ovlašten na podnošenje prigovora vezanih uz osnovni posao, a pod uvjetom da mjenica sadržajno nema nedostataka koji bi je učinili nevaljanom tada je avalista dužan isplatiti imatelju mjenice mjenični iznos, budući je mjenična tražbina apstraktna tražbina a imatelj mjenice ovlašten je od avaliste zahtijevati ispunjenje mjenične obveze onako kako je u mjenici navedena iz razloga što

avalista odgovara imatelju mjenice onako kako odgovara i izdatnik mjenice (trasant).

„Naime, glede žalbenih razloga koji se odnose na pogrešnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud smatra potrebnim istaknuti da obveza tuženika proizlazi iz mjeničnog jamstva kako to propisuju odredbe čl. 29. do 31. Zakona o mjenici. Prema utvrđenju suda prvog stupnja proizlazi da je G. d.o.o. zaključila ugovor o kratkoročnom kreditu s tužiteljem, te da iznos kredita nije po dospjelosti isplaćen, kao i da obveza G. d.o.o. nije prestala temeljem Aneksa, budući da isti nije potpisan. Prema tome, tuženik je obavezan kao mjenični jamac vratiti tužitelju tražbinu primjenom odredaba Zakona o mjenici kao lex specialis koji isključuje Zakon o obveznim odnosima, a isto tako i primjenu onih dijelova Zakona o obveznim odnosima koji reguliraju materiju jamstva, zbog čega su isključeni prigovori mjeničnih dužnika iz osnovnog posla koje je prigovore neosnovano iznosio tuženik. Kako je predmetna mjenica propisno popunjena, to je tužitelj legitimiran zahtijevati isplatu temeljem iste, jer onaj koji drži mjenicu smatra se za njezinog zakonskog imatelja, ako svoje pravo dokaže neprekinutim nizom indosamenata. Tuženik nije ugovorna stranka iz Ugovora o kratkoročnom kreditu, pa kako je mjenična obveza apstraktna obveza i odvaja se od osnovnog posla, to protiv te mjenične tražbine tuženik nije niti bio ovlašten na podnošenje prigovora vezanih uz osnovni posao, a kako sadržajno mjenica nema nedostataka koji bi je učinili nevaljanom, tuženik je kao mjenični dužnik dužan isplatiti mjenični iznos (tako i VSRH, Rev. 690/02-2). Naime, tuženika valja upozoriti da je mjenična tražbina apstraktna tražbina i da je imatelj mjenice ovlašten od avaliste zahtijevati ispunjenje mjenične obveze onako kako je u mjenici navedena, jer tuženik kao avalista odgovara tužitelju kao imatelju mjenice onako kako odgovara izdatnik mjenice (trasant).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1072/08-2 od 02.IX.2008.